

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10643

KINDER FUN EYN KLAS

Hirsh Bloshstein

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

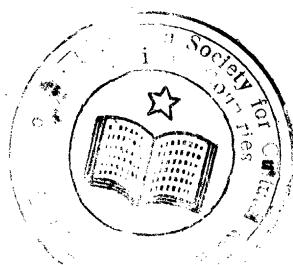
The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ה. בלאשטיין

קינדער פון איין קלאס

דער ציילונגאגן וועגן קינדער-לעבן
איין ארגענטינע

מעלוכע-פארלאג פאר די נאציאנאלע מינדערהייטן אויג אומסרייד
כארקאָוּן 1935 קייעו

פָּאָרָאָנְטָוּרְטוּלְעַכְעָרְ רְעַדְאָקְטָעָרְ 5. מִיּוֹשָׁ
קָאָזְקִיּוֹ, טְעַכְנִישָׁעָרְ רְעַדְאָקְטָעָרְ —
מָזָאָרָעָצְקִיּוֹ, קָאָרָעָקְטָעָרְ — 5. כָּאָ
רָאָזְעָצְעָרְ. פָּאָפִירְ 110 × 82 — 1/₃₂
60 קְגָ. 5 1/₂ דְּרוּקְפּוּגָן, אַנְ 1 פָּאָפִירְ
בּוּגְבּוּ 140000 גִּיכְנָס. טִירָאָוּשָׁ 3000 עֲקָיּ
פָּאָרָלָאָגְ 11-סְנָאָ. 2-טָעָ אַיְגְּטָעָרָנָאָגְיָגְנָאָ
לְעָ דְּרוּקְעָרָטָ אַוְפְּטָ. קְיֻוּוֹ, רְוִיטָעָרְ פְּלָאָ
פְּגָוּהָוִיפְּטָלִיטָ 5187 נְסָן. אַפְּגָעָגָעָבָגָ אַיְבָ זָאָ
אַוְנְטָרְגָּעָשָׁיָבָגָן צָוָם דְּרוּקְ 10/XI
25/XII 1934 .

אָפָן זַעֲלְבִּיקָן בּוֹיְם.

.1

ס'איו געוועג אַהייסער זונטיך אַינְגֶּדֶרֶפְּרִי אֵין דָעַ שְׂתָאַט בּוֹנְגָּאַס־
אַיְירָעַס. אַלְבָּעָרְטָאַ מַאֲרֻעָנָא הָאָט וַיֵּכְן אָפְּגָּעָכָּאַפְּט פּוֹנַּשְׁלָאַפְּ, אַוְּסָעָרִיבְּגַן
דָעַמְּ נַעַפְּלָ פּוֹנַּג דַי גַּרְוִיטָע שְׂוֹאַרְצָעַ אַרְיָין, אַיְסָעָצְזִיגְּבַּדְּ דַי נַעַכְּ פָּאַרְ-
שְׂלָאַפְּעָנָעַ הענט אָוֹג פִּיס אָוֹג דַעְפִּילְט אַמִּידָע שְׂוֹעָרְקִיטְס אַינְגָּעַם
שְׂוֹאַרְצָע גַּעֲקוּרְיוֹטָן קָאָפְּ. אַיְן צִימָעָר אֵין גַּעֲועָג זַיְעָר דּוֹשָׁנָעַ, אָוֹג אַפְּ
אַלְבָּעָרְטָאַס בְּרוּגִינָעַם, פֿעַסְטָגְן, נַאַר דָּאַרְגְּ לַיְיָבְּ הַאָבָּגְן זַיְכְּגָּלִיכְטָקְלִינְגְּ-
קָעַ, דִּינְיָנְקָעַ שְׂוֹוִיִּיס־טְרָאַפְּנְדָּלָעַכְּ.

אַלְבָּעָרְטָאַ אֵין נַעַכְּ אַוְּיִילְנָקָעַ גַּעַלְגָּעַ אָוֹג זַיְכְּ פּוֹיְלְ גַּעַצְיָוָגְן. נַאַר
בָּאַלְדְּ הָאָט עַר, קַעַנְטָקְ, אַיְнָמְטָקְ, אַיְנָמְטָקְ, אַיְנָמְטָקְ, אַיְנָמְטָקְ, אַיְנָמְטָקְ
שְׂטִילְגְּ לַיְיָכְטָ גַּעַטָּאָן מִיטְ מַוְתִּיקִיטְס אָוֹג מַוְתִּיקִיטְס. פְּלִינְק אִיְזְ עַד
אַרְאַפְּגָּעָשְׁפְּרָוְנוֹגָעַ פּוֹנְגָּעַ שְׂמָאָלָגְן זְיִוְונְטָעָנְגָּעַ צְוָנוּיְפְּלִילְגְּ-בְּעַטְלָ, אָוֹג מִיטְ
עַטְלָעָכְעַ שְׂטָאָרָקָעַ גַּיְמָנָאָסְטִישָׁעַ אַיְבָּוְגָּעַן אַרְוִיְגָּעָטְרִיבְּגַן דָּאָס לְעַצְטָעַ
בִּיסְלְ מִידְקִיטְס פּוֹנַּג דַי גַּלְיְידָעַר. אַיְן אַוְּגָעַ אַרְוֹמָ אַיְזְ עַד שְׂוִינְ גַּעַשְׁתָּאָרְ
גַּעַגְבָּאָמְ קְרָאָגְן אַיְנָמְטָקְ אַיְנָמְטָקְ אַיְנָמְטָקְ אַיְנָמְטָקְ מִיטְ אַ
שְׂטָרָאָמְ קְלָאָרְגְּ קָאַלְטָבְּ וְאַסְעָרְ.

אַ פְּרִישְׁעָרְ, אַ שְׂטִיפְעָרְ אַיְנָמְטָרְעָרְ אַיְזְ דָעַ פְּעַרְצָנִיאָרְקִעְדְּ
יַאְטְמָ אַרְיָין צְוָרִיקְ אַיְנָמְטָרְעָרְ. דָא אִיְזְ נַעַכְּ גַּעַוְועָגְן דַי עַלְטָעָרְ שְׂוּוּסְ-
טָעַר, כּוֹאַנְיָטָאְ. זַיְהָאָט זַיְכְּ גַּעַלְבִּיבְּגַן וּוֹאַשְׁנָ דָעַמְּ דַי. דַי מַאְמָעָ, הָאָט
אַלְבָּעָרְטָאַ גַּעַוְועָסְטָ, שְׂטִיטִיתְ אַיְצְטָעָרְ עַרְגָּעָזְ אַיְזְ אַוְּיִינְגְּ וּוֹינְקְלְ מַוְנְגָּעָ-
לָאָגָּגְ קְאַרְיִידָּאָרְ אַיְזְ וּוֹאַשְׁטְמָ וּוֹעָשָׁ. חַיְינָטְ אַיְזְ בָּאַ אַיְרָ דָעַ אַיְנְצִיקִעְדְּ
פְּרִיעָרְ טָאָגְ. אַגְּנָאָצְעָ וּוֹאָכְלָוִיְפְּטָזְ זַיְאַרְוָמְ וּוֹכְנָ אַרְבָּעָטְ אַיְזְ אַטְעָקְסְ-
טְלִילְפָאָבְרִיקְ אַיְזְ קְרִיגְטְּ נִישְׁטָ, אַיְזְ קְוָמָטְ אַהֲיִיםְ שְׂוִינְ מִיטְןְ טְוָנְקְלְ.
אַיְזְ אַרְבָּעָטְלָאָזְ אַוְּיִיכְ כּוֹאַנְיָטָאְ.

אַלְבָּעָרְטָאַ הָאָט אַ קְוָקְ גַּעַטָּאָגְ אַפְּן זַיְגָעָרְ. ס'איְזְ גַּעַוְועָגְן בָּאַלְדְּ צָעָנְ.
דָעַמְּ טָאָטָעְ אַיְזְ שְׂוִינְ אַיְנָמְטָרְעָרְ נִיטְ גַּעַוְועָגְן. אַלְבָּעָרְטָאַ הָאָט פְּאַרְשָׁתָאְ
גַּעַגְ, וּוֹהָיָגְן דָעַמְּ טָאָטָעְ אַיְזְ אַוְּרָעָקְ. סְיוּוּעָטְ הַיְיָנָטְ זַיְינְ אַוְּיִיפְטִיקִעְרְ אַיְזְ

שוווערער טאג. נאכ פון נעכטן אוננט האט אלבערטא געוווסט וועגן דעם, אין פארק, אפנ קידערשנ פוטבאל-פלאץ, האט ער זיכ דערוווסט וועגן דעם. דער פֿאַלִיכֿאנַט אין בלויינַג מונדייר מיטן קורצַן דיקַן וויסן שטעלַך אין האט האט זיך, א גויסער, בריטפֿלִיכֿיְיךָער אונ גראָבער, אַרְוּמְגַעַד-דרײַט לְעֵבֶן פֿלְאַץ, ווי די גְרוֹפָע יָאָטַן האט גַעְפְּלִיט אַינְג פּוֹטְבָּאַל, אַונ ער האט גַעְקְוָט פּוֹנוֹוִיטַּג צַו דער שְׁפִיל. מִסְתָּאמֵעַ האט ער זיך גַעְוָונַד-

ערט : ווי קומט עס, וואס אַרְגַּעַטְנִיגַעַר יָאָטַן שְׁפִילַן אַזְוִי פּוֹילַ שְׁלַעַטַן, אַונ אַלְעַז ווּבִילְעַז צַעֲקִירְגַּן זַיִד זַיִכְעַפְּס, אַונ לוֹפְּגַן זַיִכְעַנְוִיס אַינְג פּוֹנְקַטַּן, אַונ ווּרְטַלְעַג זַיִכְעַפְּס, אַונ שְׁעַפְּטַשְׁעַן זַיִכְעַ... ער האט דאָק נִיט גַעְוָוסַט, אַז אַינְדְּעַרְעַמְעַסְעַן אַיז דָאַס נַאֲר אַפְּאַרְזָאַלְמָלוֹנָג פּוֹנַד קָאַרְלַ-לִיבְקָנְעַכְטַּדְרִינְגַּן פּוֹנַד דער אַרְגַּעַטְנִיגַעַר אַונְטְּרַעְרַדְיְשָׂר פְּאַנְעַרְנַ-אַרְגְּאַנְדַּזְעַץ — פּוֹנַד דֻּעַם רִינְגַן, צַו ווּלְכַבְּן אלבערטא גַעְהָעֵד שְׁוִינַג אַפְּאַר יָאָר צַיִיט. דָאַ, אַפְּנַ פּוֹטְבָּאַל-פלאַץ אַינְג פְּאַרְקַן, האט מעַן באַטְרָאַכְט אַונ צַעַד טַילְטַ צַוְּיַשְׁגַן זַיִכְעַפְּס אַיז דָאַג — באַמְגַעַן גַעְוָונַד מִילְכָאַמְעַדְמִיטַּינְג, וואס די אַונְטְּרַעְרַדְיְשָׂר קָאַמְנוֹנִיסְטִישָׂע פְּאַרְטִיַּי אַונ די אַומְלַעְגָּאַלְעַד רְוִיטַּע פְּרָאַפְּאַרְיִינְגַן הָאָבָן גַעְוָוָן אַפְּמָאַרְגַּן צַוְּיִי אַזְיְגַעַר באַטְאָג אַפְּנַ גַוִּיסְבַּן «אנְסְטְּ-פֿלְאַץ».

אלבערטאָן צוֹאָמָעַן מִיט נאָכ אַיאָט פּוֹנַד זַיִינַג רִינְג האט מעַן אַיִינַ-געַטְיִילַס אַשְׁוּעָרַע, אַבְעָר גַעְוָאנְטַע אַונ אַינְטְּרַעְסָאַנְטַע אַרְבָּעַט... ער האט אַיצְט אַפְּשַׁנְעַל צַוְּעַבְיַסְג אַטְיִיקְלַ פְּאַרְדָּאַרְט בְּרוּיט. עַסְנְדִיק, האט ער ווּידָעַר אַטְרָאַכְט גַעְטָאַגְעַן, אַז דער טַאטַע, ווּלְכַבְּרַע האט זַיִכְעַדְעַט נִיט לאָגַן אַומְגַעְקָרַט פּוֹנַד טַיפְּסַע, ווּטַעַפְּשָׂעַר הַיִּנְטַט ווּידָעַר אַרְיִינְפְּאַלְבַּן אַונְ אַהֲיַם זַיִכְעַד נִיט אַומְקָרַגְעַן. פּוֹנַד דֻּעַמְזָאַיְקַן גַעְדָּאַק אַיז דַוְרַק אַקָּל-שְׁעַר צִיטַעַר אַיְבָּרַג לִיבַּב. אלבערטאָן האט שְׁטָאַרְק לִיב גַעְהָאַט דֻעַם טַאטַן. אַי דַעְרַפָּאַר, וואס ער, דער טַאטַע, אַיז גַעְוָעַן זַיִעַר אַגְדַּ-שְׁעַר אַונְ אַצְּרַטְלַעְכְּבָר, אַי דַעְרַפָּאַר, וואס ער אַיז גַעְוָעַן אוֹאַהְלָדְרַי שְׁעַר אַונְ דַרְיִיסְטַעַר קָאַמְנוֹנִיסְטַע. נִיט גַעְוָעַן זַיִינַג אַיז אַרְיִינְסְטִישָׂע דֻעַמְאַנְסַ-גַעְוָעַן אוֹאַלְגּוּמִינְגַר שְׁטְרִיךְ-קָאַמְיִיטַע. אַונְפִּירְנְדִיקְן שְׁטְרִיךְ-קָאַמְיִיטַע.

אלבערטאָן האט אַפְּשַׁנְעַל אַפְּגַעַעַן, אַשְׁפְּרוֹנַג נִעְטָאַב צָוַם בעטַל, פּוֹנַד אַונְטְּרַעְגַּן אַלְמַבְגַּע אַיְנְגַעַלְאַפְּטַן הַאָרְטַן מַאְטְרָאַצְל אַרְיִיסְגַּעַשְׁלַעַפְט אַ-קְלִינְג פְּעַקְלַ צְוַיְנְגַעַדְרִיְיטַע פְּאַפְּרָן, עַט אַרְיִינְגַעַשְׁטַעַקְט הַיִּנְטְּרָעַן הַיְּוִינְג-גַאַרְטַל — אוֹב פְּלִינְק אַרוֹיַס פּוֹנַעַם צִימַעַר.

כָּאַסְעַ מִאַרְעָנָא, אַלְבָעֶרְטָאָס טָאטָע, אַ הַיְכָעֵד בְּרִיטְפְּלִיכְיָקָעֵר אַרְזָעַנְטִינְעָר, אַיְן גַּעֲוֹעַג אַזְעָצָר. זַיְיָעַד אַ גַּטְעָר אַרְבְּעַטָּעֵר. נַאֲר פָּאָרְדָּזִינְטָהָאָט עָרָג נַאֲנָצָז וַיְיָינְקָה, אַוְגָד דַּעַמְגַרְעַסְטָן תַּיִיל פָּוָג יַאֲר אַיְן עָרָג אַמְגַעְנוֹאַנְגָּעָן אַנְגָּרְבָּעַט. קִיְּנָעָר פָּוָג דִּי דְּרוֹקָעְדְּ-בָּאַלְעַבְּאָתִים הָאָט נִישְׁטָגְעָהָאָט קִיְּנָגָן בְּאַזְוֹנְדָּעָרְגָּן כִּיְשָׁעָק מִאַרְעָנָגָן צַו גַּעֲבָנָג אַרְבְּעַט בָּא זַיְכָא אַנְגָּרְבָּעַט. פָּאָבְּרִיק. וּוֹעֵד פָּוָג דִּי פָּאָבְּרִיקָאָנְטָג הָאָט גַּעֲוָאָלָט הַאלְטָן בָּא זַיְכָא בָּאַלְעָמָדָה. שְׁעוֹוֹיק, וּוֹאָס הָאָט אַיְן דִּי קַאֲרָגָעָג פָּעָרְצִיק יַאֲר פָּוָג זַיְינָג לְעָבָן שְׁוִינָג אַמְּאָל צְוֹוָאָנְצִיק גַּעֲהָאָט צַו טָוָג מִיט פָּאַלְיִצְיָי אַוְגָטְסִעָּע? לְאָוֹ אַדְּרִיכָּן אֹזָא אַיְינָעָם צַו זַיְכָא צַעַכָּה, וּוֹעֵט עָרָג דָּאָכָב בָּאַלְדָּאָנְהִיבָּג אַרְגָּאָנְיָירָן צַוְּמָה קַאְמָפָה פָּאָר אַ קַּלְעָנְדָּרְגָּן אַרְבְּעַטְסָטָאָג אַוְגָט פָּאָר אַ גַּעֲסָעָרְגָּן אַרְבְּעַטָּה לְוִוְּגָן. עָרָג וּוֹעֵט מַאֲכָנָג שְׁטָרִיךְיָקָן אַוְגָטְנָאָנְגָּן אַוְנְטָעָרְיָיסָג דַּעַמְגַרְעַסְטָקָט צַוְּמָה פָּאַלְעַבָּאָס צְוִוְּשָׁנָג דִּי אַרְבְּעַטָּעָר. אַוְגָט גַּיְיטָהָאָט אֹזָא אַרְבְּעַטָּעָר, עָרָג זָאָל שְׁטִילְיָינְקָעְרָהִיט נִישְׁטָג אַוְיָיסְוָעָג אַוְגָט אַפְּדוֹקָה אַפְּרָאַקְלָמָאַכְיָעָה, אַבָּלְעָטָהָאָט, אַוְגָט אַוְפָּרוֹפָה קַעְגָּן דַּעַמְגַרְעַס אַיְן לְאָנָד, קַעְגָּן מִילְכָּאָמָעָה, פָּאָר דַּעַמְגַרְעַס רָאָטָנְפָּאָרְבָּאָנָד.

כָּאַסְעַ מִאַרְעָנָא הָאָט וַיְיָעַר אַפְּט גַּעֲהָנוֹגָעָרט צְוֹוָאָמָעָג מִיט זַיְינָג וּוֹיְבָה אַוְגָט קִינְדָּעָר. נִישְׁטָמָאָל אַפְּט גַּעֲהָנוֹגָעָרט טָרְעָפָג, אַוְגָט אַלְבָעֶרְטָאָס פָּלְעָגָט אַוְוּעָק אַיְינְדָּעְרְפָּרִי אַיְן שָׁוָּל אַ הַונְגָּרְקִיָּקָעָר, נִישְׁטָמָאָל אַפְּט גַּעֲוָוָעָג אַפְּלָעָג קִיְּנָג 5 סְעָנְטָמָה אַפְּט אַ בְּרוּטָל צַו קְוִיפָּג. אַוְגָט אַלְבָעֶרְטָאָס פָּלְעָגָט אַוְיסְקָרְמָעָג שְׁאַעֲנְלָאָנָג אַפְּצָוִיזָגָן אַיְן שָׁוָּל אַ טְוִיטְחָוְנְגָעְרִיקָעָר אַוְגָט מִיט גַּרְוִיסָג סִינָעָג אַיְן הַאֲרָצָן אַוְיסְצָוְתָּעָרָג דִּי רְיִיךְ פָּוָגָעָמָה בְּוּרְזָוָאָגָן לְעָרָעָר וּוֹעֵג דַּעַמְגַרְעַס „גְּלִיקְלָעָכָן הַעַלְדִּישָׁן פָּאַטְעָרְלָאָנָד אַרְגָּעְנִיטִינָעָ, וּוּ אַלְעָגָר בִּירְגָּעָר זַיְינָגָן גְּלִיכִיכָּ“.

אַיְינְמָאָל, נַאֲכ אֹזָא פָּאַטְרִיאָטְשִׁיעָר לְעַקְבִּיעָה, וּוֹעֵג דַּעַר לְעָרָעָר הָאָט אַ

טָרָעָג גַּעֲטָאָג, צַי דִּי קִינְדָּעָר הַאֲבָנָן פָּרָגָעָמָה, הָאָט אַלְבָעֶרְטָאָס אַוְגָט גַּעַ

טָאָג דִּי קְלִינִיגָּעָבְּרוּנִיגָּעָה הַאֲנָט אַיְינְדָּעְרְהִיכָּיָבָּ:

— הַעָר לְעָרָעָר! אַיְכָא הַאֲבָב אַפְּרָאַגָּעָ, אַלְעָגָר קִינְדָּעָר, וּוֹאָס זַיְצָנָג דָּאָ, זַיְינָג אַזְוִי הַונְגָּרְקִיָּקָעָר, וּוּי אַיְכָא, אַדְעָר נִישְׁטָמָה?.. אַוְגָט פָּאַרְוָאָסָה, אַזְמִיד צַיְעָנָג אַפְּגָנָג אַוְגָט שְׁרִיבָעָג, מַע זָאָל אַוְגָדוֹג גַּעֲבָנָג הַיִּסְעָפָרִיךְיָקָן אַיְן שָׁוָּל, רְוַפְּטָמָעָג אַוְגָדוֹג — צַוְּמָה דִּירְעַקְטָעָר, אַוְגָט דִּי טָאטָעָס — אַיְן דַּעַר פָּאַלְיִצְיָי אַרְיִין?..

עַטְלָעָכָע גַּעֲוָנְטָעָ, פּוֹלָעָ, רְוִיטְבָּאַקִּיךְעָ יִגְנְלָעָכָע הַאֲבָנָן דָּאָנָג גַּעֲמָאָס אַ טָּמָה, אַוְגָט אַפְּאָרְדָּז אַפְּאָרְדָּז פָּוָג זַיְיָעָה אַפְּלָעָג מִיט זַיְיָעָרְפָּוּכָעָ פּוֹיְסְטָלְעָכָע גַּעֲדָרָאָט אַלְבָעֶרְטָאָג. אַוְגָט דַּעַר לְעָרָעָר, מִיט צַוְּנָדִיךְעָ מּוֹסְקָוָן אַפְּגָן

פָּאַנְעַט, אֵין שְׁנָעַל צֹוֶּעֶלְאָפֶן, אֲכָאַפְּ גַּעֲמָאָן פָּאָרָן אוּלִיעָר אָוָן
אוּרִיסְגַּעַשְׂלִידַעַרְטַּה הַינְּטָעָרָן טִיר. עַמְעַט, אֲגַרְוָעַט יַאֲטָן הָאָט הַוִּיכְ
פְּרָאַטְעַסְטִירַט קַעַגְן לְעַרְעַר אָוָן גַּעַשְׁרִינְגַּן, אֲזָוָּאַבְּעַרְטָא אִיז גַּעַרְעַכְתַּן.
נַאֲרָאַבְּעַרְטָאָגְן הָאָט מַעַג דָּאָן פּוֹנְגַּשׁ אַוִּיסְגַּעַשְׂלָאָסְגַּן. דָּעַט טָאָטָן הָאָט
מַעַן דָּאָן אִין פָּאַלְצִיְּיָ נִישְׁטַ גַּעַרְוָפְּגַּן, וַיְיִלְלַ... עַד אֵין בַּעֲמִילְעַ שְׁוִינְגַּן
פָּאָרְ כַּאֲדָאַשְׁים גַּעַזְעַסְנָן אִין טַפִּיסְעַ פָּאָרְ רַעֲוֹאַלְיִצְּיָאַנְעַרְעַר טַעַטְקִיקִיטַּ...
לְעַבְתַּ זִיכְרַ זַיְעַר שְׁוֹועַר כָּאַסְעַ מַאְרָעָנָן. עַר הַוְּנוּגְרָט אָפְסַ אָוָן וּוּוִינְטַ
אִין אָ “קָאַנוּוֹעַנְטִיוּשַׁע”. אָז כָּאַסְעַ מַאְרָעָנָן הָאָט אַמְּאָל גַּעַשְׁרִיבְנַן צֹו זַיְעַ-
נָעַם אֲפְרִינְט אִין רַאֲטַנְפָּאַרְבָּאָנְד, אָז עַד וּוּוִינְט אִין אָ “קָאַנוּוֹעַנְטִיוּשַׁע”
אָוָן יְעַרְעַר הָאָט אִים אַבְּעַרְגַּעַפְּרָעָגַן אִין אָ בְּרִיוֹ, וַיְאַס אִיז דָּאָס פָּאָרְ
אָוָן מִינְגַּוְאָרְט אָוָן וּוֹאָס אִיז דָּאָס פָּאָר אָשְׁטוֹבְ, הָאָט כָּאַסְעַ מַאְרָעָנָן
אוּוִי גַּעַנְטְּפָעַרטַּ:

“דָּאָס זַיְנְעַנְגַּע מַעַשְׂנוּגְדִּיק גַּרְוִיטַע הַיְּוּעָר, וַיְאַס דִּי אַרְגְּעַנְטִינְעַר בָּרוֹ-
זְשְׁוֹאַזְיַע הָאָט אַוִּיסְגַּעַבְוִיטַּ פָּאָר דִּי אַרְבְּעַטְעַר. אִין אֹזָא מִינְגְּהַוִּי וּוּיְנְעַנְגַּע
אַפְּמָאָל צְוֹוִיְּ-דְּרִיבִּ-שְׁטָאַקְעַרְ קַאַסְטַן, וַיְאַס אִיז גַּעַטְיִילְט אֶפְ הַוְּנוּגְרָטְעַר
זְיַקְעַר צְוֹוִיְּ-דְּרִיבִּ-שְׁטָאַקְעַרְ קַאַסְטַן, וַיְאַס אִיז גַּעַטְיִילְט אֶפְ הַוְּנוּגְרָטְעַר
קְלֻעַנְעַרְעַ קַעַטְלַעַכְ, וַיְיִי אַמְּשַׁוְנְעַדְיק גַּרְוִיטַע זְאַקְעַסְעַ אִין דָּרוֹקְעַרְיִי.
אִין דִּי פָּאָרְ-קוּוֹאַדְרָאַט-מַעְטְעַרְקִעְ אַגְּפַעַנְצְטַעַרְדִּיקְעַ צִימַעְרַן אִיז אַלְעַ-
מָאָל הַאַלְבְּ-גַּרְוִי. דָּאָס בִּיסְלַ לִיכְטַ קְוָמַט אַרְיִינְגַּן נַאֲרָדְךְ דָּעַר טִיר, וַיְאַס
אִיז אַלְמָאָל אַפְּנָן אִין לְאַגְּגָן קָאַרְיִידָּאָר אַרְוִיס. נַאֲכָא שְׁטִיקָל גַּלְיִק, וַיְאַס
אִין אַרְגְּעַנְטִינְגַּע אִיז נִישְׁטַ קָאַלְט אָוָן מַעַ קַעַנְגַּן קִימָאָט אַלְעַמְּאָל הַלְּאָטָן
אַפְּנָן דִּי טִיר. אָוָן אַנְטְקָעַגְן יְעַדְעַר טִיר שְׁטִיטַט אָ קִיכְ, צְנוּנְפְּנַעַקְלָאַפְט
פּוֹנְגַּ בְּרַעְטַלְעַכְ, מִיט אַקְלִינְגַּ בְּלַעַכְנַ אַיְוּעַלְעַ אָבוֹ גַּלְיִט אָפְסַ דָּעַר זָוָן,
וַיְאַס קְוָמַט אַרְיִינְגַּן דְּרוֹכְנַן דִּיקְנָאַלְזִוקְן דָּאָכְ... אִין יְעַדְגַּן צִימַעְרַן וּוּוִינְט אִין
גַּוְאַלְדִּיקְעַר עַגְשָׁאָפְט אָנְגַּרְבְּעַטְעַר-פְּאַמְּלִילְיִעְ. בָּאָנְאָכְ, אַדְעַר אִין אָ
קְעַלְטָעַגְן טָאגְ, אָז מַעַמוֹ פָּאַרְמָאָכְנַן דִּי טִיר, טְעוֹנְגַּן דִּי אַיְוִגְן וּוֹיְיִ פָּאָר
טוֹנְקָלְקִיטַ, אָוָן דָּעַר קְעַרְפָּעַר שְׁמָאַרְצַטְ פָּוֹנְגַּעַמְט דּוֹשְׁנָעַמְט שְׁוּוֹיִיס...”

אוּוִי הָאָט גַּעַשְׁרִיבְנַן כָּאַסְעַ מַאְרָעָנָן אָוָן הָאָט נַאֲכָ צְוֹוְגַּעְגַּבְן:
“דָּא אִיז שְׁלַעַכְתַּן אַלְעַ טָאגְ, אָוָן זְוָנְטִיק אִיז נַאֲכָ עַרְגָּעָר. דָּעַמְּאָלַט
זַיְנְעַנְגַּע אַלְעַ אַינְדָּעָרָהִים. אַיְן דִּי צִימַעְרַלְעַכְ אִיז עַגְ, זִיצְטַ מַעַן אִין
הַוִּיפַּ, אַיְן קָאַרְיִידָּאָר. אַלְעַ קִיכְנַן רַוִּיכְעָרָגַן, אָוָן דִּי לְוָפְטַ פָּאַרְכְּלִינְגַּעַט זִיכְ
מִיט דִּי רַיְיכַעַס פּוֹנְגַּ צִיבְעַלְעַכְ אָוָן צְנוּנְפְּרַעְנַטְ קָאַרְטָאַפְלַה. פּוֹנְגַּ אִין קִיכְ
צֹו דָעַמְט צְוִוִּיתְגַּן זַיְנְעַנְגַּע אַרְבְּעַרְגְּוּוֹאַרְפַּן שְׁטָרִיקַ, אָוָן עַט טַרְקַעְנַעַן זִיכְ
אָוָן דּוֹמָעַן זִיכְ פָּאַרְעַלְטְּעַרְטַע פָּאַרְגְּוּלְטַע וּוּינְדְּעַלְעַכְ, אָוָן עַט כְּרִיפְנַן נִישְׁטַ

גוט אויסגעדרײַטע, נאָרוֹאַס געווואַשענע אַרבעטע-קָאַסְטִיומָען. צעהיצטער,
פארםאטערטַע, אויסגעדרַאַרטַע מאמעס ווֹאַיעוּונֵן מיט פָּאַרְשִׁינְטוּן האַלְבַּד
נאָקָעַטַּע קְנֶדֶעֶר, שְׁמוֹצִיקָע אָוָן בִּינְעַדְדִּיקָע, ווֹאָס פְּלָאַכְנְטָרָן זַיִּכְיָה
מאמעס באָ די פִּס אָוָן שְׁטַעַרְן אַינְגָּעַטְזָה צְוֹגְרִיְּתָן דַּעַט מְאַגְּנָרָן וְאוֹרְעָמָס.
זַיִּי, די קְנֶדֶעֶר, גִּימַּט דַּאֲךְ גָּאָרְנִישְׁתָּאָן: פָּוֹן אָגְ אַלְטָעָר צִיְּטָ�ן קְנוּלָן
זַיִּי צְוֹנוּיָּס אָ "פְּלִקְעָע", בִּינְדָן אָרוֹמָס מִיט אַשְׁטְּרִיקָל אָוָן שְׁפִּילָן דָּא אַינְ
דָּעַר עַנְגָּשָׂאָפָּט אִינְ "פּוֹטְבָּאָל". עַלְתָּעַדְעָר אַרבעטער זִיכְרָן באָ די טִיבָּן,
לְיִעְנְגָּן אָ צִיְּטָ�ן, רְוִיכְעָן אָוָן שְׁמוּעָן.

אָט דַּאֲס הָאָט גַּעַשְׁרִיבָּן כָּאַסְעָמָרְעָןָא. אָוָן גַּעַנְדִּיקָט זַיִּינְ בְּאַשְׁרִיךְ
בּוֹנְגָּה הָאָט עַד אָזְוִי: "יעַדְעָ קָאַנוּעַנְטִיוּשָׁע אִין אָ קְלִיְּנָא אַרְבְּעַטְעָרָד
שְׁטָעַטָּל. די פָּאַלְיִיצִי הָאָט די קָאַנוּעַנְטִיוּשָׁע נִישְׁתָּה לִבְּ. באָ אַיִּיכְ, אַיְּנָ
ראָטְנְפָּרְבָּאָנָּר, הָאָט אִיר אַרְבְּעַטְעָרְפָּאָלָאָצָן. מִיר דָא וּוּלָן זַיִּי אַוְיכְ
אַמְּאָלָה אַבָּנָן, אָוָן דָּעַרְוִיְּלָעָה אַבָּנָן מִיר נַאֲכָל קָאַנוּעַנְטִיוּשָׁעָם".

אָט אַיְּנָ אָוָא קָאַנוּעַנְטִיוּשָׁע הָאָט גַּעַוּוִינָט אָוָן גַּעַהְנוּגָעָרָט כָּאַסְעָ
מָרְעָנָא אָוָן גַּעַקְעָמְפָט פָּאָר סָאַוּעָטָן.

3.

אַלְבָּעַרְטָא אִין אָרוֹיסָס אָפְּ דָעַר גָּאָס. די הַיִּסְעָן זַוְּנָה הָאָט אִים אָוֹוִי
פָּאַרְפְּלִיְּצָט, אָז עַד הָאָט אָפְּ דָעַעְן גַּעַמְוֹת פָּאַרְזְּשָׁמְרוּעָן די אַוְיכָן.
שְׁנָעַל אָוָן פְּלִינְקָה הָאָט אַלְבָּעַרְטָא זַיִּכְיָה צְוֹוִישָׁן תּוֹמָל פָּוֹן די אָוּמָּד
צְאַלְיִיקָע אַוְתָּאַמְּאָבִילָן אָוָן טְרָאָמוּיְּעָן. עַד הָאָט קִימָאָט זַיִּיכְיָה
מְעַרְקָט — אָוָן סִ'הָאָבָּנָן אִיצְטָס אִים נִישְׁתָּה גַּעַזְוִינָן — די סְקוּוּרָן מִיט די
בְּלוּמָעָן אָוָן פָּאַלְמָעָס. עַד הָאָט גַּעַהְאָט אָוְיכְטִיקָע אַוְפְּגָאָבָעָ פָּוֹן זַיִּינָן
רִינְגָּן, אָוָן עַד הָאָט גַּעַיְילָט זַיִּי אַוְיסְצּוּפִּילָן.
עַד אִין צְוֹגְעַנְאָגָעָן צַוְּאָרְדִּיכְן גְּרוּיְסָן קִינְגָּא אָוָן אַרְלִינְן צּוּמָּ פָּאָר
וּוְאַלְטָעָר.

— ווֹאָס וּוּסְטוּ זַוְּגָן, בָּאַכְעָר?

— אַיִּכְ וּוֹילְ אָ בִּילְעָט אִין קִינְגָּא.

— אִין וּוּאַמְּזִישָׁע דְּרִיכְסָטוּ אָ קָאָפָ? גַּי אִין קָאַסְעָ אָוְן קוּיִט.

— כִּיהְאָבָּנָן נִישְׁתָּה קִינְגָּעָלְטָן.

— טָא טְרָאָגָ זַיִּכְ אָפְּ! אָוְמוֹיסָט טְרִינְקָט מְעָן וּוּאַסְעָר.

— אַיִּכְ וּוֹילְ נִישְׁתָּה אָוְמוֹיסָט. אַיִּיכְ וּוֹילְ באָ אַיִּיכְ פָּאַרְדִּינְגָּן אָפְּ
בִּילְעָט.

— זאג גיבער, וואס דו ווילסט. איך האָב נישט קיינַ צוּט אָפַ פְּלוּיזַ
דערִיעַן.

אלבערטאָ האָט דערקלערט:

— אַיר גִּיט מִיר אַ בִּילֶעֶט, אָונַ אַיכַּ וּוּלְ דָּרְפָּאָר מַאֲכַן פְּרָאָפָָאָגָָאנָָן
דַּע אַיְיָר קִינָָא. גִּיט מִיר אַ פְּעָקֵל דָּרְקָלָאָמָּעָ-בְּלָעְטָלָעָ אָונַ אַפִּישָׁן, וּוּלְ
אַיכַּ זַיְכַּ שְׂטָעָלָן לְעָבָן טִיר אָונַ צַעְטִילָן צֹוִישָׁן דַּי דָּרְכִּיְיָר. אָונַ אַיר
זַעַט מִינָּעַ פִּסְתַּ ? נַיְיַ זַיְנַעַן לְאָנוּעַ אָונַ פְּלִינְקָעַ, אַיכַּ קַעַן שְׁנָעַל שְׁפְּרִינְ
גַּעַן אָפַ טְרָאָמוּזִיעַן, כַּיְוָעַל אָוּמְעָטָם צַעְטִילָן אַיְיָרָעַ דָּרְקָלָאָמָּעַ, אָונַ
אַיר וּוּטַעַת הִינְנַטַּהַבָּן אַ פְּלוּן זָאָל. דָּרְפָּאָר גִּיט מִיר אַ בִּילֶעֶט.
דָּעַם פָּאוּוֹאָלָטַט עַר פָּונַ קִינָָא אַיְזַן דָּעַר פָּלאָבָן גַּעַפְּעָלָן גַּעַוּוֹאָרָן. עַר
הָאָטַט בָּאָלָדַטַּ אַלְבָעָרְטָאָן גַּעַגְּבָן אַ פָּאָק דָּרְקָלָאָמָּעַ אָונַ אַ צַּעַטְלַ אַיְנַ
קִינָָא אַרְיִינַן. «אָונַ אַזְזַז וּוּטַעַת זַיְנַן אַ פְּלִינְקָעַ דַּיְאָטַט—הָאָטַט עַר אַיְם
גַּעַזְגַּטַּ—וּוּסְטוּ פָּאָר אַזְזַז אַרְבָּעָטַט שְׁטָעְנְדִיקַטַּ קְרִיגַן בָּאַ מִיר בִּילֶעֶטַן
אַיְ פָּאָר דִּירַ, אַיְ פָּאָר דִּינְגַּטַּ אַזְזַז מַאָמָּעַ. דַּו הָאָטַט טְאָטְעַ-מַאָמָּעַ?»
אַיְנַן אַ וּוּטַעַת אַרוּם אַיְזַן שְׁוִינַן אַלְבָעָרְטָאָן גַּעַוּוֹג אַיְנַעַם טְוָאָלָעַטַּ
צִימָעַר פָּוּנָעַם קִינָָא. דָּאָרְטָנַן הָאָטַט עַר אַרְוִיסְגָּעָנוּמָעַן פָּונַ הִגְּטָעָרָן הוּוֹזָנָן
גַּאֲרָטָל דַּאָּס צְנוּיְפְּגָעְלִיְגָטַע פְּעָקָעָלָעַ אָונַ זַיְיָרַ פְּלִינְקָעַ אַיְן יַעֲדָן דָּעַקְ
לְאָמָּעַ-בְּלָעַטַּ פָּונַ קִינָָא אַרְיִינְגְּעָלִיְיָטַט נַאָּכָא אַקְלִינַן רְוִיטַט בְּלָעְטָלָעַ, אַטַּ
אוֹאַ בְּלָעְטָלָעַ :

אַרְגָּעָנָטַיְגָעַר אַנְטִיפָּאַשִּׁיםַטַּ שְׁעַר

קָאָמִיטַעַט.

אַרְבָּעָטָעַר ! פּוּיָעַר ! גַּעַדְעַנְקַ!

צָוַם מִיטִּינְגַּ קָעָגָן פָּאַשִּׁיםַט אָונַ מִילְכָּאָמָּעַ !

אַרְאָפַטַּ מִיטִּינְגַּ פָּאַשִּׁיםַט אָונַ זַיְנַעַן אַונְטָעָרְלָעְקָעַר —

דַּיְ סָאָצְיָאָלַ-פָּאַשִּׁיטָן—דַּיְ העַקָּעָרַ פָּונַ אַרְבָּעָטָעַרַ-

קָלָאָס !

אַרְאָפַטַּ מִיטַּ דָּעַר אַיְמְפָעָרְיאַלִיסְטִישָׁעַר מִילְכָּאָמָּעַ !

דַּיְ העַנְטָמָן אַרְאָפַטַּ פָּונַ בִּינְעַ !

פָּאַרְטִּיְיִדְקַטַּ דַּעַם רָאַמְנָפָרְבָּאָנְדַטַּ—דַּיְ סָאָצְיָאָלִיסַטַּ

טִישָׁעַ הַיִּם פָּונַ אַלְעַ אַרְבָּעָטָנְדִיקַעַ פָּונַ דָּעַר גַּאֲנַ-

צָעַר וּוּלְטַט !

אַלְעַ צָוַם מִיטִּינְגַּ !!!

אוֹן אֵין אַ וְיִלְעָדָרָם אֵין שׁוֹינָן אַלְבָעֶרְטָא גַּעֲוֹעָן אִינְקִינְאָזָאלַ.
אַלְעָדָר בָּאוֹכְעָר בָּאַתִּילָט מִיטַּדִּי רַעֲקָלָאמָעַס, אוֹן נַאֲכָדָעַמַּא אֵין עַר אַרְוֹמַ
גַּעֲלָאָפָן אַיְבָעַר דַּעַר גָּאַס, בָּאַתִּילָט דִּי זַוְרַכְגַּיְעַר. אוֹן דָּאַס לְעַצְמָעַ
רַעֲקָלָאמָעַ-בָּלָעַטַּה, וּוֹאַס אֵין אִים אַיְבָעֶרְגָּעֶלְבִּילְבִּן, הָאַט עַר שְׁנַעַל אַרְבִּינַן
גַּעֲשַׁטְעַקְטַּק אִינְקִינְאָט אַדְרוֹכְגַּיְעַנְדִּיקְנָן בָּוּרְזְוֹשִׁי.

אַלְבָעֶרְטָא אֵין שׁוֹינָן לְאַנוֹ גַּעֲוֹעָן פָּאַרְשָׁוֹוֹנְדָן הַגְּנַטְעָרָן דָּאָג. עַר
הָאַט גַּיְשַׁת גַּעֲוֹעָן, וּוֹאַס פָּאַר אַ וְיִלְדַּ מַעֲשָׂוָנְדִּיק פָּאַנְעָם דַּעַר בָּוּרְזְוֹשִׁי
הָאַט גַּעֲמָאַט, וּעַג פָּוּנָעָם קִינְאָ-בָּלָעַטַּה אֵין אַרְוִיסְגַּעַפְאַלְגָּן דָּאַס קְלִינְיָן
דוֹיְטָע בְּלָעַטְעַלְעַע ...

דַּעַר בָּוּרְזְוֹשִׁי הָאַט עַס דָּרוֹכְגַּעַלְיִיעַגְט. דַּי הַעֲנֵט הָאַבְּגָן וַיְכַ אִים גַּעַד
טְרִיסְלַטַּ, אוֹן דִּי אִיגְּנָן אַונְטָעַר דִּי גַּלְדְּעַנְעַ בָּוּרְלִינְן הָאַבְּגָן מוֹיִישַׁ גַּעַד
טָאַנְצַטַּ, נַאַר אַיְבָעֶרְגָּעָבָן דָּאַס בְּלָעַטַּל צַו אַ פָּאַלְיִצְיָאנְטַ הָאַט עַר קִינְיָן
מַרְטַ נִיט גַּעַחַתַּ: אַפְּנָן בְּלָעַטַּל אֵין מִיטַּהְלָקְיִנְדְּרָשָׁן שְׁרִיפַטַּ מִיטַּ
אַ בְּלִיעַר גַּעֲוֹעָן צְוּוֹשְׁרִיבָּן: «סְעַנְיאָר! אָוִיבַּ דַּו וּוּסְטַ אַיְבָעַרְ
גַּעַבְגַּן דָּאַס בְּלָעַטַּל אַ פָּאַלְיִצְיָטַ, וּוּסְטוּ מִיכְלָהָאַבְּגָן צַו גַּעַדְנָקָעַן!!...»
דֻּעַמְזָאַיְקָן וּוֹיצַּחַת הָאַט אַלְבָעֶרְטָא, פָּאַרְשָׁתִיָּט זִיכְרָן, גַּעַמְאַכְט אַט אַיְיָ
גַּעַנְעָרָ פָּאַרְאַנְטוֹאַרְטָלְעַכְקִיטַּ. עַר הָאַט וַיְכַ דָּעַרְבִּי גַּעַטְרָאַבָּט, אַן אַנְדָּ
וּוּרְגָּהָאַט עַר סְפִּיוּי גַּיְשַׁת וּוֹאַס, דִּי פָּאַלְיִצְיָהָהָאַט בְּעַמְיִילָעַ אַוְיִיפְלָ
שְׁפִּיאַנְעָס, אַז זִי וּוִיסְטַ גַּעֲוֹוִיס וּוּעַגְגַּן מִיטִּינְגַּ, וּוֹאַס דָּאָרָפַ הַיִּינְטַ פָּאַדָּ
קוּמָעָן. גַּיְשַׁת אַוְמִיסְטַ דָּרִיְתַ, וַיְכַ דָּאַכְלָהָיַנְט אַרְוֹמַ אַפְּנָן אַזְוִיָּי
פִּילַ רַיְיטָעַרְ-פָּאַלְיִצְיָיַ, בָּאוּוֹאַפְנָטַ פָּוֹנְ קָאָפַ בַּיְנַ דִּי פִּיסַּ. אַיְן וּוֹאַס שָׁאָדָט
עַטַּ, אַזְוֹעַזְוֹאַל אַ צְעַשְׁרָאַקְעַנְעָם בָּוּרְזְוַיִּ פָּאַרְשָׁאַפְן אַבְּיִסְלַ בַּיְנַ בְּלִוּטַ?..
אַלְבָעֶרְטָא, אַ צְוְפִּידְעַנְעָרַ אַיְ פָּוֹנְ וַיְיִגְן גַּוְתַּ אַפְּגַעַטְעַנְעַנְעָר אַרְבָּעַטַּ
אַיְ פָּוֹנְ וַיְיִגְן וּוֹיצַּחַת מִיטַּן בָּוּרְזְוַיִּ, הָאַט וַיְכַ אַוּוּקְגַּעַלְאָוֹתַ צּוֹמַ אַנְסָעַ
פְּלָאָגַג. עַר הָאַט גַּעַטְרָאַבָּט מִיטַּפְרִיד אַוְנַשְׁטָאַלְגַּזְזַ וּוּעַגְגַּן דַּעַטַּ, אַז דָּאָרְטָן
וּוּטַ עַר מִיסְטָאַמַּעַט טַרְעַפְן דַּעַמְטָאַטָּן, אַוְנַגְכַּשְׁ אַטְשַׁ עַר דָּעַרְצִילַטַּ דַּעַטַּ
טָאַטָּן וּוּיִינְיקַגְגַּן וּוּעַגְגַּן פִּיאַגְנַעַרְשִׁעַר אַרְבָּעַטַּ (דִּי אַוּנְטָרְעַדְדַּעַטַּן
אוּסַּטַּ אַזְוֹאַלְטָן אַסְאַד אַפְּלַעַעַטַּ פָּוּנָעָם אַיְגַעַנְעָם טָאַטָּן), וּוּסַּעַר
אִמְמִינְטַ אַזְוֹאַגְגַּן:

— דַּו הָאַסְטַט דָּאַס בְּלָעַטַּל אַוְיִסְגַּעַזְצַטַּ, אַוְנַאַיכְ הָאַבְּגָן עַס גַּעַהְאַלְפָן
צְעַמְיִילַגַּן. דַּעַר טָאַטַּע וּוּסַּעַט שְׁמִיְיכְלַעַבְגַּן אַוְנַאַיכְ הָאַבְּגָן אַיְמִילַגְגַּן
לְעַהְאַרְטָע פְּלִיאַיְצַטַּ.

סְאַיְן גַּעֲוֹעָן שׁוֹינָן בָּאַלְדַּ צְוִויִּי אַזְיִיגְעַד, וּעַגְגַּן אַלְבָעֶרְטָא אַיְ צְוָעַגְגַּן
קְוַמְעַגְגַּן צּוֹמַ אַנְסָעַ-פְּלָאָגַג. דַּעַר גַּעַנְיִטָּעַ פִּיאַגְנַעַר הָאַט נַאַכְלַעַטְעַן

באמערקט, אן היינט ווועט דא עפער געשונג, שארפֿס אונ וויכטיקס-אלע זויטיקע נאנכ זייןגע געוווען באלאגערט מיט פום אונ דיטער-פאלייצי. דער אנטע-פלאץ איין געוווען ווי אין א שטאָלענעט רינג פון שטאָריך באָוּאַפְּנָטָה בלוייע מונדיין.

די גריינע בענק אונטער די פאלמעס בא די בלומען-ביבטן זייןגען זווי שטענדיך געווען פארנווען. אומעטום איזו מען געוועסן אָדרער האָלבגעעלונג, פארמאטעררט אָזעלכע, זיעיר שְׁלַעַכְתּ אָנְגַּעַטְאָנְגַּעַע, אויסגעאהָאָרְעוּוֹתָע, מיט פִּינְצֶטְעָרְנוּשִׁי אֵין די דּוֹיטְלָעְכּ אָלְבְּפָאָרְשָׁלָאָז פֿעַנְעַ אָוִינְגַּן.

די אליען זיינען וויאס אמאָל אלצ פולעד געווארן מיט אַראָם געקליידעט שפאצ'ירער — דער גאנצער פלאץ האָט גערוישט מיט הויכ-ריינדריךע, דוכט זיך, צאְרנדייק מענטשנש...

אוֹב מִיטָמָאָל הַאָט לְעֵבֶן אַיִנָעָם אַרְוִים אַפְלָאָטָר גַעֲטָאָן אַ
רוּיְטָע פָאנָג... שְׁנַעַל הַאָט זַיְכָהַיִן אַלְאָן גַעֲטָאָן אַגְרָוּפָאַלְיכִיזְיָיר.
גַנְאָר דַי פָאנָן אַיְזָוִינָג אַרְמוּגָעַרְינְגָלָט גַעֲוָעָן מִיט אַשְׂטָאָלָן-שְׂטָאָרָקָעָר
טוּיוֹנוֹנְקָעְפִיקָעָר מַאַסָע. הַוְנְדָעָטָרָע הַאַרְטָע פּוֹיסְטָן הַאַגְּבָן גַעֲשָׁרָעָמָט
אַינְדָעָרְחִיכָ אַבְעָרָדִי קָעָפָ, גַרְדִּיטָן צַו קָאָמָפָ אַונְשָׁלָאָכָט, גַרְדִּיטָן אַפָּ
לְעֵבֶן אַונְטוּיָט פָאָר דַעָר וּוּטָעָר פָאנָ.

אלבערט אין מיט א פרידטול קלאנפנדיק הארץ געתטאנען צויניפֿ געדראעסט אין אוילעם. ער האט מיט שטאלץ געטראקט וועגן דעם, איז אסאך פון דידזוקיע מענטשן האט ער עס הילנט געבראקט אהער... ער האט מיט די אויגן געמאסטן דעם אוילעם אונט באשלאָסן בא זיך, או די פֿאַלְצִיכִי וועט אוזוּ גִּיכְ נִישְׁתְּ אַנְפָאָלְגָן: צויפֿ אַרְבְּעַטְעָר. די פֿאַלְצִיכִי וועט געויס ווֹרטְן, בֵּין סְיוּוֹלְעָן צְקוּמָעָן נַאֲכַסְקָדְרָאָנָעָן, אונט דערוּוַיְיכָע וועט דֶּרְגְּכִינְגָן דער מִיטְינְג.

על האט זיך געבעטן אײַין רעדנער נאכָן אנדערן. קיינן טרייבונע
אייז נישט געווען. מע פֿלעגט אַרְפַּהִיבֵּן דעם רעדנער אָס די פֿלייעַס פֿון אָ
פֿאָר געזונטערע באֹוירִים, אַדער ער פֿלעגט גַּאֲרָר אַרְפַּקְּרִיכָן אָפָּן בּוּמִים...
געערדט האט מען זײַער קּוֹרֶץ, אַבעָר אוֹוִי שָׁרֶפֶת אָונָן אַזְוִי קָלָאָר, אָז
אַפְּילְעַ דער אַפְּגַּעַשְׁתָּאַנְגַּסְטָעַר אַרְבַּעַטְעַר האט גַּעֲמוֹזָט פֿאַרְשְׁטִיבִּיג, וּוּגַּן
וּוּאָס מַעַּדְעַט. אָונָן מַעַּה האט טָאַקָּעַ פֿאַרְשְׁטָאַנְגָּעַן—אָז נִשְׁתַּחַת וּוּאָלַט מַעַּן
דָּאָכְ נִשְׁתַּחַט אַפְּלָאַידְרַט אַזְוִי שְׁטָאַרְקָן! אַלְעַ וּוּיְלַע פֿלְעַגְטָמַעַן די רעדנער
איְבּוּרְעִיסְן מִיט אוִיסְרוֹפָן די לְאַזְוְנְגָּעָן, וּוּלְכָעַ זִינְגָּעָן גַּעַזְוּן אָפָּן
בלְעַטְלַ, וּוּאָס אלְבּוּרְטָא האט היַינְטָט פֿאַרְטִּילִיט...

אַכְּ, הָאָטְ הַיִּנְטְּ אַלְבָעֶרְטָא לֵיבּ גַּוְהָאָט דַּעַם טַاطָּןּ! עַד הָאָטְ אַיִּטְ
אַלְעַמְּאָלְ לֵיבּ, נַאֲרַ הַיִּנְטְּ—נַאֲכָל מַעַרְ. אֹנוֹ אַלְעַזְ הַאָבָּן אַיִּטְ שְׁטָאַרְקָ לֵיבּ.
אָטְ, וַיְיַאֲרַ עַד הָאָטְ זַיְכּ בַּאוֹוִוָּן אַפְּנָן בּוּוִים, הָאָטְ אֹזוֹ מִינְ דַּוְנָעָר,
גַּוְהָאָטְ מִיטְ אַפְּלָאַדִּיסְמַעְנָטָן, אֹזוֹ דִּי פָּאַלְיִצְיָאנָטְ הַאָבָּן, וַיְיַאֲשַׂוְגָּעָנָעָ,
גַּוְהָאָטְ שְׁנַיְידִיקּ זַיְכּ אַיְגְּבָעֶרְטִיפְּנָן אֹנוֹ רַוְפְּן הַילְפְּ-קְוִיכְעָסָ... אֹנוֹ דַּעַר
טַاطָּעָ—מִיטְ אַיִּינְ הַאָנָטְ הַאלָטְ עַד זַיְכּ אָן אַ צְוִוְיגָן אֹנוֹ מִיטְ דַּעַר צְוִוְיִיְ
טַעַר שְׁנַיְידִטְ עַד אַינְדְּרָוְלְוְפְּטָן, וַיְיַאֲטְ אַ שְׁוּעָדְ. אַלְבָעֶרְטָאָן דַּוְכְּטָ
זַיְכּ מִינְוָטָנוּווּוּזָן, אֹזוֹ נִישְׁתְּ פְּוֹנְעָם מַוְילְ, נַאֲרַ פּוֹנְ דַּעַר הַאָנָטְ פָּאַלְיִצְיָן
בְּלִיצְנָן פּוֹנְ דִּי רַעְוָאַלְיִזְיָאנָעָרָעָ רַיִיךְ.

דַּעַר טַاطָּעָ עַדְקִיטָן :

— זַיְכּ נִישְׁתְּ צְעַוְיִינְ! פָּאַרְוִיסְ! פָּרָאַטְעַסְטִירָן!

סְהָאָטְ אַ קְלוֹנוֹגְ גַּוְהָאָטְ דַּעַר „אַינְטְּרָעָנָאָזְיָאנָאָלְ“. אַ מַעְכְּטִיקָעְ טַוְיְוָנָטָן
קְעַפְּיִיקָעְ קָאָלְאָגָעָ הָאָטְ שְׁוִיןְ גַּוְשְׁטָרָאָטְ נַאֲכָל דַּעַר רַוְיטְעָרָפְּ אַיִּטְעָר דַּעַר
בְּרִיְיטָרָ דְּיוֹוָאַדְּוָוָאַ-גָּאָסָ צְוָם פָּאַרְלָאַמְעָנָטָן. מַאיִין גַּוְגָּנָגָעָן הַיִּסְטָן,
זַיְגָּעָנִידִיקְ, פָּאַכְּגָּדִיקְ מִיטְ דִּי פְּוִיסְטָן אַיִּינְ דַּעַר לְוָפְטָן. נַאֲרַ מַיְהָאָטְ נִישְׁתְּ
בַּאוֹוִוָּן דַּוְרְכְּזְוָשְׁרִיְיָן דִּי עַרְשָׁטָן הַוְנְדָעָרָטָן שְׁפָאָן, וַיְיַאֲכָלָן אַגְּנָעָן
יָאָגָטָן אַנְטְּקָעָגָן אֹנוֹ פּוֹנְ דִּי זַיְטָן קִיטָן רַיְיטָרָ-פָּאַלְיִצְיָן אַיִּינְ שְׁלָאָכָטָן
גְּרִיְיטִיקָטָן :

— צְעַוְיִינְ זַיְכּ! נַוְ, שְׁוִיןְ צְעַוְיִינְ זַיְכּ!

אֹנוֹ גַּוְהָאָטְנָן רַיְיטָן דִּי פָּאַנְ...

דִּי מַאְסָעָ הָאָטְ זַיְכּ אַ וַיְיַאֲרַ גַּעַטָּן, אַבְּעָרָ נִישְׁתְּ אַפְּגָעָטָרָטָן. מַיְהָאָטְ
זַיְכּ גַּוְהָאָטְנָן שְׁלָאָגָן מִיטְ דַּעַר פָּאַלְיִצְיָן אֹנוֹ מִיטְ דִּי צְיוּוּיְעָ. שְׁפִיאָנָעָס
זַיְינָגָן דָּאָסָ גַּעַוְעָן, וַיְאָסָ הַאָבָּן גַּעַרְבָּעָם מִיטְ קָאַנְטִישְׁקָעָס אֹנוֹ גַּעַד
שְׁאָסָן אַינְדְּרָוְלְוְפְּטָן. דִּי אַרְבָּעָטָרָ הַאָבָּן גַּעַרְיָסָן שְׁטִינְגָּרָ פּוֹנְ בְּרוּקָ
אֹנוֹ גַּעַשְׁלִיכְיָדָרָטָן אַיִּינְ דִּי רַיְיטָרָטָן. מַיְהָאָטְ זַיְכּ צְוּנוֹפְּנָעָקָנוּלָטָן אַיִּינְ גַּרְוִיסָעָ
צְאַפְּלָעָנִידִיקָעָ קוֹפְּעָס. מַיְהָאָטְ גַּעַרְעָיָן אֹנוֹ זַיְכּ גַּעַשְׁלָקָגָן. פְּרוּיָעָן הַאָבָּן
גַּעַקוּיְטָשָׁטָן אֹנוֹ גַּעַכְּלָעָשָׁטָ אַונְטָרָ דִּי גַּוְמָעָנָעָ שְׁטָעָקָנָטָן.

אַלְבָעֶרְטָאָטָן הָאָטְ גַּעַוְעָגָן, וַיְיַאֲרַ דַּעַר טַاطָּעָ הָאָטְ זַיְכּ צְוּנוֹפְּגָעָטָשָׁעָפָעָט
עָפָעָט מִיטְ אַפְּאָרָ צְיוּוּיְעָ. סְהָאָבָּן זַיְכּ אַפְּ אַיִּם גַּעַשְׁאָטָן קְלָעָפָעָט. עַד
הָאָטְ גַּעַוְעָצָט מִיטְ דִּי פְּוִיסְטָן אַפְּ רַעַכְטָן אֹנוֹ אַפְּ לִינְקָסָטָן, גַּעַכְּאַפְּטָן בָּאָמָן
הַאַלְדוֹן אַיִּינָעָטָן פּוֹנְ דִּי שְׁפָאָגָעָס אֹנוֹ מִיטְ זַיְינְ קָאָפְּ גַּעַוְעָצָט אַיִּינְ
צְוּוֹיְטָן...

אַלְבָעֶרְטָאָטָן גַּאֲרַ קִינְמָאָלְ נִיטְ גַּעַוְוָטָטָן, אֹזוֹ דַּעַר טַاطָּעָ וַיְיַאֲרַ
אַיִּזְ אַוְ שְׁטָאַרְקָעָרָ! אַלְבָעֶרְטָאָטָן גַּעַלְאָפְּנָן צְוָם טַاطָּן. אַיִּינְ דַּעַר מִינְוָטָן

האט עד פאר גאנרנישט ניט מורייע געהאט. אונ געדרכט האט זיך
אימ, אונ ער איז איזוי שטארק, ווי דער גרויסעד אונ בריטיער טאטע.
נאר אינ דער מינוט איזו שווין צו די פאר שפֿיאָגעס געללאָפּן א
פאַלְצִיאָנט מיט אָ רעוֹאַלְוָועָר אַגְּהָאנְט אָונ גַּעַשְׂאָגָן, גַּלְילִיכְ אַיְן
טאָטָן, דוכט זיך... נײַן, די קוּיל. האט נישט געטראָפָּן! דער טאטע
לעבעט, אַבער אַ לעבעדִיקָן שלעפעט מען אַים צום בלוייען געפָּאנְצָעָרטָן
פאַלְצִיכְיָאָרָוָת אַמְּבָּאיִ, וואָס שנְיִידָט זיך דורך אַ בלוטִיקָן וועז צוּיָּוָן
דער אַפְּגָּוָעָקָאַכְּטָעָר שְׂרִיְעָנְדִּיקָעָר מאָטָע.

אלבערטא זעט, ווי מע שטופט דעם טאטן אידיגן אין א טירל פון
אווטא. דוכט זיך, או דער מאצע האט אים באמערכט, דעם זונ זינען,
און א גוטן שמיכיל געטאנ. אלבערטאנ האט זיך אין הארגזן ווי
עפטעס אטנעריסן. אין די אויגן איז פינצטער געווארן. נישטן מעד
דער מאאטן

...העומד בראשה, שפער קעטן או עוקגעלעט אסאכ צענדליךער צעלוטיקטע, פונן שלאכט-פער או עוקגעלעט אסאכ צענדליךער צעלוטיקטע, זיכיב צעגאנגען איבער די זיטיקע גאנן. די פאלציגי-אווטאמ'בילן האבן ביסלעכובוין האט זיך איביגעשטילט די שלאכט. דער אוילעט איז

נאר שווין אפילע אינ די פאליזי-אורומאמביין האט נאכ אלצ גע-
היניכט זער „אנטערנאיינאנאו“.

אלבערטא אין מיט גדרויס וווײטעך אינ הארצן אוועק אהיכם. א芬
שווועל פונג דער קאנזענטיזשע האט ער געטראָפַּן די מאמע... אונ וויפל
ער האט זיך נישט אַנגעשטערונגט איינצוזהאלטן אונ זיין פֿעַט, ווי עס
פאָטס פֿאָר אַפְּאָגָעָר, האט זיך אִים דאָכְ דאָס נישט אַינְגַּעַנְגַּן.
צ'וֹם האַלְדוֹן האט זיך עפֿעַס צוֹגַע שְׁפָאָרֶט אַ גְּרוּטַס ווּאָרְעַמְּוּ שְׂטִיק,
פּוֹנֵן די אוֹיגָן האָבָּן אַ זְּעַג גַּעַטְאָג טְרָעָרְגָּן, אַונְ ער האט אַרוֹיסְגַּעַלְיַעַט:
— נִשְׁתָּאָ שְׁוֹן מַעַר דַּעַר טָמַע!!

.4

אם מארגן אין די מאמע שוין נישט געאנגען ארבעע זוכן. פאר
די ליעצטער פאר סענט, ווואס ס'איין נאכ פארבליגיב אינ שטוב, האט זי
איינגעקופט ברויט און פאפרידאסן. אלבערטא האט צווניפגעפעקט דאס
בעקלע אפ אייערוצזעגן דעם טאגן, און די מאמע אין אווזק אין
פאלאיצי.

פָּאַר אַלְבָעֶרְטָאָס מַאֲמָעָן אִין דָּאָס קִיְּגַן נָאֹוּעַנָּעַ נִיְּתַ גַּעֲוָעַן. פָּאַר דַּי לְעַצְּטָעַ פָּאַר יָאָר אֵיר שָׁוִינַג אַוִּיסְגַּעַקְוּמָעַנַּג נַעֲנְטָעַר זִיכְרַ צַו בָּאַ-
קָאנְגַּבְמִיט דַּי טִירַנְ פָּוּנַ פָּאַרְשִׂיְידַעַנַּעַ פָּאַרְצִיְידַאְיָאנַעַן אָוָן טַפִּיסָעַט.
זַי אִין גַּעֲוָעַן אַגְּוַטְעַ מַאְפָרְדַאְקְטִיוֹוִיסְטְקָעַ, אָוָן סְפַלְעַגְטַאְרִיר אַוִּיסְקְוּמָעַנַּג
צַו טְרָאָגָן פֻּקְלָעַכְ אַגְּנְטִישַׁע נַאָר דַּעַם אַיְגַעַנָּעַמְמָן, נַאָר אַוִּיךְ
צַו אַסְאָכְ כָּאוּוּיְרִים אָוָן כָּאוּוּרְטָעַס, וּוֹאָס דַּעַר פָּאַשְׁיָום פְּלָעַגְטַאְ פָּגָן-
גַּעַנְ אַפְטַיְלָאַטְ פְּלָעַגְטַאְ פְּלָעַגְטַאְ פְּלָעַגְטַאְ קְלָאַסְנְקָאַטְ.

שְׁתִילְ אָוָן מִיט שְׁטָאַלְצַ פְּלָעַגְטַאְ אַלְבָעֶרְטָאָס מַאֲמָעָן טְרָאָגְבַּ אִיר פִּינְ
אַיְנַהְארַגְן. קִימָאַט קִינְמָאַל הָאָט אַלְבָעֶרְטָאָס זַי נִישְׁתַּגְעַזְעַן וּוּינְגַעַנְדִּיקְ
אָוָן דַּעְרְפָאָר הָאָט עַר גַּעַפְלִיט אַבְזָוְנְדָעַרְ אַכְטָוְגַגְ צַו אִיר. נַעֲכָמָן אָוָן
הַיְינְטַ הָאָט עַר זַי גַּעַזְעַן וּוּינְגַעַנְדִּיקְ, נַאָר בַּמְעַרְקַטְ הָאָט עַר,
זַי דַּי אַוִּיגְגַג אִירַע זַיְינְגַעַנְדִּיקְ, וּוֹיְזַיְטַ אָוִים, זַי אִין דַּי נַאֲכַטְ נִיטְ
גַּעַשְׁלָאַפְבַּן. אָוָן עַפְשָׁעַרְ הָאָט זַי בַּאֲנָאַכְטַ, וּוֹעַגְ קִינְגַעַרְ הָאָט נִישְׁתַּגְעַזְעַן
אַיְנַהְדָרְ שְׁטִילְ גַּעַזְוַיְינְטַ? אַוִּיבְ יָאָ, אִין עַר, אַלְבָעֶרְטָאָס, אַלְיָין שְׁוּלְדִּיקְ:
צַו וּוֹאָסְ הָאָט עַר גַּעַדְרָפְטַ דַּעְרְצִילְגַן, אָוְ מִהָּאָט דַּעַם טָאָטָן שְׁטָאָרָקְ
גַּעַשְׁלָאַגְן, בֵּין בְּלוֹטְ? אָטְ הָאָט עַר דָּאָכְ גַּאָרְ, דַּעַר טָאָטָעְ, גַּעַשְׁמִיכְלָטְ
וּוֹעַגְ מַעְ הָאָט אִים גַּעַשְׁמַוְטַטְ. אָוָן בְּלוּיְעַן אַוְטָאַרְיִינְ, אָוָן עַר הָאָט
בַּמְעַרְקַטְ אִים, אַלְבָעֶרְטָאָגְ...
אַלְבָעֶרְטָאָס אִין גַּעַבְלִיבְנַן אִין שְׁטוּבַ, אַלְיָין אִין שְׁטוּבַ. עַר הָאָט זִיכְ
גַּעַוְאַלְטַ דַּעְרוֹוָאָרְטַבְנַדְ דַּי מַאֲמָעָן. גַּעַוְוָסְטַ הָאָט עַר אַפְלִיעַ, אָוְ דַּעַם עַרְשָׁטָבְ
טָאָגְ וּוֹעַטְ מַעְנַג זַי צּוֹמְטָאָטַנְ גַּיְשַׁתְ צּוֹלָאָגְ אָוָן קִיְּגַן גְּרוֹטַ פָּוּנַ אִים וּוֹעַטְ
זַי נִישְׁתַּגְעַזְעַן, אַבְעַרְ נִיטְ וּוֹעַטְ זַי מִסְטָאָמָעְ אִירַעְגַעַנְגַעַנְ. זַי וּוֹעַטְ
זַי סְרוּפְגַן מִיטְ בַּאֲקָאָנוּטַ, זִיכְ פָּאַנְאַזְדָּעַרְפָּרְגַעַנְ אָוָן עַפְשָׁעַרְ זִיכְ דַּעַרְ
וּוִיסְגַן, מִיטְ וּוֹאָסְ דָּאָסְ שְׁמַעַטְ: צַי וּוֹעַטְ מַעְנַדְ דַּי אַרְעַסְטִירַטְעַ הַאלְטָןְ לְאָנוּ
צַי נִינְ. צַי וּוֹעַטְ מַעְנַדְ זַיְיָ פָּאַרְשִׁיקַןְ, צַי אַרְוִיסְקִיןְ.

אַלְבָעֶרְטָאָס הָאָט גַּעַפְרָוּוֹת לִיְיָעַנְגַן אִיר בִּיכְלַגְ. נַאָר דַּי גַּעַדְאַנְקָעַן הַאָבָגְ
זִיכְ נִישְׁתַּגְעַזְעַן זַיְוָאַלְטַ אַפְשָׁטְעַלְגַן אַפְטַיְלַעַטְ אִפְּ דַּי שְׁוֹרְעַטְ. זַיְיָ זַיְינְגַעַנְ גַּעַוְעַן אַזְעַלְכַעְ
צַעְפְּלָאַגְנְטָעַרְטַעְ אָוָן צַעְטָרָאָגְנְעַנְ. זַיְיָ זַיְינְגַעַנְ אַדוּמְגַעְלָאַפְנַ אַיְבָעַרְ בַּלְאַטְ
אָוָן אַלְעַ שְׁוֹרָעַט — צַוְנוּיְגַעַמְישַׁת אָוָן צַוְנוּיְגַעַפְלָאַגְנְטָעַרְטַעְ צַוְאָמָעַן אִין
אַקְנוֹסְ פָּוּנַ אַסְאָכְ שְׂוֹאַרְצַעְ שְׂנִירַעַלְעַכְ... אַלְבָעֶרְטָאָס הָאָט אַסְאָכְ גַּעַ-
טְרָאָכְ, זַיְיָ אַסְאָכְ דַּעַרְמָאָנְטַ וּוֹעַגְגַן נַעֲכְטִיקַן שְׂוֹוָעַרְגַן הַעֲלִידִישַׁןְ טָאָגְ.
אָוָן גַּעַטְרָאָכְתַאְ הָאָט אַלְבָעֶרְטָאָס אַוִּיךְ וּוֹעַגְגַן דַּעַם, אָוְ סִיקְעַן זַיְיָ, אָוְ פְּוּנְקַסְ
אִין דַּעַרְ מִינְגַטְ נַעַמְטַ דַּעַרְ טָאָטָעַ אַרוֹיָס דַּעַם עַרְשָׁטָן פָּאַפְרִירָאָס פְּוּנְגַטְ...
פֻּקְלָעַ, פָּאַרְוִיכְעַרְטַ אָוָן זַיְטַ, אָוְ עַסְ צִיטַ זִיכְ שְׁלַעַכְטַ...

עפָען, ווּיְיוֹת אֲוִיס, לִיגַט אֵין מְנוֹדְשָׁטָוק. דָעַר טָאטָע רַיִיט פָאַרוֹזִיכְטִיק
אוֹפֶן דָאַס הַארְטֵל פָוָנָעָם פָאַפְּרִידָאָס אָנוֹג נְעַמֶּת אֲרוֹיס אַקְלִינְ-קְלִינְ:

טאטטע: איך האב דיב ליג, אונדער גאנצער ארבעטער-קלאס
האטט דיב ליג:

אַלְבָשֶׁרֶת

דער טאטע שמייכלט צופרידן... אונ ער ווועט קומען האיים, ווועט ער אלבערטאגן, ווי א קליעינגן, אكاف טונ אפ די הענט אונ אים הייבנ אפ „הוֹרָא“. ער ווועט אים געגען נאָר אײַן קוש, דער טאטע, דער פֿאָר אַבְּגָעֵר ווועט ער אים שטאָרָק דריינָן צו זיך אונ קֶלאָפָן אַיבָּעָרָן פְּליַיצָע, ווי אַגְּרוֹיסָן, ווי אַבְּאוֹעָר.

אוֹי, אוֹי דער טאטע אַשטארקער! ער האָט דעם טאָטן קיינמאָל נִישְׁת גּעוֹעֵן מיט טְרֻעָּג אֶפְּ דִּ אָוִינְגָּ. נִין, אַיִינְמָאָל, אַיִינְמָאָל—דָּאָס אַיְזָן גּעוֹעֵן מיט אַפְּאָר אַדְּאַשְׁמִים צוֹרִיק. אַלְבָּעֶרטָּא מִיט נַאֲכָא אַפְּאָר יַאֲטָן פֿוֹגְּ וַיְיַיְנְגָּה אַבְּגָּן פָּאַשְׁפְּרִיטָּס בְּלַעַתְּלָעָכְּ. וּוּגְּנָגְּ אַשְׁטְּרִיךְ, אָנוֹ אַפְּאָר פָּאַלְצִיאַנְסָה אַטְּ אִים גּוֹפָאָקָט אָנוֹ מִיטָּן קָאנְטִשְׂק שְׁטָאָרָק צְעָפָאָסְעָוּעָט דָּאָס לִיְּבָּ. דָּעַר רָוקָן האָט שְׁרָעַקְלָעָכְּ גּוֹשְׁמָאָרָצָט אָנוֹ וּוּיְ גּוֹטָאָגְּ. אָיוֹ ערְדָּאָן גּוֹקְּמוֹעָן אַהֲיָם, אַלְבָּעֶרטָּא, אָנוֹ קִינְגָּ זַאֲכָד דָּעַר-צִיִּילָּט. אַפְּבָּעָר דָּעַר טַאֲטָעָה האָט בָּאַמְּעָרָקָט, אָזְ דָּעַר וּוּן זַיְינְגָּר אָיוֹ זַיְעָר בְּלִילִיכְ אָנוֹ הַאלְּטָא אַלְּצָא אַנְּ אַיְנְ אַבְּטָאָפְּן דָּעַם רָוקָן... האָט ער גּוֹקוֹט אַטְּ אִים מִיט פָּרָעָגְנִידְקָע אַיְוָגָן נַאֲרָן גּוֹרָנִישָׂט גּוֹפְּרָעָגָן. אָנוֹ אַלְבָּעֶרטָּא אַלְּיַיְינְ האָט אוֹיבָן גּוֹשְׁוֹוָגָן.

ערשת שפעט באנרכט, וווען אלבערטא אין געלעגן אין בעט אונן די
זיליטן האבן געםארצט. אונן נישט געלאנן אינינשלאָפַן, האָט ער פלוּוץ
דִּינְגָּו דָּרוֹעָן, אוֹ לְעֵבֶן אִים שְׂטִימִיט דָּרָר טָאטָע.

— וואס איז דיר, אלבערטא? פארוואס שלאלפאסטו נישט?
 אונ פלווצ'ינגו האט דער טאטע שנעל אים פארקאטשעם זאָס העمر
 אפּן ליבּ... אלבערטא האט דאן פֿאַרנוּרט זעם קאָפּ אַין קִישְׁן אָונ
 גָּאָר אַרְיסְׁוּבְּרוּמְּט עַטְּלַעַכְּעַ וּוּרְטַעַר:
 — הִיְנֵט דּוֹכְגַּעֲפָלְגָּן... גַּעֲטִילַט בְּלַעַטְּלַעַכְּ... פָּאַלְּצִיּוֹן גָּעַ-
 שָׁלָגָן.

דער טאטע אין א רעה גועגען שטייג, ווי א צוגעשמידטער. אונ
מייטמאָל אין ער צוגעפֿאָלן צום בעט, שטארק אַרְוּמְגַּעֲנוּמָּעַן דעם זון
אונ געגּוּט אִים אַיבָּעֶר די בְּלוּיְ-בְּרוּיָן פָּאָסָן אַפְּנָן דָּרָגָן רָוּקָן — אָוֹן
בָּאת הוֹיכָן גְּרוּיסָן טָאָטָן האָבָּן נָאָכְדָּעָם פִּיכְתָּ גַּעֲפִינְקָלָט די אוּיגָן...
אלְבָעָרְטָאָן וּוּעָרְטָאָן דָּעָרְפָּוּן אִיצְטָן נָאָכָּן וּוּאָרָעָם אֵין האָרָאָן. אַ גּוּטָאָר, טִיעָּק
דער טאטע!

טאָטָעָן! אַיךְ הָאָבָּן דִּיכְ לִיבָּגָן, אַונְ דָּעָר גָּאנְצָעָר אַרְבָּעָטָעָר-קְלָאָס
הָאָטָן דִּיכְ לִיבָּגָן...

די מאָמָע אין צְוִירְקָנְעָקוּמוּנָן אַ שְׁטָאָרָק צְעַטְרָאָנוּנָן, אַ זְּיַעַר בְּלִיִּי.
כָּעַ, צְוִירָק מִיטָּבָן פֻּקְעָלָעָן אֵין דָעָר האָנטָן.
— מאָמָע, ווי אֵין דער טאטע?
— נִישְׁטָאָ דָעָר טָאָטָן, אַיךְ בֵּין שָׂוִין אוּיסְגָּעוּוּן אָוּמָעָטָם, סִינְיָ אַין
דָעָר צְעַנְטָרָאָלָעָר פָּאַלִּיצִי, סִינְיָ אַין דָעָר גַּעַהַיִּמְ-פָּאַלִּיצִי, סִינְיָ אַין עַטְּ־
לְעַכְעַ רְאַיְאָנָעָן. אָוּמָעָטָם הָאָטָן מעָן מִיר גַּעַזְוָאָטָן, אוֹ אָוֹן נִישְׁטָאָ,
אוֹ קִין בָּאָסָעָ מַאֲרָעָנָן הָאָטָן מעָן נַעֲכָתָן נִישְׁטָאָ פָּאָרְנוּמוּנָן.
— אַבְּעָרָ, מאָמָע, אַיךְ הָאָבָּן דָּאָכְ לְאַיִּינָן גַּעַזְעָן, ווי מַהָּאָטָן אִים אַרְיִינָן
גַּעַשְׁפָּאָרָט אִין פָּאַלִּיצִי-אָוּטָאָמָּפְּאַילָן! ער הָאָט נָאָכָּן גַּעַקְוָטָם אָפְּ מִיר אָוֹן
גַּעַשְׁמִיכְלָט.

— זְעַסְטוּ דָאָכְ, מִינְנָן קִינְד, אַיךְ בֵּין אוּיסְגָּעוּוּן אָוּמָעָטָם, אָוֹן אָוֹן
מעָטָם הָאָטָן מעָן מִיר גַּעַבְעָן דָעַמְוָלְבִּיקָן עַנְטָפָעָר: נִישְׁטָאָ אֹזָא, מִיסְ־
טָאָמָע אֵין ער אָנְטָלָאָפָן. אוֹ מִירָן אִים פָּאָקָן, וּוּעָלָן מִיר דִיר אָנוֹזָאָן...
— אַבְּעָרָ ווי קָעַן דָאָס זִינְגָן, מָאָמָע! אַיךְ הָאָבָּן דָאָכְ לְאַיִּינָן גַּעַזְעָן...
עַפְּשָׁעָר אֵין ער טָאָקָעָ אַין וּוּעָן אָנְטָלָאָפָן? הָאָט אַ שְׁפָּרָאָצָן גַּעַסְאָן אָ
הָאָפְּעָנוּנוֹן אִין אלְבָעָרְטָאָס הָאָרָצָה.
— אַבְּעָרָ די מאָמָע אִין פְּרִילְעַמְדָעָר נִישְׁטָן גַּעַוְאָרָן. ווי הָאָט טִיפָּעָר אַרְאָפָּה
גַּעַלְאָזָט דָעַם קָאָפָּה, גַּעַקְוָטָם מִיט וּוּיְטָעָק אַפְּנָן פֻּקְעָלָעָן אָוֹן שְׁטִילָן אִידָּן.
בערגעכָאָזָעָרט:

— נִישְׁטָאָ דָעָר טָאָטָע!

.5

פָּוֹן יְעַנְעָם טָאָגָן אָבָּן זִינְגָן שָׂוִין אַרְיִיגָּעָר פִּידָּאָדָשִׁים. פִּידָּאָדָשִׁים
דָעַ, לְאָנָגָעָ כָּאָדָאָשִׁים, וּוֹאָסָן האָבָּן זִיכְרָיָן, ווי לְאָנָגָעָ הָנוּגְעָרִיקָע
יאָרָן.

דער טاطע איז נישטא ! די ערשות פאר וואכん פלענט די מאמע
אלע תאָן לויפנִ אַינְ דֵי פָּלִיצִיְּ-דָּאַנְגָּן, זַיְכּ נַאֲכְפָּרְעָגָן, נַאֲרּ זַיְהָאַט
זַיְכּ אַלְצִיְּנָס גַּאֲרִינִישֶׁת דָּעָרוֹוֹסֶט : נִשְׁטָא אָונְ פָּאַרְפָּאַלְן. סִיאַזְ שַׁוִּינְ קַלְאָר
עוֹוָעָן, אָז אַנְטָלָאָפָּן אַיזְ עָרְ נִשְׁטָא. וּוֹעֵן אִים וּוֹאָלָט זַיְכּ אַיְינְגָּעָבָן צַוְּ
אַנְטָלוֹפִּן עַרְגָּעָץ, וּוֹאָלָט עָרְ שַׁוִּינְ לְאָנוֹגְ גַּעַלְאָזָט הַעֲרָן וּוֹעֵגָן זַיְכּ. דָּעָר
טָאָטָא אַיזְ דָּאָק אָזָא גּוֹטָעָר אָונְ וּוֹאָלָט נִשְׁטָא דָּעָרְלָאָזָט, אָזְ דִי מַאְמָע
וְאָלְ האָבָּן אַוְיְפִּילְ פָּאַרְדָּאָס. אַט אַיזְ דָּאָק דִי מַאְמָע פָּאָר דִי ?עַצְטָע
עַטְלָעָכְעַ וּוֹאָכְנָס קִימָאַט אַיְינְגָּאָנָצָן גּוֹוֹאָרָן !

איַזְ וּוֹרְזָשָׁע פָּאָרְטָ דָּעָר טָאָטָא ? דִי מַאְמָע זַוְגָּט, אָזְ סַ'קָּעָן זַיְכּ, דִי
פָּאַלְצִיְּ הָאָט אִים שְׁטִילְעָרְחִיטָא אַרְוֹפְגָּעָזָעָצָט אָפְ אַשְׁפֵּ אָונְ אַוּוּאָךְ
גַּעַפְּרִיט אַפְּנָן טַוִּיטָן קַאֲלָטָן אַינְדוֹלְ פִּיעַרְלָאָנד, אַפְּנָן וּוּיִיטָן דָּאַרְעָם, אָפְ
קַאֲמָטָאָרְגָּעָ-אַרְבָּעָט. נַאֲרָ מָעְ וּוֹילְ דָּעָרְפָּגְ נִשְׁטָא דָּעַרְצִיְּגָן, קַעְדִּי דִי אַרְ-
פָּעָטָעָר זַאֲלָן נִשְׁטָא מַאְכָן קִיןְ פְּרַאֲקָעָסְטְ-דָּעַמְאָנְסָטְרָאָצִיעָס. דִי אַרְבָּעָטָעָר
הָאָבָּן דָּאָק שְׁטוֹרָק לִיבְ דָּעָמָטָן.

קָעָן זַיְינָן, אָזְ דִי מַאְמָע אַיְן גַּעַרְעָכָט. דָּעָר פִּירְעָרְ פָּוֹן פִּיאָנְעָרְנְ-רִינְגְּ
הָאָט אַיְכּ גַּעַזְגָּט אָוֹלְ. דִעְטָמָעָס וּוֹעֵט מַעְבָּן זַיְכּ קַעְנָעָן דָּעַרְוּוֹסָבְּ
עַדְשָׁטָ דָּאָגְ, וּוֹעֵן פָּוֹן פִּיעַרְלָאָנדְ וּוֹעֵט זַיְכּ עַמְעַצְעָר אַוְמָקָעָרָן, אַדְעָר
אַיְבָּרְגָּעָבָן אַיְדִּיעָ.

אָונְ דָּעַרְוַיְילְ אַיזְ שַׁוִּינְ אַזְוִי אַרְיְבָעָרְ פִּירְ כַּאֲדָשִׁים. אָונְ אַיְינְמָאָלְ
אַיְנָא זַוְנְטִיקְדִּיקְן פָּאַרְמִיטִיקְ, וּוֹעֵן אַלְבָּעָרְטָא אָונְ כּוֹאָנִיטָא זַיְינָעָן גַּעַ-
זַעַסְמָטָ דָּעָרְ מַאְמָעָן אָונְ וּוֹי שְׁטָעְנְדִּיקְ גַּעַרְעָדָט וּוֹעֵגָן טָאָטָן —

הָאָט מַעְנָגְעָקְלָאָפְטָ אַיְבָּרְ הַלְּבָצְגּוּמָמָכְתָּעָר טִירְ.

— אַרְיְינָן !

— אַיְנָא צִימָעָר אַיזְ אַרְיְינָן אַמִּיטְלוֹוּקְסִיקָּעָר גּוֹיִידְ מַעַנְטָשְׁ.

— דָּאָ וּוֹיְנָמְטָ כָּאָסָעָ מַאְרָעָנָא ?

— דָּאָ.

— אָרְ זַעַטְ מִיסְטָאָמָעְ זַיְכּ וּוֹיִבְ ? אָונְ דָּאָס זַיְינָעָן זַיְינָעָן קִינְ-
דָּעָר ?

אַלְבָּעָרְטָא, כּוֹאָנִיטָא אָונְ דִי מַאְמָע זַיְינָעָן גּוֹוֹעָן אַזְוִי צַעְטָרָאָגָן אָובְ
גַּעַרְוּוֹן, אָזְ זַיְיָהָאָבָּן נִשְׁטָא בָּאַמְעָדָקְטָ דָּאָס טְרוֹעִירִיקָעְ פִּיעַרְלָ, וּוֹאָסְ
הָאָט זַיְכּ אַנְגָּעָצְוָנְדָן בָּאָמָט אַיְנָא דִי אַוְיגָן, וּוֹעֵן עָרְ הָאָט גַּעַקְוּסָ
אָפְ כָּאָסָעָ מַאְרָעָנָאָס פָּאַמִּילְיעָ.

— אָיר וּוֹיִסְטָ עַפְעָם, סֻעְנִיאָר, וּוֹעֵגָן מַיְינָן מַאְן ?

— יָאָ, אַיְכּ וּוֹיִסְטָ עַפְעָס ...

ס' איז אים, קענטיק, שווער געווונן צו ריידן: ער האט פלאצ'לינג
געבעטונג א טראונק. א פאָר מאָל א זופ געטאנ, זיך ווי אַנגעקלייבן מיט קוּוִי
כעם און גענומען ריידן:
— איך הייס אלפֿרעדָא דיאָז. איך בין א פישער פון קענוקא, א
דארט לעבן דער שטאָט לְאָפְּלָאָטָא. מיר זייןען דאָכָ אלְעָ אַרְבֶּעָתָעָר,
עלסְפְּלוֹאָטִירְטָע, מיר זייןען דאָכָ אלְעָ בְּרִידְעָר... און מיר זייןען דאָכָ
אלְעָ סְפָּלְדָּאָטָן פון איינ פְּרָאנְט — פון קָאָמְנוּיסְטִישָׁן קָלָאָטָן-פְּרָאנְט, דָּאָרְפָּן
מיר דאָכָ זִין גְּרִיטִיט צוּ אַלְצָ...
די מאמע האט א צימער געטאנ. אלפֿרעדָאָן האט עפָּס צוּנוּיפָּגָע
שְׂטְּשֻׁמְּעָט מִיט אַינְ האָרְצָן. און אלפֿרעדָאָן דיאָז האט אַרְוִיסְגּוּנוּמָעָן פון
קָעְשָׁעָן אַטְּיִסְטָעָר אַונְ פָּוּנָעָם טִיסְטָעָר — אַזְּפָעְנָקָע...
— אַיר דּוּרְקָעָנְט?

— דאָס אַיז דּוּמְ טָאָטָן זָפְעָנָקָע, אַט אַיז דּוּרְ מְאָנְגָּרָאָם — כָּאָסָע
מְאָרְעָנָא — אוּסְטְּגָּעָרָאוּרִיט. אַט די זָפְעָנָקָע האט דּוּרְ טָאָטָן גַּעֲטָרָאָגָן
איַן יְעַנְעָם זָוְנִיטִיק, וּוּעָן עַר אַיז פָּאָרְפָּאָלָן גַּעֲוָאָרָן.
— אַיז וּוּי קָוָמָט צוּ אַיְיכָ דִּי זָפְעָנָקָע, כָּאוּעָרְ דִּיאָז?

— דּי מאמע אַיז טִיסְטִילִיכְבָּ. עַס צִימְעָרָן דִּי הָעֵנָט אַונְ דיּ פִּיס, אַונְ
צְׂזָקָט אַינְגָּאנְגָּן דאָס פָּאָנָעָם...
— פָּאָרְפָּאָלָן, טִיסְטָעָמִינְעָ... מִיר דָּאָרְפָּן זִין גְּרִיטִיט אַפְּ אַלְצָ. מִילְּ
בָּאָמָע אַיז מִיכְאָמָע... די וּוּילְד גַּעֲוָאָרָעָנָע פָּאָסִיטִישָׁן הַיְנָט צָעְרָכְעָד
נעַן זִיך שְׂרָעְקָלָעָכְ מִיט וַיְיָרָעָרְ קָאָרְבָּאָנָעָס... מִיר זִיןעָן דאָכָ נִיט קִין
פָּאָרְעָמָעָר, דּוּרְ סְוִינָעָ זָאָל אָונְדוּ שָׁאָנוּעוּוּן...

— אלפֿרָעָדָאָן דיאָז האט פָּאָרְבִּיכְעָרָט זִין לְיוֹקָעָ, זִיך פָּאָרוֹו-קָלְטָ אַיז
דִּיקָע בְּלוּיָּעָ סְטְּמָעָנָגָעָס רָוִיכָ, אַונְ, אַפְּ קִיְּנָעָם נִישְׁתָּ קָוְנְדִּיקָ, וּוּיְיָטָר דּוּרְצִילְטָ:
— איך בין אַפְּשָׁר. מִיט אַפְּרָעָט צָעָן צְׂרוּיקָהָאָט מִינְגָּ נְאָז אַרְוִיסְגָּעָ
שְׁלַעַפְתָּ אַהֲנָט פָּוּנָעָ אַצְּפָרְעָסְעָנָעָמָעָנָטָן... וּוּיְיָטָ אַיז, אַז די פִּישָׁ
הָאָבָן נָאָכָ נִישְׁתָּ בְּאוּיְיָן אִם אָפְּצָוּסְ... אַט דּוּרְ האָנָט אַיז נָאָכָ גַּעֲוָונָ
אַשְׁטִיקָלָ העַמְּדָ, שָׁוִינָ שְׂטָאָרָק צְׂעִיפִּילְטָ, אַונְ אַט די זָפְעָנָקָעָ... אַיז
יָאָמָה הָאָבָן זִיְיָ אִים אַרְיִינְגָּעָוָאָרְפָּן, די הַיְנָט! אַזְּבָעָנָדָעָנָם, פָּאָרְ
פִּישָׁ... מִיר הָאָבָן בָּא אָונְדוּ אַיז דָּאָט גַּעֲוָוָסָט, אַז בָּאָטָעָ מְאָרְעָנָאָן פָּוּנָ
בוּנְאָס-אִירָעָס אַיז פָּאָרְפָּאָלָן גַּעֲוָאָרָן... בִּין אַיְיכָ גַּעֲקָומָעָן.

אלפֿרָעָדָאָן דיאָז קָעָן נִישְׁתָּ עַנְדִּיקָן דּוּרְצִילְטָ: ער דָּאָרְטָמָעָן
אלפֿרָעָטָס מַאְמָעָן אַונְ שְׂוּעָסְטָעָר, וּוּאָס האָלָטָן אַינְ כָּאָלָעָשָׁן — דאָס
צִימְעָרָל אַיז שְׁוִינָ פּוֹלְ מִיט אַנְגָּעָלָאָפְעָגָעָ שְׁכִינִים.

אָגֵן פְּרַאֲטָעַסְטַּר אָוֹן טְרוּיִירְ-מִיטִּינְגַּ, וּוֹאָס דִּי אַרְבָּעַטְעַר הַאָגֵן אַיִינְ-
גַּעֲרַדְנֶט אִין אַפָּאָר טָעַן אַרְוּם, זַיְנָעַג גַּעֲקוּמָעַן טְוִיזְנָטָעַר אַרְבָּעַטְעַר.
ס'הָאָפָּג גַּעֲרַעַטְט עַטְלָעַכְעַ רְעַנְגָּעַר. דָּעַר לְעַצְטָעַר הָאָט גַּעֲרַעַטְט אַלְבָּעַרְ-
טָא. ס'אַיְוַן אִים גַּעֲוֹעַן שְׁוּעוֹר צַו רַיְדָן. אִין הַאַלְדוֹז הָאָפָּג גַּעֲשְׁטִיקַט
טְרַעַגְנָ. נַאֲר צּוֹם סָאָפְטַּהְטָאָט עָר זַיְכָּ בְּאַהֲרַשְׁטָ אָוֹן הַיְלָכִיךְ אָוֹן קְלָאָר
אוֹרִיגְעַשְׁבִּיעַן :

פָּאַשְׁטִישָׁע הַיְנָטָ! אָט דָּא שְׁוּעוֹר אַיכְ, אָוֹ אַיכְ וּוּלְ דִּי זַאְכָ
פָּוֹן מִיעַן טָאַטְנָ אָוֹן מִיעַן קְלָאָס — פָּאַרְזָעַן.
אָ דָוְנוּר אַפְּלָאָדִיסְמַעַנְטָן ...

אָוֹן אָ שִׁיסְעָרִי פָּוֹן דָּעַר אַנְגְּלוּפְּנְדִּיקָּעָר רִינְטוּרְ-פָּאָלִיצִי. נַאֲר אַלְ-
בְּעַרְתָּא שְׁמִיטָּא נַאֲכָ אָפְטִיעַנְעַמְבָּדְבָּמְ, אָפְגַּזְלְבִּיקָּן בְּוּמְ, אָפְ וּוּלְכָנְ
ס'הָאָט צּוֹם לְעַצְטָן מַאֲלָ גַּעֲרַעַטְט דָּעַר טָמָעָ, אָוֹן זַיְנָן קָאָל קְלִינְגַּט
אַלְצָ הַעֲכָר, מַוְתִּיקָּעָר אָוֹן קַעְמְפָעַרְשָׁעָר.

מיכקע וויטקעס.

.1

מיכקע איז האסטיק אריינן איז צימער, אַ לִיג גַעטָּן די בִּיכְעָר אָוֹן
העפֿטָן אָפָּן טִישׁ, אָוֹן אַיְדָּעָר נַאֲכ אַפְּילָע עֶד הָאָט אַפְּגָעָוִוִשׁ דָעַם
שׂוֹוִים פָּנוּנָם דָאָרָן פָּאָרְבָּרוּנִינָן פָּאָנָם, הָאָט עֶד שְׁוִין אַ פָּרָעָג גַעטָּן
דָעַר מַאְמָעָן:

— וּוֹ אִין דָעַר טָاطָע?

אוֹן אִין זֵי גַּרְוִיסָּע שְׂוֹוָרְצָע אַרְיָינָן באַ אִים הָאָט זַיְכָּן גַּנְגָּעָזָונָן
אַ בִּינוֹן פִּיעָרְלָ...
די מַאְמָע הָאָט נִישְׁתָּגַעַנְטָפָעַרט. זֵי אִין גַעְוָסָן באַמְּ טִישׁ, אָוֹן
אַיְדָע בְּלִיכְכָע דִּינְעַן הָאָבָּן גַּעַזְדָּעוּוּט אַ זָּאָק. דָוָרָכְ דָעַר אַפְּעָנָעָר
טִיר הָאָט אַרְיִינְגָעָקְקָט די זָוָן אוֹן גַעְוָאָרָפָן שְׂמִיכְלָעָכְ לִיכְטָן אָפָּן בְּרוּיָ
נֻם דִּילָ, אָפָּן גַּרְיָינָן באַדְעָקָטָן טִישׁ, אַפְּ דָעַר שְׂוָוָרְצָעָר זָאָק, אַפְּ דָעַר
מַאְמָעָס וּוִיסְטָע שְׂמָאָלָעָה הענְטָן אוֹן אַפְּ אַיְדָע גַּרְיָע אָוּמְרוּקָע אַוְיָגָן.

מיכקע הָאָט וּוִידָעָרָמָאָל אַיְבָּרְגָּעָפָרָעָגָט:

— מַאְמָע, וּוֹ אִין דָעַר טָاطָע?

אַפְּבָר אַוְיכְ דָאָס מַאְלָה הָאָט עֶד נִישְׁתָּגַעַנְטָפָעַרט קִיְּבָן גַּעַהְעָרִיקָן עַנְטָן
פָעַר. די מַאְמָע הָאָט זַיְכָּן אַפְּגָעָחוּבָן אוֹן אַ זָּאָג גַעְטָאָן:

— וּוֹאָש זַיְכָּן אַרְדוּמָן אוֹן רָו זַיְכָּן אַפְּ. אַיְכָּ גַּיְיָ דִיר מאָכָן עַפְעָס צָוָם עַסְן.

מיכקע אִין אִיר פָאָרְלָאָפָן דָעַט וּוֹעָג אוֹן אַבְּיָסָל אָוּמְעָטָיק אוֹן
אַבְּיָסָל בִּינוֹן הָאָט עֶד פָעַסְט גַעְזָאנָט:

— הָעָר זַיְכָּן אַיְינָן, מַאְמָע, דָו וּוַילְסָט מִיר נִימְטָן עַנְטָפָעַר אַפְּ מִינְיָן

פְּרָאָגָע, פָאָרְשָׁטָי אַיְכָּ דָאָכ שְׁוִין אַלְיָינָן, אָז דָעַר טָاطָע אִין וּוִידָעָר
אוֹוָעָק צָו דָעַר אַרְבָּעָט. אִין זָאָג אַיְכָּ דִיר אַיְינְמָאָל פָאָר אַלְעָמָאָל:

אוֹיבָּע דָעַר טָاطָע וּוֹעָט נִישְׁתָּגַעַנְטָפָעַרט, וּוֹעָל אַיְכָּ אַוְפָהָעָרָן עַסְן,
אוֹן נִישְׁתָּגַעַנְטָפָעַרט עַסְן וּוֹעָל אַיְכָּ אַוְפָהָעָרָן...

מיכקעס באָקָן הָאָבָּן זַיְכָּן אַגְּגָעָזָונָן מִיטָּן אַנְפָגָעָרָעָגָטָר וּוִיטָקִינִיט,
די גַעַדְיכְטָע וּוִיעָס הָאָבָּן זַיְכָּן אַגְּגָעָמְמוּרָעָט אַיְבָּר די אַרְאַפְּגָעָלָאָוטָע

אוֹיָגָן, אוֹן אִין קָאָל הָאָט גַעְנוּמָעָן צִיטָעָן אַ טָרָעָר:

— נישט נאָר עסן וועל אַיכ אָסְפָּהָעָרָנוּ! אַיכ וועל אִינְגָּאנְגָּן אָוּזָק
פָּונְ דָּעָר הַיִּם! אַיכ דָּאָרֶפֶת נִשְׁתָּאֹזָה הַיִּם! אַיכ שָׁעָם זִיכְמִיט אֹזָה
הַיִּם אָגָן מִיט אֹזָה טָאָטָן! כַּיוּעַל אָוּזָקְיָין פָּונְ שָׁטוּבָה, אָונְ פָּאָרְטִּיךְ.
כַּיוּעַל וּוּעָרָן אָשָׁוּבָצָעָר, אָ צִּיטְוָנְגָּפָּאָרְקִיְּפָּעָר, אָ פָּעָקְלָ-אָוּנְטָעָרָדָה
טְרָעָגָעָר... כַּיוּעַל פָּאָרָה הַוְּנוּגָעָר נִיט שְׁטָאָרָבָן. אָבָּעָר אַהֲיִים וּוּעַל אַיכ

מַעַר נִיט קָוּמָעָן. אַיכ דָּאָרֶפֶת נִשְׁתָּאֹזָה הַיִּם!

דָּעָר מַאְמָעָס אַיְגָן זִינְגָּעָן גַּעַזְאָרָבָן פִּינְצְּטָעָדְ-טְרוּיְעָרִיךְ. זֵי הָאָט זִיכְ
צְרוּיקְ גַּעַזְעַצְטָצָמָה תִּשְׁאַן זִיכְגַּעַם גַּעַזְעַמָּעָן צַו דָּעָר זָאָק. מִיט אָרְאָפְּנָעָדָה
לְאָוּטָעָ אַיְגָן, וּוּי פָּאָרְטִּיפָּט אַיכ דָּעָר אָרְבָּעָט, הָאָט זֵי שְׁטִיל גַּעַדְ

דָּעָר :

— אָבָּעָר וּוּאָס בֵּין אַיכ שְׁוֹלְדִּיךְ, זֹונְ מִינְיָנָר? אַיכ הִיס אִם דָּעַן
גַּיְינָן צַו דָּעָר אָרְבָּעָט? דָו וּוּיסְטָ דָאָכְ אַלְיָין, אָז עַר פָּאָלָטָמָה מִיכְ נִשְׁתָּאָן.
עַס הַעַלְפָּן נִיט מִינְיָעָ רִידָּ. גַּיְיָ עַסְנָ, זֹונְ מִינְיָנָר. דָו הָאָטָט דָאָכְ אָ
גַּאנְגָּן טָאָג אַיכְ מַוְּיל גַּאֲרְנִישָׂת גַּעַהָאָט. טָו דָאָס מִיר, קִינְדָּ מִינְסָ, כָּאָפָּ
עַפְּעָט אִיבָּעָר, וּוּסְטָוּ נַאֲכָדָעָמָה מַעַר קְרִיעָהָאָבָּן אִינְגְּזְטִיְּנָעָמָה
טָאָטָן, אָז עַר וּוּסָטָ קָוּמָעָן... אַיכ וּוּלְ דִיר הַעַלְפָּן.

די מַאְמָע אִיז אָרוּסָטָ פָּונְ צִימָעָר. מִיכְקָעָהָאָט אָרוּסָעָנוּמָעָן פָּונְ
טָעָקָעָ אָ צִּיטְוָנָגָ, זִיכְ אָוּסְגָּעָזְיָוָגָן אָפָּ זִיכְיָוָרָגָן בְּעַטָּלָ, מִיט צִּיְּ
טְרָדְדִּיקָעָהָעָנָט צְעָנוּמָעָן דִּי צִּיטְוָנָגָ, אַיכְ אָרָט אַיכְ אִיר בָּאוּנְדָעָרָט שְׁטָאָרָק
אָגְנוּגְעַטָּאָפָּט מִיט דִי אַיְגָן, אִינְגְּנוּגְרָעָט דָעַם קָאָס אַיכְ קִישְׁנָאָגְן אָזְוִי
גַּעַבְּלִיבָּנָן לִיְגָן שְׁטוּמָה אָגָן אָגָן בָּאוּזְוָנוּגָ, בָּיוּ עַס אִיז אִרְגְּנוּגְאָגְנוּגָן צְוָרָ
רִיךְ דִי מַאְמָע אָגָן מִיט אָשְׁטִילָן פָּאָרְצְעַלְיִיעָנָעָמָה קְלוּבָה אָוּזָקְגָּעָשְׁטָעָלָט
אָפָּנָ טִשְׁ אָ טְעַלְעָר :

— גַּיְיָ עַסְנָ, זֹונְ מִינְיָנָר !

מִיכְקָעָהָאָט אָוּפְּגָּעוּהָיָבָן דָעַם קָאָפָּ. אַיכְ אִיז אַיְגָן בָּא אִים הָאָט גַּעַדְ
פִּינְקָלָט אָ פִּיכְטָקִיָּט. עַר הָאָט דָעָר מַאְמָעָן צְוּגְעַטְרָאָגָן דִי צִּיטְוָנָגָ.

— נָא, זָעָ,—הָאָט עַר אִיר גַּעַטְיִילָט אָפָּן זַעַלְבִּיקָן אָרָט, וּזָאָס עַר
הָאָט פְּרִיעָר אָ וּוּיְלָעָ אָזְוִי שְׁטָאָרָק בָּאָטָאָפָּט מִיט בְּרִיעָת צְעָעָנָטָעָ אַיְגָן.—
נָא לִיְיָעָן. דָאָס אִיז דָעָר לְעַצְמָעָר נָוּמָעָר «מַעְבָּלָ-אָרְבָּעָטָעָר» פָּונְגָעָם
פָּרָאָפָּרָיָין פָּונְ דִי סְטָאָלְיָעָרָט. מָאָרָגָן וּוּלָגָן מִיר אִינְיָיקָעָר עַרְטָעָרָפָּרָיָרָעָר אָונְדוּזָה
הַיִּינְטָ גַּעַטְיִילָט. מָאָרָגָן וּוּלָגָן מִיר אִינְיָיקָעָר עַרְטָעָרָפָּרָיָרָעָר אָונְדוּזָה
טוּנָגָן דָאָרָפָן בָּאָהָנְדָלָעָן אָפָּ דָעָר פָּאָרְזָמְלָוָגָן פָּונְ אָונְדוּזָהָרָגָן.

די מַאְמָע הָאָט הַאָסְטִיקָא לִיְיָעָן גַּעַטְאָן דָאָס אָגְנוּזְוִיְּזָעָנָעָ אָרָט. מִיט
אָ צִּיטְעָר אַיכְ אִיז דִי הַעַנְטָמָה אָוּזָקְגָּעָלִיָּגָט דִי צִּיטְוָנָגָ אָפָּנָ טִשְׁ, אָגָן אַלְיָין

זיך שוווער אראפונעלאָזט אפּן דערבייניגן בענקל, ווי זי ווֹאַלְט פֿלוֹזִים דערפֿילֶט א גַּרְוִיסֶע שׂוֹאַכְּקִימֶיט אַינְדִּי פִּיט...
מיכקע האָט זיך אַוּוּקְגַּעֲזָעִיט אַיר אַנטְקָעָגָן. ווי אַנְ אַוִּיסְטוּוֹאָקָט
בענער פֿאַרְצְּזִיּוּפְּלַטְעָר מענטש האָט עַד אַרְאַגְּעַלְאָזָט דַּעַם קְלִינְגָּעָם
שׂוֹאַרְצְּגַּעֲקְרוּזָוָן קָאָפּ אַפְּנֵשְׁפָּאָר פּוֹנְדִּי הענט אָונְ שְׂטִיל אַרְוִיסְגָּעָן-
ברומט :

— אַיְן ווֹאַס זָאָגְסְטוֹ, מַאְמָע, לִגְתּוֹ מִיר שׂוֹינְ אַיצְטָעָר אַינְ קָאָפּ דָּאָס
עַס ? ..

זַיְנַע פֿעַרְצָן פֿיְאַנְגְּרִישָׁע יָאָר האָבָן זַיְכּ גַּעֲבָוִיגָּן, דַּעַרְשְׁלַאָגְעָנָעָע
אוֹנְטָעָר דַּעַר לְאָסְטּוֹ פּוֹנְדִּי גַּרְוִיסֶעָר בַּאַלְיִידְיקָוָנוֹ אָונְ פֿאַרְדָּאָס. דָּאָס
עַרְשָׁטָעָמָּאָל אַגְּנַעַן האָט עַד גַּעֲפִילְטָאָזָאָשָׁאַרְפָּעָבַאַלְיִידְיקָוָנוֹ. אָונְ
וּוֹעֵר אַיְן שׂוֹלְדִּיק אַינְ דַּעַם אַלְעַמְּעָן ? נִישְׁטָ קִינְ פֿרְעַמְדָּעָר, קִינְ סְוִינְגָּעָן,
גַּאָר דַּעַר מענטש, וּוּמְעַנְּגָן עַד האָט בֵּין דִּי לַעֲצָטָע טָעַן אַזְוִי שְׁטָאָרָק
לִיבּ גַּעַחַת : דַּעַר אַיְגְּעַנְעָר טָאָטָע ! דַּעַר אַיְגְּעַנְעָר טָאָטָע ! אָונְ אַפְּנֵן
טִישָׁ, לַעֲבָן דַּעַם נִימְ-אַנְגְּגָרְדִּינְגָּעָן עַסְגָּן, אַיְן גַּעֲלָעָגָן אַצְעָפְנָטָע דִּי צִיְּתָנוֹגָן
פּוֹנוּגָם רֻעְוָאַלְיִיצְּיָאַנְגָּרְדִּינְגָּעָן אַרְגְּעַנְטִינְגָּעָן פּוֹנְדִּי מַעְבָּלְ-אַרְבָּעָטָעָר.
די זָוְן האָט זַיְכּ אַפְּגַּעַשְׁטָעַטָּשׁ בָּאָמָּה טִישָׁ אָונְ צְוָנְגְּלִיכְטָאָס אַרְטָה, וּוֹ
סְאַיְן גַּעֲוָעָן באַשְׁרִיבָּגָן, ווֹיאָזְוִי עַס גַּיְיַט דָוְרָכּ דַּעַר אַלְגְּעַמְיִינָר שְׁטָרִיךְ
אַיְנָעָם סְטָאַלְיִיעָרְ-פָּאָבָּא.

דָּאָה האָט זַיְכּ דַּעַרְצְּיִילָט וּוּגָן דַּעַר אַיְזְוָרְגָּנָעָר אַוִּיסְגָּוָהַאלְמָנְקִיטָּפָן
די שְׁטוּדִיקָעָר, וּוּגָן דַּעַר גַּרְוִיסֶעָר סִימְפָּאָטִיעָ, ווֹאָס אַלְעַז רֻעְוָאַלְיִיצְּיָאָ-
גַּרְעָע אַרְבָּעָטָעָר פִּילָּגְן צְוִיִּי, וּוּגָן דִּי אַרְעָסָטָגּ צְוִישָׁן דִּי קָאַמְוִינִיסְטָגּ,
ווֹאָס פִּירָן אָגְמִינְגָּמְטָאָס פֿשְׁטָרִיךְ.

אָונְ צְוָן סָאָפּ פּוֹנְדִּי דַּעַר באַשְׁרִיבָּגָן אַיְן גַּעֲנוֹגָעָן אַינְ אַ שׂוֹוָאַרְצָן
רַעַמְלָאָצְעָטָל פּוֹנְדִּי פֿאַרְעָטָעָר, פּוֹנְדִּי שְׁטָרִיךְפֿוּרְעָכָר, מִיטּ וּוּמְעַנְּגָן דִּי
אַרְבָּעָטָעָר דָאַרְפָּן קִינְשָׁוּם באַצְיוֹגָעָן נִישְׁטָה האָבָן, אַפְּ וּוּמְעַנְּגָן דִּי אַרְ-
בְּעַטָּעָר, די עַרְלָעָכָע אַרְבָּעָטָעָר, דָאַרְפָּן קוּקָן ווי אַפְּ שְׁפִּיאָנָעָט, ווי אַפְּ
בּוֹרְזָוָאָזָע, גַּעֲדוֹגָעָע פְּאַלְיִצְּיִישָׁע הִינְטָ.

אוֹנְ אַיְנָעָם דָּאָזְקִין שׂוֹוָאַרְצָן, שְׁוַנְדְּלַעְכָּנְבָּן צְעַטָּל אַיְן גַּעֲוָעָן — מִיכְקָעָם
טָאָטָע .

2

וּוּגָן דַּעַר טָאָטָע אַיְן גַּעֲקָוּמָעָן, אַיְן אַינְ צִימְעָר שׂוֹינְ גַּעֲוָעָן הַאלְבָ-
טוֹנָקָל. אָונְ אַינְ דַּעַר הַאלְבָטוֹנְקָלְקִיט אַיְן מִיכְקָע גַּעֲלָעָגָן אַצְנוֹפְגַּעְבּוֹיְגָל-

טער אפ זיין בעטל. די מאמע, א פארטראכטע, אַנגענשפֿאָרט דעם קאָפּ
אָפּ די הענט, איינ געועסן באָמְטִישׁ.
— וואָס זיצט אַיר אַיגּ דער פִּינְצְּטָעָר? — האָט דער טאטע אַ זאגּ
געטָאנְג, אַרוֹיטָנְגָּדְרִיִּיט די עַלְקְטָרָע אָונְגָּזְעָנְגָּעָן צו מִיכְקָעָן. — וואָס
עַפּעַס אָזִי פְּרִי הָאָסְטּו זַיְכּ שְׂוִינְגָּאוּלְגָּעָרֶט שְׁלָאָפּ?

סְיִי מִיכְקָעָן, סְיִי דֵי מַאֲמָעָהָבָן גַּעַשְׂוִינְגָּן.

דער טאטע איינ געוואָרָן אָמוֹרְקִיךְ, אַ מִתְּלוֹוּקְסִיקָּעָר, אַ בְּרִיְּטִיךְ
פְּלִיאִיצְּקָעָר האָט ער אַנְגָּעָפִיבִּיגּן זַיְכּ גַּדוֹלָה גַּעַגְּלָטָן קָאָפּ אַיְבָּרְדָּן זָוּנְגּ
זַיְגָּעָט אָונְגָּזְעָלִיגּט די בְּרִיְּטָעָהָרָעָה האָנט מִיכְקָעָן אָפּן
שְׁטָעָרָן:

— עַס טוֹט דֵיר עַפּעַס ווֹיִי? מאַנְיָעָ, — האָט ער זַיְכּ גַּעַוּנְדָּעָט צָוּ
דער מאַמְעָן, — די טַעַמְפְּרָאָטוֹר הָאָסְטּו אִים גַּעַמְאָסְטָן?
מיַכְקָעָן האָט מִיט אַ שָּׁאָרְפָּעָר אַנְגָּעָנוֹגָה אַרוֹיטָנְגָּדְרִיִּיט דֻּעַם קָאָפּ פָּוּנְגּ
אוֹנְטָעָר דֻּעַם טָאָטָנָס האָנט אָונְגּ זַיְכּ פָּאָרְנוֹרָעָט טִיפְּעָר אַינְגְּשָׁן. די
מַאֲמָעָהָבָן שְׁטִילְ אַ זָּאָגּ גַּעַטָּאָן:

— בָּאָרָעָכּ, טַשְׁעָפָעּ אִים נִישְׁתָּחָ, ער איַן גַּעַרְעַכְתָּ.

— וואָס איַן ער גַּעַרְעַכְתָּ? וואָס טוֹט זַיְכּ דָא? אַיכּ הַיְּבָּדָא גַּאֲרָדְנָה
נִשְׁתָּחָן צָוּ פָּאָרְשָׁטִינְגּ.
— נָא, לְיִיְעַן אַיְבָּרָה, ווּעַסְטוּ פָּאָרְשָׁטִינְגּ! — אָונְגּ זַיְהָאָט אִים אַונְטָעָרָה
גַּעַטְרָאָגָן די צַיְּטוֹנָגּ מִיטָּן שְׁוֹאָרְצָן רַעַמְלָ.
מיַכְקָעָן האָט זַיְכּ אַרוֹעְגָּנוֹעָזָעָט אָפּן בעטל אָונְגּ האָט טִיפּ אַיְגְּנָעָזְוִינְגּ
די אוֹיגָגּ זַיְגָּעָ אַינְגָּטָנָה: וואָס פָּאָרָה אַנְגִּינְדָּרָוקּ ווּעַט אִים מַאֲכָנָה
די צַיְּטוֹנָגּ?

בָּאָרָעָכּ איַן שְׁנָעַל מִיטָּן די אוֹיגָגּ דַּוְרְכָּגָעָלָאָפּן דָאָט צַעַטָּל. זַיְגָּעָ אַפְּגָעָ
ברַעַנְטָעָ בָּאָקָן זַיְגָּעָנְגָּפָּאָסָן גַּעַוְאָרָן מִיטָּן דְּרִיטְקִיעִיטָן. אַינְגּ די זְוִינְקְלָעָן
מוֹילָךְ איַן דַּוְרְכָּגָעָלָאָפּן אַ צִּיטְעָר, אַיגּ דַּעַר רַעַכְתָּרָה האָנט ער גַּעַהְאלָטָן
די צַיְּטוֹנָגּ, אָונְגּ די פִּינְגָּעָרָה פָּוּנְגּ דַּעַר לִינְקָעָרָה האָבָּן גַּעַנְעָוִוִּירָט,
זַיְכּ גַּעַדְרִיִּיט אִיכּ אַ פּוֹסְטָה. אָונְגּ בָּאָלְדָה האָבָּן דַּיְדָאָזְיִיקָּעָ נַעַרְוִירְנְדִּיקָּעָ בִּיזְעָ
פִּינְגָּעָר אַ גַּעַם גַּעַטָּאָן די צַיְּטוֹנָגּ, זַיְכּ צְוֹנוֹיְפְּגָעָדְרִיִּיט, צְוֹנוֹיְפְּגָעָקוּוּעָשָׁטָה
מִיט אָזָה בִּיזְעָן פָּאָרְגָּוּנְיִינְגָּן, זַיְכּ זַיְיִי ווּאָלָטָן גַּעַוְאָרָן אַ בְּלֹוּטִיקָן סּוֹיְנָעָן.
אוֹגּ נַאֲכָדָעָט האָט ער, בָּאָרָעָכּ, די צַעְמָאָזִיקְטָעָ, צְוֹנוֹיְפְּגָעָדְרִיִּיט צַיְּטוֹנָגּ
אַ שְׁלִיבְדָּעָר גַּעַטָּאָן אַפּ דַּעַר עַרְדָּה, פָּאָרְכִּיכְעָרָט אַסְיְגָּאָר אָונְגּ גַּעַנוֹמָעָן אַרְוּמָהָ
שְׁפָאָנְגָּעָן אַיְבָּרָה צִּימְעָר. שְׁפָאָנְגָּזְוִיִּיקָּה, האָט ער צְוִישָׁן קְנוּיָהָן דַּוְיָכָן גַּעַזְעָ
וּאָרְפָּן בִּינְטָלָעָכּ ווּרְטָעָרָה:

— מלע זואס זי פאטשקבען מיכ, די באנדע אויסוורפונג... איכ בין
אן ערלעכער ארבטערט... ער סאציאלייסטיישער סינדייקאָט (פראָפֿאַרְיִינ)

היסט ניט שטריעקן... סאיין איצט אָקרויוּס אונ גרויס אָרבטעטלָאַזְיִיד
קיטט, די באָלעַבָּאַטִים קאנגען איצט נישט העכערן דעם אָרבטעטלָאַזְיִיד
וואָאָס די קאמוניסטן ווילט זיכ! דא אַיּוֹ נאָכֶ דערווילע נישט רוס
לאָנד...

מיכקע האָט שוין איצט ניט געשוויגן. מיט פֿעַטְעַר פֿיאָנְדְּרִישְׁעַר
אנטשלאָסְנְקִינְסְטְ הָאָט ער צוֹרִיקְגְּעוֹן אָפְּרָן דעם טָאַטְנְסְ בִּיּוֹזְ רַיִּיד:

— הער זיך איינְג, טאמע, איכ בִּין שוין ניט קִינְגְּלִינְגְּקָעֵר, דו
מעגסט מיל אויסהערן. אומיסט האָסְטוּ רָאַכְמָאָנְעָס אָפְּ דִיְינְעַ בָּאָלְעַבָּאַטִים,
נעבעכּ. דו וויסט מִיסְטָאַמְעָדְ נִישְׁתָּן, אָז דִיְינְ אָרְעַמְעַר בָּאָלְעַבָּאַטִים
מייט אָפָּאָר טָעָג צְוִירִיךְ גַּעֲקִיפְט אָנְיִיעַם גַּוְרִיסְטְ פָּאַלְאָצְ מִיט אָפָּאָרְק
אָפְ אָוּעַנְדָּאַ-אָלוּוּעָר!! אָונְ דָּאָס, זואָס די "סָאַצְיָאַלִיסְטָן" הִיְסְנְגְּ נִישְׁתָּן
שטריעקן, טוען זיַיְ דָּאָס דָּעַרְפָּאָר, ווּילְ זַיְעַר סְינְדִּיקָטְ הָאָט שוין זיך
פארקייפְט צוּ די פָּאַבְּרִיקָאנְטָן. דו האָסְטָ דָעַן נִיט גַּוְעַן אַיבְּ אָוְנְדוּעָר
צִיְּתוֹנוֹגְ מִיט עַטְלַעַכְעַ טָעָג צְוִירִיךְ די פָּאַטְאַגְּרָאַפְּיָעַ פָּוּנְעַם טְשָׁעַק, זואָס
דעָר פָּאַבְּרִיקָאנְטָן-פָּאַרְיִינְ אָטְ אָגְעַשְׁרִיבָן אָפְנָן נָאָמָעָן פָּוּנְרִיקָעַ גָּאנְ
סָאַלְעָן, דָעַם גַּעַנְדָּאַלְעַטְעָטָר פָּוּנְעַם סָאַצְיָאַלִיסְטָן פָּאַרְיִינְ?

בָּאָרְעַכְ הָאָט אָוְגְּזְוָאָטְן:

— שוינְגְ דו, שנעך אַיְינְנָעַר! דו גַּוְיסְטָ מִיל לְעַרְגָּעָן? אָנְ אַנְדָּעַר
אָפְ דִיְינְ אָרְטָ ווּאָלְטָ אֹזָא טָאַטְנְ אָפְ דִיְ העַטְנְ גַּטְמָאָן! דָעַם טָאַטְנְ
דִיְינְעַם אַיְ נִישְׁתָּן שְׁוּעָר צוּ אָרְבָּעָטָן, ווּאַנְ אָקְסָם, בָּאַטָּאָג אָונְ בָּאַנְאָכָטָן,
אָבִי נָאָר דִיר, דָעַם בענְיאַכְעַד וַיְיִנְעַם זָאָל גַּאֲרַנִּישְׁטָן אָפְגָּיְינְ, אָונְ
דו אָרְזָנָסְטָ מִיר נָאָכָ אַיְינְ סְקָאנְדָאַלְבָן מִיטְ הַנוּגְרַ-שְׁטְרִיעְקָן... אַיכְ בִּין
נִישְׁתָּן קִינְגְּלִינְגְּנָעָן שְׁטְרִיעְקָרְעַכְעַר! אַיכְ טְרָאָגָ אָפְ זַיְכְ אָפְמְאַילְעַ אָונְ קְרַעְנְ
אַיבְּרָעַ אַירְ... אַיכְ בִּין אַגְּ ערְלַעְכָעַר אָרְבָּעַטְעַר! די סָאַצְיָאַלִיסְטָן
הִיְסְנְגְּ נִישְׁתָּן שְׁטְרִיעְקָן...

מיכקע האָט אִים שאָרָפְ אָוְרָפְ גַּעַטְאָגְ אַיכְ פָּאַנְעָם:

— דִיְינְעַ סָאַצְיָאַלִיסְטָן זַיְנְעַן קִינְגְּלִינְגְּנָעָן סָאַצְיָאַלִיסְטָן נִישְׁתָּן. זַיְ זַיְנְעַן אַלְעַ
שְׁטְרִיעְקָרְעַכְעַר, אָונְדוּ בִּסְטָ אַוְיכְ אָשְׁטְרִיעְקָרְדָעַכְעַר!
אָונְ מַעְרַהְבָּן שְׁוִינְגְּקָעַס גַּעַרְוָן נִיטְ אוּסְגָּעַהְאָלָטָן. ער האָט זַיְ
צְעַכְלַעַטְ, אָונְ ווִיְינְדָיְקָהְאָטְ ער גַּעַרְוָמְטָ:

— אַיכְ דָאָרָפְ נִישְׁתָּן אֹזָא טָאַטְנְ אָשְׁטָן!! שְׁטְרִיעְקָרְעַכְעַר!

בָּאָרְעַכְ הָאָט זַיְכְ אָוְרָפְ גַּעַטְאָגְ אַפְּ מִיכְקָעָן:

— איך וועל דיכ צעמיימעסן! איך וועל דיר ווילונג, זו רידן מיט א טאטן!.. איך וועל דיר מיט קולעקס ארויסלאנגען די פפינע טוירע, וואט די פיאנערוקעס דיביג האבן דיר אין מוייעס אַנגעקלאפט!.. די מאמע האט זיך אַרְדִּינְגָּעָזָרְפָּן אַינְמִינְטָן, צוישן שאטן אונ גוּן. זיך האט זיך מיט אלע קוילעס אַנגעההאנגען באם מאן אָפָן האָרוֹן אונ אַיט צויריק געשלאפעט פון זוּן:

— באָרָעָכ, באָרָאָק זיך! וואט ביסטו הײַנט געולםען אַהַיִם אַ מעָשָׂר גענער! מיר דוכט זיך אוּיכָ, אָז דאס קינד אַיז נִית אַינְגָּאנְצָן אָומְגָּעָד רעכט... .

— דו אוּיכָ? — האט באָרָעָכ, מיד פון ביַזְקִיט אָזֶן אַפְּגָּעָרְעָגְּטִיכִיט, אַרוּיסְגָּעְבָּרוּםְט אָזֶן שָׁוּעָר זיך אַרְפָּגָעָלְאָזֶט אָפָּ דָּעָרְבִּיְּקִיךְ בענְקָל אָזֶן דָּעָרְוִיְּלִיל האט אַין טִיר עַמְּפָצְעָר אַנגָּעָלְאָפְּט. סָאיַן אַרְיִין זַעֲלִיק גוּטְמָאָן, באָרָעָכָס אָן אַמְּאָלִיקָעָר כָּאוּועָר, וואט האט גַּעֲרָבָעָט מִיט אַיט אַין פָּאָבָּרִיךְ אָזֶן האט אַיצְט, ווי טוֹיְזָנְטָעָר אַנדְעָרָעָר אַרְבָּעָטָעָר, גַּעַשְׁטְּרִיךְט.

— גוּטָן אָוּונָט, באָרָעָכ! וואט ביסטו עַפְּסָעָזְזִים מִיד אָזֶן צַעְהִיצְט? — אָזֶן באָלְד אַיז עַר, זַעֲלִיק, צַוְּגָעָרְדוֹאָטָן גַּלְעִיב צַוְּדָעָר זַעֲכָר, צַוְּלִיב וּעְלְכָר עַר אַיז גַּעַקְוּמָעָן:

— דַּעַם לְעַצְמָן נָוָמָעָר "מַעְבָּל-אַרְבָּעָטָעָר" האָסְטוּ שְׁוִינְגָּעָן? יָא? סָאיַן מִיר אָ בִּזְוִינְעָן, אָז מִינְיָנָר אָ כָּאוּועָר זָאָל זַיְנָו אָפָּ אַין צַעְטָל מִיט אַלְעָרְלִילִי פָּאָסְקָוְדְּנוּיָקָעָס אָזֶן פָּאָרְקוּיפְּטָעָ פָּעַל... הָעָר זֵיכָ אַין, באָרָעָכ! וואט גַּעַוְעָן אַיז גַּעַוְעָן — אָזֶן אַוִּיס? דוֹ האָסְטָן זֵיכָ גַּעַלְאָזֶט בָּאָרְפִּינְגָּן פָּוּנְדִּי גַּעַלְעָ פָּאָרְבָּעָטָעָר, אַבְּעָרָעָגָעָן! דוֹ בִּיסְט דָאָכְ נִשְׁתָּקְיִין נָאָר אָזֶן נִשְׁתָּקְיִין בּוֹרְזָשִׁי. דוֹ פָּאָרְשְׁתִּיְּסָט דָאָכְ אַלְיִין, מִיר זַיְנְעָן דָאָכְ אַלְעָרְבָּעָטָעָר, אָזֶן מִיר שְׁטְרִיךְן דָאָכְ נִשְׁתָּקְיִין בּוֹלִיוֹן דָעְרָפָאָר, וּמִילָּן מִיר וּוְילָן טָוָן אַפְּצָלְאָקָעָס די "סָאָצְזִיאָלִיטָּן"... מִיר שְׁטְרִיךְן פָּאָר אַבלְעָבָאָטִים דָאָס לְעַצְמָעָ שְׁטִיקָל בְּרוּיטָ פָּוּנְדִּזְעָר מַוְיל אַרוּיסְרִיטָן... בָּאָרָעָכ האט זֵיכָ אַנְגָּעָצְדָּן:

— נָאָכָ אָ בָּאָלְמָעוֹזְיִיךְעָר אָגִיטָאָטָעָר אָפָּ מִינְנָ קָאָפְּ! גַּיבְ זֵיכָ דִּי הָעָנָט מִינְגָּן טְבִיעָרָן בְּעַנְיָאָכָעָד מִינְנָם! כִּיהָאָבָּאָלִין אָ קָאָפְּ אָזֶן בֵּין דִיר מִוְּיכָל דִּינְגָּעָ גַּוטָּע אַיְצָעָט! .. זַעֲלִיק האט זֵיכָ נָאָכָ אָ וּמִילָּעָ גַּעַפְּרוֹוֹת אַיְנְשָׁמוּעָן מִיט באָרָעָכָן, אַיט אַיבָּעָרְצִינְגָּן, עַר זָאָל שְׁוִינְגָּמָאָרְגָּן צַוְּדָעָר אַרְבָּעָט נִשְׁתָּאָרוּסְגִּינְגָּן אָזֶן עַר

זאל בעסער זיך אנטשולדיקן פארן רעוויליזציינערן פראפאוריינג אונ ארייס קווייפן זיין זינד, דאס קען ער טוּן, ווען ער זאל מאָרגן באָגינען גיין צוזאמען מיט אים, זעליקן, זיך שטעהן באַ די טוייערן פון פאָרייק אונ ניט ארײַנְלָאָונג אהָגן קיינ שטרײַקְפֶּרְעַכְעַר.

נאר זעליקס רייד זינגען אָומַזִּיסְטַּע גַּפְּאָלָן אָפְּ אַרְעָלָס אָפְּגַּעַטְעַמְּטָן קלַסְּנַ-בָּאוּסְּטוּזִין, וויַס פָּאָלָן אָמַזִּיסְטַּע דֵּי בָּעַסְטָע וְדַיְ-קָרְנָעָר אָפְּ אַהֲרָהָט נִישְׁתַּ-אָפְּגַּעַטְעַרְתַּ פָּעַלְדַּ.

אונ מיכקע האָט זיך דערוּיַּעַגְּעַרְעַט באַ דער שאָפְּקָע, שנעל האָט ער צנוֹיְפְּגַּעַלְיִיגְטַּע עַפְּעַס אַפְּקָעַלְעַ אָונַ פָּאָרְפָּאָקְטַּ אַהֲרָן אַוִּיכְעַזְבָּן זַיְנָן טַעַקְעַט מִיטַּיַּי בִּיכְעַר אָונַ הַעֲפַטְנָן. אלְעַ דְּרַיַּי דָּעַרְוַאְקָסְעַנְעַ זַיְנָעַן גַּעַוְעַן פָּאָרְטִּיפְט אַנְיַי דֻּעַרְ הַיְּסַעְרָ דִּיסְקָוְשָׁעַ אַרְוָם שְׂרָבִיךְ אָונַ שְׁטַרְיַיְקְפֶּרְעַכְעַר אָונַ נִישְׁתַּ אָפְּגַּעַטְעַרְתַּ פָּעַלְדַּ.

נאָכְדָּעַם האָט זיך זעליק אַהיַב גַּעַטְאָן:

— הַיְּסַעְטַּע עַס, באָרָעַב, אָונַ מִיר צַעְגַּיְעַן זַיךְ, וויַסְאָנִים? אָונַ אַיכְעַזְבָּן וְעוֹלָל שָׁוֹגָן מַעַר קִינְמָלְ דִּינְגָן שָׁוֹעָל נִישְׁתַּ אָרְבְּעַרְטְּרַעְטָן?

אונ ער האָט זיך גַּעַלְאָזָט צַוְּ דֻּעַרְ טִיר,

— וְוַאֲרַטְ צַוְּ, כָּאוּוֹרְ זַעַלְיקְ! — האָט מִיכְקָעַ גַּעַנוֹמָעַן דָּאַס פָּעַקְהַ,

אַיכְעַזְבָּן גַּיְ אַוִּיכְ מִיט אַיכְעַזְבָּן. אַיכְדָּאָרְטַּ נִישְׁתַּ אַזְאָן טָאָטָן!

דָּאַס אַיז גַּעַזְאָגָט גַּעַוְאָרָגְן אַזְוִי פָּלוֹצְלִינְגַּ אָונַ אָמְגַעְרִיכְט, אָונַ נִישְׁתַּ בָּאָרָעַב אָונַ נִישְׁתַּ דֵּי מַאְמָעַ האָבָן נִישְׁתַּ גַּעַהְאָט קִינְגְּ צִיְּטַ צַוְּ בָּאָטְרָאָכְטַּן, וְואָס דָּאַ קּוֹמֶטֶ פָּאָרְ. בָּאָרָעַכְעַ האָט בְּלִוְיַי מִיטַּ דָּעַרְשְׁוִוְוִוְגְּ אַיבְּעַרְעַגְּרִיטַּ דֵּי אַוִּיגְן זַיְנָעַ פָּוֹנָעַ זַוְּגַן אַפְּ דֻּעַרְ מַאְמָעַן אַזְזַיְלְגַּדְמַיְטַ פָּאָרְ צַוְּוֹיְפְּלַטְעַרְ שְׁרַעַק אַפְּ אַידְ שְׁטָאָרְקַ בְּלִיכְיַי גַּעַוְאָרְעַנְעַם פָּאָנָעַם.

די טִיר הַנְּגַטְעַר זַיְיַי האָט זיך פָּאָרְמָאָטַ מִיט אַ בְּיַיְן הַאָסְטִיקְן קְלָאָפְ.

בָּאָרָעַכְעַ האָט גַּיְפְּטִיקְ אַ גַּעַדְיכְּטַן שְׁפִּי גַּעַטְאָן.

די מַאְמָעַ האָט זיך צַעְוִיְינְטַ.

אַ פְּרִישַׁ אָוֹונְטִיקַ וּוֹינְטַלְ האָט קִיל אָונַ פְּרִילְינְגְּ-דִּיקְ-שְׁמַעְקְעַוְודִיקַ אַ גַּלְעַט גַּעַטְאָן זַעַלְיקַ אָונַ מִיכְקָעַן אַיבְּעַדְ דֵּי הַיְּסַעְטַּ דָּוִיטַּ-אָפְּגַּעַרְעַגְּטַּ אַבָּאָן.

וְלִיכְיַ, בָּאתְ אַרְוִיסְגִּיבְ אַעְ דֻּעַרְ גָּאָטַ, האָט זַעַלְיקַ, נִישְׁתַּ זַאֲגְנְדִיקַ קִינְגַּן, וְוַאֲרַטְ, אַ נְעַם גַּעַטְאָן באַ מִיכְקָעַן זַיְנַן קְלִיְינַן אַרְעַם קְלוּמְעַקְ, עַס גַּעַ- גַּוְמָעַן אַונְטְּעַרְבַּ אַרְעַם אָונַ אַוְעַקְגַּעַשְׁפָּאָנַטְ פָּאָרִיםַ, אַיבְּעַרְבַּ דְּרִישְׁיִקְןַ, מִיט

מענטשן פאראגאָסענען כראָטוֹאַר. ער איז געאגנונג עפֿאַרוּס, אוֹז הוייכער אונ בְּרִיטְפְּלִיְצְקָעָר, אוֹז הינטער אַיִם, אַ הוַיְכִינְקָעָר אַונ דִּינְגָעָר, האָט נְאָכְלָוּשְׁפָּאָנְטָמִיכְקָעָן. אַינְגָעָם אָמָרָוּ פָּוּנְגָעָם גְּרוֹוִיסְטָאָטִישָׁן מְעַנְטָנְבָן גַּעֲפָלָאנְטָעָר אַונ טוּמָל האָט מִיכְקָעָה הַינְטָעָר וְעַלְיקָס פְּלִיְצָעָס אָוִיסָט גַּעֲזָעָן, וַיְיִ אַיְוָגָן בִּיגְעֻווֹדִיק בִּימְעַלְעָא, וּוֹאָס האָט זִיכְרָן פְּזָנוֹיְפְּגָעָכָאוּרָעָט מִיט אַמעְכְּטִיכְקָן בְּרִיטְיְצְעָרוֹאָקָסְעָנָעָם דַּעַמְבָּאָר שִׂיצְטָזִיכְרָן זִיכְרָן הַינְטָעָר אַיִם פָּוּנְגָעָן אַנְקְוּמָעָנְדִּיקָן שְׁטוּרָעָם...

אוֹז זַיִן זַיְנָעָן צְוּגָעָקָמָעָן צָוָם טְרָאָמוּיִיךְ אָפְשָׁטְעָל, וּוֹסְהָאָבָּן גַּעֲוָאָרָט זַיְעַר אַסָּאָכְ מְעַנְטָנְשָׁן, האָט זַעְלִיק אַנְגָּעָנוּמָעָן מִיכְקָעָן באָ דָעָרְהַאנְט, וַיְיִ ער וְאָלָט מִירְיעָה האָבָּן, אוֹז אַנְגָּעָם טְרָמָל זַאָל דָעָם יִנְגָּוֵל קִיןְשָׁלְעָכָט נִיט גַּעֲשָׁעָן, ער זַאָל זִיכְרָן נִשְׁתָּפָאָרְלִירְוָן אַנְגָּעָם גְּרוֹוִישָׁן אַונְהַוְּרָהָא. זַעְלִיק האָט מִיט זַיְנָן בְּרִיטְיְצָרָה האָטָעָר הַאנְט צְוּגְנְפְּגָעָנוּמָעָן מִיכְקָעָס קְלִיְינָעָד דִּינְגָעָר פִּינְגָעָר — אַונְמִיכְקָעָה האָטָעָר הַאנְט דָעְרְפִּילְטָט נִשְׁתָּפָאָרְלִירְוָן מִאָזְאָלְעִידְקָעָה האָרטְקִיטָט פָּוּנְגָעָן זַעְלִיקָס הַאנְט, נָאָר אוֹיכְ אַזְאָמָינָן וּוּוִילְ גַּלְעַטְנְדִּיקָעָץ צָעָרָט — לַעֲכִיקִיט...

אוֹז אַז ער האָט זִיכְרָן אַדְרִיבְּגָעָקָט אַינְגָעָט זַעְלִיקָט טְוָנְקָעָלָעָא, אַבְּיסָל אָוּמְעַטִּיקָעָ אַוְיָגָן, האָט ער דְּעַרְזָעָן, וַיְיִ אַוְרָעָמָעָר, גּוֹטָעָר שְׁמִיכְלָל צְעַפְּלִיסְטָט זִיכְרָן פָּוּנְגָעָן זַיִן אַונְמַאְכָט לִיכְטִיקָעָר דָאָס לְעַגְלָעֶבָעָ דָאָרָעָ פָּאָנָעָם אַונְצְעַפְּנָט עַטְוֹאָס דִּי וּוּגְנְקָלָעָן פָּוּנְגָעָן דִּי אַבְּיסָל פָּאָרְטִיקִינְטָעָ אַונְבְּלִיְיכְ...

לַעֲכָלָגָעָן גַּעֲוָאָרָעָנָעָ לִיפְּגָן... מִיכְקָעָה האָט דְּעַרְפִּילְטָט אַינְגָעָן אַוְרָעָמָעָר כּוּוֹאַלְיָעָ פָּוּנְגָעָן דִּי כּוּוֹאַלְיָעָ אַיִן גַּעֲוָאָרָגָן נָאָכָה הַעַלְעָר אַונְוּרָעָמָעָר, וּוּעָן זַעְלִיק האָט אַיִם פְּלִזְלְלָגָא אַזְאָג גַּעֲטָאָן:

— בִּיסְטָא וּוּוְילָעָר יִאָט! מִירָן האָבָּן נְאָכָעָס פָּוּנְגָעָן דִּיר ... אַונְג אַיִדְעָר מִיכְקָעָה האָט נָאָכָה בְּאוֹיְזָן צָוְפָעָן, וּוּעָר זַיְנָעָן עַס דִּי „מִיר“, האָט זַעְלִיק צְוּגְנְעָבָן: — מִיר, דִּי אַרְבְּעָטָר, דָעָר אַרְבְּעָטָרְדְּ-קָלָאָס...

אוֹז אַז אַינְגָעָר אַדְרִיבְּגָעָקָט אַיִן אַפְּגָעָ אַוְסְטְּרִינְקָעָן אַגְּלָאָן קָאוּעָ מִיט עַפְּעָס? מִיר אלָצָה נִשְׁתָּפְּלִיםְעָרָט דִּי פְּיִיעָרָן פָּוּנְגָעָם טְרָאָמוּיִיךְ, האָט זַעְלִיק אַזְאָג גַּעֲטָאָן:

— וַיְיִ מִינְסָטוֹר, זַוְנְמִינְגָעָר, עַפְּשָׁעָר וְאַלְטָן מִיר זִיכְרָן דְּעַרְוּוַיְילָעָ גַּאָר

אַדְרִיבְּגָעָקָט אַיִן אַקְפָּעָ אַוְסְטְּרִינְקָעָן אַגְּלָאָן קָאוּעָ מִיט עַפְּעָס? מִיר

הַאָבָּן נָאָכָה, דּוֹכָט זִיכְרָן, הַיְיָנָט בִּידְעָ נִשְׁתָּפְּלִיםְעָרָט!

אוֹז ער האָט גַּעֲנוּמָעָן זַוְנְמִינְגָעָלָט אַיִן אַלְעָ קַעְשָׁעָנָעָס — פָּוּנְגָעָם

גרויינען אַפְגָעָטָרָאָגָעָנָעָם רַעַקֵל מִיט דַי קַוְרְצָגָעָוָאָרָעָנָעָ אַרְבָּל, פֹונְ דַי הַוִוָוֶן,
וְאָס זַיְינָעָן אַיְנְ דַי קַנְגָעָן אוַיסְגָעָלָאָטָעָ גַעֲוָעָן.

גַעֲוָכָט — אָוָן נִישְׁתַעַגְעָנָעָן אָוָן, וּוְיַשְׂלָדִיק אַיְנְ עַפְעָס, אַרְאָפָגָעָן
לְאָוֹת דַעַמְ קָאָפְ אָוָן אַ שְׁמִיכָל גַעֲטָאָן.

אָוָן מִיכָקָעָהָט עַפְעָס וְיכָל דַעְרְפְלִיטָט נִיט גָוָט. עַר הָאָט דַעְרְפְלִיטָט
הַוְנוּגָעָר. נִישְׁתַעַגְעָנָעָן עַר, מִיכָקָעָן, אַיְנְ אַיְצַט הַוְנוּגָעָרִיךְ גַעֲוָעָן, נַאָר זַעֲלִיקָס
הַוְנוּגָעָר הָאָט עַר דַעְרְפְלִיטָט, אַיְנְ סְחָאָט אִים וּוְיִי גַעֲטָאָן.

דַעְרְוִילְ אַיְנְ אַנְגָעָקָומָעָן דַעַר טְרָאָמוּיָן. אַיְנְ דַעַר גַרְוִיטָעָר שְׁפָאָרָעָד
נִישְׁתַעַגְעָנָעָן וּלְיִקְ אִים, מִיכָקָעָן, לַיְיכַט אַהֲיָב גַעֲטָאָן אַיְנְ דַעַר הַיְיכָ אָוָן
אַרְוְפָגָעָשְׁטָעָלָט אָפָן טְרָעָפָל... .

מַעַ אַיְנְ גַעֲפָאָרָן לְאָגָן. מִיכָקָעָן אַיְנְ דַי גַאנְגָעָ צִיְיט גַעֲשָׁתָאָנָעָן הַיְינָן
טַעַר זַעֲלִיקָס אָוָן גַעֲקוּקָס אִים אַיְנְ דַוְקָן מִיט גַדוּסָס לַיְבָעָ אָוָן אַכְטָוָנָגָן. אָוָן
אַפְטָהָט עַר אַ טְרָאָכָט גַעֲטָאָן, אַז סְיוֹאָלָט גַעֲוָעָן אָוָיָ גָוָט, וּוּעָן וּלְיִקְ
זָאָל אִים עַפְעָס דַעְרְצִיְילָן, דַעְרְצִיְילָן וּוְיַאֲגָרְוִיסָן. עַר הָאָט דַאֲכָ אַזְוִיפָלָ
וּוּעָגָן וְאָס צָו דַעְרְצִיְילָן! עַר הָאָט דַאֲכָ שְׁוִינָן אַיְנְ זַיְינְ פְעַדְרִיכִיקִירִיךָן
לַעֲבָן אַזְוִיפָלָ שְׁטְרִיךְיָן אַנְגָעָפְרִירָט אָוָן פְעַרְצָן מַאֲלָ שְׁוִינָן גַעֲוָעָן בָא דַעַר
פָאָלִיצִיָּי אַיְנְ דַי הַעֲנָט... . אָט וּוּעָר עַס אַיְנְ אַ גְּלִיקְלָעָכָר, — הָאָט מִיכָקָעָן
זִיב גַעֲטָרָאָכָט, — דַאֲס אַיְנְ מַעַנְדָלָ, זַעֲלִיקָס יַיְגָל: עַר הָאָט אַזְאָ טְיִיעָרָן
הַעַלְלִישָׁן טָاطָן!

עַס הָאָט זַיְכָ אִים בַיְסְמִילְטָעָ דַעְרְמָאָנָט דַעַר אַיְגָעָן עַר טָاطָעָ.
נַאָר עַר הָאָט אַיְצַט נִישְׁתַעַגְעָנָעָן גַעֲוָאָלָט טְרָאָכָטָן וּוּעָגָן אִים. „עַר אַיְנְ מַעַר
נִישְׁתַעַגְעָנָעָן טָاطָעָ!“ — הָאָט מִיכָקָעָן גַעֲזָאָגָט צָו זַיְכָ אַלְיִינְ אָוָן גַעֲטְרִיבָן
פָוָן זַיְכָ דַעַמְ גַעֲדָאָן וּוּעָגָן זַיְינְ טָאטָגָן, וּוְיַיְמָעָ טְרִיבָּבָטָן זַיְכָ אַשְׁלָעְכָטָעָ
אַיְנְגָעָגָעָשָׁעָנָעָ פְלִיגָן... . נַאָר אַט דַעַר מַאְמָעָן הָאָט אִים וּוְיִי גַעֲטָאָן: זַיְ
מוֹ נַאָכָ דַאְרָטָן אַוְאָדָעָ זַיְצָן אַיְצַט אָוָן וּוּיְינָעָן...

דַעַר טְרָאָמוּיָן הָאָט זַיְכָ אַנְגָעָשְׁטָעָלָט נִישְׁתַעַגְעָנָעָן וּוּיְטָסָן זַיְכָ אַלְיִיקָס דִירָעָ.
אָגָן אַ פָאָר מִינְטוֹ אַרוּמָן הָאָט זַעֲלִיקָס אַנְגָעָקָלָאָפָט אַיְנְ זַיְינְ טָירָ, סְחָאָט
גַעֲפָנָט אַ מִטְלָוּוֹקִיסִיקָס בְלָאָנְדָעָ פָרָוִי, אָוָן אַרְיְבָעָרְשְׁפָרְטִינְדִיקָס דַי
שְׁוּעָלָ, הָאָט זַעֲלִיקָס צָו אַיְרָ אַ זָאָגָ גַעֲטָאָן, וּוּיְינְדִיקָ אַפְ מִיכָקָעָן:
— כִּיחָאָבָ דִיר גַעֲטָרָאָכָט נַאָכָ אַ זָוָן, שִׁינְדָלָ, אַ וּוּילָן, אַ טְיִיעָרָן
זָוָן!

די פָרָוִי הָאָט מַוְטָעָרְלָעָכָט אַ שְׁמִיכָל גַעֲטָאָן:
— אָנְ אוַיסְגָעָוָאָקָסָעָנָעָם זָוָן אָוָן נַאָכָ דַעַרְצָוָ אַ וּוּילָן — אַיְנְ זַיְיעָר
גּוֹט...

די פארזאָמלַגָּנוֹ פונעם פִּיאָנְגָּרְדִּינְגּ, צו וועלכֶן מיכקע האָט געהרט,
איוֹ פֿאָרגְּעָקְּמוֹעָן אַיְּנָגְּשָׁן שְׂאָלָגְּשָׁן גָּאָרְטָן. דער גָּאָרְטָן אַיְּוֹ זַיִּעְדָּר
אַ גְּרוּסְעָר, פֿאָרְגְּעָמָט עַטְּלָעָכּ קְוָאָדְרָאָטָע קְיַּלְּאָמְעָטָר, אוֹן באָ די בְּרוּגָן
זַיִּינָעַ האָט עַד אַסְאָכּ פְּרִיעָע, גַּעֲדִיכְתּ בְּאָגְּרָאִיקְטּ פְּלָעָצָעָר, וּוּ מַעַעַג
אוֹמְגְּשָׁטְעָרֶט יַּכְּ צַעְלִיגְגָּן אוֹן דּוֹרְכְּפִּירָן אַנְ אַרְבָּעָט. אַהֲרָן דּוּרְגִּיִּיטּ נִישָׁט
דער טוּמָל פּוֹנֵן די טְוִיזְנְטָרָר אַזְוּכָּעָר, וּוּאַסּ קְוּמָעָן אַיְּצְטָרָר, אַנְהִיבָּפּ
פְּרִילְּינְגּ אַיְּנָגְּשָׁן גָּאָרְטָן. זַעְלָטָן וּוּרָר דּוּרְגִּיִּיטּ אַהֲרָן אַסּ די בְּרוּגָן זַיִּינָעַ. דער
גָּאנְצָעָר טוּמָל אוֹן עַגְּנְשָׁאָפּ אַיְּנָמּ צַעְנְטָרָר פּוֹנָעָם גָּאָרְטָן: באָ די
רְיוּזְיקּ, הוּכְכּ גְּרוּעָ שְׂטִיְּנְעָרָנָעּ גַּעֲבִידָעָסּ, פּוֹנֵן וּוּלְכָעָעָסּ שְׁפָאָנָעָן
שְׁוּעָרָר אַרוֹיסָן וּוּהָיָן עַס וּוּרָן צְרוּרָקּ פֿאָרְשְׁוּוֹנָדָן. די זְאַמְּדִיקּ-גְּרוּעָ
רְיוֹן-די הְעַלְפָאָנָדָן; אַדְעָר באָ די לְאָגָּנוּ גַּעֲשְׁטִיגְלְטָעָסּ פֿאָוְיְילְאָגְגָן, וּוּ
אַלְעָרְלִיּ מִינִים מַאְלָפָעָסּ אַיְּנָגּ דּוּרָר וּוּלְטָ שְׂטִימָנָן אוֹן בָּאוּיְינָגּ שְׁפָרִינָגּ
גַּעֲוּדְרִיקּ קְנוֹגָן. אַ גְּרוּסְעָר אַוְיְלָעָם בְּאַלְאָגָּעָרָט שְׁטָעְנְדִּיקּ אַוְיכּ די
דְּרָאָטִיקּ-גְּעוּפְלָאָכְטָעָנָעּ הְוִיכָעָ פֿאָוְיְילְאָגְגָן מִיטּ בְּיִמְעָר אַוּן קְינְסְטְּלָעָכּ
פְּעָלָדָגּ אַינְדְּעָרָמִיטּ, אַסּ וּוּלְכָעָעָסּ הְיִפְעָן אַוּם הְנוּנְדָעְטָרָר מִינִים פֿיְגָלָ
אוֹן גָּלְאָנְגָּן אַסּ זְוּנְ-פְּלָעָקָן מִיטּ זְיִיעָרָעָ טְזִוְּנְטָרָר קְאָלְיְרָן... דָּא אַיְּוֹ זַיִּעְדָּר
אַיְּנְטְּרָעְסָאָנָטּ, אוֹן סְיוּוֹאָלָטּ גַּעֲלוֹיָנָטּ זַיְכָּרָן דָּא אַפְּצָוּשְׁטָעָלָן אַסּ אַ שְׁטִיקָלָ
צִיְּטָ אַוּן זַיְכָּקָוָן צַו די אַלְעָרְלִיּ גְּרוּסָעָ אַוּן קְלִינְגָּעָ צִיקָּאוּעָ באָ
שְׁעַפְעָנִישָׁגּ. מִיכָּקָעָ טוֹטָסּ טְאָקָעָ גַּאנְצָ אַפְּטָטָסּ, אַבְּעָר... נִישְׁתָּהָיָנָטָ
הַיְּינָטָ לְוִיפְשָׁט עַד פֿאָרְבִּיּ דְּרָאְזְוִיקָעָ אַלְעָ פֿאָוְיְילְאָגְגָן גַּאנְצָ שְׁנָעָל — אוֹן
קוּמָטָ צַו אַיְּנָמָטָ פּוֹנֵן די טְאָמָעָ פֿאָרוּאָרְפָּנְסָטָעָ, פֿאָרוּאָקְּסָעָנָעָ פְּלָעָצָר
אַפְּנָן רְאָנדָ גָּאָרְטָן. דָּא טְרָעָפְטָ עַד שְׁוִינָגּ, צְעַלְיִיגְטָ אַפְּנָן גְּרוֹאָזּ, קִימָטָ
דָּעַם גַּאנְצָן דִּינְגָּו זַיִּינְעָם. פּוֹנְקָטָ, וּוּ עַרְ, הַאָבָּן אַלְעָ יָאָטָן, גְּלִיכָּסָ פּוֹנֵן
שְׁוֹלָ, נָאָכָּ מִיטּ די בְּיִכְעָר אַוְנְטָרָעָן אַרְעָמָ, גַּעֲילִיטָ אַהֲרָן, אַסּ דּוּרָ פָּאָרָ-
זָאָמְלָגָן בָּאָמָט בְּרוּגָן טִיכְיכָלָ.

דָּא אַיְּנָגָן פְּרִישָׁ, שְׁמַעְקָעְוֹדִיקּ אַוּן קְיַּלְּ-זַיִּוְינִיטִיקּ.
פּוֹפְצָן יָאָטָן אַוּן יָאָטְעָכָעָסּ אַרְגָּעָנְטָנְעָר, אַיְּתָאָלְיָעָנָעָר, שְׁפָאָנִיָּעָר, יְיָדָן
צְעֻזְעָבָן זַיְכָּרָן אַרְגָּיָן, אַוּן די פֿאָרְזָאָמְלָגָן הַיְּבָטָן זַיְכָּרָן.
מִיכָּקָעָ פְּלִיטָ זַיְכָּרָן זַיְכָּרָן גָּוֹטָ. יָאָטָן קוֹקָן אַסּ מִיטּ פֿאָרְדָּרָאָסּ אַיְּנָגָן די
בְּלִיכָּן. סְעַרְעָפְטָ, אַזּ עַמְּעַדְעָרָר פּוֹנֵן די יָאָטָן שְׁטָעָלָטָ אַסּ אַיְּמָ לְעַגְגָּרָ אַסּ
אַ פְּאָרָ שְׁאָרָפָעָ פֿאָרְשָׁנְדִּיקָעָ אַוְיָגָן אַוּן הַאָלָטָ זַיְיָ אַסּ אַיְּמָ לְאָגָן, אַוּלְכָעָ
קְאָלְטָעָ אַוּן הַלְּבָ-פְּרָעְמָדָעָ... מִיכָּקָעָ בְּאַמְּרָקָטָ מִיטּ פֿאָרְדָּרָאָסּ, אַוּרָומָ

אַיִם אֵין אָפְרִיעֶר פְּלָאצֶ. כְּעֹורָע טוֹלִיעֶט זַיְכָ אַיְינְגֶר צָוָם צְוּוִיְּטָן,
אֲפָעָר נִישְׁתַּחַווּ אֵין אִים, אָנוּ מִיכְקָע וּוַיִּסְטָ, וּוֹעֵד עַס אֵינוֹ שׂוֹלְדִּיק אֵין דֻּעַט:
בָּאַ דִּי יַאֲתָן אֵין דִּי קַעְשָׁעָנֶעָט שְׁטָעָקֶט דָּעַר לְעַצְטָעָר נָוּמָעָר „מַעֲבָלָה
אַרְבָּעָטָעָר“, דָּעַר נָוּמָעָר בִּיטָּן שַׂוְאָרֶצֶן רַעַמֶּל, אָנוּ אֵין שַׂוְאָרֶצֶן רַעַמֶּל—
מִיכְקָעָט טָאָטָע!

.4

וּוְיַנְאָר דָּעַר דִּינְגָּאָנְפִּירָעָר עַפְנָט דִּי פָּאָרְזָאָמָלָנוּג, דָּעַרְלָאָנְגָּעָן זַיְכָ
אַצְיָו אַיִם הָעָנֶט. קְלִיְּגָע שְׁטִיפָּע בְּרוּנְגָע הָעָנֶט צִיְּגָע זַיְכָ אָמְגָעְדָּוְלְדִּיק
נַאֲכָא וּוְאָרָט. דִּי הָעָנֶט צִיְּגָע זַיְכָ אָמְרָוִיצָעָר, אָנוּ דִּי אָוִינְגָן טְוָעָן זַיְכָ
הָאָסְטִיק אָדוֹרִי אַרְוִיס צְוָוִיְּקָעָן.

סְבָעַט אָוְאָרָט גְּרוּגָאָרִיאָ, וּוֹאָס זַיְינְגָּתָן הָאָבָן הַיְּינָט פָּאָלִיצִיסְטָן
אָנוּ שְׁטְרִיךְבְּרִיעָכָר צְעַלְאָגָן בָּאַ דָּעַר פָּאָפְרִיךְ.
סְיוּוֵיל אָוְאָרָט כְּוָאנִיטָא, וּוֹאָס אִיר טָאָטָן הָאָטָט מַעַן הַיְּינָט בְּאָנָאָכָט
פְּוֹנָן בְּעַט אָרוּסְגָּעְשָׁלְעָט אָנוּ אָרְלִינְגָּגְעָשְׁפָּאָרָט אִיבָּגְלִיְּגָעָן פָּאָרְגָּרָאָטִיקָטָן
פָּאָלִיצִיאִיָּאָוּטָא. סְיוּוֵיל אָמוּבָּאָדִינְגָּט עַפְעַט זַיְגָע זַיְגָע אָוְאָס דֻּעַט עַלְלָעָן
טְעָרָגָן בְּרוּדָעָר וִינְגָעָם זְוָכָת שְׁוִינְגָן דִּי פָּאָלִיצִיאָיָעָטָעָכָע טְעָגָן אָנוּ קָעָן אִים
נִישְׁתַּגְעַפְיְנָעָן...

סְידָאָרָפָן עַפְעַט נִיְּטִיקָם זַיְגָן בָּאִים, מְעָרִי, עַנְרִיקָע, בָּאָסָע... אַלְעַ
וּוְלָגָן עַפְעַט זַיְגָן, נַאֲכָא אִירְיַדְעָר דִּי פָּאָרְזָאָמָלָנוּג וּוֹעַט צְוָרָעָטָן בָּאָהָאנְדָּ
לְעַן אִיר אָנְגָּעָמָעְרָקָטָע טָאָגְיָאָרְדָעָנוּגָן. נַאֲרָסְיוּוֵיל אָוִיכָא וּוְאָרָט מִיכְקָע.
אָוְגָן עַר וּוְיַלְלָאָטָקָע שְׁוִינְגָן, דָּעַר עַרְשָׁטָעָר. עַר הָאָטָט, זַאֲגָט עַר, צְוָיָּאָר
זְיִינְרָא וּוְיכְמִיקָע דִּינְגָּעָנְדִיקָע מַעַלְדָוָגָן, אָנוּסְעָרָאָרְדָנְטָלְעָכָע מַעַלְדָוָגָן
דָּעַר פָּאָרְזָאָמָלָנוּג.

אָוְגָן עַר בָּאָקוּמָט דָּאָס עַרְשָׁטָע וּוְאָרָט.
אַלְעַ פָּעַנְעַמְעַד דִּרְיִעָן זַיְכָ אַמְּגָן זַיְינְגָן זַיְטָ, אַלְעַ אָוִיגָן שְׁמָעָלָן זַיְכָ
אַפְּ אִם. אָוְגָן עַר שְׁטָעָלָט זַיְכָ אַמְּפָט אַמְּפָט דָּעַרְקָלְלָרָט:
— כָּאוּוִירִים, אַלְעַ הָאָט אִיר גַּעַלְיִעָנֶט דֻּעַט לְעַצְמָן נָוּמָעָר „מַעֲבָלָה
אַרְבָּעָטָעָר“, אַלְעַ הָאָט אִיר גַּעַלְיִעָנֶט אֵין שַׂוְאָרֶצֶן דָּעַמְעַן
בָּאָרָעָב וּוִיטְקָעָס. דָּעַרְקָלָעָר אִיכְ אִיכְ דָּאָ, אַמְּפָט מִינְגָן פְּגָעָנְרִישׁ וּוְאָרָט, אָז
דָּעַרְדָּאָזִיקָעָר בָּאָרָעָב וּוִיטְקָעָס, דָּעַר שְׁטְרִיךְבְּרִיעָכָר, אֵין שְׁוִינְגָן מַעַר נִישְׁתַּמְעַט
מִינְגָן טָאָטָע... נַעֲכָתָן בֵּין אִיכְ אִוּוּעָקָפָן דָּעַר הַיִּם. אִיכְ בֵּין אִוּוּקָצָם צָוָם
כָּאוּוּרָע זַעֲלִיק גּוֹטָמָאָן, דָּעַמְּמִיטְגָּלִיד פָּוָגָ שְׁטְרִיךְקָאָמִיטָעָט. אִיכְ
וְעַל זַיְכָ אַהֲיִים מַעַר נִישְׁתַּמְעַט אָוּמְקָעָרָן.

מייכען האט געענדיקט. בעורער אפלאָדרן. דער קריין אַרום מיכען
ווערט אלצ' ענגער אוּבּ ענגער...
נָאָר דִּי יַאֲטֵן, וְאָסּ הַאֲבָן פְּרִיעָר גַּעֲשִׁיקָּת זַיִעָרָע הַעֲנָט נָאָכּ אַוְאָרֶט,
וְיַלְגּוּן נָאָכּ אלצ' עַפְעָם זָאָגָן, אוּגּ זַיִי בָּאָקוּמָעָן וּוּעְרָטָעָר, לוֹיטּ אַן אַיִינָה
געשטעלטער רַיּוּ.

גרונְגָּאָרִיאָה לִיְיָגְטּ פָּאָר :

— אַרוּסְלָאָזָן אַסְפְּצִיעָלּ פִּיאָנָעָרִישּׁ בְּלָעָטְלָ, וּוּ עַסּ זָאָלּ וְיכּ דָעָרָ—
צַיְילָגּ וּוּגָן מִיכְקָעָסּ דְּרִיסְטָן, עַכְטַ-פִּיאָנָעָרִישּׁ טָאָטָ...
כוֹאָנִיטָא מִינִינָט, אוּ מַעּ דָאָרָט דָוְרְכְפִּירָן אַ גַּעַלְטַזְאָמָלְגָוּנָגּ צַוְוִישָׁן דִּי
פִּיאָנָעָרּ אַונּ גַּעַבּ דַעַטּ כָּאוּרָרּ וְעַלְיקּ גַּוְתְּמָאָן אַבְּיסָלּ גַּעַלְטּ אַפּ אַוְיסְצָוּ
הַאָלָטּ דָעְרוֹוִילָעּ דַעַטּ נִיְיעָם וּנוּ וּבְנָעָם...
לִיְיָבָעּ זָאָגָט, אוּ מִיכְקָעּ האָטּ זַיִכּ פָּאָרְדִּינָט, מַיְאָלּ אַימּ פָּאָרּ דָעָרָ
בָּאַשְׁטִימְטָעָרּ צִיְיטּ אַיְבָּרְגָּעָבּ אַינְ קָאָמְיוֹגּ...
אַונּ דָעָרּ קְרִיָּין אַרום מִיכְקָעָן וּוּעָרָטּ אלצ' עַנְגָּעָרּ, וּוּאַרְעָמָעָרּ אַונּ
ליַבְעָרּ...
אוּ דִי פָּאָרְזָאָמָלְגָוּנָגּ הַאָלָטּ שָׁוִינָן אַינְ בָּאַטְרָאָכָטָן דַעַטּ פְּלָאָגּ פָּאָרּ

מַאְרְגָּוְנְדִּיקָעָרּ אַרְבָּעָטּ, אוּ מַעּ הַאָלָטּ שָׁוִינָן אַינְ אַבְּטָרָאָכָטָן דַעַטּ פְּלָאָגּ פָּאָרּ
זָאָלָגּ מַאְרָגָן אַינְדָּרְפָּרִיּ נִיְינָן צֹוְדִּיּ פָּאָרְשְׁטְרִיךְטָעּ מַעְבָּלְ-פָּאָרְבִּיקָן וּוּאָרָפָן
פָּרָאָפָּגָאנָאנְדָעּ-בְּלָעְטָלָעּ אַונּ נִיטּ דָעְרָלָאָגּ אַהֲנָן קִיְינָן שְׁטָרִיךְבְּרָעָכָרּ —
אוּ מַעּ הַאָלָטּ שָׁוִינָן אַינְמָיטָן פָּוּנּ זָאָכְלָעָכָרּ עַרְנָסְטָעָרּ אַרְפָּעָטּ, בָּאַמְעָרָטּ
אַיְנָעָרּ פָּוּנּ דִי יַאֲטֵן, אוּ נִיטּ וּוּיִיטּ פָּוּנּ זַיִי אַינְ הוּיכָנָגּ גְּרָאָוּ לִיגְטּ אַיְונָנָ
גְּרָמָאָן, אַונּ אַרְגָּעָנְטִינְעָרּ, אַ גַּוְטְ-גַּעַלְיִידְטָעּ אַונּ לִיְיָעָנָטּ קָאָמוֹנִיסּ
טִישָׁעּ צַיְיטָנוּגּ.

בעורער בליכטּ באָלָדּ אַפּ אַ רְעָגּוּ שְׁטִילָ. אַונּ גְּלִיכּ דָעְרָנָאָכּ הַיְבָנָ
זַיִי אַנּ אַלְעָ אַפּ אַ קָּאָלּ זַיְגָעָן עַפְעָם אַ פָּרָאָסּ פָּאָרְשְׁפָּוִיטּ אַרְגָּעָנְטִינְעָרּ
גַּסְּנָ-לִידָלּ, וְאָסּ גַּוְוְיִינְלָעּ זַיְגָעָן זַיְגָעָן דָאָסּ דִי בּוּיְסְ-קָאָטוּנָן... אַונּ שְׁטִילְיָנָ

קָרְחָהִיםּ וּוּאָרָפָטּ מַעּן זַיִכּ אַיְבָּרּ מִיטּ וּוּעְרָטָעָרּ.

— אַ שְׁפִּיאָנָ...
— אַונּ דִי צַיְיטָנוּגּ?..
— סְאָיִזּ אַמִּיסְטָן, צֹוְ פָּאָרְדְּרִיְינָן אַ קָּאָפּ...
— וּוּעָן אַיִזּ עַרְ צַוְגָּנוֹאָנְגָעָן?..
— וּוּיאָוּיּ הַאֲבָן מִירּ עַסּ נִיטּ בָּאַמְעָרָטּ!..
— עַרְ האָטּ אלצ' גַּעַהְעָטּ...
דָעָרּ יַוְגָעָרָמָאָן קוֹמָטּ צֹוְ נַעַנְטָעָרּ:

— אָ גוֹטָן טָאָגַ, כְּעוּוֹרָעַ! מֵעַ פָּאֶרֶבֶעֲנֶט, הָא? — אָוֹן עַר זְשָׁמוֹדָעַט
כִּיטְרָע אָ גְּרוּי שָׁארֶפֶס אַיִיגָל. — דָא אִיז סָאמָע גּוֹט אָפֶס פָּאֶרֶזָאַמְּלוֹנְגָעָן...
אוּמָעָטוֹם קוֹקֶט מַעַן נָאָכ... אַיר זְוַעַט? — אָוֹן עַר בָּאוֹוִיטָזְטָזְטָזְגָּוָן...
אוֹנְדוֹזְעָרָע אַצְּיִיטָנוֹגָג, אָוֹ סָע וַוְילְט זִיכְרַיְעַנְגָן, מַזְוַעַן אַירְכַּזְזַעַץ
בָּאַהֲלָטָן, אָט אַזְּיוֹווֹי אַירְכַּזְזַעַץ...

מָעַרְיִי דָּעַרְקָלָעַרְט אִים, אָז זִי פָּאֶרֶשְׂטִיטִיט גָּאַרְנִישְׂט, וּוֹאָס עַר רָעַדְט,
אָוֹן, אָז גָּעֻקוּמָעָן אַחֲרָע זִיְינָעָן זִיְגָּאָר נִישְׂט אָס קִיְינָע פָּאֶרֶזָאַמְּלוֹנְגָעָן. זִיְיִ
גְּרוּיִינְגָן דָא נָאָר זַיְעַרְעַע לְעַקְצִיעַס פָּאֶר דָעַר שָׁוֹל אָפֶס מָאָרְגָּוָן: עַר וַוְילְט
וַוְיסָן פָּוֹנַז וּוֹאָס פָּאֶר אַשְׁוֹל זִיְיִינָעָן? בִּיטְעַשׂ שְׁוִינָן... פָּוֹנַז דָעַר שָׁוֹל אָפֶן
גָּאַמְּעָן פָּוֹנַז גַּעַנְעַרְאָל סָאנַן מָאָרְטִין.

כְּעוּוֹרָע הַהֲלָטָן קִיְמַן אַיְינַן דָעַם שְׁמִיכָל...

דָעַר יְוָנְגָעַרְמָאָן אִיז אַבְּיִסְעָלָע אַנְטְּוִוִּישְׁט:

— אַבְּיִ אַירְכַּזְזַעַץ גָּאָפֶס גָּעַמְיִינְט, אָז אַירְכַּזְזַעַץ פָּאֶנְעַרְגָּן אָוֹן אַירְכַּזְזַעַץ
סִידְרַת זִיכְרַיְעַן סְטָאַלְיִיעַרְ-שְׁטְרִיךְ, בֵּין אַירְכַּזְזַעַץ צְוֹעַגְוָאָנוֹגָעָן. אַירְכַּזְזַעַץ
אַלְיִינְגָן בֵּין אַשְׁטְרִיךְעַר, אַקְאַמְּנוֹニִיסְט...
דָעַר קְלִיְינָעָר פָּלִינְקִיְיִקְעָר כָּאָסָע בָּאַקְוָקָט פָּוֹנַז אַזְּיִיט דָעַם יְוָנְגָעַמָּאָנס
שְׁיִינְעַם קָאַסְטִיוֹם אָוֹן גַּלְאָט גַּעַרְאָזִירָט פָּעַט פָּגָעָם אָוֹן טָוָט זִיכְרַיְעַן אַזְּיִ
אַזְּאָנוֹ:

— אַבְּיִ מִ'חָאָט מִיד גַּעַזְוָאנְט, אָז דִי קָאַמְּנוֹニִיסְטָן גַּיְיַע אַרְעַם אַגְּנוֹעַ
טָאָנָן אָוֹן זְעַעַן שְׁלַעַכְתָּן אַוְיסְט...

— אָוֹן דָוָאַלְיִינְגָעַנְטָן קָעַנְטָס גַּאָר קִיְינָע קָאַמְּנוֹニִיסְטָן נִיט? — אַינְטְּעַרְעַסְטִרְט
זִיכְרָע יְוָנְגָעַרְמָאָן. — וּוֹ אַרְבָּעַט דִּיבְּגָן טָאָטָע?

— מִינְגָן טָאָטָע אִין אַפְּאַלְצִיְיִקְאַמְּיסְטָאָר, — עַנְטְּפָעָרָט גַּאנְצָע עַרְנָסָט
כָּאָסָע, אָוֹן דִי בְּעוּוֹרָע הַהֲלָט קִיְמַן אַיְינַן זַיְעַר גַּעַלְעַכְטָר.

דָעַר יְוָנְגָעַרְמָאָן בָּאַהֲלָט דִי צְיִיטָנוֹג אַין בּוֹזְעַמְ-קַעְשָׁעַנְעָ אָוֹן גַּיְיַת
אָפֶס. דִי יָאָטָן פָּאֶרֶעְנִידִיקָן שְׁטִיל אָוֹן שְׁנָעָל זַיְעַר אַרְבָּעַט אָוֹן צְעַגְיִינָעָן זִיכְרָע
גַּרוֹפְּעַסְפּוֹנִיָּו אַין פָּאֶרֶשְׂיִידָעָן וַיְיִתְנָ. מִיכְקָעָן גַּיְיַת אַוְוִיסְט פָּוֹנַז וְאַלְאַנְיִשְׁבָּן
גַּאָרְטָגָן... בָּאָמָטָרָמוֹויִיךְ-אַפְּשָׁטָעָל אִין דָא שְׁטָעַנְדִּיקָן זַיְעַר אַרְגִּוְוִיטָע שְׁטָפָעָ
נִישְׁבָּן. מִיכְקָעָן קְרִיכְטָן קְוִים אַרְיִינְג אִין אַגְּפָאָקָטָן טְרָאָמוֹויִיךְ אָוֹן פָּאָרָט
אֲהַיִם צַוְּעַלְיקָנָן. אָז מַעַן פָּאָרָט אָפֶס אַשְׁטִיקָל וּוֹעֲגָן. בָּאַמְעָרָקָט עַר, וּוֹ נִיט
וַיְיִיטָס פָּוֹנַז אַיְם אַיְן וְוַאֲגָּאָן שְׁטִיטָס דָעַר דִּיקָעָר גַּוְטְגַּעַקְלִיְיִדְטָעָר יְוָנְגָעַרְמָאָן.
וַיְיִזְטָס אַוְיסְט, אָז עַד אִין אַרְיִינְג דָוָרָכְךָ דָעַר פָּאֶרֶנְטִיקָעָר מְאַטְאָרְ-פְּלָאָטְפָּאָרָמָעָ
דוֹרָכְךָ וּוּלְכָעָר עַס גַּיְיַע גַּוְיִינְלָעָב דִי אַפְּעַנְעָ אָוֹן גַּעַהְיִימָעָ פְּאַלְצִיְיִ
אָגְגָנְעַשְׁטָעַלְטָע. מִיכְקָעָן אִין קְלָאָר, אָז אַיצְטָעָר צַוְּעַלְיקָנָן טָאָר מַעַן נִיט

פָּרָגָן. דָּאַרטָּן קָעֵן אִיצְּטָן פֿוֹנְקָט וַיְיָבָן אֲזִיכְּרוֹן פֿוֹנְ שְׁטוּרִיךְ-קָאַמִּיטָּעַט, אֲוֹן דָּעֶר גָּאַסְטָ קָאָבָן אַנְקוּמוּנָן אֲהַיָּן צּוּגְלִילִיכְ מִיטָּ אִים... בָּאַטְרָאַכְטָ עַפְעַס מִיכְקָעָ אֲוֹן טָוֶט שְׁטִילָאָ שְׁמִיכְלָ צָוָ וַיְכָלְיָגָן. עַר פָּאָרָט פָּאָרָבִיָּ דִּי גָּאָס, וּוֹ זְעִילִיקָ וּוֹוִינְטָ, אֲוֹן פָּאָרָט וּוֹיִיטָעָר, וּוֹיִיטָעָר. עַר גִּימָט אַרְאָפָט לְעַבְנָן וּוֹינְגָעָם אֲשְׁוֹלְ-כָּאוּעָר, אֲשְׁרָעָמָרָס וּוֹן, וּוֹאָס לְעַרְנָט צּוֹזָאָמָעָן מִיטָּ אִים אִין אַיְינָן קְלָאָס אִין דָּעֶר רְגַעַרְנוּגְ-שָׁוֹל.

מִיכְקָעָ קְלִינְגָט אֲנָן אִין דָּעֶר שִׁינְ-גַּעַשְׁנִיצְטָעָר, גְּלָאנְצִיךְ-שְׁוֹוָרְאַצְעָר פָּאַדְנָעָר טִיר. אֲשְׁוֹוָרְאַצְעָר דִּינְסָט, אֲנָעָגָרָן, עַפְנָט אִים:

— רָאָבְעָרְטָא אִיְיָ דָּאָ? — פֿרְעָגָט מִיכְקָעָ, — אֲוֹן אִין אֲ רַעְגָעָ אַדוּמָ זִיכְעָט עַר שְׁוֹינָן מִיטָן שְׁטִיפָן גַּעַונְטָן רָאָבְעָרְטָא אִין קִינְדְּרָעְ-צִימָעָר אֲוֹן דָּעְרְקְלָעָרָט אִים, אֲזָ עַר, מִיכְקָעָ הָאָטָה הַיְנָטָן עַרְגָעָץ פָּאָרָלָאָגָן דָּאָס לְעַרְנָן בּוֹל אֲפָגְשִׁיבְטָעָ, אִיןָ עַר גַּעַקְומָעָן צָו אִים, רָאָבְעָרְטָאָן, עַר זָאָל אִים גַּעַבְנָ דָּאָס בִּיכְלָ אַקְוָק צָו טָנוֹ אֲוֹוִילָעָ, עַר זָאָל מָאָרָגָן זַיְבָ נִיטָ אֲוֹוָעָק זַעֲנָן אֲפָגְשִׁיכְטָעָ, אֲזָ עַר לְעַדְרָעָ וּוּעָט אִים אַרְיוּסְרוֹפָגָן... אֲוֹן אֲזָ אוּ בִּידָעָ יַאֲטָן זִיכְנָן אֲוֹן לְעַרְנָעָן גַּעַשְׁכִּיכְטָעָ, דָּעְרָהָעָרָט זַיְבָ אֲהַסְטִיקָעָר קְלָוָגָן אִין טִיר. דָוְרָכָ דָעֶר אָפְעָנָעָר טִיר דָעְרָהָעָרָט מִיכְקָעָ, וּוֹי אֲ בָּאַקָּאנְטָן קָאָל פֿרְעָגָט בָּאֲ דָעֶר דִּינְסָט:

— דָּאָ וּוֹוִינְטָ דָעֶר הָעָר זְעִילִיקָ גַּוְתְּמָאָן?

אֲוֹן נָאָכְדָעָם זַעַט עַר, מִיכְקָעָ, דָוְרָכָן פָּעָנְצָטָעָר, וּוֹי דָעֶר בָּאַקָּאנְטָעָר יְוֹנְגָרָמָאָן גִּימָט אֲוֹוָעָק פֿוֹנְ דָעֶר שִׁינְ-גַּעַשְׁנִיצְטָעָר שְׁוֹוָרְאַצְעָ-גְּלָאַנְצִיקָעָר פָּאָ-דָעְדָנָעָר טִיר, גִּימָט אֲוֹוָעָק אֲנָטְוִישָׁטָעָר אֲוֹן בָּאַטְאָפָט מִיטָּ דִי פְּלִינְקָעָ אַוְיָגָן אֶלְעָ אַרוּמִיקָעָ טִירָן אֲוֹן הַיְזָעָר.

מִיכְקָעָ קוּקָט אִין דָעֶר «גַּעַשְׁכִּיכְטָעָ» אַרְיָינָן אֲוֹן צְעַלְאָכָט זַיְבָ פְּלוֹצְלִינְגָן. רָאָבְעָרְטָאָ קָעֵן בְּעַשְׂמוּיְנָן נִישְׁתָּפָט פָּאָרְשְׁטִינְגָן, פֿוֹנְ וּוֹאָס אִין דָאָ פָּאָרָאָן צָוָ לְאָכָן: דָוְכָט זַיְבָ, אֲזָ עַרְנָסָטָעָר קָאָפִיטָל — וּוֹיָאָוִי דָעֶר גַּעַנְעָרָל בָּאָ-לְיוֹאָר הָאָטָה זַיְבָ גַּעַשְׁלָאָגָן מִיטָּ דִי שְׁפָ אֲנִי עָרָ...»

בָּאַנְאָכָט אִין בָּאֲ וּלְיָיקָ גַּוְתְּמָאָנָעָנָ פָּאָרְגָּוּקָוּמָעָן אֲזִיכְּרוֹן פֿוֹנְ שְׁטוּרִיךְ-קָאַמִּיטָּעַט. מַעַ הָאָט אַוְיְטָגְהָעָרָט אֲבָאִירִיכְ וּוֹעֲגָן נִישְׁתָּפָט דָעָם גַּוְאָגָן פֿוֹנְ שְׁטוּרִיךְ. מִיכְקָעָ אִין גַּעַוְעָסָן אִין אֲוֹינְגָל אִין צִימָעָר אֲוֹן זַיְבָ גַּעַשְׁטָאָרָעָט נִישְׁתָּפָט כָּרְלָאִירִינָן קִינָן אִין וּוֹאָרָט פֿוֹנְ דָעָם אַלְעָמָעָן, וּוֹאָס עַר הָאָט דָאָ גַּעָ-הָעָרָט.

אַדוּמָ טִישָׁ פִּישָׁ זִינְגָעָן גַּעַוְעָסָן אֲהַלָּב צְעַנְדְּלִיךְ מַעְנְטָשָׁן מִיטָּ שְׁטוּרָעָנָעָ אַוְיָס-גַּעַמְאָטָעָרָטָ פָּעָנָעָמָעָר. מַעַ הָאָט אַוְיְטָגְהָעָרָט אֲבָאִירִיכְ וּוֹעֲגָן גַּוְאָגָן פֿוֹנְ שְׁטוּרִיךְ. גַּעַרְעָטָרָט אִין גַּעַוְעָסָן אִין אֲוֹינְגָל אִין צִימָעָר אֲוֹן זַיְבָ גַּעַשְׁטָאָרָעָט נִישְׁתָּפָט כָּרְלָאִירִינָן קִינָן אִין וּוֹאָרָט פֿוֹנְ דָעָם אַלְעָמָעָן, וּוֹאָס עַר הָאָט דָאָ גַּעָ-גַּעָרָעָט. דָאָס צִימָעָרָל אִין גַּעַוְעָס אִיבְּעָרְפּוֹלָט מִיטָּ רַוִּיכָ.

עלעקטוריישע לערפַל האט איזנצעונג, זוי א קלִינְיקָע לְעוֹזָאנָע, ווּאָס
שווימט דורך העֶלְגְּרוּיעַ אונַ בְּלוּילְעַכְבַּע נְעַפְלָעַן.

מיכקע איין שטארק צופרידן געועגע מיטן בארכט: דער שטראיך
איין שוֹןְ קִימָטָן אַ גְּעוּנוּנָעַר. אָונַ מַאֲרָגָן איין דָּאָבָּעָטְשָׁטָן דָּעַר אַכְּ
טָעַר טָאנַג! עַס שְׂטְרַיְיךָן זַעַקְסָטוּזְנָט אַרְבְּעַטְעַר. קִימָטָן אַלְעַ אַרְבְּעַטְעַר
פָּונְעַם סְטָאַלְיְעַרְדָּפָאָכ. דֵי בָּאַלְעַבְּאַטְמִים וּוְאַלְעַגְּן זִיכְ שָׁוֹן. זַעַלְקָן זָאנָט,
אוֹ דָעַר בָּאַלְעַבְּאַטְמִים-פָאַרְדִּין וּוּעַט אַיְנִיכְן אַיְנְפָאָלָן, זַוְיִסְפָּאָלָט אַיְנָן אַ
בּוּיְם, ווּאָס מַהָּאָט אַיְנָטָם זַיְנָעָם לְאַנְגָּן גַּעֲצָצָט מִיטָּא גְּרוּיסְטָר אָונַ
שָׁאַרְפָּעַר הָאָק... מִיכְקָעַ וּוּיִיסְט, אוֹ דֵי הָאָק, וּוּעַגְּן וּוּלְכָעָר זַעַלְקָן רַעַדְתָּ—
דָאָס אַיְן דָעַר אַלְגְּעַמְיִינָר גּוֹטְגַּעַפְּרִיטָעַר שְׂטְרַיְיךָ. זַעַלְקָן זָאנָט, אוֹ דֵי
בָּאַלְעַבְּאַטְמִים זַיְנָעָן שָׁוֹן גַּעֲנִיגְטָן נַאֲצָצָעָבָן דֵי גְּרוֹנוֹפְּדָאַדְעָרָגָעָן:
הָעַלְעָרָג דָעַם לְוִיָּן אַפְּ 20 פְּרָאַצְעָנָט אָונַ אַנְעַרְקָעָנָעָן דָעַם דָעַוְאָלְיִיצְיָאָר
נָעָרָג פְּרָאַפְּרִידִין אַלְס אַיְנִצְיָקָן פָּאַרְיִינָן פּוֹבְ דֵי מַעְבָּלְ-אַרְבְּעַטְעַר. עַס אַיְן
נָאָרָא צָאָרָע דָאָס, ווּאָס באַ גְּרַנְבְּעָרָגָן, דָעַם פָּאַרְיִיצָעָר פּוֹן בָּאַלְעַפָּאָר
טִימְ-סִינְדִּיקָט שְׁטִיטָט נָאָכָ נִישָׁט דֵי פָאַבְּרִיך. עַד האָט צְנוּוֹפְּגַּעַנוּמוּמָעָן מִיטָּא
דָעַר הַילָּפָפָ פּוֹבְ דֵי «סָאָצְיָאַלִּיסְטָן» אַ בִּינְטָל סָאָמָע אַיְנְגַּעַנוּסְעַנָּע שְׂטְרַיְיךָ
בְּרַעְכָּר, אָונַ דֵי פָאַבְּרִיךָן זַיְנָעָ אַרְבְּעַטָּ אַנְעַטְעָר אַשְׁטָאַרְקָעָר וּוּאָכָ פּוֹן
פָּאַלְיִיצְיָ. קוֹקָן דֵי אַיְבְּרִיךָן בָּאַלְעַבְּאַטְמִים אַפְּנָאַגְּפִירָעָר וּיְעָרָג, אַפְּ גְּרִינְ
בָּרָגָן: מִיטָּאָס ווּעַט זִיכְ עַנְדִּיקָן זַיְנָעָ דְּרִיסְטָעָ, אַבְּרָעָר וּפְעַלְלָעָכָע
שְׁפִילָ. אַיְן דָאָכָ קְלָאָר: מַעַמוֹ גְּרַנְבְּעָרָגָס פָאַבְּרִיךָ אַפְּשָׁטְעָלָג אָונַ טָאַקָּע
מַאֲרָגָן נָאָכָ!

מִיכְקָעַ קָאָגָן גּוֹטְגַּעַפְּרִיטָס פָאַבְּרִיךָ. עַד אַיְן דָאַרְטָן אַסְאָקָ מַאָל גַּעַ—
וּוּעַן מִיטָן טָאָגָן, מִיטָן גַּעֲוֹזְעַנְעָם טָאָגָן זַיְנָעָם...

אַפְּ מַאֲרָגָן אַיְנְדָעָרְפָּרִי אַיְן צַוְּ גְּרַנְבְּעָרָגָס פָאַבְּרִיךָ צְוֹעַגְאַנְגָּעָן אַ
גְּרוּסָע גְּרוּפָע שְׂטְרַיְיךָר. אַפְּ דֵי טְרָאַטְוָאָרָגָן פּוֹן דֵי נַאֲעַנְטָסָטָעָ גַּאֲסָן
הָאָבָּגָן זִיכְ גַּוְזָאָמָלָט נָאָכָ הַוְנְדָעָרְטָעָר שְׂטְרַיְיךָר. אַפְּגַּעַרְסָעָן, פִּינְצָטָעָר
אָונַ דְּרִיסְטָעָהָאָבָּגָן זַיְיִ גְּרוּפְּעָסְוִיְיָ זִיכְ אַרְמְגַעְדָּרִים בָּאַ דֵי וּוּתְרִינְגָּעָס
פּוֹן דֵי דִּרְכָעָ מַאֲגָאַזְיָעָן, קְלוּיְמָעָרְשָׁטָ גַּעֲקוּמָט אַפְּ דֵי אַיְסְגַּעַשְׁתָעָלְטָעָ
סְכִוְרָעָס אָוגְ מִיטָּאָגְגָעַשְׁתָרְעַנְגָּטָעָ אַוְיָעָרָגָן זִיכְ צְוֹגְהָעָרָט צַוְּ דָעַם פּוֹלָסָ פּוֹן
דָעַר נַאֲעַנְטָסָטָעָר גַּאֲסָן, וּוּסְ'הָאָט גַּעֲרוּשָׁט דֵי שְׂטְרַיְיךָקְרָעְכָעָרְשָׁעָ פָאַבְּרִיךָ...
דָעַר דִּיְתְּעַרְפָּאַלְיִיצְיָיְ-פָאַטְרוֹלְהָאָטָ פָאַרְצְוִימָט דָעַם ווּגְ צַוְּ דָעַר
פָאַבְּרִיךָ.

— צְעַגְיִיט זִיכְ! צְעַגְיִיט זִיכְ מִיטָּאָגָן, אַיְדָעָרְ מִיר לְאַונַּג אַיְנָעָן
דֵי קָאַנְטְּשִׁיקָעָס אָונַ דָעַוְאָלְוּוּעָרָן!

די שטריזיקער האבן נישט אַפְנוּטְרָאַטֶן :

— לאָוט אונדו אַדִּינו! מיר דארפֿן רײַידָן מיטן באַלעַבָּאַס!

אונ אַין געדיכטע רײַעַן האָבן זַיִן זַיִן געדיסֵן צו די טויעַרְבָּן פֿוֹן פֿאָברִיך. מִיכְקָע מִיט אלֻעַ יאָטָן פֿוֹן זַיִן דִּינְגָּו האָבן זַיִן אוּיכָ אַיִּינְגָּעַ-פֿאָכְטָן אַיִּנעַם אַלְגָּוּמִינְעָם טוֹמָל, גַּעוֹוָאַרְפָּן אַיִּנְגָּר אַיִּינְגָּר דְּרָאַעַנְדִּיקָע אַוִּיסְגַּעַשְׁרִיְּעָן: «שְׁטְרִיזְקְּבָּרְכָּעֶר! פֿאַרְבְּעַטָּעֶר!» אַונ צוּמָּאַל פֿאָגְּלִיְּשׁ אַידְאַיְּקָע אַוִּיסְגַּעַשְׁרִיְּעָן מִיט גּוֹט גַּעֲצִילְתָּע שְׁפִיצְיָק שְׁטִינְגָּעַר. אַינְדְּעַרְלְוָפְּטָן האָט אַוְּפָנְעַרְיסָן דָּעַר עַרְשְׁטָעָר פֿאָלִיצִיְּשָׂעָר שָׁאָס... פֿוֹן די זַיִיטִיקָע נַעֲנַטָּע גַּאסְנָה האָבן נַאֲכָנָה שָׁאָס, וַיִּנְאָכָּל אַסְגָּאָל, אַשְּׁפָּאָר גַּעַטָּאָגָן מַאֲכְנָעָט שְׁטְרִיזְקָעָר. מִיט הַיִּסְכָּן רַעֲוָאַלְיְּזָאַנְעָרָן אַיִּמְ-פֿעַט האָבן זַיִן זַיִן אַלְאַזְגָּוּטָן אַרוֹיְסְרָאַטְעָוָעָן זַיִעָרָע אַנְגְּנוּגְּרִיפְּטָע קַלְאַסְגְּבָּרְיָדָעָר. די גַּאֲסְנְ-בָּאוּוּגָנוֹגָן לְעַבְנָה דָּעַר פֿאָבָּרִיך אַיִּז אַפְנוּשְׁטָעָלָט גַּעוֹוָאָרָן. פֿוֹן די אַפְגַּעַשְׁטָעָלָטָע טְרָאָמוּיְּעָן זַיִינְגָּן אַרוֹיָס אַרְבְּעַטָּעָר אַונ זַיִן אַיִּגְּוּשְׁלָאָסָן אַיִּנעַם פֿאַרְבִּיסְעַנְעָם קַאְמָפָ מִיט דָּעַר וַיְילְדָ-גַּעוֹוָאָרָעָ-גַּעַר פֿאָלִיצִיְּ.

ערְטָעַרְוּיָן האָבן זַיִן באַוְיָזָן אַיְבָּעַרְגָּעַקְעָרְטָע טְרָאָמוּיְּעָן אַונ אָווֹ-טָאַמְּאַבְּלָן. אַיִּנעַם צוֹוָמְעַנְשָׁטוֹס מִיט דָּעַר פֿאָלִיצִיְּה האָבן זַיִן גַּעַנְמָעָן אַוְּפָהִיבָּן די עַרְשָׁטָע בָּאַרְקָאַדָּעָס...

אונ דָּעַרְוּיְּלָיל האָט זַיִן אַגְּרָוָע שְׁטְרִיזְקָעָר אַרְיִינְגְּוָרְיסָן אַינְ פָּאָבָּרְ-דִּיק. דָּאָרטָן האָט זַיִן פֿאַרְבּוֹנְדָן אַנְ עַמְּטָע שְׁלָאָכָּט! די שְׁטְרִיזְקְּבָּרְכָּעָר האָבן באַגְּוֹנְגָּוֹט די אַרְבְּעַטָּעָר מִיט אַ שִּׁיסְעָרִי... קוּפָּעָס מַעַנְטָשָׁן האָבן זַיִן צוֹנוֹיְפֿגְּעַקְנוּוֹילָט. מַע האָט זַיִן פֿאַרְטִּידְיִיקָּט אַונ גַּעַשְׁלָאָגָן, מַע האָט גַּעַד-שְׁלָאָגָן מִיט הַאמְעָרָט, הַעֲקָק, הַוּבְלָעָן אַונ שְׁטִיקָעָר האָט. מִיט אַגְּלִיצְנָ-דִּיקָן גַּלְעַזְוָרְנוּעָם בְּרִיאָוָג זַיִינְגָּן גַּעַפְּאָלָן אַונ זַיִן גַּעַשְׁמַעְטָרָט די נִיְּעָ שְׁפִיגְּ-שָׁאָפָּעָס. די שְׁוּעָרָעָר דִּיבְּכָע דַּעֲמַבְּעָנָע טִישָׁן זַיִינְגָּן גַּעַפְּאָלָן מִיט אַוְּנְטָעַרְגָּוָהָאָקְטָע קָנוֹי... צַעַשְׁרָאַקְעָנָע שְׁטְרִיזְקְּבָּרְכָּעָר זַיִינְגָּן גַּעַשְׁפּוֹרְגָּעָן דָּוּרָכָ די פֿעַנְצָטָעָר...

אונ אַגְּנָג גַּס אַיִּס גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַמוֹידְעַדְיִקְעָר גַּעוּוֹי, אַ מעַנְטָשְׁלָעְבָּר גַּעוּוֹי, דָּוְרְכְּגַעַפְּ-אַכְטָן מִיט קַוְרְצָע אַפְגַּעַהָאָקְטָע רַעֲוָאַלְוָעָר-שָׁאָס אַונ פֿיְינְדִּיקָן גַּעַהְילָכָ פֿוֹן גַּוְעַמְעָן קַאנְטְּשִׁיקָעָס.

בַּיּוּ עַס אַיִּז אַנְגְּעַקְוּמָעָן אַגְּרָוָעָר גַּעַפְּאַנְצָעָרָטָעָר פֿאָלִיצִיְּ-אַטְרִיאָד מִיט קַוְיְלָנוֹאַרְפָּעָרָס אַונ בְּלוּעָט טְפִיסָע-אַוְּטָאַמְּאַבְּיָהָן... די גַּס אַיִּז אַפְגַּעַרְיִינְקָט גַּעוֹוָאָרָן פֿוֹן די שְׁטְרִיזְקָעָר. די בְּלוּעָט אַוְּטָאַמְּאַבְּיָהָן האָבן עַרְגַּעַצְוֹו אַוְּעַקְגַּעַילְתָּ, גַּעַפְּאַקְטָע מִיט צַעְמָאַזְקָטָע.

צעשMISSUNG אַרבעטער. אַג גָּס אַיִן אַרְיִין אַמִּירעדריך, דְּרָאַענדייק
שְׁטִילְקִיט.

די זונ אַיִן דְּרוֹכְּגַעֲרָאָכְּנָה דְּוֹרֶךְ דֵּי פָּאַלְמָעַס אָפְּ דֵּי טְרָאַטְוָאָרָן אָנוּ
מייט הַיִּסְעָד פִּינְגָּעָר זִיכְּגַעְנָמָעָן אַוְיסְוִישָׁן דֵּי דְּרוֹכְּגַעְדִּיקָּע בְּלוֹטְ-שְׁפָרִיצָּן
אָפְּנָן אַסְפָּאַלְט.

אוֹג גַּרְיְּנְבָּעָרָגָּס פְּאָפְּרִיךְ הַאָט גַּעַשְׂוִינָן. אַפְּסְטָעָ, אַפְּאַלְאַשְׁעָנָעָ,
מייט אוֹיְגָעְזְׁעַצְּטָע שְׁיִבְּנָן, וּיְ מִיט אַוְנְטָעְגָּה אַקְטָע אַיִּינָן, אַיִּן זִי גַּעַז
שְׁמָאָנָעָן אַ שְׁטוּמָעָ, אַפְּלִינְדָּעָ, אַיְנָעָם זְוִינְקָן אוֹג פְּאַרְבְּלָוְתִּיקָּטָן דְּרוֹיסָן.
פָּוֹן אַוְונָט אַיִּן אַרְוִיסָּן אָנָּ עַקְסְטָרָע בְּלָעַטְלָ פָּוֹנָעָם שְׁטְרִיךְ-קָאָמִידָ
טָעָט.

אַיְנָעָם בְּלָעַטְלָ הַאָט זִיכְּ דְּעַרְצִילָּט וּוְעַגְּנָבְּ לְבוֹטִיקָּן צְוֹאַמְעַנְשָׁטוּסָ מִיט
דָּעָר פְּאַלְיִצְּיָי אָוּג שְׁטְרִיךְ-פְּרָעָכָר אָוּג אַוִּיכְּ וּוְעַגְּנָבְּ דָעָם, אָוּג גַּרְיְּנְבָּעָרָגָּס הַאָט
גַּעַשְׁקִיטָס רְוָפָּן אַ דְּעַלְגָּאָצִיעָ פָּוֹן דְּעֻוּאַלְיִזְּצִיאָנָעָרָן פָּאַרְיִין אָפְּ צָו פִּרְנָן
אָוּגְּנָעָרָה אַנְדָּלְגָּוָגָּעָן.

אַג בְּלָעַטְלָ אַיִּן שְׁוִינָן גַּעַוְוָן אַפְּגַעְדָּרוּקָט אַ צְעַטְלָ פָּוֹן פָּאַרְוּוֹנְדָעָטָע
אוֹג אַרְעַסְטִירָטָע אַרְבָּעָטָע. אַיְנָעָם צְעַטְלָ, צְוִישָׁן אַנְדָעָרָעָ, אַיִּן אַוִּיכְ
גַּעַשְׁטָאָנָעָן מִיט פָּעָטָן שְׁוֹאָרָצָן שְׁרִיפָטָ:

“מִיכְקָע וּוִיטְקָעָס, 14 יָאָר אַלְטָ.”

.5

די גַּעַשְׁעַעַנְשָׁן הַאָבָּן זִיכְּ פָּאַנְאַנְדָּרְגָּעוֹוִיקָּט וִיכְ-גִּיכְ, וּיְ אַנְאִינְ-
גַּעַפְּרָעַטְטָע פְּרוֹוּשִׁינָעָ, וְאָסָם מִעַּלְאָט מִיטָּמָאָל אָפְּ...
אָפְּ מִאָרְגָּן בָּאָמָּגָּן אַיִּן בָּאָרְעָכָּב וּוּיטְקָעָס אַרְוּמָגָּעָנוֹגָעָן בָּא זִיכְּ
אַיְבָּעָרָן צִימָעָר מִיטָּהָסְטִיקָּע גַּעַרְוּוֹעָז טְרִיטָס. עַר הַאָט נְאַכְּאָנָאָנד גַּעַ-
דוֹכְּבָּרָט, דָעָר שְׁטָעָרָן וּוְינָעָר אַיִּן גַּעַוְוָן פָּאַרְוּאַלְקָנְטָ-פָּאַרְקָנְיִיטָשָׁת. פָּוֹן
צִימָט צָו צִימָט הַאָט עַר, בָּאָרְעָכָּב, אַבְּיִזְוָן שְׁפִּי גַּעַטָּאָגָּן אַיִּן וּוְינָקָ צִימָעָרָ:
— טָפָוָן, אָפְּ זְיִיעָרָעָ קָעָפָ...

אָפְּ וּוְעַמְעָן הַאָט עַר עַס אִיצְטָ גַּעַשְׁפִּיגָּן מִיט אֹזָא בִּיזְקִיטָ?
אָפְּנָן טִיש אַיִּן גַּעַלְעָנָן דָּאָס בְּלָעַטְלָ, וְאָס דָעָר שְׁטְרִיךְ-קָאָמִיטָעָט
הַאָט נְעַכְּתָן פָּוֹן אַוְונָט אַוְיסְגָּעָאָזָוָת. די זְוָן אַיִּן אַרְיִין אַיִּן צִימָעָרָ,
צְוֹגְּעָנוֹגָעָן צָוָם טִיש אָוּב מִיטָּהָסְטִיקָּע פִּינְגָּעָר גַּעַטְיִיטָלָט אָס אַיִּינָקָרָ
אַ קְוָרְצָעָר שְׁוֹעָ מִיט שְׁוֹאָרָצָן פָּעָטָן שְׁרִיפָטָ:

“מִיכְקָע וּוִיטְקָעָס, 14 יָאָר אַלְטָ...”

די מאמע איז געוזן באם טיש, דעם קאָפּ אָפּ די הענט אַנְגָּע
שפארט. אָפּ די אַרְפָּגָעָלָאָוטָו ווייעס אִירְעָ אַיז געהאנגען אַטראָד אָוֹן
אָפּ דער זוֹן געשַׁינְׁט, וויי אַשְׁיטָעָר טַרְפָּאָנְׁדָלָ קְרִישְׁטָאָ...
די מאמע האָט געשווינְׁג. נִישְׁתָּאָ אַיצְטָעָר מַעַד וּוְאָס צָו רַיְדָן. אָ
ונגאנצע נאָכֵט האָט וַיְ אַפְּגָעָדָעָט אָוֹן געהאט טַיְנָעָס צָו בָּאָרְעָבָן, וּוְעָכָר
הָאָט אָוִיכָּ אַגְּנָצָע נָאָכֵט קִיְּגָן אָוִיגָּ נִיטָּ צָוְגָעָמָכָט. אַינְדָּרְפָּרִי אַיז עָרָ,
אַדְרֶשְׁלָאָגָעָנָעָר, אַצְּבָּרָאָכָעָנָעָר עַרְגָּעָץ אָזָעָק. אַפְּאָר שָׁאָ זִישְׁטָ גַּעַ
וועָן אַגְּשָׁטוּב אָוֹן נָאָכְדָעָם גַּעֲקוּמָעָן אַנְכֵל מַעַר דָּעַשְׁלָאָגָעָנָעָר, נָאָכָל מַעַר
צְעַבְּרָאָכָעָנָעָר, גַּעֲקוּמָעָן אָוֹן גַּעֲנוּמָעָן אַזְוִי אַרוּמוֹשָׁפָאָגָעָן אַיְבָעָרָן צִימָעָר.
עָר שְׁפָאָגָט אַזְוִי אַרוּמוֹ אַלְאָנוּגָעָ צִימָט. אָוֹן פָּאָר דָּעָר גַּאנְצָעָר צִימָט דָּעָט
עָר וַיְיָעָר וַיְיָנִיק. עָר הָאָט נָאָר אַיְינָ מָאָל שְׁמִידָ אַגְּגָעָטָן:
— עָר אַיְזָ גַּעֲרָעָט גַּעֲוָעָן, מִיכְקָעָ...
אָוֹן וַיְיָטָעָר בָּאָגְלִילָט עָד נָאָר יַעֲדָן בִּיְזָן שְׁפִיָּ זִינְעָם מִיטָּ אָ
אַזְוּבָּמָן:

— טפו, אפ זיירע קעפ! ..
 די נעצטיקע געשעניש אין דער פאבריך אונ ארום דער פאבריך
 האט זיך שטארק אַריינגעשנטן אין באָרעלס געדאנק אונ געפֿיל. ווי אַ
 שאָרײַפּער אַקער אוֹז זי דורךענאנגען אַיבערן הארטן פֿעל פֿון זיין
 באָווסטיזינג אַרונ עס אַפְּגָּרִיטִין זוּיְתְּקָדִיך אַרְון טִיפּ.
 דאס טרעפעט אוֹז מִיט אַ טעטֵפּן מענטשן. דאס, ווֹאָס ער פֿאָרְשְׁטִיטִיט
 נישט אַ לעַבְּגַּן לאָגָן, דערפֿלִיט ער פֿלוֹצִים אַינְגַּן מִינּוֹת, ווֹעֲן דאס
 לעַבְּגַּן וּאָרְפַּט זיך אַרְוֹת אַפְּ אַיִם מִיט אַ פֿלוֹצִילְגָּעֶד בְּלוֹטִיקָעֶד אַטְקָעַ.
 די מַמְּעַם האַט אַיִם הַיִּנְטְּ גַּזְעָגָט, נַאֲכְדָּעַם ווי ער האַט דערמאָנט,
 אוֹ מִיכְקָע אַיִן גַּעֲרָעַט גַּעֲוֹעָן:

— דו ווועט אפ מיר קיין פאריבעל נישט האבן, באָראעכ. איכ וויסס,
או איזטער טוט דיר וויי... נאָר פארוואָס האַסטוּ עס פריער נישט פאר-
שטיינען? דו דערמאננסט מיר איזטער אָן אָנס... אָן אָקס קען שטיינ
קאלטבלוטיק אונ קוקן, ווי מע טרייביט ווינ גלייכן צודער שכיתע, עס
ארט אִם נישט, ער פארשטייט נישט. נאָר אוֹ ער דערשמעקט שיין דעם
רייעכ פון בלוט, דאן דערפֿילט ער שיין, דאן פארשטייט ער שיין אָן
ההיבט אָופּ אַווילד געשרויי... .

בארען האט איר אט דעם נישט גענטפערט, ער האט נאר האסטיק
א שפֿני געטאנן:
— ספר, אט זיינערע קעט!

— ספּוּ, אָפְּ זִיְעַרְעַ קָעֵפּ!

זינון קלאנסנברגאוווטזיזינג אין שיין אופגעאקדערט געווונג. ווי טיפ אופּר
געהויבגעגע רווייערד, איז ער איצט געשטאנגען אונטער דער בלוטיק-דרויטער
זונ פונג זיין קלאמ אונ געפֿרנט מיט טויזנט וווײַטען.

געכטן האט ער עס קלאָד אונ טיפ דערזונג. פֿאָר זעליכּן, פֿאָר מִיכּ
קען, פֿאָר קְאָמוֹנוּזֶם האָפּן זיך געשלָאָגּוֹן אלָעּ אָרְבָּעְטָעָר, אָמְלִיעּ אָזְעְלִיעּ,
וּאָסּ ער האָט זַיִן קְיַינְמַאלּ אֵין לעָבָן נִישְׁתְּ גַּעַונְגּ. פּוֹן דַּי טְרָאָמוּזִינְגּ
זַיִינְגּ וְזַיִן גַּעַשְׁפְּרוֹנְגּוּגּ אָונּ גַּעַוּאָרְפַּּן מִיטּ אִימְפַּעַטּ וְזַיְעַרְעַ יְוָגּוּגּ לְעָבָנסּ
אָונְטָעָר דַּי קְאָנְטִישְׁקָעָסּ פּוֹן דַּעַר פְּאָלִיצִי. זַיִן אַלְעַ, יְוָגּ אָונּ אַלְטּ,
פְּרוּיְעָן אָונּ קְיַינְדָּעָר, האָפּן וְזַיִן גְּרוֹיסְעָ, בְּרִידְעָרְלָעָכּ מִשְׁפָּאָכּ, זַיִךּ
גַּעַוּאָרְפַּּן אָפּן אַלְגְּוּמִינְעָם סְוִינְגּ. אָונּ וּוֹועְרָ האָט זַיִךּ גַּעַשְׁלָאָגּוֹן קְעָגּ
זַיִ ? — גְּרִינְבְּעָרגּ, דַּעַר אַיְבְּרָעְנְפְּרָעְטָעָנְדָּר בְּאַלְעָבָטּ, וּאָסּ האָט זַיִךּ
עֲרַשְׁתָּ דַּי טָעַן גַּעַקְוִיפַּטּ, נְעַבְעַכּ, אַנְיַעַם פְּאָלָאָצּ. גְּרִינְבְּעָרגּ, דַּי פְּאָלִיצִי
אָונּ עַטְלָעָכּ שְׁטְרִיךְפְּרָעָכּ, אָונּ ערְ, בָּאָרְעַכּ, מִיטּ זַיִי...
— טָפוּ, אָפּ זַיְעַרְעַ קְעַטְפּ ! ..

אוֹוִיפְּלִילְיאָמָּגּ אָירְבּ אָונּ ערְ אַפְּגָעוּוֹגּ אָ פְּאָרָהָאָרְעָוּוֹטָעָר, פְּאָרְכּוּיְשְׁעַכְטָעָר
אָרְבָּעְטָעָר אָונּ אלְצּ נִישְׁתְּ פְּאָרְשְׁטָאָנְעָן, וּאָסּ מִיטּ אִים טָוטּ זַיִךּ אָפּ דַּעַר
וּוּלְעַטּ. ערְ האָט טָאָקָעּ גַּעַמְיִינְטָן, אָוּנְרִיקְעָ גַּאַנְסְּאָלְעָן, דַּעַר "סְאָצְּיָאִלְיסְטּ",
דַּעַר סְעָקְרָעְטָאָר פּוֹן דַּעַמּ "סְאָצְּיָאִלְיסְטִינְשָׁן" פְּאָרְדִּינְגּ, גַּעַמְטּ זַיִךּ אָנּ דַּי
קְרִיוּוֹדָעּ פּוֹן דַּי אָרְבָּעְטָעָר... ערְ האָט בְּעָסְעָר גַּעַלְוִיְבָטּ עֲנָרִיקְעָן, אַיְזָעָר
זְעַלְיקּן, מִיטּ וּוּעַמְעַן ערְ האָט יְאָרְנְלָאָגּ גַּעַרְבָּעָטּ פְּלִיעִיצָעּ בָּאָ פְּלִיעִיצָעּ,
בָּאָ אַיִּינְ גַּוְאָרְשָׁטָאָטּ. טָעַמּ אָיזּ ערְ גַּעַוְונְגּ, בָּאָרְעַכּ. בֵּין ערְ האָט נִישְׁתְּ
דַּעְרְפִּילְטָטָםּ דַּעַמּ רִיעְעָכּ פּוֹן אַיִּינְ בְּלוֹטּ, האָט ערְ גַּאַרְנִישְׁטָאָנְעָן...
אָונּ אִיצְטּ ? אָיזּ אָ "פְּבִינְגָרְדּ" לְאָגוּ אָיזּ ערְ אַרְיִינְגְּקָרָאָכּן, בָּאָרְעַכּ,
גַּיְשְׁטָאָזּ וּאָסּ צָוּ רִידְגָּן... דַּעַר שְׁטְרִיךְ אָיזּ פְּאָרְעָנְדוּקְטּ. דַּעַר שְׁטְרִיךְ אָיזּ
גַּעַוְונְגּ, דַּאָסּ אָיזּ שיִוְן קְלָאָרְ. מִיטּ בְּלוֹטּ אָונּ מִיטּ אַסְאָכּ קְאָרְבָּאָגְּנָעָסּ —
אָרְעָסְטִירְטָעּ, אָבְּעָר דַּעַר שְׁטְרִיךְ אָיזּ גַּעַוְונְגּ. הַיְנָמָט נָאָכּ אַיִּינְ
וּוּלְגּ דַּי בְּאַלְעָבָטִים אָונְטָעָרְשְׁרִיבְּבָן דַּי פְּאָדְעָרְגְּוּגּ : זַיִ גִּיבְּגּ נָאָכּ אלְעַ
פּוֹנְקָמָן, אָונּ דַּי שְׁטְרִיךְפְּרָעָכּ וּוּאָרְפַּּן זַיִ אַרְדִּוּסּ פּוֹן דַּעַר אָרְבָּעָטּ. גַּעַ
שָׁארְטָמִיטּ זַיְעַרְעַ העַנְטָ דַּאָסּ פְּיִיעָרּ, גַּעַשְׁלָאָגּוֹן מִיטּ זַיִ, וּזַי מִיטּ בְּיִיטְשָׁן,
אִיבְּעָר דַּי קְעַפּ פּוֹן דַּי הַוְּנוּרִיקְעָ אָרְבָּעְטָעָר-שְׁטְרִיךְקָרְ, אָונּ אִיצְטּ, אָזּ
די שְׁפִּילְיאָזּ אָ פְּאָרְשְׁפִּילְטָעּ, אָיזּ מָאָרְשָׁ פּוֹנְדָאָנְעָן, וּאָגּ, וּזַי קְרָעְצִיקְעָ הַיְנָמָט...
וּוּאִיאּוֹזִי האָט ערְ, בָּאָרְעַכּ, דַּאָסּ אלְצּ נִטּ פְּאָרְשָׁטָאָנְעָן פְּרִיעָרּ ?
מִיכּאָקּ אָיזּ דַּרְיִי מָאָלּ יְגַגְּעָרּ פּוֹן אִם אָונּ צָעַן מָאָלּ קְלִיגְעָרּ אָונּ
גַּעַרְכְּטָעָר ...

די מאמע איז איצט געשטאנגען בא דער שאפקע, צוניגטגעליגט עפֿס א פַּעֲקָלְעָד. אִינְ פַּעֲקָלְעָד אֶפְ אַ קִּינְדְּרָעָשׂ הַעֲמָרָל אַיְן אַרְאָפְּגָעָז פָּאלְגָּעָן דַּעַר מַמְעָס אַ שְׁטֵילְעָ גַּרוֹיסְטָעָ טְרָעָר ...
מע האט אַנְגָּזְקָלָאָפְט אַיְן טִיר.

— אַרְיִין!

אַיְן טִיר אַיְן גַּעַשְׁטָאנְגָעָן אַ בְּלוּיְידָ רְאָקָי — אַ הוֹיכָעָר בְּרִיְמָעָר טַוְנְקָעְלָעָד אַרְגָּעְנְטָינְגָעָר פָּאַלְיִצְּסָט. אַינְגָעָט נַאֲדָתָה אֶפְ דַּי לְעַנְגָּן האט זִיכְר גַּעַוְיִגְט דַּאֲסָ הַאֲרָטָעָ קַוְרָעָץ דַּעַמְבָּעָלָעָ...
— אַיְיר זִיכְרָט דַּעַר הַעַר בְּאַרְעָכָ וְוִיטְקָעָס ? אַיְן קוּמָט שְׁוִינְגְּ מִיטְמִיד !
מַעְרָפָט אַיְיכָ אַיְן דַּעַר צַעַנְטָרָאַלְפָאַרְוּוֹאַלְטוֹנוֹגָ פָּוָן דַּעַר פָּאַלְיִצְּסָי.
בְּאַרְעָכָ מִיטְמִיד דַּעַר פְּרָויְ האָבָן זִיכְר פָּאַרְלִוְיְרָעָן אַיבְּעָרְגָּעָקָט. נַאֲכָדָעָם
הַאָט זִיכְר צְוָאִים גַּעַזְאָגָט :
— נָא, נָעַמְמִיט דַּאֲסָ פַּעֲקָלְעָד. אַיְיכָ הַאָבָן זִיכְר גַּעַקְלִיבָן גַּיְינְגָעָן אַהֲגָן,
עֲפָשָׂעָר וּוּסְטָוָ אִים דַּאֲרָטָן זָעָן.
די מאמע האט מַעְרָ נִישְׁטָ גַּעַקְעָנָט אַיְנָהָאַלְטָן אַיְרָעָ טְרָעָרָן.

.6

מִיכְקָעָ אַיְן גַּעַשְׁטָאנְגָעָן פָּאָר אַ גְּרִינְגָעָם טִיש אַיְן אַיְנָעָם פָּוָן דַּי
צִימָעָרָן אַיְן דַּעַר צַעַנְטָרָאַלְפָאַרְוּוֹאַלְטוֹנוֹגָ פָּוָן דַּעַר אַרְגָּעְנְטָינְגָעָר
פָּאַלְיִצְּסָי.
בְּאַדְעָר טִיר אַיְן גַּעַשְׁטָאנְגָעָן מִיטְמִיד אַ בְּיִקְס אַפְּנָ פְּלִיאִיצְעָ אַ פָּאַלְיִצְּסָט.
בְּאַמְמָט טִיש אַיְן גַּעַזְעָבָן אַ פָּאַלְיִצְּיִאָפְּצָעָר, אַ סְעָקְרָעָטָאָר אַוְגָן... דַּעַר
יְנוּגָעָרָמָאָן, וּוֹאָס אַיְן גַּעַוְעָן מִיטְמִיד אַ פָּאָר טָעָג צְוִיקָק אַפְּנָ גַּרְזִיקָן פָּאָר
וּוְאַרְפָּעָנָעָם דָּאָנָד פָּוָן זַאֲלָאָגִישָׂן גַּאֲרָטָן.
מִיכְקָעָ אַיְן גַּעַשְׁטָאנְגָעָן בְּאַמְמָט טִיש. אֶפְ דַּעַר רַעֲכָטָעָר בָּאָק, פָּוָנָעָם
אוּיְידָר בִּינוֹ צָוָם מוֹילָן, הַאָט זִיכְר גַּעַזְעָבָן אַ דְוִיטְ-בְּלִיעָ, מִיטְמִיד בְּלִוטְ-פָּאָרָד
לְאַפְּעָנָעָ קִישְׁקָעָ פָּוָן אַ קַּאנְטִישָׂק. דַּי אַוְיָגָן, פָּאַרְלָאַפְּנָ-פָּאַרְשָׂוֹאַלְעָנָעָ,
הַאָבָן אוּסְגָּעָעָן, וּוּיְ גַּרוֹיסָעָ שְׂוֹאַרְצְבָּלוּיְלָעָכָעָ בְּרַעְנָעָנְדִיקָעָ וּוּוֹנְדָן.
דַּעַר אַפְּצָעָר הַאָט זִיכְר גַּעַהְיִצְתָּ :

— דַּו וּוּסְטָ עַנְטָפָעָר, קְלִינְגָר בָּאַנְדִּיט, צִי דַּו וּוַיְלָסָט נַאֲכָד
צַעַנְדְּלִיקָ קַאנְטִישִׁיקָעָם ?

דַּעַר שְׁפִּיאָן אַיְן אַפְּבָעָר גַּעַוְעָן «פְּרִינְגְּלָעָכָעָר» :
— מַעְ דָּאָרָט נִישְׁטָ קִינְגָן קַאנְטִישִׁיקָעָט. עַד וּוּסְטָ אַוְיָ אַוְיכָ וּרְיִדָּן,
גַּרְעָוְאָרִיאָ הַאָט שְׁוִינְגְּסִיָּי אַלְצָ אַוְסְגָּעָזָאָגָט... מַיְיָנָ מִיטְלָ וּוּרִיקָט

בעסער ווי קאנטשיקען אונז, קומ מיט מיר, באכער. מירן באלאד זען,
צי דר ביסט א גוטער קאמוניסט?
ער האט מיכקען צוגעשלעפט צו דער טיר. די טיר עטוואס געענט,
אינעם שפאלט צוישן טיר אוון וואנט אריינגעשטעקט מיכקעס דינע
קליעינע פינגער אוון גענומען פאמעלעכ צומאכן די טיר...
מיכקע האט פארביסן די לײַפֿן בייז בלוט, זיך אינגאנצן צויניפגען
דרויט אונז געשוויגן. ער איזו געווונז זיכער, אוון פונקט אווי האט גע-
שוויגן גרענָאַרִיאָ אונז קיין ווארט נישט אַרְוִיסְגּוּרֶעֶת. אווי שווינגן,
ווען מע דארפֿ, אלע עכטן קאמוניסטן...
א טויט-בלַּיְכָּר מיט א ברענענדיקער צעקוועטשטייער האנט אין
נאכדען מיכקע זוידער געשטאָגען באם טיש. דער פָּלִיצְיָאַפְּצָעָר האט
אוש וגעריצט מיט די ציינ פאר צאָרג. נֵר דער סעקרעטאר האט
אלצְיָינָס נישט געהאט וואָס צו פָּאַרְשְׁרִיבְּנָן...
אַינְ אַוְילְעַ אַרְוֹם האט דער אַפְּצָעָר אַדְרִיךְ געטָאנְ דָּאָס גַּעֲקָלָה
אין וואָנט. אַינְ טיר האט זיך באויזן אַפְּלִיצְיָיסְטָן.

— ער איזו שוינ דא?

— יְאָ, אַמיִיעָר עַקְסָעַלְעַנְצָ!

— רֻופְ אִים אַדְרִין!

סְאַיְוֹן אַרְיִינְגָּעָקְומָעַן מִיכְקָעָס טָאַטָּע...

מיכקע האט אַרְאַפְּגַּעַלְאָזָט די אויגן אונ אַצְטָעָר געטָאנְ.
בָּאַרְעָכְ האט שנעל אַקּוֹק געטָאנְ אָפְן צַעְמָאַזְיָקָטָן זוֹג זִינְעָם, אונ
אָפְן פָּאַנְעָם באַיִם הָאָבָּן די מַסְקָוָן גַּעֲצָקָט אונ גַּעֲפִיבָּעָרָט פָּאָר
זּוּוּיְטָעָק...

— דָּאָס אַיִן אַיְיעָר זוֹג, הָעָר ווַיְתָקָעָס? — האט דער אַפְּצָעָר אַפְּרָעָן
געטָאנְ. אונ אַיְידָעָר בָּאַרְעָכְ האט נָאָכְ צִיְינָט געהאט צו עַנְטָפָרָן, האט
שוֹינְ מִיכְקָעָס אַרוּסְגּוּבָּרוּמָט:

— נֵיִינְ, דָּאָס אַיִן נִשְׁתַּחַן מִינְ טָאַטָּע... דָּאָס אַיִן אַגְּלַדְיָקָעָר!
שְׁטְרִיךְפְּרָעָכָעָר!

בָּאַרְעָכְ האט טִיפְ אַרְאַפְּגַּעַלְאָזָט די אויגן.

דָּעָר שְׁפִינְ האט בָּאַרְעָכְ גַּעֲמוֹסְעָרָט:

— ווי קומט צו אַיִיכּ, הָעָר ווַיְתָקָעָס, אֹזָא מִינְ צָאַקָּעָ אַזָּוּ? אַיְדָ
וַיְתָמַט דָּאָכְ אַנְ עַרְלָעָכָעָר אַרְבָּעָטָעָר. אַיִיכּ קָעָן דָּאָס אַיִיכּ, אַיִיכּ האָבָּאָכְ
אַיִיכּ אַפְּאָר מָאָל גַּעֲזָעָן אַיִן סָאַצְיָאַלִּיסְטִישָׂן פָּאַרְיָינְ. אַיְרָהָט זיך דָּאָכְ
נִשְׁתַּחַן גַּעֲלָאָזָט פָּאַרְדָּרִיָּעָן אַקָּאָפְן די קָאַמְוִינִיסְטָן, די מַאֲסְקָוָעָר אַגְּנָעָנָן..

בָּאַרְעֵכְךָ הָאָט גַּעֲהָלָתְנִגְדָּעַם דַּעַמְכָּא כַּאֲפֶגְעָלָאָוֹת, עַד הָאָט אִיצְטַ נִישְׁתַּ
גַּעֲוּסְטַ, וּוֹאָסְ צַו זַאֲגָן.

— הַעֲרֵת זַיְכָ אַיִינִג, הַעַר וּוַיְטְקָעֵס, — הָאָט זַיְכָ גַּעֲוּנְדָעֵט צַו אִים
דַּעַר פָּאַלְיִצְיִי-קָאָמִיסָאָר. — אַיר וּוַיְלָט, מִיר זַאֲלָן בָּאָפְרִיעִין אַיְעָדָזָן, אַיר
זַאֲלָט אִים שְׂוִינִג מִיטְנְעַמְעַן מִיטַּזְיָכָ אַהֲיָם?
אוֹג וּוַיְדָעַרְאָמָאָל, אַיְדָעָר בָּאַרְעֵכְךָ נָאָכְ בָּאוֹזְוָן צַו עַנְפָעָרָן,
הָאָט שְׂוִינִג מִיכְקָעָ אַוְגָן גַּעֲטָאָן:

— עַד אַיְזַ נִישְׁתַּ מִינְטָמָעַ, אוֹג נִישְׁתַּ בָּא אִים אַיְזַ מִינְתַּ הַיְיִם!

דַּעַר שְׁפִיאָן הָאָט אִים אַיְבָּרְעָגְשָׁלָגָן:

— שְׁוֹוִינִג, דַּו שְׁנָעָק! .. הַעַר וּוַיְטָקָעֵס! אַיר הָאָט צַו שְׁלָעַטְ אַכְטָרָנוֹ
גַּעֲגַעַגְן אָפְ אַיְעָדָזָן! וּוֹעַן אַיר זַאֲלָט אַבְיָסָל בָּעַסְעָר אִים גַּעֲהִיטִ
וּזְאַלְטָן מִיר פָּאַרְשָׁפָאָרָט אִים צַו דַּעְרִצְיָעָן מִיטַּקְאַנְטְשִׁיקָעָס... אַיְזַ הַעֲרֵת
אוֹסִיס, הַעַר וּוַיְטָקָעֵס: בָּאוֹזְיָוָט אָט דָא אָפְנָ אָרָט, אוֹזָר זַיְתַּ אָנָ עַדְ
לְעַכְעָר אַרְבָּעַטָּעָר, אָגְוָטָר אַרְגָּעַנְטִינָעָר בִּירְגָּעָר אוֹג אָגְוָטָר טָמָעָ
אוֹג פָּאַרְשָׁפָאָרָט אָונְדוֹן אָגְבָּעָט. מִיר וּוֹעַן אִים אָפְ אַמְינְוָטְקָעָלָעָ
צְוֹהָאָלָטָן, דַּעַמְ יָאָט אַיְעָרָגָן, אוֹג אַיר... אַיר לְאָזָט אִים אַרְאָפְ דִּי הַיְיִזְ
לְעָכָ, אוֹג דַּעְרָלָאנְגָט אִים אַזְוִי אָפְנָ נַאֲקָעָטָן, וּוֹי גַּאָט הָאָט גַּעֲבָאָטָן...
דַּעַר פָּאַלְיִצְיִי-קָאָמִיסָאָר הָאָט אַוִּיסְגַּשְׁטְרָעָקָט צַו בָּאַרְעָכְנָ אַוְיִכְעָ
הָאַרְקִעְמָן הָאָט מִיטַּ אַקְאָנְטִישִׁקְ.

מִיכְקָעָ הָאָט שְׁנוּעָ אַקְוָק גַּעֲטָאָג אָפְנָ טָמָעָן:

— נָא, שְׁלָאָגָן, שְׁטְרִיְּקְבָּרְעָכְרִי! ..

נָאָר בָּאַרְעֵכְ .. בָּאַרְעֵכְ וּוַיִּסְתַּאלְיִינִגְ נִישְׁתַּ, וּוֹאָס מִיטַּ אִים הָאָט זַיְכָ
גַּעֲטָרָפָן אִינְ דַּעְרָדָאָזְקָעָר מִינְוָטָן. עַפְסָ אִינְ קָאָט הָאָט זַיְכָ אַגְּגָעָצָוָנָדָן,
אַלְעָ בְּלָוָטָן הָאָבָן רָאַשְׁקִין אַלְיָינָע גַּעֲטָאָג צֻוְמָ קָאָפְ, אוֹג מִיטַּ שְׁוִים אָפְ
דִּי לְיִפְנֵן הָאָט בָּאַרְעֵכְ אַבְרוֹם גַּעֲטָאָג צֻוְמָ גַּרְיְנְעָם טִישִׁ:

— פָּאַסְקוֹדְנִיאָקָעָס! בּוֹרְשָׁוָאָזָעָ הַיְנִטְ ..

אִינְ דַּעַר דַּעְגָּעָהָט זַיְכָ אָפְ בָּאַרְעָכְסָ וּוַיְלָדָאָגְעָצָוָנָדָן גַּעֲוִיכָטָ
אוֹוּקָגְעָלִילִיגָט אַבְרוֹנִינְ-בּוּלִיְעָמָדָן פָּוָן אַהֲרָטָן הַילְכָנְדִיקָן קָאַנְטִישִׁקָ ..
בְּנָאָר בָּאַרְעֵכְ הָאָט גַּעֲשָׁרִינָגְ וּוֹי אָנְ זַיְכָ :
— שְׁלָאָגָט ! שְׁלָאָגָט, מַעֲרָכָט גַּעֲוָעָנָ .. אַיכָּ בִּינְ נִישְׁתַּ וּזְעָרָט אֹזָא זַוְגָן ..
טוֹזִינָטָמָל גַּעֲרָעָכָט גַּעֲוָעָנָ .. אַיכָּ בִּינְ נִישְׁתַּ וּזְעָרָט אֹזָא זַוְגָן ..
בָּאַרְעָכְנָ הָאָט מַעְנָ אִיצְטַ גַּעֲשָׁלָאָגְן זַאֲלָבָדְרִיטָ .. דַּעַר פָּאַלְיִצְיִי-קָאָמִיָּ
סָאָר, דַּעַר שְׁפִיאָן אוֹג דַּעַר פָּאַלְיִצְטָ .. וּוֹלְכָן מִיהָאָט צַוְגָעָרְוָפָן פָּוָן
דַּעַר טִיר.

בָּא מִיכְקָעֵן זַיְנָעֵן אִיצֶט לִכְטִיק גַּעֲוֹאָרֶן דֵּי אָוִינֶן. עַד הָאָט אִיעַט
גַּעֲקוֹקֶט אָפָן טָاطָן, אָוָן בָּא יַעֲדָן קְלָאָט, וּאָס דַּעַר טָاطָע הָאָט גַּעֲקוֹרָאָגָן...
הָאָט עַר, מִיכְקָעֵן, אָוְפְּגָעָשְׁרִיגָן פָּאָר שָׁאָרָטָן בְּרַעַנְעַנְדִּיקָן וּוַיְיטָעָק...
אָפָן טִיש הָאָט זַיְכָּעַלְנוֹגָעֵן דַּעַר טַעַלְעַפָּאָגָן. אָ פָּאָרָסָאָפָּעָטָעָר הָאָט
דַּעַר קָאָמִיסָּאָר אָ כָּאָפָּ גַּעַטָּאָן דָּאָס טְרִיבְּלָל:

— צַעַנְמָרָאָלָעֵ פָּאָלִיצְיָ-פָּאָרָדוֹאָלְטוֹנָגָן... אָכָּ, דָּאָס זַיְטָ אַיר? — אָפָן
אָפְּצִיעָרָס פָּאָגָעָם הָאָט זַיְכָּעַלְנוֹגָעֵן אָ שְׂמִיכָּל... גַּוּסָּ מַאְרָגָן, הָעָר גְּרִינְ...
בָּעָרְגוֹ! אַיר רַעַדְתָּ אַנְיָעָן פָּוָן פָּאָפְּרִיקָאָנְטָ-פָּאָרָיָין? גַּוּטָּ-גַּוּטָּ...
אָפָן קָאָמִיסָּאָרָס פָּאָגָעָם הָאָט זַיְכָּעַלְנוֹגָעֵן אָ פָּאָרָדוֹרָאָסָיָקָעֵ אָנְטָיוֹשָׁוָגָן...
אַיְזָן, הַיִּסְטָן עַסָּ, דַּעַר שְׁטָרִיךָ גַּעַנְדִּיקָט, אָוְנְטָעְגָּוְשְׁרִיבָן, אָ שָׁאָר! אָ
שָׁאָר! מַעַן וּוְאָלָט נַאֲכָל גַּעַלְדָּרָפָט זַיְיָ אָנְלָעְרָנָעָן, דֵּי הַיְנָט! אַיר זַאְגָּט:
מִידָּר וּוְעָלָגָן זַיְיָ אָנְלָעְרָנָעָן אָנְגַּעַדְרָשָׁמָל? מַיְלָעָ, רַעַבְט, פָּאָרְפָּאָלָגָן...
וּזְאָס זַאְגָּט אַיר? — אָפָן קָאָמִיסָּאָרָס פָּאָגָעָם הָאָט זַיְכָּעַלְנוֹגָעֵן אָ שְׁרָעָקָ...
מַעַן מוֹזָלָוּן אָפְּמָאָכָן, וּזְאָס אַיר הָאָט אָגְנְטָעְגָּוְשְׁרִיבָן, בָּאָפְּרִיעְיָן טִיְּ...
קָעָפָלָעָן נַעַכְתִּיקָעֵ אָרְעַסְטִירָטָעָן? אָנְגַּעַדְרָשָׁמָל? — דַּעַר קָאָרָ...
מִיסָּאָר הָאָט זַיְכָּעַלְנוֹגָעֵן צָעַלְאָכָט: — אַיר זַאְגָּט, מִירָגָן סִיּוֹוּ זַיְיָ נַאֲכָדָעָם
אַיְזָיקָיוֹוִוָן צְוָרִיךָ צְנוּנְסְנְעַמְעַן?... נָוָן, מַיְלָעָ, רַעַבְט, פָּאָרְפָּאָלָגָן... אַדִּיאָס,
מִרָּגָן זַיְכָּעַלְנוֹגָעֵן הַיְנָט. אַיְיָ? אַיְגָן קְלוּבָן? אַדִּיאָס!
עַד הָאָט אָוְוָעְגָּוְלִינָוּן דָּאָס טְרִיבְּלָל אָוָן אָ בְּרוּם גַּעַטָּאָן מִיטָּ פָּאָרָט
קָרִיצְטָעָן צִיְּן צָוָם טָاطָן אָוָן זָוָן, וּזְאָס זַיְנָעֵן אִיצֶט גַּעַשְׁתָּאָגָעָן הָאָרט
אַיְנָעָרָ לְעָבָן אָנְדָעָרָן: —
— נָוָן, וּוָאָגָן פָּוָנָאָגָעָן, פָּאָרְפָּוְכָּטָעָן הַיְנָט! צָוָם וּוְיִדְעָרוּעָן אַיְגָגָן!..

אָפָן גַּאֲס הָאָט בָּאָרָעָכָן אָנְגָּעָנוֹמָעָן מִיכְקָעָן בָּא דַּעַר הָאָנָט, וּוֹי אָקְלִיָּן
קִינְד. נַאֲר מִיכְקָעֵן הָאָט גַּעַיְלָטָ פָּאָרָוִיס, אָוָן סְאיִין אָוְטָגְעָקְמוֹעָן, אָז
נִישְׁטָן בָּאָרָעָכָן פִּירָט אִים, נַאֲר עַר, מִיכְקָעֵן, פִּירָט דֻּעָם גְּרִיסָן בְּרִיטָטָ
פְּלִיְּצָקָנָן טָاطָן אָוָן פִּירָט אִים דּוֹרָכָן פָּלָאָנְטָעָרָ פָּוָן דְּוִישְׁקָעָן
טְרָאָמוֹוִיָּעָן אָוָן אָוְטוֹמָאָבִילָן, אָוָן לְיִינְטָ אִים דּוֹרָכָן אָ גְּלִיכָּן זַיְכָרָן
וּוָעָגָן דּוֹרָכָן דְּוִישְׁקָעָן פָּלָאָנְטָעָרָ פָּוָן לְעָבָן...
— מִיר גַּיְיָעָן גְּלִיכָּן אַהֲיִים, זָוָן מִינְיָעָר, דְּעָרְפִּירְיָעָן דֵּי מַאְמָעָן?

— יָאָ, טָاطָן, אַהֲיִים,— הָאָט מִיכְקָעֵן מַאֲדָגָעָ גַּעַשְׁמִיכְלָטָן מִיטָּן בְּרִינְ...
בְּלוּעָן צַעְמָאַיְקָטָן פָּאָגָעָם, — נַאֲר פָּרִיעָר וּוְעָלָגָן מִיר זַיְכָּעַלְנוֹגָעֵן אַיְנָ
אַוְנָדוּעָרָ עַמְעָסָעָ הַיְיָ: אַיְגָן פָּאָרָיָן אַרְיָן. דָו וּוּסָט דָּאָרָטָן אָנְשָׁרְיָיָבָן

א מעילונג, מע זאל דיר אנטשולדיקן אונ מע זאל דיך צוינעםען פאר א
מייטיגליד. איכ וועל דיך ריעקאמענדירגע...
אונ שפער א ווילינקע האט ער צו אים גזואגט:
— דו זעסט, מיר האבן געווונגען אפ די גאנצע הונדרט פראצענט.
אונ איכ האב געווונגען מערד פון אלעמען: איכ האב געווונגען א
טאַן.
זוי זייןען גענאנגען שנעל, מונטער אונ פרילעכ. אונ די גרוינע
פרילינגדייק זוב האט זוי באגלייט מיט א גוטומוטיקן ווארעמען געלעכטער.

אדיע, הער אבראמאוויטש !*)

.1

ס'איו שווינ געווונ פארנאכט, נאכ די ל'ימודים, אין דער ערשטער ארבטערטער-שול פון וויזש א קרעס פ א**) .
די גראטען טיל שילער אייזיך שווינ געווונ צענאנגען אהיהם א פארמאטערטער נאכ די לאגגע איבערדריסיקע שאען אין דער רענירונג-שול. די דריי פריילעכע כאווערישע שאען אין דער ארבטערטער-שול האבן טאע אביסל אַפְּגָעָרִישֶׁת דעם מארכ אונ דאס הארץ, אבער מיד אייז מען דאכ געווונ, אונ דערצו נאכ — האַלְבָהָנוֹגָעָרִיךְ . אייז מען זיך שנעל צענאנגען איבער די היימען, עפעס צובייסן, אויב מ'וועט געפינען וואס, אונ זיך אביסל אַפְּרוּוּן.

הארבטטייקע שאטנס האבן זיך געשפרייט איבערן לאגגע שמאלן אַסְפָּאַלְטְּ-גַעֲפָלְאַסְטָעָרְטָן קָאַרְיְּדָאָר פָּוּנְדָּר שָׁוּל. אַנְ אָוּוֹנְטִיךְ וַיְינְטֵלְהָטְרָקְן גַּשְׁוָרְשָׁעָט אַנְ דִּי דָּאָרָע פָּאַלְמָעָס, וּוָאָס הָאָבָּן דָּא אַנְ קָאַרְיְּדָאָר אַנְ מַעַשׂ-וְנוּדִיךְ גְּרוּיסָע טָעֵפָה פָּאַרְבָּאָכְט זַיְעַר אַרְעָם, וַיְיִנְיקְ וַיְיִנְיקְ לעבען..

איבערן קָאַרְיְּדָאָר אַנְ אַינְעָם נִישְׁתְּ-גְּרוּיסָן צִימָעָר פָּוּנְגָּם עַלְטָסְטָן קָלָאָס הָאָבָּן זיך אַרְוָמְגָעְדָּרִיטָט עַטְלָעָכָע יַאֲטָן, יַיְגָּלָעָכָע אַוְ מִידְלָעָכָע בְּרוּנְגְּזְוִיכְטִיךְיָקָע, שַׁוְּאוֹרְצְגְּיָקָע אַוְ שַׁוְּאוֹרְצְקְפִּיכְיָקָע, דָּאָרָע אַבְּעָר מַוְסָּדָקְדִּיקְ-פָּעָטָטָע, הָאָט אַפְּאָר צֻנְדְּלִיךְ כְּעוֹרוּעָד דָּא אָפְ עַפְעָס גַּעַוְואָרָט. אַנְ דָּעְרוּיְיָלָע בֵּין וּוָאָס-דוּעָן הָאָט מעָן זיך פָּאַנְוּמוּעָן יַעֲדָעָר אַיְינָעָר מִיט וּוָאָס ס'איו אִים גַּעַפְעָלָן גַּעַוְועָג. עַטְלָעָכָע יַיְגָּלָעָכָע הָאָבָּן פָּוּנְדָּר אַלְטָעָר, צַיְתָוָנָג צְוֹנוֹיְפָעָדָרִיטָט אַפְּילָקָע, עַטְמָנָקְלִימְעָרְשָׁתָן פּוֹטְבָּאָל. אַ גַּרְוּפָעָמִידְלָעָכָע הָאָט זיך פָּאַרְקְלִיבָּן אַנְ קָלָאָס-צִימָעָר אַוְ גַּעַוְונָעָן אַנְיִילְדָּר, אַ פְּיַאנְגְּרָנְ-לִידְ, וּוָאָס מַעְ הָאָט באַקְוּמָעָן פָּוּנְדָּר דָּאַטְנְפָאַרְבָּאָנְד פָּוּנְ א

* וְעַצְם סָاقָם בַּיכְלָה די דָעְקְלָעְרָוָן צַו אָש דָעָר וְדָעְצִילָוָן.

**) וַיְיִשְׂא קָרְעָפָא — אַג אַרְבָּטָעָר-רַאיָּן אַג בּוּנְאָס-אַיְרָעָס.

פיאנגערנד-גראופע, מיט וועלכער די של האט זיך איבערגעשריבן. אונז אוורעמל גורסקי, דער סעקרעטאר פונעם פיאנגערנד-קעמערל בא דער של, א קלייננגער אונז א שווארצ'עלכער, מיט א גורייסן שווארטז געקרייזויטן קאָפּ, איז געוועסן באם טיש אונז געשרייבן אן ארטיקל פאר דער שלול-ציטיטונג.

דאַס געוואנג פון די מיידליך האט אים נערוירט, געשטערט אין זיין ארבעט. ציינונגויין פֿלְעָגָט ער פֿאָרְלִינְגָן דֵּעַם פֿאָדְעָמָן פון זײַן גַּעַד דאנק, ווֹאָס ער האט געוואָלֶט דָא אַינְגָּעָט אַרטִיכְלָעָט. פֿלְעָגָט ער בּֿיְסִין דָאַס הַעֲנֵטָל פֿוֹן דָעַר פֿעַן, טוֹנְקָעָן די פֿעַן אַינְטִינְטָר עַטְלָעָכְעָן מַאַלְיָה אַיְינָס נַאֲכָנָן אַנְדָּרָן אַונְז וּוֹרָעָן בּּיְזָן אָפּ מַאַטְעָפָּאָן? — בּּיְלְקָעָן, ווֹעַסְטָט עַפְשָׂעָר אָפּ אַ וּוּילְיְינְקָעָן פֿאָרְמָאָכָן דִּינְגָּעָן? מַאַרְגָּג דָאָרָפּ זַיְנָן פֿאָרְטִיכְקָן די צִיטְיוֹנָגָן, אַונְז דָו פֿאָרְזִינְגָּסָט מִיר אַלְעָגָן גַּעַדְאָקָעָן! ..

בּּיְלְקָעָן האט זיך צעלאָכָט, פֿאָרְשָׁאָרָט אַקְאָפְּרִיזָן לְאָקָ פֿוֹן אַיְבָּרָן שְׁטָעָרָן: — אַונְז אָז אַיכְ וּוֹלְלָנִיט זַיְנָגָן, מִינְסָטוֹ ווּסְטוֹ קַעַנְגָּן שְׁרִיבָּן? דּוֹכָט זַיְכָ, אָז דָעַר טִינְטָעָר אַיז גַּאֲרָ שְׁוֹלְדִּיקְ.. אַט הַאלְטָסָטוֹ אַינְ אַיְינָן טוֹנְקָעָן אַונְז דָו טַוְנְקָסָט גַּאֲרְנִישָׁט אָרוּסָ! .. אָונְז די הוַיְכָע שְׁלָאָנְקָעָן מִירְקָע אַיז נִישְׁתָּפְּוִיכְ, הַיְיָבָט זַיְכָ אָפּ פֿוֹן אַיר בְּאָנְקָ, לְוִיפְּטָ צַו צַו אוֹוּרְעַמְלָעָגָן, גַּעַטְמָט אַימָּ אַרְדָּמָהָלָרָז אַונְ הַיְיָבָט אַן הַיְיָכְ-הַיְיָכְ אַימָּ זַיְנָגָן גַּלְיָיכְ אַינְ אַוְיעָרָ אַרְיָינְ... דָאַס מיידליך צעלאָכָט זַיְכָ אָפּ אַקָּלָ. עַט לְאָכָט אַוּרְעַמְלָ אַוְיכָ, אַפְּבָעָר בָּאָלְדָה ווּרְעָתָה עַד צְוְרִיקָ עַרְנָסָט: — כְּעוּוֹרָעָ! אַיכְ מִינְגָּן טָאָקָע אָפּ אַן עַמְעָסָן: לְאָזָט מִיר שְׁרִיבָּן. סְאיַן נָאָכָ גַּעַבְּלִיבָּן אַ פּוֹפְּצָן מִנוֹת בְּזַיְדָר פֿאָרְזָאָמְלָוָן. אַיכְ שְׁרִיבָּבָ דָאַס ווּנְגָן אַזָּא זָאָכָ, ווֹאָס אַיכְ אַלְעָמָעָן אַינְטָעַרְעִיסָּרָת עַט נִיט ווּיְנִיקָעָר, אַיְידָעָר מִיכָּ.

— ווּעַגְן ווֹאָס? — ווּעַגְן דָעַרְזָלְבִּיקָעָר פֿרָאָגָע, ווֹאָס מִיר ווּלְבָגָ הַיְיָנָט בָּאָהָאנְדָלָעָן אָפּ דָעַר פֿאָרְזָאָמְלָוָן. — ווּעַגְן דָעַר בְּוּנְדִּיטִישָׁעָר שַׁוְּגָ, ווֹאָס האָט זַיְכָ די טָעָג גַּעַעַפְּטָ דָאַס נִישְׁתָּפְּוִיכְ אַונְדוֹ? — יָאָ!

דאַס גַּעַוְאָנָג אַונְז דָאַס גַּעַלְכְּטָעָר האָפָן שְׁוִיבָן לְאָנְגָן אַוְטָגְעָהָעָרט. די מִידְלָעָק זַיְנָגָן אַרְוִים אַינְ קָאָרְדִּיאָר, זַיְכָ צַעְמִילְתָּ אָפּ פֿאָרְלָעָכָ אַונְ

שאנצן שטיל. אווורעמל זעצט פֿאָר זיין ארבעט. ער שרייבט האסטייך און באג'יסטערט. או ער האלט שוין באם פֿאָריענדיקן זיין לעצטן גע-דאנק, גייט אַרְבִּין שנעל אין צימער דער הויכער פרילעכער קָאמְיגּוֹסְט, וואָס אַיּוֹ צַוְעַפְעַסְטִיקְט צָוּם פִּיאָנְעַרְנִיקְעַמְעָרְלִ. הַינְטָעֵר אִים שִׁיטֵּן זַיְכְּן אַלְעָגָע יַאֲתָן אָנוֹן יַאֲטָעֵבָעָם, מַעַצְמָצָע זַיְכְּ רַוְישִׁיק אֶפְּ דִּי בָּעֵנְק — אָנוֹן דִּי פָּאָרוֹזָאַמְלָוְגְּ הַיְבָט זַיְכְּ אַגְּ.

דער פֿאָרוֹיְצָעָר, דער קָאמְיגּוֹסְט, דער קְלָעֵרְשָׂט אַינְקוֹרְצָן דַּעַם צִיל פָּוּנְדָּה דִּי הַיְנְטִיקְעֵר פָּאָרוֹזָאַמְלָוְגְּ :

— דִּי בּוֹנְדִּיסְטָן הַאָבוֹן גַּעֲפְּנֵט זַיְעַרְעָ אַשְׁוֹג. זַיְיָ הַאָפְּנָן שוֹן אַהֲיָן פָּאָרְנוֹגָרְט עַטְלָעָכָע צַעְנְדִּילְקָ אַרְבְּעַטְמָרְקִינְדְּרָעָר פָּוּנְדָּה אַפְּגַּעַשְׁטָאַגְּנָעָדָה נָע אַרְבְּעַטְמָרְ-עַלְטָעָרְגָּן. זַיְיָ וּוֹלְגָן אַונְדוֹזָעָר שָׁוֹל אַפְּשָׁוֹוָאָכָן אָנוֹן צַעְוָאַלְגָּעָרָן. מַעַמוֹ אַנְעַמְעָן מִיטְלָעָן זַיְיָ צְוִירִקְטָן צָוּ פָּאָרְטְּרִיבְּבָן פָּוּנְדָּה אַונְדוֹזָעָר רַאֲיָגָן. קִימָטָן אלְעָגָע כְּעוּוֹרָעָ גַּעֲמָעָן אַוְאָרָט. יַעֲדָעָר הַאָט אַמְּינָגָן אָבוֹן אַפְּאָרְשָׂלָאָגָן, וְוָאָס צָוּ טָוָג. מַעַפְּאָרְשְׁרִיבְּטָן אַיְнָ פָּרָאַטְאָקָאָדָה דִּי פָּאָרְדָּה שְׁלָאָגָן :

- 1) יַעֲדָעָר יַאֲטָן זַיְכְּ זַיְכְּ בְּאַקְעָנָעָן נַעַעַנְטָעָר מִיטָּא קִינְדָּה פָּוּנְדָּה דִּי בּוֹנְדִּיסְטִישָׂרָעָר שָׁוֹל אָנוֹן פִּרְגָּן מִיטָּא אַיְן אַנְדִּיוֹידְוָעָלָעָ אַפְּקָלְעָדָה אַרְבָּעָט ;
- 2) אַרְוִיְּלָאָגָן אַסְפְּעַצְיָעָל בְּלָעָטָל צָוּ דִּי קִינְדָּרָעָר פָּוּנְדָּה דִּי בּוֹנְדִּיסְטָן שְׁיַעַר שָׁוֹל ;
- 3) זַיְיָ אַיְנָגָלָדָן אַפְּ גַּעֲמִינְזָאָמָעָ שְׁפִּילָגָן, פָּאָרוֹיְלָוְגָעָן אָנוֹן שְׁמוּעָנָן. אָנוֹן אַוְרָעָמָל הַאָט גָּאָרָא מְאַדְנָעָם פָּאָרְשָׂלָאָגָן :
- 4) דּוֹרְכְּפִּירְבָּן אַפְּ אַרְוֹזָאַמְלָוְגָן פָּוּנְדָּה אַונְדוֹזָעָר פִּיאָנְעַרְנִיקְעַמְעָרְלִ טָאָקָעָ דָּאָרָטָן אַפְּנָאָרט, אַיְנָ דִּעְרָ בּוֹנְדִּיסְטִישָׂרָעָר שְׁוֹגָן, פֿאָרְדָּה זַיְעַר לְעָרָעָר אַיְנָ דִּי אָרְיָגָן.

בִּילְקָעָ צְעַלְכָּט זַיְכְּ :

— סְאַיּוֹ דִּעְרָ עַמְעָטָר פָּאָרְשָׂלָאָגָן ! נִשְׁתָּאָ וְוָאָס צָוּ רַיְדָנָ! אֹזָא פָּאָרְזָאַמְלָוְגָן וְוָאָלָט אַוְאָדָע גַּעֲוָעָגָן גּוֹט, אַבְּעָר וּעְרָ וּוּעָט עַס אַונְדוֹזָא אַהֲיָן אַרְיִינְלָאָגָן דּוֹרְכְּפִּירְבָּן פָּאָרוֹזָאַמְלָוְגָעָן ? עַפְּעַס רַעֲדָסָטוֹ הַיְנָטָן נִשְׁתָּאָ צָוּ דִּעְרָ זַאָכָ, אַוְרָעָמָל ! קִיְּנָ קְלִיגְעָרָעָ פָּאָרְשָׂלָאָגָן הַאָסָטוֹ שְׁוֹגָן נִשְׁתָּאָ ?

אַבְּעָר אַוְרָעָמָל גִּיטָּ נִשְׁתָּאָ נְאָכָ :

— מִיסְטָאָמָעָ, אֹז אַיְכְּ הַאָבָּאָרִיְּגָנְגָעָטְרָאָגָן אֹזָא פָּאָרְשָׂלָאָגָן, הַאָבָּאָרִיְּגָנְגָעָטְרָאָגָן אַיְמָמְרִיעָר גּוֹט בָּאוּרָאָכָטָן פָּוּנְדָּה אַלְעָגָע זַיְטָגָן. מַוְלָּתָן זַאָר נִשְׁתָּאָ אָנוֹן הַעֲרָתָן מִיכְ אֹוִיס בִּינְוֹן סָאָפָּ.

אונ ער וויקלט פאנאנדער זיין פלאן:

— אונדווער עלטערן וועלג אונדו גוט פארשטיין אונ אונדו מיט־
העלgan דעם פלאן אויסצופרן. די בונדיסטייש שול יאנט זיך נאכ קינ־
דע. מיר וועלג איר צושטעלן קינדער...

— וויאו? וואס? דערקלען וואס דו מיינסט!

— ס'אי גאָר פֿאַשעט: מיר רעדן זיך צויניפ מיט אונדווער עלטערן,
אונ מיר גיינז זיך פֿאַרשטיין אַהֲן אֵיכ שול... נישט אלע מיטאמָלֶן,
פֿאַרשטייט זיך, זיערע לְעָרָעָר זָאָלָן זיך נישט כָּפָן, אָן מיר טווען זַי
אָפֶן שְׁפִיצָל... מָאָרגָן, לְעָמָאָשָׁל, גִּיטָּה אַהֲן אָווּק בִּילְקָע, יַאֲשָׁקָע אָן
אלבערטָא אָן פֿאַרשטיין זיך, אָן לְעָרָגָען דָּאָרטָן... נַאֲכֹועַם קומָט צָו
כאָנָקָע, מִירָקָע אָן לְיִיבָּקָע... אָן אָזִי ווּוִיטָּעָר. אִין עַטְלָעָכָע טָנוֹן צִיטָּט
וּאוּפָן מִיר אַהֲן אָרְבִּעָר אָונְדוּעָר גָּאנְצָקָעָר... דָּאָרטָן דָּאָרטָן מִיר
זיך פִּידָּן דָּרִיךְ, עַרְנָט אָן שְׁתִּיךְ, זיך באָקָאנָגָען גַּעַנְטָעָר מִיט אלע
גרַעַסְעָרָעָר קִינְדָּעָר, וּוּרְגָּן כָּאוּוּרִיםָן, גַּעַוְנִינָּעָן זַיְעָר לְיִבָּעָר. אָן נַאֲכָדָעָמָן...
אָלָע פֿרִיטִיק פִּידָּן זַיְעָר דָּאָרטָן דָּוָרָכָא לְגַעַטִּיָּעָן שִׁילְעָר-פֿאַרְזָאָמְלָוָגָעָן
אונ שְׁמוּעָטָן... וּוּלְגָן מִיר די נַאֲעַנְטָעָט פֿאַרְזָאָמְלָוָגָעָן זַיְעָרָעָר פֿאַרְזָאָמְלָוָגָעָן
לְעָן — אָן אָונְדוּעָר...

אִיצְט קומָט שׂוֹין אָוּרוּעָמָס פָּלָאן גָּאָר נִישְׁט אָוִיס אָזִי ווּוִידָּד, וּוּ
דָּאָס הָאָט זיך גַּעַדְכָּט פָּוָן אָנָהִיבָּ. פֿאַרְקָעָט: די יַאֲטָן גַּעַפְלָט עַס
זַיְעָר.

פֿלוֹצִים נַעֲמָעָן זיך אלע, יְעַדְעָר אִינְגָּעָר דָּעַרְמָאָנָעָן פֿאַרְכָּאָפְנָדִיקָע
סַצְעָנָעָס פָּוָן אָוּמְלָגָאָלָעָר אָרְבָּעָט, וּוָאָס זַיְיָ הָאָבָּן וּוּבָּעָס אֵין אָוִיסְגָּעָן
לְיִיְעָנָט אֵין רַעְוָאָלִיְצִיאָנָעָר בִּיכְעָר.
אונ אִינְגָּעָר פָּוָן די יַאֲטָן, וּוָאָס הָאָט פְּרִיעָר אַוְוִילָעָן גַּעַשְׁפִּילָט אֵין
קָאָרְדִּיךְ אֵין פֿוֹטְבָּאָלָן, אַחֲזִיקָּעָר 13-יָאָרִיקָּעָר יַאֲטָן, שְׁרִיכָּט אָוִיס :

— אָזִי, וּוּלְגָן מִיר עַס די בּוֹנְדִּיסְטָן אַרְיִינְהָאָקָן אַ גָּאָל ! ..
דָּעַר פֿאַרְזִיכָּעָר בְּאָרוּקָט אִים אָן דִּי גָּאנְצָקָעָר פֿאַרְזָאָמְלָוָגָעָן, וּוָאָס הָאָט
זַיְכָעָלָאָכָט אָפֶן אַקָּל. מַע בְּלִיעָבָט נַאָכ אַוְוִילָעָן אַיְבָּעָר אֵין צִימָעָר,
אונ מַע בָּאָטְרָאָכָט אלע אַיְנְצָלְהַלְלָטָן, וּוּיאָזָי אָוּרוּעָמָס פֿאַרְשָׁלָאָגָן דָּוָרָכָן
צְפִּירָן אֵין לְעָבָן.

פְּרִילְעָכָע, צְפִּירְדָּעָנָע, פֿאַרְוִוִּיס שׂוֹין פֿילְנָדִיק דָּעַם פָּוָן גַּעַלְוָן
גַּעַנְעָר אָוּמְלָגָאָלָעָר אָרְבָּעָט, שִׁיט מַעַן זַיְיכָאָרִוִּיס אַינְדְּרוֹוִיסָן, אַקְּל וּוּנְטָל
פְּרִישָׁת די צְהַיִצְתָּע צְפִּירְדָּעָנָע פְּעַנְעָמָעָר.

.2

ב'ילקע איז געקווען איז דער בונדייטישער שול זיך „פֿאַרְשְׁרִיךְבָּן“
באַזְּיִיטְּנָס.

ס'אייז געוווען איזום איזינס באַטאָג — אונ דיזמֿוֹדִים האַבן זיך אַנְ
ערשט האָלב צוויי. דער לערעד איז נאָכּ נישט געוווען. סִזְיִינְגּ נאָכּ
געוווען ווַיְינִיק שילעד. אַ האָלב צענדייליק יאטֵן האַבן איז שמאָלן לאָנגָן
קָאַרְדְּאָר גַּעֲשְׁפִּילְט איזן „שְׁפִּרְגְּנָעֶרְלָעֶב“: אַיְינְגּער אַיאַט האָט, שְׁטִיעַנְ
דיַק, אוַיסְגְּעַבְוִוִּין דעם קָאָפּ אונ דַּקְּנוּאָזִי, אוֹ סְהָאָט זיך באַקְוּמָן אַ
פִּינְקְטְּלָעֶבּ גַּרְאַדוּינְקְלָדִיקּ פִּיגּוֹר. דִּי אַיבְּרִיךְעַ יַאֲתֵן האַבן גַּעַדְאָרְפַּט
אַיבְּעַר אִם אַרְיבְּעַרטָּאנְגּן אָזִי פְּלִינְק אַונְ לוֹפְּטִיק, אוֹ זַיִן זַאְלָן נִיט
בְּלִיְיָבּן זִיצְנָא אַים אָפָּן קָאָרָק. אַונְ ווּעַמְעַן דער שְׁפְּרוֹנוֹגּ האָט זיך נִיט
אַיְינְגּעַבּן, האָט גַּעַדְאָרְפַּט פָּאַרְגְּנָעָמָן דַּאַס אַרְטַּפְּנָעָם „גַּרְאָדָן ווַיְינְקָלָה“.
אַיז אַ צְוַיְיָתָן עַק קָאַרְדְּאָר האַבן דַּרְיִ-פִּיר מִידְלָעַ גַּעַשְׁפִּילְט אַיז
פִּילְקָעַס (מיאטְשָׁ).

איינְס פָּונְגּ דִּי מִידְלָעַ, ווֹאָס האָט גַּעַלְעָדָונְט אַיז אַיִן דַּעֲגִירְוָנְגְ-שָׁוֵל
מִיט בְּיִילְקָעַן, אַיז באָלְדּ צוֹ אִיד צְגַעַלְאָפָּן:
— ווֹי קָומְטוֹ אַהֲרֹן? דוֹ דַּארְפְּסָט ווּעַמְעַן?

— יָאָ, אִיכְ דַּארְפָּט דעם לְעַרְעַר. אִיכְ האָבּ צוֹ אִים אַ צְעַטְלָעַ, זַעַטָּט?
יעַנְעַע האָט דַּוְרְכְּגָעַלְיִינְט דַּאַס צְעַטְלָעַ אַונְ זַיךְ שְׁטָאוֹרָק דַּעְרְפְּרִיט:
— שְׁקִיט דִּיךְ דִּינְגָּתָאָטָעָ, הַיִּסְטָטָעָ, לְעַרְעַעָבּ צוֹ אַונְדוֹז אַיז שָׁוֹל?
אָט אַיז גוֹט! זַעַטָּט זִיצְנָא אָפּ מִינְגּ באָנְקָן, לְעַבְּנָן מִיר, פְּוֹנְקָט ווֹי אַיז דער
אַרְגְּוָעָנְטִינְגּעַר שָׁוֹל.

— סְאַיִז נאָכּ דָּא באָ אַיְיכְ אַסְאָקְ פְּרִיעָעָ פְּלַעְצָעָר? — האָט זיך בְּיִילְקָעַ
איַנְטְּרָעָסְרִיט.

— מַעְרָ ווֹי הַעֲלָמָט. אָפְּבָעָר זַאְגּ מִיר, פָּאַרְוָאָס עַפְּעָס בִּיסְטָו אַרוֹעָק
פָּונְגּ דער קָאַמְּנוֹנִיטִישָׁר שָׁוֹל? דוֹ לְעַרְנָסְט דִּאַבְּטָן שְׁוִינְגּ דַּאַס דַּרְיִ-
טָעָ אִיךְ?

אַיזום בְּיִילְקָעַן זַיְגְּנָעַן שְׁוִינְגּ אַיְצָט גַּעַשְׁטָאַנְגּעַן אַלְעָ אַיבְּרִיךְעַ שִׁילְעַר
אונְ שְׁילְעָרָנְס פָּונְגּ דער שָׁוֹל אַונְ גַּעהֲרָט, ווֹי זַי דַּעְרְקְלָעָרִיט:
— אִיכְ האָבּ זַיךְ גַּעַכְאָפְּט, אַונְ מַעְ לְעַרְנָסְט דִּאַבְּטָן נִיט גוֹט. נַאֲרָ בִּיְ
אַיְצָט האַבן מִיר דִּאַבְּטָן דַּאַס אַין דעם רַאַיְאָן קִיְּגּ אַנְדָּעָר שָׁוֹל נִישְׁטָ גַּעַד
הַאָט. אַיְצָט אָפְּבָעָר ווּלְגָן אַסְאָקְ עַלְמָעָרָעָ קִינְדָּעָר אַיבְּעָרְגִּינְגּ אַהֲרֹן.

דיַ קִינְדָּעָר האַבן זַיךְ שְׁטָאוֹרָק דַּעְרְפְּרִיט מִיט בְּיִילְקָעַס צְוֹאָגּ: עַס
וּוּטָ שְׁוִינְגּ דָּא נִיט זִינְגּ אָזִי פּוֹסְט אַונְ אַוּמְעַטִּיקְ...

נאכדרעם איז ביילקע מיט אירע ניעו כאווערטערס אריין באוקון דעם קלאס.

— אט דא ליאו אוווק דינע ביכער,— האט איר די כאווערטע גע-זונט,— דאס איזו מײַן באנק.

ביילקע האט זיך אָרוּמְגַּדְקֹעַט. אָפֶן דִּי וּוּנְטַ, צוֹאַמְעַן מִיט דִּי באָ-קָאנְטַע בִּילְדְּעַר פָּוֹן קָאָרְלַ מאָרְקַס אָוֹן עֲנְגָּלַס, זִיְּנָעַן גַּעַהַנְגַּעַן אָוּמַד בְּאָקָאנְטַע בִּילְדְּעַר. די כאווערטע האט ביילקען דערצ'ילט, ווער זידאָזְקָע מענטשן זִיְּנָעַן:

— אט דער-אָ, אָנֶן דער באָרְד אָוֹן וּוּנְצָעַס, אַיז וּלְאָדִימִיר מֵעַד עַמְּ. דאס אַיז דער גְּרִינְדְּעַר פָּוֹן "פּוֹנְדַּ". עָר האט זִיְּרַלְּבַּעַן גַּעַהַט צַוְּ רִידְּן אָפֶן יִדְּישַׁ, כָּאַטְשַׁ עָר אַיזוֹ נִיט גַּעַוְעַן קִיְּינַן יִדְּ. עָר אַיז גַּעַשְׂטָאָרְבָּן אַין אָמְעַרְקָע, וּוּהַיְּנָן עָר אַיז גַּעַפְּאָרְגַּן הַאלְּטָן לְעַקְצִיעַס וּוּגַן רַאֲטְנְרוֹסְלָאָנד אָוֹן די באַלְשְׁוּוּיְּקָעַס.

— וּוּסְעַרְעַע לְעַקְצִיעַס?

— אַזְּ די באַלְשְׁוּוּיְּקָעַס פָּאָרְשְׁקָאָפָּן די אָרְבָּעַטָּע אָוֹן זַעַזְעַן אַיז טְפִיסָּע דִּי בעַסְטָע רַעְוָאָלְיִוְצְּאָנְעָרְגָּן...
ביילקע האט זיך קוּמִיט אַיְּנְגַּעַהַלְּטַן. עָס האט זיך שְׁטָאָרְק גַּע-וּוּאָלְט אַ גַּעַשְׂרִי טָוּן: "סְּאַיְּזַ אַ לִיְּגַן, אַ מִּיעַסְדַּר לִיְּגַן!" — נַאֲרַ זִי הָאָט אַפְּ קִיְּינַן רַעְגַּע נִישְׁתַּפְּאָרְגָּעָסָן, נַאֲכַ וּוּסְעַרְעַע זִי אַיז אַהֲרַע גַּעַקְוּמָעַן. הָאָט זִי גַּעַשְׂוִיגַּן אָוֹן שְׂוּוּבְּגָנְדִּיק אַיְּסְגַּעַהְרַט די דִּי דָּעַרְקָלְעַרְגָּנוּגָען צַוְּ אַנְדְּעַרְעַע בִּילְדְּעַר.

— ...אָוֹן דָּאָס אַיז דער באָרְיְמְטָע אָרְבָּעַטָּע-פִּירְעַר אַבְּרָאָמְאָוּיְּטַשׁ.

— אָזְּוִי? דָּאָס אַיז אַבְּרָאָמְאָוּיְּטַשׁ? — האט ביילקע שנעל אַ פרְעָנָן גַּעַטְאָגָן.

— וּוּסְעַרְעַע אַיז, ביילקע, דוֹ הָאָט שְׁוִינְגַּעַהְרַט וּוּגַן אִים?
— יִאָ, דער טָאָטָע, דּוֹכֶט זִיכְּ, האט מִיר שְׁוִינְגַּעַהְרַט דָּעַרְצְּיִילְט וּוּגַן אִים.

ביילקע האט דָאָס דָאָס דִּעְרוּבְּיַּעַן נַאֲכַ נִישְׁתַּגְעַנְטַע דָּעַרְצְּיִילְט דֻּעַם עַמְּסַ, אָוֹנוֹ וּוּגַן אַבְּרָאָמְאָוּיְּטַשְׁן האט גָּאָר דָּעַרְצְּיִילְט דָעַר לְעַרְעַר פָּוֹן דער אָרְבָּעַטָּע-שָׁוֹל אַפְּ אַ שָּׁאָ פָּוֹן גַּעַזְעַלְשָׁאָפְטָלְעַכְּבָעַר קַעַנְטָעַנְיִשׁ; אָז יִרְאַת אַיז רַאֲטְנְרוֹסְלָאָנד שְׁדַּיְקָעְרַיִּי אָוֹן גַּעַגְּרִיטַא אַקְּפִּיטְאָלִיסְטִישַׁע אַיְּפְּעַרְקָעְדָּעַנְיִשׁ...
דָּעַרְוּיְּלַ אַיז גַּעַקְוּמָעַן דָעַר לְעַרְעַר. די קִינְדְּעַר זִיְּנָעַן אִים גַּעַלְאָפָּן

אנטקעונג אַנְזָאָגָן דִי סִימְכָּע, אָו סִקּוּמָט צוֹ נָאָכָּא אֲשִׁילָעָרָן אַינְ שָׁוָּל אָוָן
אוֹ סְיוּעָלָגָן נָאָכָּא קְוּמָעָן נָאָכָּא אָוָן נָאָכָּא...
דָּעַר לְעַרְעֵר הָאָט אַרְאָפְּגָעָנוּמָעָן דִי פָעָנְסָנָע, אַוְיסְגָּעוּוִישָׁת מִיט אָ
טִיכָּעָלָעָ צְוֻרָשָׁת דָּעַם רְוִיטָן צִיכָּנָשָׁנִית אָאָדָעָר נָאָא, דָּעַרְנָאָכָּא דִי גַּלְעָזָ
לְעָכָּב, צְרוּיקָ אַרְפְּגָעָוּזָעָצָט דִי פָעָנְסָנָע אָוָן מִיט נִיטָּבָאָהָלָטָעָנָעָר צוֹ
פְּרִידְנִיקִיט אַיְבָּעָדְגָּעָלְיִיעָנָט דָּאָס צְעַטְעָלָעָ, וּוֹאָס בִּילְקָעָהָאָט אִים דָּעַרְ
לְאָנָּט, אָוָן צְגָעָשְׁרִיבָן אִינְן קְלָאָסְזְוָרָנָאָל דִי נִיְּצְגָעָקָוּמָעָע שְׁלָעָרָן.
דָּעַרְנָאָכָּא הָאָט זִיכָּר אַנְגָּעוּחוּבָן דָּעַר לִימָעָד. מַעַן הָאָט אִם דָּעַר שָׁאָגָעָ
לְעָרְנָמָט יִדְישָׁע גַּעַשְׁכְּטָמָע.

צְוֻרָשָׁת הָאָט דָּעַר לְעַרְעֵר פָּאָרְגָּעָלְיִיעָנָט פָּאָרְגָּעָלְיִיעָנָט פָּאָרְגָּעָלְיִיעָנָט
בִּיכְלָ. דָּעַר לְעַרְעֵר הָאָט פְּרִיצָר נִישְׁתָּגָעָן דִי שִׁילְעָר וּוֹאָס דָּאָס
איְזָן—דָּאָס וּוֹאָס עַד לִיעָנָט פָּאָר: אָדָעָרְצִילְלוֹגָן, אַמִּיסְעָלָעָ צִי טָקָעָ
דִי גַּעַשְׁכְּטָמָע אַלְיָין. אַפְּבָעָר אַפְּגָן טָאָוְוִיל פָּוּנָעָם בִּיכְלָ, וּוֹאָס דָּעַר לְעַרְעֵר
הָאָט גַּעַהְאלָטָן, הָאָט בִּילְקָעָהָאָט גַּעַוּוֹסָט, אָוָן שָׁאָלָעָם אָזָן אַיְזָנָא
פָּוּנָ כּוּמָעָשָׁ. בִּילְקָעָהָאָט גַּעַוּוֹסָט — אַרְלִיגְגִּיעָן בּוֹכָ. וַיְיָהָאָט
פָּאָשִׁיסְטִישָׁעָר שְׂרִיבָעָר אָוָן דָּעַר כּוּמָעָשָׁ — אַרְלִיגְגִּיעָן בּוֹכָ. וַיְיָהָאָט
אַפְּבָעָר נִישְׁתָּפָרְשָׁתָאָנָעָן, וּוֹאָס דָּאָס אַלְצָהָאָט צוֹ טָוָן מִיט גַּעַשְׁכְּטָמָע...
דָּעַר לְעַרְעֵר הָאָט מִיט בָּאָגְּנִיסְטָרְדוֹנָגָן אָוָן צְוּפְּרִידְעָנָעָם שָׁמִיכְלָ וּוּבְּיָ...
טָעָר אָוָן וּוּיְתָעָר פָּאָרְגָּעָלְיִיעָנָט. אָוָן דָּעַרְצִילְלוֹט הָאָט זִיכָּר
וּוּאָזָוִי מִוּשָׁעָ וְאַבְּיָינוּ הָאָט גַּעַפְאָשָׁעָשָׁפֶק, אַיְזָן אַנְטָלָאָפָן אִינְן שְׁעַפְעָלָעָ
פָּוּנָ טָשְׁעָרְעָדָעָ, הָאָט זִיכָּר מִוּשָׁעָ דָּאַבְּיָינוּ אַוְעַקְגָּעָיָאָגָן נָאָכָּא דָעַמָּ... גַּעַלְאָפָן
אַלְצָזְוּיְתָעָר אָוָן וּוּיְתָעָר, בֵּין עַד הָאָט דָעַרְזָעָן אַוְונְדָעְלָעָכָעָ זָאָכָ:...
אַנְ אַוְיסְגָּעָטְרִיקְטָמָעָד זָאָרָבָן בְּרָעָנָט אָוָן בְּרָעָנָט — אָוָן וּוּעָרָט נִיטָּפָרְעָנָט.
אָוָן פָּלְצִילְלָגָן הָאָט זִיכָּר פָּוּנָ דִי פָּלָאָמָעָן אִינְן דָּאָרָגָן דָּעְרָהָעָרָט אַקָּאָלָ...
דָּאָס הָאָט גַּעַרְעָדָט נָאָס אָוָן גַּעַרְפָּן מִוּשָׁעָן, אָוָן אִים גַּעַזְאָגָן: «נִיְּ אָוָן
וּוּעָרָדָעָר פָּוּנָ יִדְיָשָׁן פָּאָלָק, בָּאָזְרִי אִים פָּוּנָ קְנָעָכְתָּשָׁאָפָט אָוָן
פִּיר אִים אַוְעָק אָנְן פָּאָלָעָסְטִינָעָ». אָוָן מִוּשָׁעָהָאָט פָּאָרְשָׁתָאָנָעָן, אָוָן
דָּאָס יִדְיָשָׁעָ פָּאָלָק אִינְן וּוּדָעְרָדָאִיקָּעָר דָּאָרָגָן: עַד קָעָן קִינְמָאָל נִישְׁתָּ
וּוּעָגָן פָּאָרְבָּעָנָט, עַד אִינְן אַיְבָּיקָ...
בִּילְקָעָהָאָט שָׁוִינָ אַמְּאָל גַּעַהְעָרָט פָּוּנָ טָאָטָן אִירָגָן, אָוָן מִוּשָׁעָ רָאָ...
בִּינְיָנוּ אִינְן עַפְעָס אַלְעָגָנְדָאָרִישָׁע פָּעָרְזָאָגָן פָּוּנָ דָעַר יִדְיָשָׁעָ רָעְלִינָעָ.
הָאָט וַיְיָהָיָ אַיְצְטָעָר נָאָכָּא וּוּיְנִיקָּעָר פָּאָרְשָׁתָאָנָעָן, וּוֹאָס פָּאָר אַשְׁיִיכָּעָס
דָּעַרְדָּאִיקָּעָר מִוּשָׁעָ צוֹ אַלְמָעָד פָּוּנָ גַּעַשְׁכְּטָמָע... נָאָכָּרָעָם הָאָט וַיְיָ
הַוִּיבָּגָן אַהֲנָט אָוָן גַּעַפְרָעָנָט:

- גערערו! ווער האט אַנגענְשֶׁרְיבָּן אָט דָּאָס מִינְסְּלָעָע?
- שאָלָעָם אָש, דער באַרְיַמְטָעָר יִרוּישָׁר שְׂרֵיבָּעָר.
- דָּאָס אַיְן דער, וואָס דער פּוֹילִישָׁעָר פָּאַשִּׁיטִישָׁעָר גַּעֲנָעָרָאל
פִּילְסְׁוֹדְסְׁקִי הָאָט אִים גַּעֲנָבָן אָנְ אַרְדָּעָן?
- דער לעערר האט נישט באָלָד גַּעֲנָטְפָּעָרטָט: ער האט בעסער גענוּר
מען דערצְיַיְלָגָן גאנֶץ לאָנוֹ שְׁאָלָעָם אָש בִּיאָגָרָפָּאַיָּה. אָנוֹ צוֹם סָאָפָּה האט
ער גַּעֲזָגָט, אוֹ דָעַם אַרְדָּעָן האט ער אַקְוּמוּן דַּעֲרָפָּאָר, וואָס ער האט
שְׁטָאָרָק לִיב פּוֹילָן, ווּיְלָעָר אַרְדָּעָן לִיב פּוֹילָן?
- קְרִינְגָּן, הַיִּסְטָּעָט, אַוְלְכָּעָט אַרְדָּעָן אלָע, וואָס האָפָּן לִיב פּוֹילָן?
- הָאָט בִּילְקָע אַיְבָּרְגָּעְפָּעָנטָט אָנוֹ הָאָט גַּעוֹאָלָט זָאָגָן נָאָכָּע עַפְּעָס. זַי הָאָט
גַּעוֹאָלָט זָאָגָן, אוֹ אַיְרָטָא טָאָטָעָה אַוְיכָ שְׁטָאָרָק לִיב פּוֹילָן, דָּרְקִיקָּעָר
די פּוֹילִישָׁעָר אַרְבָּעָטָעָר אָנוֹ פּוֹיעָרִים. אַיְרָטָא טָאָטָעָה אַוְיכָ אַגְּבָּוּרָעָנָעָר
פּוֹן פּוֹילָן, נָאָרָקִין אַרְדָּעָן האט ער דַּעֲרָפָּאָר נִישְׁטָה גַּעֲזָגָן. פָּאָרָה
קָרְעָת, פִּילְסְׁוֹדְסְׁקִי הָאָט אִים פָּאָר דַּעֲדָאָזְקִיקָּעָר לִיבָּעָ אַרְיִינְגָּעָשְׁפָּאָרָט אַיָּנָה
טָפִּיסָּע, פָּוֹנוֹוָאָנָעָן ער אַיְן קוּמָה אַנְטָאָפָּן אַהֲרָדָקִין אַרְגָּוָנְטִינָה. אָנוֹ
דָּאָ אַיְן ער שְׁוִינָה אַוְיכָ נִישְׁטָה אַיְנָמָאָל גַּעֲזָעָן אַיָּנָ טָפִּיסָּע. אָנוֹ יַעֲדָעָס
מָאָלָה האָט מעַן אִים דָּא דַּעֲדָמָאָנָה, שְׁלָאָגְנָדִיקָּמִיטָה קָאנְטִשְׁקָעָס, אָנוֹ
דַּאָרָטָן אַיְן פּוֹילָן האָט ער צְוִיפָּלִיקָּלִיבָּעָ גַּעֲהָאָט די אַרְבָּעָטָעָר אָנוֹ פּוֹיְדָה
ערִימִים...
- נָאָרָה ער האָט שְׁוִינָה בִּילְקָע נִישְׁטָה גַּעֲרָעָדָת. זַי הָאָט גַּעֲוָסָט, אָנוֹ
צּוֹפִּילָ רִידָּן דָּרָטָה מעַן דַּעֲרוֹוִינְלָעָ נִישְׁטָה.
- נָאָכְדָּעָם האָט דער לעער גַּעֲרָפָּה אַיְנְצִיקְוִוִּיָּה דִּי קִינְדָּעָר צוֹם טָאָרָה.
יעַדְעָרָעָר האָט גַּעֲדָרָפָּטָה זִיכְרָאָלִיָּה אַנְשָׁרִיבָּן אַוּוֹלָלָגָן נִישְׁטָה אַיְן זָאָצָה
וּוְעָגָן דָעַם, וואָס ער האָט גַּעֲהָרָט אָנוֹ גַּעֲלָרָנָט.
- כְּיִקְינָגָן, אַ פּוֹלָעָר בִּרְיִתְפְּלִיכְיִצְקָעָר יָאָט, הָאָט מִיטָה וּוּיְסָעָר וּוּיְכָעָר,
פּוֹלָקָעָר האָנט אַנְגָּעָנְשָׁרִיבָּן מִיטָה גַּדוּסָע וּוּרְטָעָר:
- „מוֹיְשָׁעָ רְאַבְּיָינוֹ אַיְן גַּעֲזָעָן דָעַר גַּרְעָשָׁטָעָר דַעֲוָאָ –
לִיזְצָּאָנָעָר.“
- דָעַר לְעַרְעָר האָט אַוְיסְטָמָעָקָט דָעַם „ש“ אָנוֹ אַוּוּקָגְעַשְׁטָעָלָט אַסְטָה
קִינְדָּעָר פְּעַלְעָרָגָן האָט ער דָא נִישְׁטָה גַּעֲפָנוּגָן...
- אָפָּה דָעַר שָׁאָה האָט שְׁוִינָה בִּילְקָע מַעַר גַּאֲגִינְשָׁטָה גַּעֲפָרָעָגָט. זַי אַיְן
נָאָרָה גַּעֲזָעָן אָנוֹ פְּלִיעָסִיק וּבָכְגַּעַחַעַרְתָּה אָנוֹ פָּאַרְשָׁרִיבָּן צְוֹזָמָעָן מִיטָה
אַלְעָקִינְדָּעָר דָאָס, וואָס דָעַר לְעַרְעָר האָט דַעֲרָצִילָט...
שְׁוִינָה בָּאָמָסָפָּה לִימָעָד אַיְן גַּעֲקָוּמָעָן זִיכְרָאָלִיָּה יִאָשָׁקָעָ, אָנוֹ

אָפֶן דַעֲרָה האָפְסָקָע אִין אַנְגָּלָאָפָן, אַ צָּהִיכְטָעָר, אַלְבְּעָרְטָא מִיטָּן פַּעַל
בַּכְּלָד אַונְטָרָן אַרְוּם אָגֶן מִיטָּא צַעְמָעְלָע אֵינֵן האָנְטָ...
דַעֲרָה לְעָרְעָר אִין גַּעוֹעַן אַוִיסְטְּרָגְּוּווִינְלָעַ צַוְּפְּרִידָן: עַרְשָׁת אַיצְטָ
הָאָט עַד פָּאָרְשָׁתָאָנָעָן, וַיְיִתְּקַח עַס אִין גַּעוֹעַן צַוְּפָעָנָעָן דַי שָׁוָל.
אַבְּיָה דַי בּוֹנוֹיְשָׁע אַרְגָּאַנְיוֹאַצְיָה הָאָט אַלְצָ מַוְיָּרָע גַּהְאָט, אָז עַס וּוּלָעָן
פְּעָלָן קִינְדָעָר ...

אָזָם סָפָט פָּוָן דַעֲרָה האָפְסָקָע הָאָט זִיכְרָאָד אָזָוִי גַּעֲמָאָכָט, אָז
בַּיְיָקָע מִיטָּא לְבְּעָרְטָאָן זַיְנָעָן צַוְּאָמָעָן אַרְדִּינָן אֵינֵן קְלָאָס, אַרְיָסְנָעָמָעָן
פָּוָן בָּאָנָק עַפְעָס אַפְּ צַוְּבְּיִיכְּסָן. אַרוֹיסְגִּיְעַנְדִּיק, הָאָט בַּיְילָקָע אַנְגָּעוֹוִיָּן
אַלְבְּעָרְטָאָן אָפָן גַּרוֹיְסָן שָׂוָאָרְצָן שָׁוָלְטָאָוָל, אַפְּ וּוּלָכָן סָאָיָן גַּעוֹעַן
מִיטָּ קְרִירִיד דִּיק אַנְגָּעָשָׁרְבִּיגְן:

“מוֹשִׁיעַ רַאֲבִינוֹ אִין גַּעוֹעַן דַעֲרָה גַּרְעַסְטָעָר רַעְוָאַלְיִוְצִיאָנָעָר.”
אַלְבְּעָרְטָאָהָאָט זִיכְרָאָד שְׂטִיל צַעְלָאָכָט:

— אַבְּיָה אַיכְרָאָבָן גַּעֲמָיָנָט, אָז מַאֲרָקָס אָגֶן לְעָנָגָן זַיְנָעָן גָּאָר גַּעוֹעַן
דַי גַּרְעַטְטָע רַעְוָאַלְיִוְצִיאָנָעָר...

אֵינֵן מַעֲשָׁכָל פָּוָן דַעֲמָ טָאגְן הָאָבָן בַּיְיָקָע, יַאֲשָׁקָע אָגֶן אַלְבְּעָרְטָאָ
זִיכְרִיבְּאָקָאנָט מִיטָּא לְעָלָ שְׂלָעָר פָּוָנָעָם קְלָאָס, גַּעוֹוָאָרָן כָּאוּוֹעָר
מִיטָּ זַיִּי, פָּאָרְגָּוּדְעָנָקָט גָּוָט בָּאָ זִיכְרָאָד דַעֲרָעָן, אָגֶן קִיְּנָעָר הָאָט
גַּיְשָׁת גַּעֲקוֹקָט, הָאָבָן זַיִּי דַי אַדְרָעָסָן פָּאָרְשָׁרְיָבָן צַוְּזִיכְרָאָן
אָגֶן שְׁפָעָט אַיְנָאָוָונָט ...

שְׁפָעָט אַנְגָּוָונָט, זַוְּעָן קִיְּנָעָר הָאָט זַיִּי נִישָׁת נַאֲכָעָקָט, הָאָבָן זַיִּי
שְׁטִיכִי, אַיְנְצִיקְוִיִּי זִיכְרָאָד אַרְיָסְגָּעָשְׁלִיכְטָן אֵינֵן הַוִּיפָּט פָּוָן דַעֲרָה
אַרְבְּעַטְעַרְדְּ-שָׁוֹל. דָּאָרָטָן אֵינֵן צִימָעָר פָּוָן עַלְתָּסָטָן קְלָאָס הָאָט אַפְּ זַיִּי גַּעֲוָאָרָט
דַעֲרָה לְעָרָעָר, דַעֲרָה קָאָמְיָוִסְטָן, וּוֹאָס הָאָט אַנְגָּעָפְּרִידָט מַטָּן פִּיאָנָעָרְדִּינָן,
אוֹוָרָעָמָל אָגֶן נַאָכָל אַיְגָעָנָעָי אָטָן.

מִהָּאָט זַיִּי בַּאֲגָוָונָט פְּרִילְעָפָר אָגֶן טּוֹמְלָדִיק:

— נָו ?

— דַעֲרָה אַנְהִיבָּ אִין נִיטָּ קִיְּנָ שְׁלַעַכְתָּעָר,—הָאָט דַעְרְקְלָעָרְט בַּיְילָקָע,—
עַפְעָם הָאָבָן מַיר שְׁוִינָן אַוְפְּגָעָטָן.
די דְּרִיכִי כְּעָוָרָע הָאָבָן אַרוֹסְגָּעָנוּמָעָן די פָּאָרְשָׁרִיבָּעָנָע אַדְרָעָסָן פָּוָן
די שְׂלָעָר פָּוָן דַעֲרָה בּוֹנְדִּיסְטִישָׁר שָׁוֹל.

— אָט אֵינֵן די אַלְעָ הַיּוֹזָעָר דַאְרָפָ מַעַן שִׁקְנָ מִיטְגְּלִידָעָר פָּוָן אָוָן—
דוּעָר עַלְתָּעָרְ-קָאָמִיטָעָט, זַיִּי זַאָלָגְן גַּעֲבָן צַוְּפָאָרְשָׁטִינָן די עַלְתָּעָרָן, אֵינֵן
וּוֹאָס פָּאָר אַ בְּלָאָטָע זַיְעָרָע קִינְדָעָר זַיְנָעָן אַרְיָסְגָּעָפָאָלָן.

— נישט אינ אלע היינער דארט מען גיין,— האט יאשקע דער־
קלערט,— אַט, לְעַמָּשָׁל, צו בִּיקִינָעֶן דָּארָפֶ מַעַן נִישְׁתֶּן גַּיִנֶּן. ער אַיְוָ אַ
מִּתְגָּלֵיד פֹּונַ זַיִעַר עַלְטַעֲרַגְ-קָאַמִּיטָּעַט אָנוֹ אַבָּלְעַבָּאָס פֹּונַ אַסְטָאַלְיעַרְ
פָּאָפְּרִיךְלַ. אַיר קַעַנְטַ דָּאָכָ אִים. ער נֻעַמֶּט אַפְּלַע צו דָּעַר אַרְבָּעַט נִישְׁתֶּן
צו קַיִינַ קָאָמְנוּיסְטָן.

— אָנוֹ צו בְּעַרְטָזָקִין דָּארָפֶ מַעַן אַרְיכַּ נִישְׁתֶּן גַּיִנֶּן,— האט צַוְּגַעַגְעַבָּן
אלְבָרַטָּא.— אַנְ אלְטָעַר שְׂטָרִיכְבָּרְעַכְעַ.

אוֹן וְאַסְלָאַוּסְקִין דָּארָפֶ מַעַן אַרְיכַּ צָוּרַ לְאָזָן,— האט אַרְיִינְגְּשַׁעַטְעַלְט
בִּילְקָעַ,— מִיטַּ גְּרוּיְסַע הַעֲנְדָלְעַר האָבָּן מִיר דָאָכָ נִישְׁתֶּן וּוֹאָס צו רַיְדָן...
אוֹן ער, האט מַעַן מִיר דָעַצְיַילַט, האט גַּעֲגַבָּן דָאָס עַרְשַׁטָּע גַּעַלְט
אָס צו דִּינְגָּעַן דִּי דִירַע פָּאָר זַיִעַר שְׂוֹ. אַבְּעַר צו דִּי אַיְבָּעַרְקָעַ אלְעַ
דָּארָפֶ מַעַן גַּיִנֶּן אָנוֹ רַיְדָן מִיטַּ זַיִ. אוֹן מִיר, קִינְדָּרָ, וּוּלְגַן דָעַרְוַיְלַע
זַיְכַּ נְעַנְמָעַר בָּאַקָּאנְגַּן מִיטַּ דִּי כָּעָוָרָע אָנוֹ זַיִ נְעַמְעַן אַיְנַ דָּעַר אַרְ
בָּעַט...).

דָעַרְנָאָכָ האט מַעַן אַנְגַּעַצְיִיכְנַט אַ צָּעַטְלַ פֹּונַ כָּעָוָרָע, וּוֹאָס גַּיִעַן
מָאָרָגָן אַהֲיָן אַיְגַּ שְׂוֹל זַיִכְ „פָּאַרְשָׁרְיַבָּן“. אָנוֹ צָוָם סָאָפֶ האט בִּילְקָעַ
אַרְוִיסְגַּעַנוּמָעַן אִירַס אַהֲפָט אַיְגַּ לְאַכְנְדִּיק אַ זָּאָג גַּעַטָּאָגָן:
— כָּאוּוּיְרִים, אַיְבָּעַרְחִיפָּט אַיר, כָּאוּוּרָע לְעַרְעַר! אַיר וּוְילַט וּוּרְגַּן
קְלוּגַּע גַּעַבְּלִידָעַטַּע מְעַנְשָׁנָן? אַיר וּוְילַט קַעַנְעַן גַּעַשְּׁכַטָּע, טָאַ נֻעַמֶּט אַ
לְעַקְצִיעַ בָּאַ מִיר!..

אוֹן זַי האט פָּאַרְגָּעַלְיִיעַנְטַ דָאָס אַלְצַ, וּוֹאָס זַי האט הַיְנַט בָּאַטָּאָגָן
דָאָרָטָן פָּאַרְשָׁרִיבָן אָפָן לִימָעַד פֹּונַ „יִדְשִׁעַר גַּעַשְּׁכַטָּע“. כָּעָוָרָע האט
אלְעַ וּוְילַט אַיר אַיְבָּעַרְגַּעַשְׁלָאָגָן מִיטַּ אַ וְהַלְּבִיק גַּעַלְיכַטָּע, אוֹן אוֹוָר
רָעַמְלַה האט אַוְש אַוִּיסְגַּעַשְׁרִיגָן:
— זָאָלָגַן לְעַבָּן דִּי גַּרְעַטָּע רְעוּוֹאַלְיוֹצְיָאָנָרָגָן: מַוְיִשְׁעַ רַאֲבִינוּ, אַבָּ...

רַאֲמָאַוּוּמָש אָנוֹ דָעַר לְעַרְעַר פֹּונַ דָעַר בּוֹנְדִּישָׁר שְׂוֹ!..

מִיכְקָעַ האט זַיִכְ גַּעַוּוּצְלַט :

— כָּאוּוּרָע לְעַרְעַר! עַפְשָׁע וּוְאַלְט אַיר אָוְנְדוּ גַּאֲר גַּעַנוּמָעַן לְעַרְ
נַעַן דָאָוְנָעַן?..

בָּאַ כָּעָוָרָע אַיְזַי גַּעַוְעַג אַ פְּרִיאַלְעַבָּע, לְאַכְנְדִּיק שְׁטִימָוָג. דִי לְעוֹוָאָ
נְעַדְיקָע הַעַלְ-בְּלִוִּעַ נַאֲכָט האט זַיִ נְאַכְדָּעַמְ גַּרְוָעַסְוָיְוִוִּי בָּאַגְּלִיטָאַהְיִים,
זַיִ צַוְּגַעַפְּרִיט אַ מִּלְדָ-וּוֹאַרְעַמְעַ בֵּין זַיִעַרְעַ טִירָג. אַיְנַ שְׁטוּב אַיְזַי זַיִ מִיטַּ
זַיִ נִשְׁתַּ אַרְיִינַ: דָאָרָטָן אַיְזַי גַּעַוְעַג צו עַגְגַּו, פְּמִיכְט אָנוֹ חַוְּגַעְרִיק, אָנוֹ
דִי קַלְיִינַع עַלְעַקְטְּרִישַׁע לְעַמְפָלָעַ זַיִגְעַן צו טְוַנְקַל גַּעַוְעַג...).

.3

ס'אייז פארביי א טאג צען.

דער עלטערער קלאס פון דער בונדייסטיישר שוֹל האט געהאלטן אין איין „וואקסן“. אפ די בענק איין געוווארג שטאָרַק ענג. דא איז שוֹינ געזען אוֹג „געלערנט“ דאס גאנצע פִּיאַנְצֶרְנִיקְעַמְּעָרֵל פון דער ערשותער אָרְבְּעַטְעַרְשָׁוֹל מיטן סְקָרְעַטָּאָר זִינְגָּעָם אוֹרְעוּמְלָגְּרוּסְקִי אַיְן דער שְׂפִּיצְ...

די נִיְיעַ „שִׁילְעָרִי“ פון דער בונדייסטיישר שוֹל זִינְגָּעָם נִישְׁתָּגְּוּסְפָּן מִיטּ פָּאָרְלִיְּגֶטְעַ העֲנֵט. זַיְהַ אָבָּן אַפְּסָמִינְטָן נִישְׁתָּפָּאָרְגָּעָסְגָּן, נַאֲכָ וּוֹאָס זַיְהַ זִינְגָּעָם אַהֲרָן גַּעֲקוּמָעָן, וּסְמָעָם פָּאָרְגָּעָסְגָּן נִישְׁתָּפָּאָרְגָּעָס זַיְהַ וּוֹיכְטִיְּיָה קָעָר אָפְּגָּאָבָּעָ אַיְבָּעְגָּעְטָאָנְגָּעָן זַיְהַגָּעָר, וּדָאָס גַּיְעָן אַרְבָּגָּעָר צָוּמָסְגָּעָן...

קָעָרִי צָוּצָּאָלְיִינְגָּן זַיְהַפְּרָאָגְּטָן ...
די 12-13-14-יאַרְיָקָע יִנְגָּלְעָכָע אָוָן מִיְּדָלְעָכָע הָאָבָּן מִיטּן גָּאנְצָן עֲרַבְּסָטָן אָוָן פָּאָרְזִיכְטִיקִיָּט פָּוֹן דְּעַוּוֹאָקְסָעָנָעָ קָלְאַסְנָבָּאָוּסְטָזִינְיָקָע אָרְבָּעָטָר אָוָן לִיְּבָּשָׁאָפָּט אָוָן גַּעֲדוּלְדִּיקָע גַּעֲטָאָן זַיְהַר זַאֲכָ. מִיטּ זַיְהַר אָפְּטָר טָעָר אַיְנְגָּעָשָׁפָּאָרָט אָוָן גַּעֲדוּלְדִּיקָע גַּעֲטָאָן זַיְהַר זַאֲכָ. מִיטּ זַיְהַר אָפְּטָר מַעֲרְקָזָאָמְקִיָּט אָוָן לִיְּבָּשָׁאָפָּט צָוּ דִּי אַיְבָּעְרִיקָע כָּעָוָרָע אָוָן מִיטּ זַיְהַר מַסְטָעְרַדְיָקָע אָוָן פִּירְיוֹנוֹגָז זַיְהַגָּעָן זַיְהַגָּעָן דִּי לִיְּבָּלְגָּעָן פָּוֹנְגָּעָן גָּאנְצָן קָלָאָס אָוָן דִּי אַנְפָּרְעָר פָּוֹן אַלְעָ שְׁפִּילְגָּן, שָׁפָּאָצִירָן אָוָן פָּאָרוּוִילְגָּן-גָּעָן. אָוָן נִישְׁתָּפָּאָר אַיְן שְׂוֹל : זַיְהַ אָבָּן אוֹיכָל בָּאוֹזִוְן צָוּ וּוֹעָרָג אָפְּטָר אַיְנְגִיְּעָר צָוּ דִּי קִינְדָּעָר אַהֲיִים אָוָן וּוֹעָרָג מִיטּ זַיְהַגָּאָנְצָן נָאָעָן.

פָּאָר דַּעְרָ קְוֹרְצָעָר צִיְּטָה הָאָבָּן זַיְהַ בָּאוֹזִוְן אַרְיְנְגִיְּצָעָן 6 יָאָטָב פָּוֹן דַּעְרָ בּוֹנְדִּיסְטִיְּשָׁעָר שוֹל אַיְן דִּי רַיְעָן פָּוֹן זַעְרָ פִּיאַנְצְּרָנְדְּ-אָרְגָּאָנְיָאָצְּיעָ. דָאָס זִינְגָּעָן אַלְצָ גַּעֲוָעָן קִינְדָּעָר פָּוֹן דִּי סָאָמָעָ אָרְעַמְּסָטָעָ עַקְסְפָּוֹאָטְרִיטָעָ אָרְבָּעַטְעָר. דִּידָאַיְקָע קִינְדָּעָר הָאָבָּן גַּיְכָ אַיְנְגִיְּקָן, בְּעַרְטָוֹצָ...

קִי אָוָן זָאָסְלָאָיְסָקִי קָעָנָעָן זִינְגָּעָן נִישְׁתָּפָּאָר זַיְהַ זַיְהַר לְעַנְיִינְצָעָן...
די נִיְיעַ וּעַקְסָ פִּיאַנְצְּרָנְדְּ-אָרְגָּאָנְיָאָצְּיעָ אַיְמָמָל בָּאָנְאָכָט בִּיגְעֻוּוֹג אַפְּ אַפְּ אַיְנְגִיְּרָן-פָּאָרְזָאָמָלָנוֹג אַיְגָעָן דַּעְרָ עַדְשָׁטָעָר שוֹל, וּוּמָעַ האָט זַיְהַר זַיְהַר הָאָרְצִיךְ אָוְגָעָנוּמָעָן אָוָן אַיְנְגָּעָשָׁלָאָסָן אַיְגָעָן דַּעְרָ גְּרוּסָטָר פְּרִילְעַבָּר...

קָעַמְפָּנְדִּיקָעָר מִישְׁפָּאָכָעָ פָּוֹן דִּי יְוָגָעָ לְעַנְיִינְצָעָן.
צְוַאָמָעָן מִיטּ דִּי זָעָקָס נִיְּצְּגָּוּקְמָעָנוֹעָ, הָאָבָּן אִיצְטָ דִּי שִׁילְעָר פָּוֹן דַּעְרָ עַדְשָׁטָעָר שְׂוֹל גַּעֲבְּלִידָעָט אַגְּ אַיְבָּעְרָוּגְנְדִּיקָעָ מַעֲרְחִיטָא אַיְנָעָט
עַלְטָעָדָן קָלָאָס פָּוֹן דַּעְרָ בּוֹנְדִּיסְטִיְּשָׁעָר שוֹל. אָוָן דִּי אַיְבָּעְרִיקָע שְׁלָעָר,
כָּאַטָּש זַיְהַ אַיְזָ נַאֲכָ צָוּ פָּרִי גַּעֲוָעָן אַרְיְנְגִיְּצָפִּינְג אַיְגָעָן דַּעְמָ גְּרוּסָן סָאָד,
דַּאֲכָ זִינְגָּעָן זַיְהַ אוֹיכָל גַּעֲוָעָן זַיְהַר פְּרִילְעַמְּלָעָכָע צָוּ אַונְדְּזָעָרָעָ יָאָטָן.

אן אויסנאמ ווינגען נאָר געווען די שילער כייקין, זאָלאווסקי, בער-
סוצקי און נאָכ אַפָּר, וואָס האָבָן זיך שטענדיק געהאלטן אַג אַזְיַיט.
זִי זַיְנַען גַּוּוֹעַן אֵי זַאֲטַעַר פֿוֹן אַלְעַ אַבְּעַרְיקָע, אֵי בעער אַג-
געטָּאָב...

אין מעשכּ פֿוֹן די אַלְעַ טַעַג האָט דער לַעֲרָעֶר גַּאֲרְנִישֶׁט באַמְּעַרְקָט.
סִיאָו אלְצ גַּעַגְנַעַן שְׂתִיל אָוָן רַוִּיק. אַפָּר מַאְלָן נאָר אָס די לִימְדִים
הָאָבָן אַיְנִיקָע יַאֲטָן — דַּעֲרַיְקָעַר פֿוֹן די אַלְטַע שַׁילְעַר — גַּעַשְׁטַעַלְט מַאְ-
דָּנוּ, פָּאָר דָּעַר בּוֹנְדִּיסְטִישְׁעָר שָׁוֹל נִישְׁטַגְעֻווֹיְנְלַעְכָּעַ פְּרָאָגָעָס:
— פָּאָרוֹאָס הָאָבָן די אַרְבְּעַטָּעַר אַיְן רַאֲטְנוֹרְסָלָאנְד אָוִי לִיבָּ סְטָאָ-
לִינְעָן ?

— פָּאָרוֹאָס אִין אַיְן רַוְּסָלָאנְד נִימְטָא קִיְּינָן אַרְבְּעַטְלָאַזְיִיקָעָס ?
— פָּאָרוֹאָס נַעַמְתָּ צִיְּקִין נִישְׁטָן צַו קִיְּינָן קָאַמְּנוֹנִיסָּטָן צַו דָּעַר אַרְ-
בָּעַט ?

— פָּאָרוֹאָס אַרְעַסְטִירָט די אַרְגַּעַנְטִינְעָר פָּאַלְיִצְיָי נאָר קָאַמְּנוֹנִיסָּטָן אָוָן
קִיְּינָן בּוֹנְדִּיסְטָן קִיְּינְמָאָל נִישְׁט ?
דָּעַר לַעֲרָעֶר פְּלַעַט דַּאֲסָרָאוּ פְּרָאָגָעָס אַפְּלִיגָּן אָפְּרִילִיטִיק — אַפָּן טָאגּ
פּוֹנְעָם אַלְגָּעָמִיְינָעָם שְׁמוּעָס. דָּעַר קְלָאָס פְּלַעַגְטָן. בְּלִיעָבָן דַּעֲרַמִּיט נִישְׁט־בָּאָ-
פְּרִידִיקָט. דַּאֲכָל הָאָבָן די שַׁילְעַר זיך גַּעַשְׁטַעַלְט דַּעֲרוֹוַיְלָעַ נִישְׁט אַרְוִיסָּ-
צָוּוֹיְזָן זַיְעָר אַוְמְצָוְפְּרִידְנְקִיטָּה...

נאָכָל דָּעַר פְּרָאָגָעָס וּוֹעֲגָן צִיְּקִינְגָּן הָאָט דָּעַר שַׁילְעַר צִיְּקִין זיך אַהיַב
גַּעַטְאָגָן פֿוֹן אַרְטָט, זַיְינָעָן אָוָן באָקָן הָאָבָן זיך אַנְגָּעָנוֹאָסָן מִיטָּ בְּלוּטָן,
אָוָן די הענט הָאָט עַר צְוַנְיְפְּגַעְדְּרִיקָט אַיְן האַרְטָע פְּוִיסְטְּלָאָבָן. דָּעַר לְעַ-
רְעַדְרָהָט אַבְּפָעַר צַו דָּעַר רַעֲכַטְעַר צִיְּטָא אַפְּ אִים אַ קְוָק גַּעַטְאָגָן, אָוָן דָּעַר
אַוְפְּנַעַקְאַכְטָעַר יַאֲטָה הָאָט זיך צְוִירָק אַוְעַקְגַּעַזְעַטָּס. עַרְשָׁת אָפָּר דָּעַר הָאָפָּ-
סָאָקָעָן, שָׁוִינָע אַיְן קָאַרְיָדָאָר, אַיְן עַר צְוַגְּעַלְאָפָּן צָוָם יַאֲטָה (איַגְּנָעָר פֿוֹן די
זַעַקָּס), וואָסָהָט גַּעַשְׁטַעַלְט דַּיְלָאָגָע.

— וואָסָי, מִיְּנָן סָאָטָעָס גַּעַשְׁטַעַלְט דִּיר נִישְׁט ? וּוְאַדְרָעָם דָוָ, אַיכָּ וּוּעָל
דיַּכְּ בָּאַלְרָ צְעַקְוּוּעַתְשָׁן ! ..

אוָנוּ עַר הָאָט זיך גַּעַוְאָרְפָּן אָפָּר אִים מִיטָּ דיַּפְּוִיטָן. סָהָאָט זיך שְׁנָעָן
פָּאַרְקִינְפָּט אַ גַּעַשְׁלָעָגָן. צִיְּקִינְגָּן הָאָבָן אַוְנְטַעְנוֹהָאַלְטָן זָאַלְאָוְסָקִי אָוָן
בְּעַרְסְּצִיקִי. דִּידְזְוִיקָעָ דַּרְיִ יַאֲטָן וּוּאַלְטָן אַבְּפָעָר זַיְעָר שְׁלַעַכְט אַפְּגַעַשְׁנִינְטָן,
וּוְאַדְרָעָם דָּעַר גַּאֲנַצְעָר קְלָאָס אַיְן גַּעַוְעָן קְעָגָן וּיְיִ. הָאָבָן זיך שְׁנָעָל אַרְיָ-
גָּעָמִישָׁת אַוְרָעָמָל, בְּיַיְלָקָע, אַלְבְּעַרְטָא אָוָן גַּיכָּ גַּעַהְאָלְפָן דַּעַט לַעֲרָעֶר פָּאָ-
נָאַנְדְּרִיעִיסָּן די כְּעַוּרָע אַיְנָעָם פֿוֹן אַנְדָּרְגָּן.

ס'איו געkomען פריטיך, שווינ דער צווייטער פריטיך פאר אונדערע
אייגענע יאטן איב דער פרומזר ער שו... .

פריטיך פלעגט דא פאָרкомען אַב אלגעמיינער שמעס. ס'איו געווען
אליגעפֿידּיט אָזָא מִין אַרְדָּעָנוֹגָ: דָּרֶכְ אַ מַעֲרֵהַיִת שְׁטַמְעָן קְלִיְבָּן דִּי
קִינְדָּעָר אָוִיס אַ פָּאָרוֹצִיעָר אָוִיל אַ וָאָרָט, דָּאָרָט דָּר אָוִיכְ בְּעָטָן בְּאַטְ
אָוִיכְ אַפְּ אַ בָּאנְקָ, אָוִונָּ אַ דָּר וָוִיל אַ וָאָרָט, דָּאָרָט דָּר אָוִיכְ בְּעָטָן
פָּאָרוֹצִיעָר. יְעָדָעָר שִׁילְעָר הָאָט רַעַכְתָּ צָוְרָעָגָן, וָאָמָּר עַר וּוְיל, אָוִונָּ יְעָ
דָּר שִׁילְעָר הָאָט אָוִיכְ רַעַכְתָּ צָוְרָעָגָן. אלצְדִּינְגָּן וּוּרְטָרְאָטְקָאָלִירְטָן.
דיְדָאַזְקָע אַינְפְּרִוְנָגָה הָאָט דִּי בּוֹנְדִּיסְטִישָׁן שָׂוָּל אַיְבָּעָרְגָּעָנְמָעָן פָּוָן דָּר
קָאָמוֹנִיסְטִישָׁר. מִיט אַיְינָגָן נָאָר: דָּאָרָטָן פְּלָעָגָן דִּי שְׁמוּסָן
פָּאָרְקוּמָעָן שָׁאָבָעָס, אָוִונָּ דָּאַ—פְּרִיטִיךְ, אָוִונָּ נָאָכָּ עַפְעָס: דָּאָרָטָן,
אַרְבָּעָטָעָר-שָׁוָּל, פְּלָעָגָן מַעַן פָּאָרְלוּיְיָעָגָן דִּי וּוּכְטִיקְסְּטָעָן נִיְּסָן
פָּוָן דִּי אַרְבָּעָטָעָר-צִיְּטוֹנוֹגָן, אָוִונָּ דָּאַ...

דָּעַם עַרְשָׁתָן פְּרִיטִיךְ הָאָט מַעַן דָּאַ דָּרְקִיעָר וִיכְ פָּאָרְנוּמָעָן מִיט
פָּרָגָעָס וּוּגָן לְעָבָן פָּוָן דִּי כִּיְעָס אַיְן זָאָפְּלָאָגִישָׁן גָּאָרְטָן אָוִן מִיט פָּאַ
נָאָנְדָּעָרְקְּלִיבָּן אַ בְּלָד, וָאָמָּר ס'איו גַּעֲגָנָגָעָן אַיְן קִינְאָ—וּוְאָזָי מַעַן
עַס דִּי גְּרוּיסָע שְׁפָרְנוֹגָעָן פָּוָן הוּבְקָעָן דָּעָכָר, אָוִונָּ וּוּרָע עַס אַיְן אַ בְּעָסָע
דָּרְרָעָטִיךְ: לְוִידָהָאָרְאָלְדָה אַדְרָעָר טָאָמָמִיקָס...

נָאָכָּדָעָמָה אַלְעָ אַיְן קָאָדָר גַּעֲגָנָגָעָן אַ לִיד—אַ בּוֹנְדִּיסְטִישָׁן לִיד.

הַיְּינְטִיכְן פְּרִיטִיךְ אַיְן אַפְּבָעָר אַלְצָ גַּעֲגָנָגָעָן גַּאָר אַנְדָּעָרְשָׁ...

קָאָנְדִּידָאָטָן אַפְּ פָּאָרוֹצִיעָר זִיְינָגָן גַּעֲגָנָגָעָן צְוָויִי: כִּיְקָיָן אָוִן אַוּרָעָמָל
גּוֹרָסָקִי. הָאָט כִּיְקָיָן בָּאָקוּמָעָן נָאָר 5 שְׁטַמְעָן אָוִן אַלְעָ אַיְבָּעָרְקָעָן 30—
אוּרָעָמָל. פָּוָנָקְט אָוִוי אַיְן דָּוְרְכָּעָפָאָטָן מִיט זִיְינָגָן קָאָנְדִּידָאָטָן אַפְּ סָעָ...

קָרְעָטָאָר בְּעָרְסָוּצָקִי, אַוְיסְגָּעְקְּלִיבָּן הָאָט מַעַן בְּיִילְקָעָן...

דִּי פָּאָרוֹאָמְלָוָגָן הָאָט וִיכְ אַנְגָּעוּחָוִיָּבָן...

דִּי עַרְשָׁטָעָ פָּרָגָעָה הָאָט גַּעֲהָאָט מִירָקָעָ:

— אַיְיכְ חָאָפְּ שְׁוִינָגָן לְאָנְגָּ גַּעֲוָאָלָט, וּוּרָע אָיְן דָּאָס אָט
דָּר ? — אָוִונָּ זִי הָאָט גַּעֲוָיָזָן מִיטָּנָגָעָר אַפְּרִיאָמָאָוּוִיטָשָׁעָס בְּלָד.
אַ וָאָרָט אַפְּ צָוְרָעָגָן הָאָט בָּאָקוּמָעָן לְיִיְבָּקָעָן, אַיְינָגָר פָּוָן דִּי

נִיְּסָן 6 פְּיָאנְרָיָן:

— אַבְּרָאָמָאָוּוִיטָשָׁעָס—דָּאָס אַיְן אַ בּוֹנְדִּישָׁר פִּידָרָעָר. עַר הָאָט גַּעֲוָאָלָט,
אוּ דָרְ רַאְטָנְפָאָרְבָּאָנד, דָּאָס פָּאָטְעָרְלָאָנד פָּוָן אַלְעָ אַרְבָּעָטְנְדִּיקָעָן—
אַ בְּלִיכְ וּוּוְאָרְעָנָגָן הָאָט וִיכְ אַדְרָעָר לְעָרָעָר אַ הִיְבָּעָר גַּעֲטָאָן פָּוָן אָרָט;
— אַיְיכְ וּוְילָאַ וָאָרָט !

דער פָּרוֹיזַעַד, אוֹרוּעַמֵּל, הָאָט אִם אִיבְּרָגָעַשְׁלָאָגָן :

— פָּרֶשֶׂרְבִּיבֶּט זַיְכָן דַּי. סִיְּעַנְעַן שַׁוִּינְדָּא אַסָּאָפָּרֶשֶׂרְבִּיבֶּעֶנְעָ.

— כָּאוּוּדָר לַיְּבָקָע, זַעַץ פָּאָר !

לַיְּבָקָע, וּוְלַכְּעָר הָאָט נַאֲכָנְכָנְתָן פָּוָן אַוּוֹנְתָן אֶפְּדָעַר פָּרֶזָּאַמְּלָוְגָן אַיְנָ

דָּעַר עַרְשְׁטָמָעָר שָׁוֹל, אוַיְסְגָּלְעָרְנָט אַבְּרָאָמָּאָוִוְשָׁשָׁעָס בְּאַגְּרָאָפִיעָ,

נוֹמָעָן וּוְיִתְּעַדְּרָעָר דָּרְצִילְגָּן... נַאֲרָדָעָר לַעֲרָעָר אַיְן שַׁוִּינְ צְוּגָעָלָאָפָּן צָוָם
טִישָׁ אָוָן דָּעַרְקָלְעָרָט, אָוָ ערָוָעָט אַינְגָּאנְצָן אִבְּעָרְיִיסָּן זַיְּ פָּרֶזָּאַמְּלָוְגָן,
אוֹבָּדָעָר פָּרוֹיזַעַד וּוּעָט נַיְּטָן צְוּגָעָמָעָן בָּאָ לַיְּבָקָעָן דָּאָס וּוּאָרט. סִיְּאָפָּן

אוֹבָּכָ אַוְפְּגָעָהוִיבָּגָן אָטוּמָלָכְיִקְּינְ מִיטָּזַיְנָ גְּרוֹפָעָ.

אוֹרוּעַמֵּל הָאָט זַיְכָ נִישְׁתָּפָאַלְאָגָן. נַעֲכָנְתָן נַאֲכָנְכָנְתָן אֶפְּרָאַמָּ

לוֹגָן אַיְנָדָעָר עַרְשְׁטָמָעָר שָׁוֹל, הָאָט מַעַן אַלְצָ פָּרֶזְוִיסְגָּעָעָן אָוָן זַיְכָ צָוָם
אַלְצָ צְוּגָעָנוּרִיָּט. ערָה הָאָט צְוּגָעָנוּמָעָן דָּאָס וּוּאָרט בָּאָ לַיְּבָקָעָן אָוָן עַט

אִבְּעָרְגָּעָעָבָן דָּעַם צְוּוִיְּתָן פָּאַרְשְׂרִיבְּעָנָעָם רַעֲנָעָר—בִּילְקָעָן.

— אַיְכָ וּוְיַלְוִוִּיכָן—הָאָט בִּילְקָעָן דַּוִּיקָן עַפְּרָעָגָט,—וּוֹאָס אַיְן דָּאָס
אוֹוִינָס דָּעַרְ פִּינְפִּיאָרִיקָעָר פְּלָאָגָן, וּוֹאָס מַעַן פִּירָט דָּוָרָכָן אַיְן רַאֲטָנְפָּאַרְבָּאָנָד ?
דָּאָהָאָט דָּעַרְ לַעֲרָעָר וּוּבְּעָטָן אָ וּוּאָרט פָּאָר אָנְ אַוִּיסְעָרָאַרְדָּנְטָלְעָבָר
מַעְלָוָגָן, אָוָן ערָה הָאָט גְּעוֹאָגָן :

— קִינְדָּעָר ! אַיְכָ זַעַגְנָאָגָן גּוֹטָן, אָוָן אַיְךְ הָאָט זַיְכָ לְעַצְמָנָס פָּאַרְנִינָן
טְעַדְעִיסְרָט מַיְטָ אַסָּאָפָּרֶשֶׂרְבִּיבֶּט עַרְנְסָטָעָ פְּרָאָוָעָס. דָּאָס אַיְזָ זַיְעָרָגָן. אַבְּעָר
דָּאָס זַיְנָעָבָן אַלְצָ אַזְוּלָעָכָן זַאֲכָן, וּוֹאָס אַיְרָ מִיטָּס אַיְיָעָרָעָ אַיְגָעָנָעָ עַנְטָפָעָרָס
וּוּעָט זַיְכָ נַאֲכָבָן מַעְרָעָד פְּאַרְפָּלְאַנְטָעָרָגָן. אַיְכָ לִיְּגָ פָּאָר דִּידָאָקָעָן אַלְעָ
פְּרָאָגָעָס אַיְצָטָעָר נִשְׁתָּמָט צָו בָּאַהֲנְדָלָעָן. אַיְנָ דִּי נַאֲעַנְטָסָטָעָ טָעָגָ וּוּלָעָ
אַיְכָ אַיְכָ גַּעַבָּן אַלְעַקְיִיעָן וּוּגָנָגָ דִּידָאָקָעָן אַלְעָ פְּרָאָגָעָס, אָוָן אַיְצָטָעָר
לְאָמִיר בָּעַסְעָרָמָאָכָן אַהֲפָסָאָקָעָן, וּוּאָדָעָמָ סָאָיָן אַגְּרִיסָעָר טָוָמָן. דִּי
קִינְדָּעָר זַיְנָעָנָגָהָיָנָט צָו נַעֲרוּעָן פָּאָר אַשְׁמוּעָס. קִינְדָּעָר, סָאָיָן אַהֲפָ

סָאָקָעָ !

כּוֹצָ כִּיְּקָיְנָעָן מִיטָּזַיְנָ גְּרוֹפָעָ אַיְכָ אַבְּעָרָ קִינְדָּעָר קִינְדָּעָר פָּוָן אַרְטָ נִישְׁטָ

אַוְפְּגָעָהוִיבָּגָן. אָוָן אוֹרוּעַמֵּל הָאָט גַּקְלָנְגָעָן אַיְגָלְעָלָל, בָּאַרְוִיקָט אַלְעָ

מַגָּן אָוָגָן נַאֲכָדָעָט גְּעוֹאָגָן :

— לַעֲרָעָר, מִיר זַיְנָעָנָגָהָיָנָט נַיְטָנְדָרְוּעָן ! וּוּדָעָ עַס וּוּיָן, קָעָן זַיְכָ גִּיְעָן

אַחֲיָם. אַיְכָ שְׁטָעָלָן צָו אַפְּשָׁתִימָנוֹגָן : וּוּדָעָ אַיְן פָּאָר דָּעָטָן, אָוָן דִּי פָּרֶזָּאַמָּ

לְוָגָן זַאֲלָ פָּאַרְגָּעָזָעָט וּוּרָנָ ?

אַלְעָ, כּוֹצָ פִּינְפִּ... .

— לַעֲרָעָר, אַיְרָ זַיְטָ פְּרִיָּי, אַוְבָּדָר אַיְרָ וּוּלָטָן.

דער לערער ווישט נערוואו דוּם שניט אָפַּדְעַר נאָז אָגַּדְעַז
זער פונעם פענסגע, אָגַּדְעַז אָזְדְּעַמְלַ, פֿעַסְט אָגַּדְעַקְ, דֶּעֲרַקְלַעַטְ :
— כעהרע, ס'איו דָאָ אָסָאָקְ זָאָכְן, ווֹאָס אָיר, אָרְבְּעַטְעַרְ-קִינְדְּעַר,
דאָרְפְּט זֵיכְ דָעְרוּיְיסְגְּ. אִיר קענט זֵיכְ דָאָס אָלְצְ דָעְרוּוִיסְגְּ נִישְׁתְּ דָאָ, נִאָר
אַנְגְּ אָנְגְּ עַמְעַסְעַר אָרְבְּעַטְעַר-שָׁוֹל אָגַּדְעַז אַינְגְּ פֿאָנְעַרְ-אָרְגְּאַנְיְזְעַיְעַ.
דער לערער ווֹעַרט בְּלִיכְ אָגַּדְעַטְ, אָגַּדְעַז אָגַּדְעַמְלַ בְּלִיכְ.

ער מאָכְט ווֹידְעַר אָנְגְּ אָוּסְעַרְ-דְּרַנְמְלַעַכְעַ מְעַלְדוֹנוֹגְ :
— אִיךְ דֶּעֲרַקְלַעַר אָהָפְסָקְעַ! אִיר ווֹאָרְפְּט זֵיכְ שְׂטַעַלְגְּ דִיְ פְּרָאָגְעַ
אִיךְ אִיצְט מִיט אַיְיכְ נִישְׁתְּ ווֹאָס צָוְ רִידְגְּ. אִיךְ ווֹעַלְ שְׂטַעַלְגְּ דִיְ פְּרָאָגְעַ
וּוֹעַגְן הַיְנְטִיקְן טָוְמְלַ פָּאָרְגְּ עַלְטְּעַבְּנְ-קָאָמִיטְעַטְ . אַוְיֵבְ אִיר רִיעַסְטְּ טִיקְעַפְּ
נִישְׁתְּ אִיבְּעַר דִיְ פֿאָרְזָאָמְלְוֹנוֹגְ, גַּיְ אִיךְ אָרוּסְטְּ פֿוֹן קְלָאָסְ!

אלְבָעַרְטָאָ זָאָגְטְּ פֿוֹן אָרְטְּ :
— קִינְנְעַרְ טְרִיבְּטְ אַיְיכְ נִישְׁתְּ. אִיר מְעַגְטְּ דָאָ בְּלִיכְבְּגְ ... מִירְגְּ דִיְ
פֿאָרְזָאָמְלְוֹנוֹגְ נִישְׁתְּ אִיבְּעַרְיְסְ!

דער גַּאנְצְעַרְ קְלָאָס אַפְּלָאָדְרִיטְ אַלְבָעַרְטָאָןְ ...
דער לְעַרְעַרְ כָּאָפְּט זֵיכְ מִיט בְּיִדְעַ העַנְטְּ פָּאָרְגְּ קָאָפְּ אָגַּדְעַטְ אָרוּסְ
צְוֹעַדְשְׁטָט אַיְיכְ קָאָרְיִידְאָרְ אָגַּדְעַטְמְ אָגַּדְעַרְ גָּאָסְ . מִיט אִים צְוֹאָמְעַן
לוֹעַפְּגְן אָרוּסְטְּ כְּבִיכְרְגְּ, בְּעַרְסְוּצְקְיְ, זָאָמְלָאָוּסְקְיְ .
אָגַּדְעַרְ אָוּרְעַמְלַ, אַבְּיַסְטְּלַעְ בְּלִיכְ, אַבְּעַרְ רִידְקְ אָגַּדְעַרְ, זְעַצְטְּ
פָּאָרְ :

— כָּאוּוּרְיִרְיםְ! אָרְבְּעַטְעַרְ-קִינְדְּעַרְ! אַיְיעַרְ אָרְטְּ אַיְזְ נִישְׁתְּ דָאָ! מַעְ
הָאָטְ אַיְיכְ אַפְּגְּוַעְנָאָרְטְּ, אַיְיכְ אָגַּדְעַרְ אַיְיעַרְ טָאָטְעַטְ . אִיר ווֹעַט דָאָס בְּאָלְדְּ
אַלְיִינְ פָּאָרְשְׁטִיְיגְ, זִיכְטְּ רִידְקְ אַפְּ אַיְיעַרְ עַרְטְּרַעְ . מִיר ווֹעַלְגְּ דִיְ פֿאָרְזָאָמְ
לוֹגְגְ פֿאָרְזָעְצְןְ .

אָגַּדְעַרְ, אָגַּדְעַרְלְעַקְ מִיט אַשְׁטִילְגְ צִיטְעַר אַיְן קָאָלְ זָאָגְטְ אָוּרְ
רֻעְמְלְ :

— אִיךְ דֶּעֲרַקְלַעַר דִיְ פֿאָרְזָאָמְלְוֹנוֹגְ פֿוֹן דִעְרַ פֿאָנְעַרְ-אָרְגְּאַנְיְזְעַיְעַ
בָּאָ דִעְרַ עַרְשְׁטְעַרְ אָרְבְּעַטְעַרְ-שָׁוֹלְ פָאָרְ גַּעַפְעַטְ ! אַלְעַ קִינְאָטְ זִינְגְעַן מִיר
דָאָ מִיטְגְּלִידְעַרְ פֿוֹן דֶּעֲרַדְאַזְיִקְעַרְ אָרְגְּאַנְיְזְעַיְעַ . אָוּרְטְּ פָאָרְ אַפְּרִיכְטְּ
וּוֹעַגְגְ דִעְרַ לְעַצְטְעַרְ אַפְּגְּוַטְאַגְּנְעַנְגְרַ אָרְבְּעַטְ אַלְבָעַרְטָאָ . עַר ווֹעַט
אַיְיכְ דֶעְרַצְיִילְגְ, ווֹאָס דָאָס אַיְזְ אַזְיִינְסְ דִיְ לְעַגְנִישְׁעַ פֿאָנְעַרְ-אָרְגְּאַנְיְ
זְאַצְיְעַ .

אַלְבָעַרְטָאָ שְׁטִיטְ שְׁוֹגְגְ בָּאָמְ טִישְׁ . אַלְעַ אַפְּלָאָדְרִיןְ . דִי אַוְיֵגְגְ בְּרַעַנְגְןְ,
דִי פֿעַנְעַמְעַרְ שְׁמִיכְלַעְןְ .

יאשקע גיט ארייס פון צימער. אווי האט אים געהיסונג אוורעמל אין א צעטעלע, וואס ער האט אים צוועשריבן...
און איז אלבערטא האלט שוין אינמיין בארכט, לוייט אריין יאשקע:
— **אוויירימ!** אהער גיט דער בונדיסטיישער לערער, מיט כיינס
טאָן, און הינטער זי גיט, דוכט זיך, א פֿאליציסט.
צווידרֿן קינדרוּ ווערְן בליכֿ. אלע אַבעְרְ בלײַבן רזיך אָפּ די ערטרער,
אוורעמל דערקלערט:

— **אוויירימ!** איצט זעם איר שוין אלע, וואס פאר א שול די בונֶ
דיסמישע איז און ווער עס גיט זי פֿאַרטִֿידִֿיקֿן: דיזעלבֿיקֿע באַלעַבֿאַטֿים
אונ פֿאַלִֿיצֿי, וועלכֿ שלאָגָן און אַרְעַטְרַבְֿ אַיְלְעַרְעַטְמַעְםַע, פֿיַס זי
גיינ אַרוֹיס אַיגַן אַשְׁרִיטִיק... אַיכּ לִיגּ פֿאַר, מִיר זָלֵן פֿוֹנְדָּאנְגַן אַוּעַךְ
גיינ, מִיר זָלֵן די פֿאַרְזָאַמְלָוְנְג אַרְבְּעַטְרַאַגְן אַיגַן אַונְדוּרְ עַמְעַסְעַ הַיִּתְמַ
אַיגַן דער ערַשְׁטַעְרַ אַרְבְּעַטְרַעְרַ-שָׁוּל! — דְּאָרְטָן וּלְעָלָן מִיר זי פֿאַרְעַנְדִֿיקֿן צְוֹאַ
מען מִיט אלע אַנְדוּרְ אַאוֹוִירִים אַונְדוּרְ אַיגַן מִיט אַונְדוּרְ עַמְעַסְעַ לְעַרְעַרְ!

...וּוִי אלע פֿרִינְטִיק, האט זיך אויכּ הַיְנְטִיקֿס מְאַל די פֿאַרְזָאַמְלָוְנְג
אַיגַן דער בּוֹנְדִֿיסְטִֿיְשִׁיר שָׁוּל גַּעֲנְדִֿיקֿטַמְּט אַקְֿאַלְעַקְֿטִיְוָן גּוֹזָאנְג, נָאָר
ニישט מִיט דער בּוֹנְדִֿיסְטִֿיְשִׁיר "שְׁוּוּוּ..." די קִינְדְּרַעְרַ האָבָן זִיכּ אַהיַב גַּעַ-
טאָן פֿוֹן אַרְטַמְלָאַל גַּעַנְמָעַן זִינְגַן דָּעַם, "אַיְנְטָרְעַנְצִיאָרְ
נָאָל", דָּאָס עַכְטָעַ אַיגַן אַיְבִֿיקֿעַ לִיר פֿוֹנְעַם קַעְפְּנִידִיקֿן אַרְבְּעַטְרַעְ-קָלָאַס,
איַגְן קָאַיְדָאַר האָבָן זִיכּ שְׁנָעַל זִיכּ אוּסְגַּעַשְׁטָעַלְטַמְּ צְוֹיִי אַיגַן אַ
דיַי, אַונְ זִנְגְּעַנְדִֿיקֿ אַרוֹיס אַיגַן גַּאס.

שְׁנָעַל זִינְגַן זִיכּ אַוּעַק אַיגַן דער דִּיכְטוֹנָג צְוֹ דָעַר אַרְבְּעַטְרַעְ-שָׁוּל,
איַגְן וּוֹעַג האָבָן זִיכּ גַּעַטְרָפְגַן דָעַם בּוֹנְדִֿישָׁן לְעַרְעַר מִיט כיינְס טָאָן.
אַ בִּיסְעַלְעַ וּוֹיטְעַר הַיְנְטַעְרַ זִיכּ, זִינְגַן גַּעַנְגַן צְוֹיִי פֿאַלְצִיסְטַן. מַעַ
הַאָט גַּעַקְאַנט זָאָגַן, וּמַעַ וּמַיְלַיְהָ: אַוְ די פֿאַלְצִיסְטַן גַּיְעַן באַזְוֹנְדָעַר, אַונְ
אוֹ זִיכּ גַּיְעַן צְוֹאַמְעַן מִיט כיינְגַן אַיגַן מִיטַּן לְעַרְעַר... אַיגַן פֿאַרְלַעְגַן-
הַיִּטְמַ האָבָן זִיכּ אַקְוַקְעַטְמַעְן אַפְּ דָעַר פֿאַרְבִֿיְמָרְשִׁינְדִֿיקְעַד קָאַלְאַגְעַ
קִינְדָעַר. דָעַר לְעַרְעַר מִיט כיינְגַן האָבָן זִיכּ פֿאַרְוּוֹנְדָעַר אַבְּעַרְגַעְקוֹקַט.

עַמְעַצְעַר פֿוֹן די יַאַטְהַאַט צְוֹגְעַוֹאַרְפַּג דָעַם לְעַרְעַר:

— אַדִּיעַ, הַעַד אַבְּרָאַמְּאַוִּיטַשְׁ...

אונ לִיְבְּקַעְרַ האָט צְוֹגְעַנְבָּן:

— גִּיט אַיְבְּעַר אַ גְּרוֹס אַיְיַעַר גַּרְעַסְטַן רַעֲנוֹאַלְיוֹצְיַאַנְדַר, מוֹיְשַׁעַ רָאַ-
בִּינוֹ...

די גְּרוֹיסְעַ הַיִּסְעַ זָוַן האָט פֿרִינְיַעַכְט גַּעַלְאַכְט.

פארשטערט דעם יאנטערו.

דריינַי כארדַשִּׁים זומער-וואקאצִיעס האָט געהאט אַרְמַנְדָּא פֶּלְאָדָעַס.
דריינַי כארדַשִּׁים, אַזְיוֹויַי אלְעַ שׂוֹלְ-קִינְדָּעַר. נַאֲר אַפְגָּוָרוֹת האָט עַר וַיֵּכְנַשְׁטַס. אָונַג גַּרְאָד אַט דָּאָס יָאָר האָט אַרְמַנְדָּא גַּעַדְאָרְפַּט האָבָן אַבִּיסְל אַפְרָז
אוֹזְיַיְיטִיק, וַיַּיְלַוְפְּטַס צַו אַפְטָעַמְעַן. דָּעַר צַוּעַלְפִּיאַרְקְּעַר יָאָט, וַיַּיְלַאְעַ
כְּעוֹדָעַ פָּוָנְעַם פִּינְפְּטָן קְלָאַם, האָט דָּעַט לְעַצְטָן לְעַרְנִיאָר אַסְאָק גַּעַהְאָרְעַד
וּוֹעַט: אָגַן אַשִּׁיר שַׁרְיַפְטַלְעַכְעַ אַרְבָּעַט וּוֹעַגְן דַּי מִילְאָקְמַעַס אָונַג „הַעֲלַ-
דִּישְׁקִינְטַן“ פָּוָג דַּי אַרְגַּעַנְטִינְגַּר גַּעַנְעַרְאַלְגַּן; אָגַן אַשִּׁיר קַאְפִּיבְּרוּעַכְּרִישְׁעַ
פָּאַרְפְּלָאַנְטָעַרְטַע אַרְיַעַמְעַטְישַׁע אַפְגָּאַבְעַס; אָונַג נַאֲכַמְעַר לִידְעַר אָונַג
דָּעַרְצִיְּלוֹנְגַּעַן פָּוָג דַּי פָּאַדְיִאַטְישַׁע שְׁרַיְבְּעַר — זַוְּבָּרוּוֹעַן אַפְ אַוִּיסְוּוֹיַיַּן.

דעַצְחַו האָט נַאֲכַמְעַדְאָס קַעְרְפַּעַר וַיַּכְנַעַר אַזְיַי גַּעַטְאָנַג אַיְינַד עַד
לְעַגְגַּן אָונַג גַּעַוְאָרְגַּן אַלְצַ דָּאַרְעַר, הוֹיט אָונַג בִּינְגַּר. וּוֹעַגְגַּן אַרְמַנְדָּא זַאֲל
ニישט זַיְינַן פָּוָג דָּעַר נַאֲטוֹר אַ שַׁוְּאַרְצְגַּעַקְרִוְיַזְטַעְר טַוְנְקְלְבְּרוּנְגַּר יָאָט,
וּוֹאָלַט עַר וּוֹעַר וּוֹיִיסְטַס וַיַּיְלַכְעַב גַּעַוְוּנַג. נַאֲר אַזְיַי עַר גַּעַוְאָרְגַּן נַאֲכַמְעַדְאָס
פָּאַרְשְׁוֹאַרְצְטַעְר, אָונַג דַּי גְּרוֹיסְעַ שַׁוְּאַרְצַע אוֹיגְגַּן זַיְינְגַּן נַאֲכַמְעַדְאָס גַּעַד
וּוֹאָרְגַּן אָונַג טִיפְעַר פָּאַרְקְּאָמַג אַונְטָעַרְגַּן שְׁטָעַרְגַּן...
וְאַלְמַט אַרְמַנְדָּא אַיְינַד דַּי זַוְּמַעְרַ-כָּאַרְדַּשִּׁים גַּעַדְאָרְפַּט זַיְינַג עַרְגְּוֹעַץ אַיְינַג
אַ קִינְדְּעַרְ-סָאַנְאַטְאַרְיַע, זַיְכַּגְתַּ שְׁפִּינְגַּן, זַאֲרְגָּלָאָו אַרְוּמְלִוְינְגַּן אַיְבָּעַר פָּעַלְד
אָונַג וּוֹאָלַד אָונַג לְיִיְעַנְגַּן אַינְטָרְעַסְטָאַמְעַד בִּיכְלָעַכְ, לְעַבְטַס דַּאֲכַמְעַדְאָס אַבְּעַר אַרְ-
מַנְדָּא אַיְינַג אַ קָּפְטִיאַלִּיטִישַׁ לְאַנְדַּ, וּוֹזְקִינְדְּעַרְ-סָאַנְאַטְאַרְיַעְס זַיְינְגַּן
דָּאָגַן פָּאָר דַּי רִיכְכַּע, אָונַג אַרְמַנְדָּא אַיְזַוְאָ דַּאֲכַמְעַדְאָס אָונַג פָּאַשְׁעַמְנַ
מְעַטְאַלְ-אַרְבָּעַטְעַר אַיְינַג אַפְטִילְלָנוֹגַ פָּוָג פָּאַרְדַּס אַוּמְטָאַמְּבִילְ-זַאוֹוָאָדְבַּ
אָונַג גַּרְאָד נַיְשַׁט לְאַנְגַּן פָּאָר דַּי וּוֹאַקְאַצִּיעַס אַיְזַוְאָ דָעַר טַאַטְעַ גַּעַוְאָרְגַּן אַרְ-
בְּעַטְלָאָזַ, אָונַג אַרְמַנְדָּא בָּאַנְגַּד מִיטַּדְעַר מַאֲמַעַן אָונַג קְלִינְגְּקָן זַוְּגַ-שְׁוּעַס

טַעַרְלַ זַיְינְגַּן גַּעַבְלִיבְגַּן אַפְ הַוְּנָגְעַר אָונַג עַלְנַט.
אָונַג אַיְינְמַאְל, שַׁוְּגַן אַגְּ-דַי עַרְשָׁטַע טַפְגַּן דַּי וּוֹאַקְאַצִּיעַס, קּוֹמֶט
אַרְמַנְדָּא אַהֲיַם אָונַג גַּעַפְנִינְטַד מַאֲמַעַ אַ פָּאַרְוּיְינְטַע, אָונַג עַר

דערויסט זיך: נישטאָ מעֶר דער טאטע... אָוב וווער וויסט, אָפּ ווי לאָנג — אָפּ יאָרְנַן מִיסְטָמָע!

הָיָינֶט אַינְדרָעָפְּרִי — דַּעֲרוֹוִיסְט עַר זִיכְּ — אַיְזַן דַּעַר טַאטָע, צְחוֹאָמָעָן מִיט נָאָכָּב עַטְלָעָכָּע הַנוּדָעָת אַרְבָּעָטָעָר, גַּעַשְׁטָאנָעָן באָ דִי טַוִּיעָרָבָּפָּוָן אַפְּאָבְּרִיךְ, וּוּ מִיהָאָט גַּעַפְּאָדָעָרָט אַ פָּאָר אַרְבָּעָטָעָר. אַיְזַן אָרוֹסָּעָר אַוְזָעָרָעָר פָּוָן פַּאָבְּרִיךְ, דַּעֲרוֹזָעָן אֹזָא גַּרוֹיסָעָמָּאָכָּנָע אַרְבָּעָטָלָאָעָ, הָאָט אַרְבָּעָעָר גַּעַמָּאָכָּט אַגְּוִיסָּנָעָטָוָל, אָוּן אַונְטָעָר דַּעַר אַנְפְּרוֹנוֹגָפָּוָן דִּי אַרְבָּעָטָעָר גַּעַמָּאָכָּט אַגְּוִיסָּנָעָטָוָל, אָפּ אַפְּשָׁעָנָל זַיִּי אַרְגָּאָנוֹיָרָט אַיְזַן אַהֲנוּגָּרָעָרָעָמָּאָש אַוְתָּש אָוּת זִיכְּ אַזְּוּקָּגְּלָאָזָּות אַיְזַן דִּי רִיכְעָעָגָּסָּמִיט גַּעַשְׁרִיְּעָן:

„גַּיט אַונְדוֹן בְּרוֹוִיסְט אָוּן אַרְבָּעָט !“

הָאָט אַנְגָּעָיִאָגָּט אַנְטָקָעָנָן אַמְּכָּנָע רִימְעָרִ-פָּאָלִיצִיִּי מִיט קָאנְ-טַשְׁיקָעָס אָוּן מִיט שָׂוּעוּרָן. הָאָפְּגָּנָן דִּי אַרְבָּעָטָעָר זִיכְּ גַּעַשְׁטָעלָט אַנְטָקָעָנָן — גַּעַדְיסָנָע שְׁטִינְגָּעָר פָּוָן בְּרוֹוק אָוּן זִיכְּ פַּאָרְטִיְּידִיקָּט קָעָגָן דַּעַר פָּאָלִיצִיִּי... — הָאָט מַעַן אִינְגָּד דַּעַם צְוֹזָעָמָנְשָׁטוּסָמִים צְעָמָאַיִקָּט אַסְאָקָה הַנוּגָּרִיקָּעָר אַרְבָּעָט טַעַר אָוּן אַסְאָקָה פָּוָן זַיִּי פַּאָרְשְׁפָּאָרָט אִינְגְּמִיסָּעָן. אִינְגְּמַנְדָּאָס טַאָטָע גַּעַוּוֹגָן אַיְינָעָרָכָּיָן זַיִּי.

הָאָט אַרְמַאְנְדָּאָז זִיכְּ טִיפָּ פַּאָרְטְּרָאָכָּט, שְׁלָעָכָּט גַּעַשְׁלָאָפְּגָּנָן דִּי נָאָכָּט. אָוּן אַינְדרָעָפְּרִי אִין עַר אַפְּגָּנְעָשָׁתָאָנָן אַרְגָּנְעָשָׁתָאָנָן רַוִּיקָּעָר אָוּן אַרְגָּנְשָׁטָעָר, וּוּי אָנְגָּלְטָעָר. עַר הָאָט אַפְּגָּנְעָוָוָבָּט אָנְיַנְטָבָּאָז אַלְיַיְזָרָעָרָעָמָּעָלָעָ, אָפְּאָר שּׁוֹכְּ-בְּעֵרְשְׁטָלָעָכָּ, אַפְּוּשָׁקָּעָ-שְׁוֹוָאָקָּם, אָוּן דִּי מַאְמָעָה הָאָט שְׁטִיל גַּעַוְוִיָּנָט, וּוּעָגָן אַרְמַאְנְדָּאָז אִין מִיטָּבָּגָן אַרְגָּעָמָּעָן קְלָאַעְדוּגָּעָצִיִּי זַיִּי — גַּעַם אַזְּוּקָּעָקָּאָס.

אוּנִי אִין אַרְמַאְנְדָּאָז דִּי גַּאנְצָעָז וּוּאַקְּצִיעָ-צִיִּים אַפְּגָּנְעָיָסָן אָפּ אַרְגָּאָז גַּס אָוּן גַּעַפְּרָאָצָט שִׁיכְּ, שְׁוֹיִינְדִּיק אָוּן אַיְינְאַטְּמָעָנְדִּיק אִינְגְּמִיסָּעָן וּוּי דַּעַם שְׁטוּבָּב אָוּן רַיְיעָכָּפָּוָן אַלְעָרְלִיִּי שִׁיכְּ אָוּן פִּיסְּ. הַנוּדָעָטָעָר פָּאָר שִׁיכְּ הָאָט אַרְמַאְנְדָּאָז גַּעַמָּאָכָּט פְּרִישָׁעָר אָוּן גַּלְאַנְצְּנִידִיקָּעָר, אָוּן עַר אַלְיִינְג, אַרְמַאְנְדָּאָז, אַזְּוּאָרְגָּנָלְצָעָמָּעָט אַפְּגָּנְעָלִיאָקָּוּוּוּט...“

אָוּן אוּווִי אִין אַגְּנָעָקָומָעָן דַּעַר עַרְשָׁטָעָר טָאָגָן פָּוָן נִיעָם לְעָרְנִיאָר. אַרְמַאְנְדָּאָז הָאָט אַגְּנָעָטָאָן זַיִּינְגָּעָטָרָאָגָּנוֹן, אוּסְטָגָוּוֹאָקָסָן וּוּיסְטָשְׁוֹלְ-כָּאָלָאָטָ, גַּעַנוּמָעָן דָּאָס פְּעָלָל בִּיכְעָר אָוּן אַזְּוּקָּעָקָּאָס. אַזְּוּקָּעָקָּאָס שְׁוֹלְ-כָּאָלָאָטָ, גַּעַנוּמָעָן דָּאָס פְּעָלָל בִּיכְעָר אָוּן אַזְּוּקָּעָקָּאָס. אַזְּוּקָּעָקָּאָס אָנְגָּמָעָטָקָּעָר, אַפְּאַרְזָאָרְגָּטָעָר: מִיוּעָט אִיצְטָאָרָפָּן לְעַבְנָאָפָּר דִּי פָּאָר גַּרְאָשָׁנָס, וּוּאָס דִּי מַאְמָעָ פַּאָרְדִּינְטָפָּוָנָם וּוּעָשָׁ וּוּשָׁן. וּוּי וּוּעָט מַעַן דַּוְרְכָּקָוּמָעָן? אָוּן כּוֹצְץ דִּי זָאָרָגָן, הָאָט נָאָכָּב אַרְמַאְנְדָּאָז מִיטְגָּעָבָּרָאָכָּט

הוינט אינ שול א בייעז סינע, א קאָס אַלְעַ דִּיבֶּכָּע אָנוּ זָמָע.
אָפַּדְּרִיךְ אַנְגָּט אָנוּ דֵּי פָּאַלִּיכְּסְטָן, וּוֹאָס אָזְּ מַעַ בָּעַט בָּאַ זַּיִּ
אַרְבָּעַט אָרְנוּ עַסְּנָ, צַעֲמָאַזְקָן זַיִּ אָנוּ פָּאַרְזָעַצְנָ נַּאֲכָ דָּעַרְצָו אַינְ טַפִּיסְעָ...
אַינְ שָׁוֹל אַיְזָגְוּעַן דִּיןָן, לִיכְטִיקָּ, גַּעֲפָגָטָן. אַיְזָעַם צַיְמָרָ פָּוָן זַעַקְסָטָן
קְלָאָס זַיְנָעָן אָפַּדְּרִיךְ אַפְּנָעָן גַּעַהְאַגְּעָן בָּאַפְּוֹצָטָ מִיטָּ דֵּי גַּאֲצִיאָנָאָלָע
וַיְיִסְּבְּלִיעַ פָּאַנְעָן, דֵּי בִּילְדָּעָרָ פָּוָן דֵּי אַרְגָּעָנָטָנָעָר גַּעַנְדָּאָלָן אָנוּ
פָּאַטְּרִיךְ אַטְּן—בִּיכְכִּיקָּ אַוְעַלְכָּ אָנוּ זַאְתָּע מִיטָּ גַּאֲלָדָעָן אָפַּדְּ
אַקְסָלָעָן אָנוּ מִיטָּ אַסְאָקָ מַעְדָּאָן אָפַּדְּ דֵּי בִּרְיִיטָאַרְוִיסְטָעָטָלָעָטָ ברְוּסְטָן...
אָנוּ אַרְמָאַנְדָּאָ הָאָט זַיִּ אַיצְטָ פִּינְטָ וְהָאָטָ, שְׂרָעַקְלָעָכָ פִּינְטָ גַּעַהְאָטָ
בָּאַ זַיִּ עַרְגָּעָץ אַיְזָ אַטְּפִּיסְעָ, הַינְטָרָ שְׂוּעָרָ שְׂלָעָסָרָ אָנוּ אַיְזָעָרָנָעָ
גְּרָאָטָעָס, זַיִּצְטָ דָּאָכָ אַיצְטָ דָּעַרְטָמָאָטָעָ....

קיִינְ לִימְודִים זַיְנָעָן הוַיָּנָט נִישְׁתָּחָבָט הָאָט מַעַן שְׁטִיִּ—
עַנְדִּיקְ גַּעַזְגָּעָן דַּעַם אַרְגָּעָנָטָנָעָר הַיָּמָן, אָנוּ נַּאֲכָדָעָמָ הָאָט דָּעַרְ לְעַרְעָרָ
פָּוָן זַעַקְסָטָן קְלָאָס גַּעַהְאַלְטָן אַ לְאָנָגָעָ רְעַדָּעָרָ פָּאָרָ דִּי קְנָנְדָעָר. עַרְ הָאָט
זַיִּ דְּעַרְקְלָעָרָטָ, אָוְאַיְצָטָעָרָ וּוּעָלָן זַיִּ שְׁוִינָ זַיִּבָּן זַיִּבָּן דָּעַרְ אַרְוִיסְטָאַזְקְלָאָס
אוְאַיְצָטָעָרָ וּוּעָלָן זַיִּ זַיִּבָּן שְׁוִינָ גַּרְוִיסָעָ אָנוּ זַיִּ וּוּעָלָן דָּאָרָפָן אַסְאָקָ
לְעַרְעָנָגָ, קְעָדָיָיָ צָוָרָ וּוּרְעָנָגָוָעָ יְגַגְלָעָכָ פָּאַטְּרִיךְ אַטְּן אָנוּ גַּעַטְרִיעָזָ וַיִּנְ
פָּוָנָעָטָם הַיְלִיקָן, פָּאַטְּרָלָאָנָדָ. אָנוּ פָּאַרְעָנְדִיקָטָ הָאָט עַרְ דְּעַרְמִיטָטָ, אָנוּ
אוּרִיבָעָרָ פָּוָן דֵּי שְׁילָעָרָ הָאָט וּוּלְכָעָ נִיטָ אַיְזָ פְּרָאָגָעָס, זָאָלָ עַרְ
דָּאָ פְּרָעָנָגָ אָנוּ בָּאָקוּמוּנָגָ אַגְּעַנְטָפָרָ.

הָאָט זַיִּכְ אַרְגָּעָהָיָבָן אַיְינָעָרָ אַיְאָטָ, וּוֹאָס אַרְמָאַנְדָּאָ קָעָן אַיְם נַּאֲכָ
פָּוָן פִּינְפָטָן קְלָאָס—פָּעַדְרִיךְ אָנוּ אַפְּרָעָגָוָעָטָן:

— הַעַרְ לְעַרְעָרָ, דְּעַרְלִיבָטָמָירָ פְּרָעָגָוָדָ קִינְדָעָרָ, צִי אַלְעַהְאָפָןָ

הַוַּיָּנָט גַּעַגְעָסָנָ פְּרִישְׁטִיקָ? דָּעַרְ לְעַרְעָרָ הָאָט עַפְעָס מַאֲדָנָעָ אַצְּיָאָוִיס גַּעַטְאָן דַּעַם קָאָפָ, וַיִּ
סְיוֹוָאַשְׁטָ פְּלוֹצְלִינָגָ עַגָּג גַּעַוְאָרָגָן דָּעַרְ וַיִּסְעָדָ אַגְּגָעָקָרָאַכְמָאַלְעָטָעָרָ קְרָאָגָןָ
אוּבָמִיטָ כְּשָׁאָדָ אַקְוָקָ גַּעַטְאָן אָפַּדְּרִיךְ אָנוּ:

— וּוֹאָס אַיְזָ דָאָס פָּאָרָ אַפְּרָאָגָעָ? סְיָאָוָיְזָ אַבְּקָנָאָסָנָ אַדְרָזָ...

אַבְּעָרָ אַהְיָשָׁעָ גַּרְוָעָפָ קִינְדָעָרָ, אָנוּ צְוִוְיָשָׁן זַיִּ אַוִּיכְ אַרְמָאַנְדָּאָ, הַאָבָןָ

שְׁוִינָ אַהְיָבָאָטָ גַּעַטְאָן דִּי הַעַנְטָ:

— הַוַּיָּנָט נִישְׁתָּחָבָטָן!

פָּעַדְרִיךְ אַלְיָיָן הָאָט אַוִּיכְ גַּעַהְיָבָן דֵּי הַאנְטָ אָפַּדְּנָיָן, אָנוּ נִישְׁתָּ
פָּרָעָגָנְדִיקְ קִינְ דְּעַרְלִיבָנִישָׁ בָּאָמָ לְעַרְעָרָ, הָאָט עַרְ גַּעַנוּמָעָנָ דִּידָ...

דָּעַרְ לְעַרְעָרָ הָאָט זַיִּכְ עַפְעָס זַיִּכְ פָּאַרְלָאָרָגָן פָּוָן דָּעַרְ אַוְמָגָעָרִיכְטָעָרָ

ווענדונג, וואס דער שמיינט האט אָנְעַנוּמָעַן. אונ פעדרייטא איז שוין וווײַיט אוועק: ער האט שוין גערעדט ווענג דעם, או די קינדרער זאָלָג פֿאָדערן הײַטָּע פֿרִישְׁטִיקָן פֿוֹן שָׁוֹלָן, אונ אָזֶן מָעָזֶן זאָלָג נִישְׁתָּשָׁלָאנְגָן מִיט קִין ווַיַּדְעַס אַיבָּעָר די הענט, אונ אָזֶן מָעָזֶן זאָלָג דּוּעַצְּיִילָן אַמָּאלָן, ווי עס לאָפָּן די אַרְבָּעָטָעָר-קִינְדָּעָר אֵין אַנְדָּעָר לְעַנְדָּעָר אֵין אֵין סָאוּוּטָנְפָּאָר-בָּאנְדָּ.

פֿעַדְרִיטָא אִיז גַּעֲוָעָן אַיְגָעָר פֿוֹן די בעטְטָע יַאֲטָן אֵין דָעָר אַרְגָּעָנְדָּטָן פֿיַּאָנְעַרְנְגְּרוֹפָּע אֵין דָעָר פֿאָטְרִיכְאָטִישְׁעָר קָאָפִיטָּאַלְסִיטִישְׁעָר אַרְגָּעָנְדָּטָן שָׁוֹלָן, אֵון ער האט זיך גּוֹט צּוֹגְעַנְדִּיְיט צּוֹם עַרְשָׁתָן טָאָגָן פֿוֹן נִיְּיָהָן לְעַרְבִּיאָר ...

ארְמָאַנְדָּאָה האט אַיצְט גַּעֲקוֹקָט אֶפְפֿעַדְרִיטָאָן מִיט אַסְאָק לְיִבְעַ אֵון צּוֹפְּרִידְנְקִיטָּה. אֵון פֿוֹן זִיְּנָעָן דְּרִיסְטָעָר רִירָך וַיַּכְּלִיְּנָן אַוְיכָן אָנְגַּעַנְמָעָן מִיט דְּרִיסְטְּקִיטָּה, אֵון ווּעָן דָעָר לְעַרְעָרָה האט עַנְדְּלָעָכָּא אַפְגָּעַשְׁתָּעָלָט פֿעָעָדָה דְּרִיטָאָן אֵון גַּעַהְיִיסָּן רִיבְּדָן אַנְדָּעָר קִינְדָּעָר — «אַבָּעָר צָו דָעָר זָאָכָּה» — האט אַרְמָאַנְדָּאָה זיך אַפְגָּעַשְׁתָּעָלָט אֵון אַפְּרָעָן גַּעַטָּאָן : — הַעֲרָר לְעַרְעָר ! אַיכָּוַיְל ווִיסְנָן, פֿאָרוֹאָס זִיְּנָעָן דָא בָּא אָונְדוֹ אֵין לְאָנְדָּז אַוְיפִּיל הַוְּגַעֲרִיקָּע אֵון אַוְיפִּיל אַרְבָּעָטָלָאָז ?

דָעָר לְעַרְעָר אַיְסָרָים פֿוֹן גַּעַדְוָלָד. ער אִין צּוֹעַרְשָׁתָן רֹויָט גַּעַוְאָרָן אֵון באַלְד שְׁטָאָרָק בְּלִיְּיכָן. ווֹאָלָט הַלְּינָט נִישְׁתָּגַעַן דָעָר עַרְשְׁטָעָר יַאֲנְטוּוּזָה דִּיקְעָר טָאָגָן פֿוֹן אָנְהִיָּב לְעַרְבִּיאָר, ווֹאָלָט עַד זִיכְּרָעָר גַּעַזְעַצְּטָמָע מִיט די פֿוֹיסְטָן אֵין טִיש אֵון עַפְשָׁעָר גַּעַלְאָוָת אַוְיכָן די שָׁאָרְפָּאָנְטִיקָּע וַיְרָע אַיכָּן גַּעַגְּנָה אַיבָּעָר די קִינְדָּעָרְשָׁע הַעֲנָט. נַאֲרָא אַיצְט האט ער פֿאָרְבִּיסָּן די לִיְּפָנָ אֵון זִיכְּבָּר אַגְּגָנָט מִלְּטָן אַלְטָן גַּעַוְיִינְלָעָכָן עַנְטָפָעָר :

— זַוְעַסְטָן עַלְטָעָר וּוּרְגָּן, זַוְעַסְטָן זִיכְּבָּר אַדְרָוִיסְטָן... אַבָּעָר אַרְמָאַנְדָּאָן, ווּלְכָלְכָל האט אַיצְט דְּרֶפְּרִילָט אֶפְפֿעַדְרִיטָן זִיכְּבָּר טִיקְנִידְקָע אַוְיכָן פֿוֹן פֿעַדְרִיטָאָן אֵון נַאֲכָל עַטְלָעָכָע כְּעוּוֹרָע, האט דָעָר עַנְטָפָעָר נִישְׁתָּגַעַן בְּאַפְּרִידִיקָט :

— דְּרֶפְּאָר פְּרָעָג אַיכָּדָאָכְּבָּאָ, הַעֲרָר לְעַרְעָר, ווַיְיָל אַיךְ זִיְּנָט דָאָכְּבָּאָ שָׂוִינָן עַלְטָעָר גַּעַוְאָרָן, ווִיסְטָמָע אַיךְ דָאָכְּבָּאָ שָׂוִינָן.

בָּאָמָּה לְעַרְעָר האט שוֹינָן דָעָר גַּעַדְוָלָד גַּעַפְלָאָצָט. ער האט אַפְגָּעַה אַקְטָם קוֹרֵץ אֵון שָׁאָרָט :

— אַרְמָאַנְדָּאָה ! מַאֲרָגָן מוֹעֵדוֹ קּוֹמָעָן מִלְּטָן טָאָטָן דִּינְעָם, ווּלְגָן מִיר שָׂוִינָן אֵין אַינְסְפָּעַקְטָעָר-צִימָעָר מִיט דִיר אַ שְׁמוּעָס טָוָג... אַרְמָאַנְדָּאָה האט זיך נִישְׁתָּגַעַן פֿאָרְלָאָר :

— נא מיליג בעסטען ווילג, הער לערער, קען איכּ מאָרגן מיטן טאטן
ニישט קומען. מײַן טאטע האָט געבעטן אַרבעט אַדער עסן, האָט מען
אַים דערפֿאָר אַרְבִּינְגְּזָעֶצֶט אַין טְפִיסֶּע!

צווישן די קידער אָפּ די בענק איז דורך אַ שטילער טומל. מ'הָאָט
געקופט מיט מיטגעפיל אָפּ אַרְמָאנְדָּגָן, אָונֵן דער לערער האָט אַ זָּאָג
געטָּאנְ:

— אָזְוִי? אַיְן דִּינְג טאטע גָּאָר אַ קָּאָמוֹנִיסֶּט? גוֹט צוּ ווִיסְגָּן... ווּעָסְ—
טוּ קוּמָעָן מָאָרגָן מִיט דָּעַר מַאֲמָעָן. אָונֵן דוּ, פֿעַדרִיטָאָ, זָאָלָסְט אָוִיכּ אָן
דָּעַם טאטן מָאָרגָן נִישְׁט קָומָעָן.

פֿעַדרִיטָאָ האָט זִיכּ אָופֿגְּעַשְׁטָעַלְתָּ:

— גוֹט, הער לערער! נָאָר דָּעַרְוִילְ לִיגְ אַיכּ פָּאָר, אָוּ דָעַר גָּאָנָּה
צָעַר זַעַקְסְּטָעַר קְלָאָם זָאָל אַנְשְׁרִיעִין אַ בְּרִיוֹ אַינְגַּ דָעַר פָּאָלִיצִי אָונֵן פָּאָר
דָעַג, מִזְאָל בְּאַפְּרִיעִין אַרְמָאנְדָּאָס טָאטָן אָונֵן בְּאַפְּרִיעִין אַלְעָ אַרְבְּעַטְעָר.
פֿעַדרִיטָאָ האָט נִישְׁט באָוּזָן צוּ עַנְדִּיקָן וַיְידָן: דָעַר לְעַרְרָה האָט
אַים אַכְאָפּ גַּעַטָּאנְ פָּאָרָן קָאָרָק אָונֵן אַרְוִיסְגָּעַשְׁלִיךְדָּעַרְתָּ פָּוּן קָלָאָס —
נָאָר דָעַר יָאָנְטָעוּ פָּוּן אַנְחִיבָּה לְעַרְנִיאָר אַיְן שְׂוִינְ אַלְצִינְ פָּאַרְשְׁטָעַרְתָּ
גַּעַוּעַן...

דער דרייטער פונקט.

ארום האלבער נאכט זייןגען שווינ די נאסן אינגןצען שטיל גע-
ווארגן. די אינצלאנע, אפנעריסענע בייס אונ רעוואַלְוָועָרְ-שָׁאָסָן האָבָּן
אומגעעהרט. אִין די טונקל-בלוייע הײַכְּן האָבָּן רָאַשְׁיָקְּ-גּוּקְּלָאָפְּטָן די מָאַטָּאָרָןְ-
הערצער פון די מיליטעריש אעדראָפְּלאָגָעָן, וואָס האָבָּן מיט בריטע געלע
פרָאַזְשָׁעַקְּטָעָרְ-לָאָפְּעָס גַּשְׁאָרָת אָוֹן גַּעֲנִישְׁטָעָרָת אַיבָּעָר אלע ווינקעלעכ
פּוֹן דָּעָר דָּרִיטָהָלְבָּנְ-מִילְּיָאָנִיקָּעָר אַרְגָּעָנְטִינְיָעָר הַוִּיפְּשָׁטָאָט. אִין עַטְוֹאָס
צָוְגַּעַשְׁטִיקָטָן לִיכְּטָפָּן די גַּאַסְּנְ-לָאָמְטָעָרָן אֵין זַיִּיצְּטָגְּ גַּעַלְעָגָן אַפְּאָרָ-
טִיעַטָּעָמִיט פָּאַרְמָאָכְּטָעָ לְאַדְּנָס אָוֹן גַּעַשְׁוֹוָגָן. אַ שְׂטִילְ-וּוִינְטָלְעָ אֵין
אוֹמְגַּעַלְאָפָּג אַיבָּעָר די גַּאַסְּנְ, גַּעוֹוָאָלְטָ פָּאַרְקָנִינְפָּן אַ שְׁמוּסָמִיט די טָוָנְקָלְ-
גְּרִינְעָ פָּאַלְמָעָם. נָאָר זַיִּ, וּוַיְיָנְקָ פְּלִיבָּרָעָ צּוֹם שְׁטִילָן וּוַיְנָטָל, זַיְנָעָן
גַּעַשְׁטָאָגָעָן אוֹמְבָּאָוּגְּלָעָב אָוֹן אִים נִישְׁתָּגַעַנְטָפְּרָט. שְׁטָאָרָק באָ-
וּוָאָפְּנָטָעָ אָפְּצִיעָרִישָׁעָ פָּאַרְטָרְבָּפָּן אִין די הַיּוּעָרָ די לְעֵצֶ-
טָעָ דָּרִיְּסָטָעָ אָוֹן נִינְעָרִיקָעָ בִּירְגָּעָר.
די „נאַצְּיָאנָלָעָ רְעוֹאַלְיוֹצְּיָעָ“ אֵין גַּעַוּעָנָ פָּאַרְעָנְדִּיקָט. באָ דָעָר
מאָכָט האָט זַיִּכְּ גַּעַשְׁטָלָט דָעָר גַּעַנְעָרָאָל אוֹרְבִּירָוּ, דָעָר פְּרָעָרָ פָּוֹן די
פָּאַשְׁיסְטָן.

און אַינְדָּעָרְפָּרִי...
אַ גַּעַוְיִינְלָעָכָעָר קִילְבָּלְעָכָעָר אַרְגָּעָנְטִינְיָעָר זַוְּמָעָרָ-אַינְדָּעָרְפָּרִי, אַ חָלָל-
בְּלָאַנְדָּעָר מִיט לִיכְּטָקְּ-בְּלוּיָּעָ אוִיגָּן. די אַיְתָאָלְעָנִישָׁע גְּרִינְסְ-הַעֲנְדָלָרָע
הָאָבָּן, וּוְ שְׁטָעָנוֹדִיקָּ, אָפְּ זַיְעָרָעָ האָנְטָ-וּוְעָגְּלָעָכָע צָפְּרִיטָרָ גְּרִינְזְוָאָרָג אִידָּ
בָּעָרָ די הַיּוּעָרָ. בְּרוּינָעָ יְוָגָעָ יָאָטָן הָאָבָּן גַּעַטְרִיבָּן קְלִיְּנָעָ הַעֲרְטָלְעָכָיָ,
זַיִּכְּ אָפְּגַּעַשְׁטָמְלָט באָ דִי טִירָן פָּוֹן זַיְעָרָעָ שְׁטָעָנְדִּיקָעָ דִּימְכָעָ קְלִיעָנָטָן.
דָּאָ אָפְּנָ אָרָט אַיִּנְ בְּלָעָכָעָן קָעְנְדָלָעָכָע אַנְגָּעָמָאָלָקָן די פָּאָרָ גַּלְאָזָ מִילְכָּ.
די קָעְלָבָעָר, מִיט לְעָדָרָנָעָ שְׁלָעָטָר אֶאָזְ די מִינְלָעָר, הָאָבָּן דָּעָרְבָּיָאָ-
מְעָרְלָעָכָע גַּעַמְעָקָעָט מִיט אַ הוּגְעָרִיקָן וּוּוִיטָקָ אִין די גְּרוּסָעָ אוִיגָּן...
אָפְּגַּעַשְׁטָמְלָט, פָּאַרְכִּישְׁעָכְּטָ אַרְבָּטְלָאָזָעָ, וּוָאָסָהָאָבָּן שַׁוִּינְגָן לְאָנוֹגָ פָּאָרָ-
לְאָרָגָן די האָפְּעָנוֹגָן צּוֹ קָרִינְגָן אַרְבָּעָט אָוֹן צְוִיקָן וּוּרְעָן מְעַנְשָׁגָן, הָאָבָּן

מית שמצויקע אויסגעטלארטע פינגער גענישטערט אין די מיסטקאסטנט
בא די טירג... ארבטער, וואס האבן נאכ דערוילע יא געהאט ארבצע,
זייןע געגאנגען אין די פאבריךן, קוקנדיק מיט זוי אונ שרעק אפ זיין
ערע באויעירם בא די מיסטקאסטנטס:—"ווער וויסט? עפשער מאָרגן
אייבערמֿאָרגן מיר אויכ?..."
א געויניגלעכער ארגנטינער זומערדייקער אינדרפרַי... נאָר... אַפְּסֵל
אנדערש.

אָפֶן די ווועט אין געדיכט געווונן צעלעפט דער נײַער ערשותער
דערקערט פון דער נײַער "נאָצִיאָנָאַלָּעָר" רעיגרונג. זי היפשׂ פִּירְקָאנְטִי
קע פָּאָפִירְן זייןען געווונן צעלעפט געדיכט, מע זאָל זיי קענען לַיְעַ
נען גריינְג, זיל ניט דָּאָרְפְּן שְׁטוֹפְּן אַרוּם זיי, וואָרְעַם בעמְילָע האָבָן
שׂוֹין מַעַר וּזְיַי דָּרְיַי מַעֲנְשָׁן זיל נִישְׂטָפָן פָּאָרוֹזָמְלָעָן אַפְּ אַיִּינְ
אָרט. זי פָּאָלִיצְיִישָׂע אָבוֹ אָפִיצְעִירִישָׂע פָּאָטוֹרְלָן האָבָן שׂוֹין גענוֹג פְּלִיעַ
סִיק אַכְּטָנוֹג גַּעֲגַּעַן אָפֶן דַּעַט.

הָאָט מַעַן זַיְקָעְלִיבָן נָאָר צַו צְוִיְידְרִי בָּא יַעֲדָן פָּאָפִירְלַ, גַּעַד
וּאָלָס, וּזְיַי דָּעַר שְׁטִינְגָּעָר אַיְזָן בָּא נִיְּיעַ מַעַלְדוֹגָעָן, זַיְקָעְלִיבָן מִיטַּן
איינְדרְוקָן אַיְינְעָרָד מִיטַּן צְוִיְינְג, זַיְקָעְלִיבָן אַוְן דּוֹרְכְּשָׁמוּסָן.
אָפְּער, אָז מַע אַיְזָן שְׁבָעַל דּוֹרְכְּגָעַלְאָפָן מִיטַּן קְרוֹצָן
דָּעַרְקָעַט, הָאָט מַע אַיְינְעָרָד צְוִיְינְג שׂוֹין גַּאֲרְנִישָׂט גַּזְוָגָט. מַע הָאָט
זַיְקָעְלִיבָן אַיְינְעָרָד דַּעַט אַגְּדָעָן פָּאָדוֹרְסִילָעָכָר פָּאָרוֹוְנְדָעָט אַגְּגָעָקָט,
אוֹז וּזְיַיְקָעָר פָּאָרוֹיכְטִיקָעָה האָבָן אַשְׁטָּאָרְקָן קוּוֹטָשָׂ גַּעַטָּאָן מִיטַּן
פְּלִיעַצָּעַט...
אַיְינְעָרָד פָּוֹנְקָט הָאָט זַיְקָעְלִיבָן צְוִיְינְג, אָז דָּאָס לְאָנְד וּוּרְטָט אָפֶן
אָוּמְבָאַשְׁטִיבָטָעָר צַיִּיט דָּעַרְקָעַט אָפֶן בָּאָלְאָגְוָרְנוֹגְצָוְשָׁמָּאָן.

אַיְזָן צְוִיְינְג פָּוֹנְקָט הָאָט זַיְקָעְלִיבָן: וּוֹעֵר עַס וּוֹעֵט שְׁטָעָרְדָן זַיְקָעְלִיבָן
גַּעַזְוָעַשְׁאָפְּטָלְעָכָעָר דָּוּמִיט מִינְדָּלְעָכָר אָדָעָר שְׁרִיפְּכָלְעָכָר פָּרָאָגְאָנְדָעָ,
וּוֹעֵט דָּעַרְשָׁאָסָן וּוֹעֵן אָגְרִיכָּט.
אוֹז דָּעַר דָּרְיְתָעָר פָּוֹנְקָט הָאָט צְוִיְגָעָבָן: יַעֲדָעָר בִּירְגָּעָר, וּוֹאָס וּוֹעֵט
אָנְטָרְעָפָן אָפֶן אָזָא שְׁטָרְעָרָד פָּוֹנְקָט גַּעַזְוָעַשְׁאָפְּטָלְעָכָר דָּוּ, דָּאָרָפָ אַיִּם
צְוִפִּירְן צָוָם עַדְשָׁטָן אָזִיצָר אָפֶן צַו דָּעַרְשִׁיְּטָן.
זי "נאָצִיאָנָאַלָּע דָּעַוּאָלְיוֹצִיעַ". אַיְזָן גַּעַוְוָעָן פָּאָרוֹנְדִּיקְטַ...
בָּא אַיְינְעָרָד וּוֹאָנְטָן אַיְזָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן לְעַאָנָאָרְדָּא וּוּרְגָּאָנִי. זַיְנָעָ
הָוִיכָע בְּרִיטְפְּלִיצְיִקָּע 22 יָאָר האָבָן גַּוְאָזָטָן פָּוֹנְקָט סִינְעָ אָוֹן צָאָרָן.

די גרויטע שווארצע אונגן אין דארן ברוינעם פָּאַנְעֵם האבן געבענט
מיט א ציינ-קריצנדיקער פִּינְצֶטְעָרְנִישׁ. ער האט נישט אויסגעהאלטן אוֹן
אויסגעלאָז א שראָפ אַיטָּלְיָעָנִישׁ זִירְלְ-וּ-אָרְט אָן שְׂנָעָל אָפְּגָ�נָּגָ�נָּגָ�
פֿוֹן דָּעַר וּ-וְאַנְטָן.

דעָר יונגעָר אַיטָּלְיָעָנִישׁעָר מַעֲטָאַלִּיסְט אָין גָּ�נָּגָ�נָּגָ�נָּגָ� אָפְּ דָּעַר אַדְבָּעָט
אָין זָאוֹאָר. ער אָין אִיצְּמָט גָּ�נָּגָ�נָּגָ�נָּגָ� שְׂנָעָל, זִיכְּ נִישְׁת אַדְוּמְקָ�קְּנִידְּקָּאָט
די זִיפְּטָן. זִיכְּ בְּרִיטְּיָהָה אַרטָּעָה האטָה אָטָה אַין הוֹיזְנְ-קָעְשָׁעָנָעָ, וּוי אָ
שָׁאָרְפְּ-גָּ�עָלְאָרְעָנָעָם דָּעְוָאָלְוָועָר צְוָנוֹנְפָּגְעָדְרִיקָט אָ רָאְלָקָע שְׁמָאָלָע לְאָנָגָ�
בְּלָעְטָלָעָכָ—אָן אַיבְּרָעְבָּדְיָיבָ פָּוּנָעָט הִיפְּשָׁנָעָ פְּעָקָלָ, וּאָסָעָ ערְאָט נְעַכְּטָן
ニישט באַיזְוָן אַינְגָּאנְצָן צְוָוָאָטְיָילְיָהָ.

— «עַמְּדָעָרָס! הַעֲנָקָעָרָס!»—הָאָט שְׁטִיל גַּעֲבָרָומָט פָּאָר זִיכְּ לְעָאָט
נָאָרְדָּא, צְוָנוֹנְפָּרְדִּיקְּנִידְּקָּאָט די בְּלָעְטָלָעָכָ אָין קָעְשָׁעָנָעָ אָוָן טְרָאַכְּטָנְדִּיק וּוְעָגָן
דעָר וּוּיְטָעְרָדְיָיקָעָר אַדְבָּעָטָ פֿוֹן קָאָטְיָוָגָ, וּוְעָגָן די נִיעָעָ מַעְטָאָדָג, וּוּלְכָעָ
סְּיוּעָט אַיסְקָוּמָעָן אָנְצְּזְוּוֹעָנָדָן, אַוְעָקְגִּיְעָנְדִּיק אָין אַוְנְטָעְרָעָרָ. פָּאָר אִיםָּ,
אָגָעָוָן, אָין די אַוְנְטָעְרָעְרָדְיָישָׁע אַדְבָּעָטָ קִינְגָּ נִיְּסָט נִישְׁת גָּ�וָעָן. סְאָיָן
נָאָכָּבָ קִינְגָּ פּוֹלָעָ צְוָוָיָּי אָדָר נִישְׁת גָּ�וָעָן, זִינְטָ ערְאָיָן גַּעֲקָוּמָעָן אַהֲרָעָ
פֿוֹן אַיטָּלְיָעָ.

«מוֹסָאָדִיָּנִי הָאָט אַוְיסְגָּעָלְעָרָנָט»—פְּלָעָגָט עָרָ זִיכְּ וּוּצְלָעָגָ די לְעַצְמָעָ
צְיִיטָ, וּוֹעָן סְאָיָן שְׁוִינְגָּ קָלָאָר גָּ�וָעָן, אָוָן די טָעָגָ פֿוֹן דָּעַר, «לְגָנָאַלְקִיטִּיָּתָ
אָיָן אַרְגָּעָנְטִינָעָ זִינְגָּעָן גַּעֲצִילְטָעָ.

אוֹזִי טְרָאַכְּטָנְדִּיק, אָיָן עָרְאִינְגָּ אָיָן זָאוֹאָר, אַפְּגָ�נָּגָ�נָּגָ�נָּגָ� דָּעַם בְּלָעָ
כָּעָנָעָם נָוָמָעָ זִינְגָּעָם אָוָן אוּעָקָעָ אָיָן צָעָכָ. אוֹזִי טְרָאַכְּטָנְדִּיק, הָאָט עָרָ
אַיְגָ�גָעָשָׁלָאָסָן אַיְגָ�גָעָמָעָ אַיְגָ�גָעָמָעָ אַיְגָ�גָעָמָעָ אַיְגָ�גָעָמָעָ אַיְגָ�גָעָמָעָ
דעָר אַפְּוּעָעָר הָאָט אַפְּגָ�עָשָׁעָלָט זִיכְּ שְׁוּוֹרָגָ פְּלִיְשִׁקָּן גּוֹפָלְבָעָן
לְעָאָנָאָרְדָּאָס וּוּאָרְשָׁתָאָט. אַנְגָּעָקוּקָט לְעָאָנָאָרְדָּאָן מִיטָּ די כִּיטְרָעָ גְּרוּיָעָ
אַיְגָ�גָעָלָעָכָ אָוָן אָ זָאָגָ גַּעֲטָאָן:

— אָיָן וּאָסָס, לְעָאָנָאָרְדָּאָ? מָעָר וּוּלְגָן מִיר שְׁוִינְגָּ פֿוֹן דִּיר קִינְגָּ צָאָ
רָעָם דָּאָ נִימָטָה האָבָן, אִידָּאָ? וּוּסְטָ שְׁוִינְגָּ מָעָר קִינְגָּעָם נִישְׁת בּוֹנְטָעוֹן,
הָאָלָ שְׁוִינְגָּ צִיְּמָטָ צְוָוָן אָסְטָאַקָּאָוָגָעָר מְעַנְטָשָׁ... הָאָט דָּאָכָּ גַּעָּ
לְיִיעָנָט דָּעַם דְּעָקְרָעָט. אָשָׁאָד, אָזָא שְׁיִנְגָּעָר גָּ�עְוָנְטָעָר יָאָט, וּוי דָוָ... זָעָ,
הָיִת וּיכְ, דִּיכְנָ קָאָלָעָ זָאָל נִישְׁת דָּאָרָפָן וּוּרָגָן קִינְגָּ אַלְמָאָנָעָ, נָאָכָּ אַיְרָעָר
זִי הָאָט כָּאַסְעָנָעָ גַּעַתָּהָטָ...

אַיְגָ�גָעָמָעָ פֿוֹן די מָאָטָאָרָן אָיָן דָּעְרָטְרָוָנָקָעָן גָּ�וֹאָרָן לְעָאָנָאָרְדָּאָס
צָאָרְנְדִּיק שָׁאָרָפָ זִידְלְ-וּ-אָרְטָ...

עלעלכע מינוט פארן מיטיק-אייפערטייס איז אינ צעכ אידין דער געלקילדטער.

די ציוויל-געלקילדט האט לעאנארדא געקענט. ער פלאג זי אפט זען אפ קאמוניסטייש מאסנ-מייטיגען. ער האט גוט געוווסט נאך דאן, או ווען ער גיט צו צו זי אונ הייבט אוות זיער לאז, טאטט ער זי כעד אן דארטן אפ דער לינקער זיט דעם וויס-בלויין עמאלייטן ציכנן פון דער ארגענטינער געההימ-פאלאצ'י.

די מאטאָרנ זייןען שטומ געלבלגן. די פאָרשותיער פון דער "נאָ ציאָנאלער רעוואָלוציע" האָבן באַקמען דאס וואָרט... ס'האָט זיך אַנגעההיבן די אונטערזוכונג.

אַ הונדערט אַרבעטער זייןען געשטאנען לענגויס דעם צעכ, באָ די וואָרטאָטן, די ברוינע הענט פארהויבן אַינדערהייך, זייןען זי געד שטאנען מיט קאלטער פֿאָרגלוּווערטער פֿענעמער אָונ אַויסדריקלאָזע אַויגן. די שפֿיאָנעס זייןען יִכְドּוֹרְכְּגַעְגָּנוּגָעָן לענגויס די רֵיִעַן אָונ אָומֶזֶסֶט גַּעֲשְׁטָאָכָן מִיטָּן שָׂאוֹרָפֶן די אַוְיְגָן אָינ צִוְּסִידְרִיקְלָאָזֶעֶת פֿעַנְעַדֶּר פון די אַרבעטער. האָריַיךְ הענט האָבן געשלַעַטַּפְּט פון די קעשע-געס פון די סְפַּעַצְּ-קָאָסְטִימָן אלְצָ, וואָט דָּאָרטָן האָט זיך געפּונְעַן, אָונ אַנטוּישָׁטָה האָבוֹן זיך די הענט אַומְגַעְקָרֶט צְרוּקִים: נִישְׁתְּגַעְעַן אָינ די קעשענְעַס גַּאֲרִינְשָׁט אַזְיִינְס, וואָס זָאָל "שְׁטוּרָן די גַּעַזְעַלְשָׁאָפְּטָלָעַכְּבָּדָן". אַיְבָּן טִיפְּעָר שְׁטִילְקִיְּט אָיז די אַונטערזוכונג שׂוֹן גַּעַגְעַגְעַן צו אַיר סָאָפֶן. גַּעַבְּלִיבְּן אָיז אַינְגָּאנְצָן בְּלוֹוִוָּו אַדְרִיְּפִּיר אַרבעטער צו באָזְעַן. אָפֶן די אַפְּיצְעַרְישָׁע גַּלְאָטְרָאוּרְטָע מַוְסְקָוְדְּרִיקָע בְּרוּנְיָע פֿעַנְעַמְעַר האָט זיך צְעַלְגִּיט אָן אַומְצָפְּרִידְנִיקִיט...

נָאָר באָלְדָה האָבן די פֿעַנְעַמְעַר זַיְעַר אַפְּגַעְלִיכִים מִיט אַ ווִיסְטָעָר בְּיַיְוּוּלְיִיךְעָר פְּרִיד: דָּעַר שְׁפִּיאָן, וואָס האָט באָזָכְטָן לעאנארדאָן, האָט אַוש אַוְיסְגַּעְשְׁרִיגָן פון האָנָאָע:

— הָעָר קָאָפִיטָּאָן, סְאָיָן דָּאָ!
אָונ אָינ זַיְג ווִיכָּר האָריַיךְ הענט האָט זיך פָּאָנָאָנְדָעָר גַּוְוִיְּקָלְט
דָּאָס בְּלָעְטָלְלָה פון אַרגְעַנְטִינְגָּעָר קָאָמִיגָּוּן.
לְעַאנְאָרְדָּא אָיז אַ רְעַגְעַ גַּעוֹאָרָן טְוִיטְ-בְּלִיכְ, נָאָר באָלְדָה האָט אַ שְׁטָאָרְיךְעָר רְוִיטְקִיְּט זיך אַנְגְּעַזְנְדָב אַפְּ דָּעַר בְּרוּינְקִיְּטָן זַיְג פְּאָנְעָם.
ער האָט עַפְעַס גַּעַפְרָוּס זַאָגָן, נָאָר דָּעַר שְׁפִּיאָן האָט אַיְמָ צְגַעְטָרָאָג
דָּעַם רְעֻוּאָלְוָעָר צָוָם שְׁלִיכִים:

— שוויניג, פאסקרוקסטווע דו! ..

אונ צומ עלטערן אָפִיעַזֶּר :

— הער קאָפִיטָן! פִּילְט אֹוִיס דעם דְּרִיטֵן פֿוֹנְקַט פֿוֹן דַּעֲקָרָעַט!
די אַרְבָּעָטָעַר זַיְינְגַּן נַאֲכָלֶץ גַּעַשְׂתָּאָנְגָּעַן אַיְнַט דַּעַר פְּרִיעָרְדִּיקָּעָר
פָּאוּעַ, די הענט אַינְדָּרְהַיִּיכְּ, נַאֲרָאָפְּ אַלְצָ גַּעַשְׂתָּאָנְגָּעַן אַיְנַט זַיְכְּ
אוּסְגָּוְלִיְּגַּט אַ וְיַלְדָּעַ שְׁרָעַ, אַונְ דַּעַמְּ עַלְטָעַרְן אוּפְּזָעַר הַאָט זַיְכְּ
אוּסְגָּוְלִיְּגַּט, אוּ עַרְגָּעַץ דָּאַ נַּעֲנַט לְעַבְּנָה אִים הַאָבָּן צִין אַ קְרִיצַּעַ
טָאנְ ...

לְעַאֲנָאָרְדָּא אַיְזָ אַיצְט גַּעַשְׂתָּאָנְגָּעַן אַינְמִיטֵן צָעַכְּ, אַרְמוֹגָעָרִינְגָּלְטָ מִיטָּ
די פְּאַרְשְׁתִּיְּעַר פֿוֹן דַּעַר „נַאֲצִיאָנָאָלְעָרְ“ מַאֲכָט. עַר הַאָט וְיַדְעָרָאָמָּאָל
גַּעַפְּרוֹוֹוֹט עַפְּעָס זַאֲנָגְּ, נַאֲרָאָפְּ אַפְּ זַיְגְּ פָּאנְגַּט הַאָט זַיְכְּ אַוְעַקְגָּוְלִיְּגַּט,
זַוְיִינְגַּן אוּיעַר אַונְ מַוְילְ, אַ בְּרוּנְ-בְּלוּעַ קִישְׁקָעַ פֿוֹן אַ גּוֹמְעַנְגָּט קַאנְ
טְשִׁקְ .

לְעַאֲנָאָרְדָּא אַיְזָ נַאֲכָלֶץ גַּעַשְׂתָּאָנְגָּעַן אַינְמִיטֵן צָעַכְּ. אַיצְט זַיְינְגַּן
בָּא אִים זַיְיַהְעַט פְּאַרְדְּדִיְּט גַּעַוְוָן אַהֲנְטָעַר אַוְ פְּאַרְקִיְּטָלָט. דַּעַר עַלְ-
טְעַדְעַר אָפִיצְעַר הַאָט הוֹיכְ אַיבְּרָעָלְלִיְּעַנְטָ דַּעַמְּ דַּעֲקָרָעַט, אַבְּעָרְעָלְלִיְּעַנְטָ
וּוִי אַטוּידְ-אוּרְטִיְּלָ, אַונְ נַאֲכָדָעַם אַ זַּאֲגַע גַּעַטְבָּאָט צָוְמָה יִנְגְּעַרְן :
— הער אָפִיצְעַר! פִּילְט אֹוִיס אַיְיָעַר הַיְּלִיקָעַ פְּלִיכְטָ פָּאַר אַיְיָעַר הַיְּיָ
לִיקָּן דְּוּמְפָלָן פָּאַטְעַלְאָנְדָר !

אַיְבָּ דַּעַר מִינְוֹט הַאָט אַיְנָעַר אַנְאַלְטָעַר גְּדוּיְ-גְּרוּיְעַר אַרְבָּעָטָעַר
אַרְאָפְּגָעָלָאָזָט די הענט, אַרְיִסְגָּוְלָאָפְּגָן פֿוֹן דַּעַר דְּרִי אַונְ צַוְּגָעָלָאָפְּגָן צָוְמָ
קַאְפִּיטָן. די אַיְבָּרִיקָעַ מַאֲכִתְהַאֲבָעַר הַאָבָּן נַאֲכָבָן נִשְׁתָּחַבְּ בָּאוֹזִוְן זַיְכְּ
אַרְיִינְטִירָן אַיְנַט דַּעַר לְאָגָעַ, נִשְׁתָּחַבְּ גַּעַוּוֹסָט, וּוֹאָסָ צַוְּתָּה מִיטָּן אַלְטָן,
אַונְ עַר הַאָט דְּעַרְוּיְלָ מִיטָּ אַ צִּימְעַדְיִקְעָר שְׁטִים גַּעַזְאָגָט :
— הער קַאְפִּיטָן! טַשְׁעַפְּט אִים נִיטָּ! עַר אַיְזָ אַנְרְמְטָלְעַכְּרָ וּוּיְ-
לְעַר אַרְבָּעָטָעַר. כּוֹץ גַּוְשָׁתָּה אַעֲרָ אַונְדוֹ קִינְגָּעָם גַּאֲרָנִיט נִיט גַּעַטְאָנְ ...
הַאָט רַאֲכָמָאָנָעָס אִפְּ אִים... עַר וּוּט שְׁוִינְגָּ דָאָס מַעְרָ נִיט טָוָגָן... נַעֲכָנָ
הַאָט מַעְנָ דָאָס נַאֲכָלֶץ דָאָס גַּעַמְעַגְּ ...

דַּעַר קַאְפִּיטָן הַאָט אִים אַגְּנוּקָרְקָט מִיטָּ אַגְּפִּטְיק שְׁמִיכְעַלְעָ :
— „נַעֲכָנָה הַאָט מַעְנָ גַּעַמְעַגְּ ... אַיכְלָ דִּיד וּוּיְגָן, וּוּיְמָעָה הַאָט גַּעַ-
מַעְגָּט ... דָו, אַלְטָעַר הַוּנְט, בִּיסְט אֹוִיכְ אַזָּא, וּוּיְעָר ... שְׁטָעַל זַיְכְּ לְעַבְּנָ
אִים! .. אָפִיצְעַר, אַיר וּוּט שְׁוִינְגָּ מוֹזָגָ פָּאַטְעַרְן נַאֲכָלֶץ קְוִיְּ. דָאָס פָּאַטְעַרְ-
לְאָנְדָר פָּאַטְעַרְטָ עַס... .

דער אלטער האָט זיך שנעל אונ שוער אַראָפּוּעָלָאָט צו די פִּס
פָּונְעָם קָאָפִּיטָאָן אָונ שׂוֹעֵר אַראָפּוּעָלָאָט צו די פִּס
אַוִּיסְגָּהָאַרְעָוּוּעָטָה הענט... — האָט אַוִּיסְגָּהָאַרְעָוּוּעָטָה הענט... —

— הַיְּבָ זַיְכָ אָוֶפֶת, נְזָוִיְּלָעַ דָּו!... — האָט אַוִּיסְגָּהָאַרְעָוּוּעָטָה הענט... —

— אַרְגּוּנְטִינְגָּעָר דָּרְשִׁיסְטָמָעָן נִיט לִגְנְדִּיק...
בִּידְעָ שְׁפִּיאָנָעָסָה האָבָן אַפְּגָעָהוּבָן דָּעַם אַלְטָן אָונ אִים אַוּעָקָגָעָ
שְׁטוּלָט לְעַבְנָה לְעַנְאָרְדָּאָן. עָר אַיְן אָוִי גַּשְׁתָּאָנָעָן אָפֶן קָאַלְטָ-גָעָוָאָרָעָ
עַצְּטִיעָרְנְדִּיקָה פִּס, אָונ פָּוָן די צָעַשְׁרָאָקָעָנָעָ אַלְטָעָ רְוִיטְלָעָבָעָ אַוְיָגָן
הָאָבָן אַנְמָעְכְּתִּיק גַּעֲנָסָן די טְוָרְעָן.
לְעַנְאָרְדָּאָס שְׁלִימָהָאָט דָּעְרְפְּלָטָהָאָס לִיְּכְטָעָ פְּרָעָסְטָעָלָעָ פִּינָּעָם
דְּרוּאָלְיוּעָרְ-מוּלָה.

נָאָר דָּעָר קָאָפִּיטָאָן האָט גַּעֲמָאָט עַפְּעָס אַציְיכָן צָוָם אַפְּצִיצָר — אָונ
יַעֲנָעָר האָט דָּאָס דְּרוּאָלְיוּעָרְ-צִינְגָּלָה נִיט אַנְגָּעָדְדִּיקָה. דָּעָר קָאָפִּיטָאָן האָט
זַיְכָ גַּעֲוָנְדָעָט צָו לְעַנְאָרְדָּאָן:
— הָעָר דָּו, יְוָנְגָעָרָמָאָנוֹ דָּו קָעְנָסָט נָאָכָה לְעַבְנָה, אוּבָה דָּו וּוְילְסָט. עַטְּ
לְעַכְּבָעָ אַדְרָעָסָן פָּוָן בָּאַקְאַנְטָעָ דִּיבְּנָעָ... דָּוְכָת זַיְכָ, נִיט קִיְּנָהָוִיכָעָ פְּרִיאָן
פָּאָר אָזָא יְוָנָגָה לְעַבְנָה, וּוּ דִיְנָסָ...
לְעַנְאָרְדָּאָהָאָט גַּעֲשָׂוִיגָן. דָּעָר קָאָפִּיטָאָן האָט פָּאַרְגָּעָעָצָט...
— עַטְּלָעָכָעָ אַדְרָעָסָן... מִירָן זַיְיָ גַּאֲרָנִישָׁתָּטָן, די כָּאוּוִידִים דִּיבְּנָעָ,
מִיד וּוּלְגָן נָאָר אַכְטָוָגָן גַּעֲבָנָה אָפֶן זַיְיָ...
לְעַנְאָרְדָּאָהָאָט גַּעֲבִיסָן די לִיְּפָנָה אָונ גַּעֲשָׂוִיגָן.

— וּוְילְסָטוֹ, הַיִּסְטָהָעָס, גַּאֲרָנִישָׁתָּזָגָן, הָא? גַּאֲרָנִישָׁתָּ?...
— נִינְגָן, אִיכָּ וּוְילָהָאָ. — לְעַנְאָרְדָּאָס קָאָלָה אַיְן גַּעֲוָעָן הַילְכִּיק אָונ
פָּעָסָט. מִיט זִיכְּרָקִיטָה האָט לְעַנְאָרְדָּאָס גַּעֲקוּסָט דָּעַם טָוִיט אַיְן די אַוְיָגָן.
עָר האָט גַּעֲפִילָט אַטְיָעָה וּוּתְיָקְלָעָבָעָ בָּאַפְּרִידִיקָוָגָן, וּוֹאָס עָר שְׁטָאָרְבָּט
נִיט אַוְמִיסָט אָונ וּוֹאָס אַהֲנְדָעָרָט אַרְבְּעָטָעָר שְׁטִיעָנָה בָּא זַיְינָה טָוִיט
אָונ וּוּלְגָן מַאְכָנָה די גַּעֲהָרִיקָה אַוִּיסְפְּרָוָגָן זַיְיָ...
— אִיכָּ וּוְילָהָאָן, הָעָר קָאָפִּיטָאָן, אָז אִיכָּ בֵּין דָאָכָה, אַיְגְּנְטָלְעָכָה,
נִיט־אַיְוּרְעָדְיקָעָר. מַע האָט מִיר מִיט עַטְּלָעָכָה טָעַן צְוִירָקָה גַּעֲגָבָעָן די
בְּלָעְטָלָעָכָה אַפֶּצְטִילְלָגָן... מַע האָט מִיר דָּעְרְפָּאָר בְּאַצְּצָלָט... בָּא מִינְ
פָּאַרְדִּינְסָט אַיְן זַאוֹאָד קָעַן מַעַן דָאָכָה שְׁטָאָרְבָּן פָּוָן הַוְּגָעָר... אִיכָּ הָאָבָ
אָגָן אַלְטָעָ מַוְּטָעָר אַיְן אַיְתָאָלִיעָ, דָּרָאָפָה אִיכָּ אַיר אוּכָה שִׁקְנָה גַּעַלְתָּ. אִיכָּ
וּוִיסָהָאָס נִישָׁתָּ, וּוֹאָס אַיְן די בְּלָעְטָלָעָכָה שְׁטִיטִים...
— מַע וּוּיִסְטָהָעָ דִּיבְּנָעָ כָּאַכְמָעָס, יְוָנְגָעָרָמָאָן, — האָט דָּעָר קָאָפִּיטָאָן

אַיִם אֵיבְּרֹעָשְׁלָמָנוּ, — דָו וּוּסְטָ אָונְדוּ דַעַם קָאָפּ נִיטָ פָּאֶרְדְּרִיְעָן! מַעַר
הָאָסְטוּ גָּאָרְנִיטַ צַו זַאֲגַן?

— יָא, הָעָרָ קָאֶפְּିתָאָן, אַיִכּ וּוּיַּלְ וּוּיסְטָן, וּוֹאָס אִינְ דַי בְּלָעַטְלָעַכּ שְׂטִיטַ.

לְיִיעַנְטָ מִיד אִיבְּעָר אַבְּלָעַטְ, וּוּעַל אַיִכּ שְׁוִינָן אַפּ וּוּיַּטְעָר, וּוֹאָס
מַעַ טָאָר נִיטָ...

אַבּ, הָאָטָ זִיכְ לְעַאֲנָאֶרְדָּאָן גַּוּוֹאָלָט, אוֹ דַי הָוְנְדָעָרָט אַרְבְּעַטְעָר, וּוֹאָס
שְׂטִיגַעַגּ דָאָ, זָאָלָן אַוִּיסְחָעָרָן דָאָס בְּלָעַטְ!

דַעַר קָאֶפְּିתָאָן הָאָטָ זִיכְ אַרְמוֹגְעָקָוּטַ, דַי אַרְבְּעַטְעָר וּוּיַּעַנְעַנְ נָאָכּ אַלְגּ
גַעַשְׁתָאַנְעַנְ מִיטַ פָּאֶרְגְּלִיוּוּרְטַע פְּעַגְעַמְעָרַ. נָאָרַ הָוְנְדָעָרָט פָּאָר אַיִגְן
הָאָבָּנַ וּבְעַרְעַנְטַ מִיטַ צָאָרָן אָוָן גַעַשְׁרִינְגַן: לְיִיעַנְ אִיבְּעָר!

דַעַר עַלְטָעַרְעָר אַפְּוּזְעָרָהָט זִיכְ אַרְיִינְגְּוָעַמִּישַׁטַן:

— הָעָרָ קָאֶפְּିתָאָן! עָרָ אַיִן אַגְּרָמְאָטְנָעָרָ? אַיִן קָאָנְטָאָרָ לִיְגָן וּוּיַּעַנְ
מַעַלְדָוְנְגָעַגּ וּוּעַנְגַּעַגְעַנְ הַכְּבָרָן דַעַם לְוִינְ... עָרָ הָאָטָ זִיכְ אַלְיַיְן גַעַשְׁרִיבָן פָּאָר
מַרְ אַיִן דַי אַיִגְן... עָרָ וּוּיַּלְ אַיִכּ מַאֲכָנָ פָּאָר אַבְּלָשְׁעוּוִיצָקָן אַגְּיַיְן
טָאַטְעָר, אַיִר זָאָלָט אַלְיַיְן פָּאֶפְּלוּאַרְיִזְרָן דַי בְּלָעַטְלָעַכּ זַיְעָרָעַ, הָעָרָ קָאָר
פִּיטָאָן!

דַעַר קָאֶפְּିתָאָן הָאָטָ פָּאֶרְבִּיןָן דַי אַוְנְטָעַרְשָׁטַע לִיפְ:

— נָוּ, וּוֹאָס וּוּסְטוּ אַיִצְטַ זַאֲגַן, יְוּגְגָרְמָאָן? הָעָרָ אַפְּיִצְעָרָ! פִּילְטַ

אַוִּיס אַיִיְעָרָ פְּלִיכְטַ פָּאָרָן פָּאֶטְעַרְלָאָנְדַ!

דַעַר רְעוֹאָלְוָעָר אַיִן וּוּידָעָר גַעַוְעַן בָּא לְעַאֲנָאֶרְדָּאָס שְׁלִיפַ. סָאַיְן גַעַוְעַנְ
דַי לְעַצְטַעַ מִינְוּטַ. סָאַיְן גַעַבְלִיבָן צִיְטַ נָאָרָ פָּאָר אַקוּרְצָן אַוִּיסְגַעְשָׁרִיַּיְן:
— זָאָל לְעַבְנָן דַי קָאָמְפָאָרְטַיְ!

מִיטַ אַטְמָמָן קָלָאָפּ הָאָטָ זִיכְ דַעַר גַּרְוִיסְעָרָ שְׁטִיפָעָר קָעְרָפָעָר
אַרְאָפְגַעַלְאָוָט אַפּ דַעַר עַרְדַן,
וּוּנְגַעַנְ דַעַר קָאֶפְּିתָאָן מִיטַ זִיְנָעַנְ בָּאַגְּלִיטָעָר זִיְנָעַנְ אַדוֹיְסְגַעְנָאָגְנָעַנְ,
הָאָטָ זִיכְ דַעַם קָאֶפְּିתָאָן גַעַדְכַטַן, אַזּ עַמְצָעָרָהָט הָאָטָ הַינְטָעָר אַיִם אַבְּרוּם
גַעַטְאָן: «מַעַרְדָרָ!»

עָרָ הָאָטָ זִיכְ אַוִּיסְגַעְדָרִיַּט אָוָן אַגְּשָׁרִיַּטְאָן:

— וּוּעַרְ נָאָכְ?!

אוָן אַיִן שְׁנָעַלְ אַרוּיסַ: דַי נַעֲרוֹבָן זִיְנָעַנְ שְׁוִינָן בָּא אִים גַעַוְעַנְ צַוְּ
פִּילְ אַנְגַעַשְׁטָרְעַנְגַטַן. אַיִן עַפְשָׁעָרָהָט זִיכְ אַיִם דָאָס בְּלִיְוִי אַוִּיסְגַעְדְוּכַטַן,
אוֹ דַי צַוְוִיַּי הָוְנְדָעָרָט פְּרָאֶלְעַטְאָרִישַׁע הַעַנְטַן, וּוֹאָס הָאָבָּנַ זִיכְ הַינְטָעָר אַיִם
אַרְאָפְגַעַלְאָוָט, הָאָבָּנַ זִיכְ צְוַיְגַעְדְרִיקַט אַיִן אַזְעַלְכַע גַּרְוִיסְעַ שְׁוֹעָרַעַ
הַאָרְטָעַ פּוּיסְטָן...

די געשיכטע זועגן דעם פיגעלע.

קארדאָבע איז אײַנע פונַּ דִּ שְׁעַנְסֶטֶע אָוּן קְלִימָאָטִישְׂ-גְּעוֹנוֹנְטֶטֶע
פרָאָוִינְזָן אֵין אַרְגָּוּנְטִינְעַן. זַי אַיְזָה וַיְהִיכָּ אַיְבָּרְגָּן פְּלָאָכְ פָּוּ אַקְעָאָן אָוּן
הָאָט זַיְל צְוֹגָעָמָאָסְטֶטֶע מִיט אַ זַּיְתַּ צַו דִּ פִּילְקָאַלְיְרָנְדִיקָּעַ, אַוִּיסְטָעָרְלִישְׂ-
געַשְׁטָאַלְטִיקָּעַ אַפְּרִיסְן פָּוּן דִּי אַנְדָּנְ-בְּעָרְגָּעַ.

אַ קְלִילָמְעַטְדָּר זְיבָּעַצְיךָ פָּוּן דַּעַר שְׁטָאָט קְאָרְדָּאָבע, דִּי עַלְטֶסֶטֶע
שְׁטָאָט אֵין אַרְגָּוּנְטִינְעַן, צְוִישָׁן בְּעָרְגָּעַ פָּוּן אַנְדָּרְהָאַלְבָּנְ-צְווֹיִי סִילְאָמְעַטְדָּר
דִּי הַיְכָּ לִיְגַּט דָּאָס שְׁטָעַטְלָ קָאַסְקָּן. דַּעַר גְּרָעַטְדָּר טִילְ פָּוּנְעָם 70-
קְיַלְאָמְעַטְעַרְדִּיקָּן זְועָגְלָעְטֶרְטָ בְּאָרוֹגְ דָּוְרָכְ גָּאנְצְ שְׁמָאָלְעָ בְּאָרוֹגְ
שְׁפָאָלְגָּן, וּוֹאָס וּוּעָרְגָּן עַדְתְּעַרְוּוֹיָן אַיְבָּרְגָּעְרִיסְן דָּוְרָכְ רְוִישִׁיקְ-הָאַסְטִיקָּעַ
בְּאַרְגְּ-שְׁטָרָאָמְעָן. דַּעַר זְועָגְלָעְטָ אֵין אַזְוִי שְׁמָאָלָ, אוֹ סְאַיְזָ קִימָאָט אָוּמְעַלְעָכְ
צַו שְׁמִינִין אָפָּן טְרָעַטְלָ פָּוּן וּוּאָגָּן: אַזְוִי נְאָעָנָט גִּיעָנָן צַו דִּי אַיְבָּרְגָּעַ
וּוּאָגָּן הַעֲנוּגְנְדִּיקָּעַ שְׁטִיקָּעַרְגָּרְנְאָטָ... דָּאָ אֵין אַיְינָס פָּוּן דִּי סָאָמָעַ
שְׁעַנְסֶטֶע אָוּן גְּעוֹנוֹנְטֶטֶע פְּלָעַצְעָרָ אֵן לְאָנְדָּ. דָּאָ גְּעַפְּנִינָן זִיכְ דִּי זְוּמְעָרָ
הַיְמָעָן פָּוּן דִּי אַרְגָּוּנְטִינְגָּרָ פְּרִיצִים אָוּן פָּאָבְרִיקָּאָנָן. אַרְוּמָ-אָוּנָ-אָרוּמָ
אָפָּ דִּי בְּעָרְגָּן זְיַינְעָן דְּעַמְּרוֹנְקָעָן אֵין גְּרִינָס אָגָּן בְּלָמְעָן וּוּיְסָעָ גָּרָאָנָן
דִּיעָזָע פְּלָאָגָּן, פִּילְפָּעָנְצְעַרְדִּיקָּעַ, פְּלִיגְלְדִּיקָּעַ — פִּינְגָּעָ מְוֹסְטָעָרָן פָּוּן
צָאָפְּנִ-אַמְּעַרְיקָאָנָעָרָ אַרְכִּיטְעָקָטָרָ.

דָּאָ וּוּיְנָעָן דִּי רִיכְסָטָעָ מְאַכְּתָהָאָבָּעָרָ פָּוּנְעָם לְאָנְדָּ. זַיְיָ וּוּיְנָעָן אֵין-
דֻּרְהָיִיבָּ. אָוּן אָוּנָגָן, צְוֹפָסָנָס דִּי בְּעָרְגָּעַ, וּוּיְנָעָן דִּי סָאָמָעַ אַרְעַמְסֶטֶעַ
פָּאָרוֹוָאָרְלָאָטוֹעָ גַּאוֹטְשָׁאָס, דִּי אַרְגָּוּנְטִינְגָּרָ אַרְעַמְפּוּיְעָרִים, אַפְּשָׁטָאָמָ-
לִינְגָעָן פָּוּן דִּי עַרְשָׁטָעָ שְׁפָאָנִישָׁעָ אַיְנוֹנוֹאַנְדָּרְעָרָ, וּוֹאָס הַאָפָּן זִיכְ דָּאָ
אוּיסְגָּוּמִישָׁטָ מִיטָּ דִּי אַיְנְדָּאָנָעָרָ. סְאַיְזָ גְּרוֹיסָעָרָ מְעהָלָעָכָּ פָּוּן דַּעַר
אַרְעַמְפּוּיְעָרָשָׁעָ «רָאָנְטָשָׁאָ» — דָּאָס פָּוּן לִיְיָם צְוֹנוֹפְּגָעָלְעַפְּטָעָ פְּרִימְיְטוּוּעָ
שְׁטִיבָּל — בִּזְוֹן וּוּיְסָן פְּרִיצִישָׁן «תְּשָׁאָלִיעָסָ» (פְּלָאָגָּן). מִידָּאָרָפָּת לְאָנְגָּו זִיכְ
דְּרָאָפָּעָן אָפָּן שְׁמָאָלָגָן שְׁרָוִיפִּיקָּן שְׁטָעָגָן. אַפְּבָּעָרָ וּוֹאָס פָּאָרָ אַ רְזִוְיְקָעָרָ מַעַ-
הַאלָּעָכָּ עַס אֵין צְוִישָׁן דִּי בִּידָּעָ לְעַבְנָסָ!..

דַּעַר פּוִיְעָרָ, צְוֹפָסָנָס דַּעַמְּ בְּאָרוֹגְ, הָאָט נִישְׁתַּ קִינְ שְׁטִיקָלְ אַקְעָרָ-
עָרָ. עַר הָאָט אַיְכָּ נִישְׁתַּ קִינְ אַקְעָרָ. זַיְיָנְ פָּאָרְמָעָגָן בְּאַשְׁטִיטִיסְ פָּוּנְעָם

ליימענעם קעסטט, וואס פארנווטע א פאָר קויאָדראָטַע מעטער פּו
פריען באָרג. אהינ קרייכט ער אַריינ דורך אַפִּירקאנטיקער לאָכְ-טִיר
וואס ווערט אָז נאָכֵט פֿאָרָהָאנְגָּעָן מיט אַ פּוֹג זַאֲק גּוּמָאָכְטָן פֿאָרָהָאנְגָּעָן
אָפּ דַּעַר עַרְדָּעַנְגָּר פֿאָדָלָגָע שְׂטִיְיעָן אַ פּאָר „קָאָטְרָעָס“ — צְנוּיְינוּ עַלְיָגָד
טֻע לְיִוּונְטָעָן בְּעַטְלָעָכּ, אַ קְלִינְגָּן נַאֲקָעָט אַלְיָין גּוּמָאָכְטָן טִישָׁלָ, אַ פּאָר
שְׁטוּרְיָעָן בְּעַנְקָלָעָכּ. דָּאַ לְעַבְתָּאָפְּטָמָאָל אַיְן עַנְשָׁאָפָּט אָוֹג שְׁמוֹאָל
פְּאָמְלִיעָ פּוֹן 5-6 אָגָן מַעְרָעָר נַעֲפָשָׁעָס. דִּי פְּאָמְלִיעָ בְּאַטְרָאָקְעוּוּט
אָז דַּעַמְפָּאָרָעָצָס פְּעַלְדָּעָר אַיְן דַּעַר אַומְגָעָגָנָט, אַדְרָעָר גִּיטִּים אַיְן נַאֲעָנָטָן
שְׁטוּטָלָ אַפּ הַוִּיאָרָבָעָט. דָּאַס אלְץָ צְוֹאָמָעָן גִּיטָּ אַבְּעָרָ נִיטָּ גּוֹנוֹגָן, אַפִּיְ
לְעָ אַחֲ הוֹנְגָעָרְלָעָבָגּ. „רַאֲתָעוֹן“ דַּעֲרָפָאָר אָרוֹסִים דִּי וּוּיסָעָ פְּאָדָאָצָן אַפּ
די בְּעַרְגְּרוֹקָנס. דַּעַר פּוּיְעָר הַאָטָם אַ צִּיגָּן — אָוֹן דִּי פְּרִיצִים זָאָגָן, אַוּ צִּיגָּן-
מִילָּכָן אַיְן זַיְעָר גְּרָאָזָן, וואָס ווּאָקְסָט אָפָּנָ בָּאָרג. נִיטָּ דִּי צִּיגָּן מִילָּכָן,
דַּעַר פּוּיְעָר דָּאַס קְרִיגְלָ מִילָּכָן אָוֹן טְרָאָגָט עַס אַוְעָק אַינְדָּעָרְהִיכָּ אָוֹן בָּאָ-
קוּמָט דַּעֲרָפָאָר פְּוֹנְקָט אַוְיִיפָּלָ, עַס זָאָל אִים קְלָעָקָן אָפָּנָ טָאָגָן, מַאְטָעָ
(בְּיִטְעָרְלָעְכָּעָר אַרְגָּעָנְטִינְגָּר טִי) מִיטָּ טְוָנְקָעָלָעָ «גָּאָלִיעָטָן» — סְוָכָּרְלָעָכּ
אָזָעָלָכּ, וואָס מִידָּאָרָס צַו זַיְיָ שְׁטָאָלָעָן צִינָן, אַדְרָעָר מַעַמְזָוָז זַיְיָ פְּרָעָר
אַ זָּעָטָוָן אָנָן אַשְׁטִינָן, קָעְרִיָּ זַיְיָ זַאֲלָן זַיְכָּצְעָטְיִילָן אַפּ קְלִינָן שְׁטִיְ
קְעָלָכּ...
דַּעַמְפָּאָרָעָצָס קְלִינְגָּקָע אַוְינְגָּעְדָּאָרָטָע קְיִינְעָרְלָעָכּ שְׁפִילָן זַיְכָּ זַיְיָעָר
אָפָּט מִיטָּ דִּי צִּיגָּן. קְיִינְדָּרָ מוֹנוֹן דָּאָכְבָּן אַ לְעַבְדִּיקָע בָּאַשְׁעָפָעָנִישָׁ,
מִיטָּ וּוּמָעָן זַיְכָּ צַו שְׁפִילָן. אַבְּעָרָ אִיר וּוּאָלָט גּוּדָאָרָט זַעַן דִּי קְיִינְדָּרָ
שַׁע אַוְגָּג אַיְן יָעָנָעָ מִינְוָטָן, וּוּעָן מַעַמְלָקָט דִּי צִּיגָּן אַיְן קְרִיגְלָ אַרְבִּינָן:
אי טְרוּיָר, אי פְּאָרְדָּאָס, דּוֹכָט זַיְכָּ, סִינְגָּ צַו אָטָט דַּעַר בָּאַשְׁעָפָעָנִישָׁ,
וְואָס גִּיטָּ אָפּ דִּי וּוּיסָעָ גַּעַשְׁמָאָקָע פְּלִיסִיקִיטָפָר פְּרָעָמָדָע, אָוֹן רַעֲכָוָט
זַיְכָּ גַּאֲרָנִיטָמִיט דִּי טְרִיקָעְנָעְדִּיקָע קְיִינְדָּרָטָשׁ לִיְפָן אָוֹן אַיְינְגָּעְפָּלָעָנִעָ
בְּעַקְלָעָכּ...
...

פֿאָרָנָאָכְטָלָעָכּ זַיְנָעָגָן מִידָּ גּוּוֹעָסָן, אַ גְּרוּפָע שְׁטָאָטִישָׁא, קָאָרְדָּאָבָעָר,
לְעָבָנָ אַפּוּיְרָשָׁעָר „רַאֲנְטָשָׁא“. דַּעַר גַּאֲסְטְּפִּרְיְּנְטָלְעָכָעָר גָּאוֹטְשָׁא הַאָטָ
אָוְנָדוֹ אַפְּגָעָנוּמָעָן מִיטָּ מַאְטָעָ... מִידָּ זַיְנָעָגָן גּוּוֹעָסָן אָוֹן גַּעַשְׁמָרָ
עָסָט. אָרוֹם אָוְנְדוֹ, מִיטָּ דִּי פִּס אָוְנְטָעָר זַיְכָּ אַפָּנָ גְּרָאָזָן, אַיְן גּוּוֹסָן דִּי
בְּרוּיָנָעָ, קְיִינְדָּרָ-דִּיבָּכָע פְּאָמְלִיעָ.
דִּי גַּוְוְשָׁאָס זַיְנָעָגָן טְאָלָאָנְטָפָוָלָעָ זַאֲפְטִיקָע מַעַנְטָשָׁן. זַיְיָ דַּעְרְצִיְּלָן

זיעיר פֿינַן אָ מִיסְעַ אָוֹן באָגְלִיַּטֶן נַאֲכַ שְׁעַנְעַר אָפַגְטָאָרָעַ דֵי אלטַע
זְוִיכַע טְרוּעִירְקְּלָעַכְעַ גָּאוֹטְשָׂאָשָׂעַ פָּאָלְקְסְלִידַ.

הָאָט דָעַר גָּאוֹטְשָׂא גָּעוֹרְוִיכְעַרְטַ דֵי דִיקַע צִיגְאָרְגַן, וּאֲסַ מִידַהַאָבָן
אַיְם גַעֲזְבָּגַן, אָוֹן דָעְצְצִילַטַ:

— מִינַן עַלְטָעַרְ-עַלְטָעַרְ-זִיְידַע, לִיטַטַע דָעַר מַמְעַס לִינְיַע, אַיְם גַעֲזְבָּגַן
אָנַ אַיְנְדָאָנְעַרְ, פָוָנָעַ שְׁתָאמָמַ אַרְאָקָאָנְעַרְ. עַר הָאָט דָא אַיְם לְאָנְדַגְעַ
הָאָט גְרוֹיסַע שְׁטִיקְעַרְ עַדְ אָוֹן גְרוֹיסַע טְשְׁעַרְעַדְעַטַ. אַיְם אָז עַס זְיִינְגַן
גַעֲזְמַעַג דֵי שְׁפָאָנְיַעַרְ, הָאָט עַר זַיְ אַפְגָּנוּמוּמָעַן מִיטַ פְּרִידַיְ: וּוּיסַע קְלוּ
גַעֲזְמַעַג מַעְנְטַשְׁגַן, וּאֲסַ קַעְנְגַן אַיְ שְׁרִיךְיַבְגַן, אַיְ בּוּעַן חַטְיוּרַ, אַיְ הַיְלַן קְרָאנְדַ

קַעַ. דֵי וּוּיסַע הָאָבָן דָאָן גַעֲפּוּיטַ דֵי שְׁטָאָטַ קְאָרְדָאָבַעַ.

אַיְם גַעֲזְמַעַג אַמְאָל אַשְׁפָאָנְיַשְׁרַ אַפְּצִיצְעַרְ צַו מִינַן עַלְטָעַרְ-עַלְטָעַרְ
זְיִידַן אָוֹן אַיְם גַעֲפְרָאָכְטַ אַמְאָטְאָנְעַרְ אַגְרוֹיסַע פְּלָאַשְׁ בְּרָאָנְפַןְ. מִינַן
אַוְרְזִיְידַע הָאָט פְּאָרוֹזְכַט דָעַם גַעֲטְרָאָנְקַ, אָוֹן סַאָיְם גַעֲפְלָגְן גַעֲוָוָאָרְבַןְ:
סַוְועַרְטַ עַפְעַס אַזְיַיְ וּוּאָרְעַמְ אַגְלָעַ גַלְדָעַרְ, דָעַר קְאָפַ וּוּעַרְטַ אַיְ שְׁוֹעַעַ
רַעַרְ, אַיְ גַרְינְגְעַרְ... הָאָט עַר אַדְיְינְגְעַוְופַט אַהְיַפְשַׁ בִּיסְלַ. אָז דָעַר אַפְּיַיְ
צַעַרְ הָאָט זַיְ שְׁוִיכַן גַעֲלִיבַן אַוּוֹקְנִיְינַ, הָאָט עַרְ, דָעַר אַפְּצִיצְעַרְ, אַרְוָמַ
גַעֲזְמַעַג מִינַן אַוְרְזִיְידַןְ, צַוְעַטְוּלְיַעַט צַו זַיְ, אָוֹן פּוֹן קַעְשְׁנַעַג הָאָט
עַר בִּיסְ מִיסְעַ אַוְרְזְגַעְנוּמוּמָעַן עַפְעַס אַפְּאָרְשְׁרִיבְעַנְעַטַ פְּאָפְרִיר אָוֹן גַעַ
זָאָגַטַ:

— אַ, פְּרִינְטַ מִינְעַרְ! גְרוֹיסַע קְוּפְעַרְהוּמִיטְקַעְרַ פְּרִילִינְטַ מִינְעַרְ! צְוָם
גַעֲדָנְקַעַן אַוְגְדוּעַרְ פְּרִינְטְשָׁאָפְטַ, וּאֲסַ וּוּטַ זַיְכַעַן אַפְּאִיבְּיַקְ, וּוּילְ
אַיְכַ פּוֹן דִיר אַצְיִיכְןְ. אַט דָא אָוֹנְטַ, בָּאָמַ רָאָנְדַ פּוֹנְגַם פְּאָפְרִירַ, לִיְגַ
אַוּוּקַ דִיןַ כְּסִימַעַ, שְׁטָעַמְפַלְלַ דָא אַפְ דִיןַ רִינְגַ מִיטַן פִיגְעַלְעַ. וּוּן נַאָרַ
אַיְכַ וּוּלְ אַקְוקַ תָוָן אַפְנַ פִיגְעַלְעַ, וּוּטַ דָאָס הָאָרָצַ מִינְסַ זַיְכַעַן
צַאָפְלַעַגַן, וּוּי אַפְיְגַעַלְעַ, אָוֹן בְעַנְקַעַן נַאֲכַ דִירַ, אַ, גְרוֹיסַע פְּרִינְטַ מִינְעַרְ!
וּאֲסַ הָאָט מִינַן אַוְרְזִיְידַעְ, גַעֲוּסְטַ? — פָאָרְ פְּרִינְטְשָׁאָפְטַ אַיְעַרְ
גַעֲזְבָּגַן גְרִינְטַ דָאָס לְעַבְנַ אַוְעַקְגַעַבְןַ, אָוֹן נַאֲכַ פָאָרְ אַזְאָ פְּרִינְטַ, וּאֲסַ
בְּרִעְנְגַט אַזְאָ מִינַ שְׁתָאָרִיקַ, פְּרִיְלְעַכְמָאָכְנְדִיקַ וּוּאָסְטְעַרְלַ... וּוּטַ מִינַן זִיְידַעַ
בִּישַׁטְ אַפְשְׁטַעַמְפַלְעַגַן זַיְנַ פִיגְעַלְעַ אַפְנַ רָאָנְדַ פּוֹנְגַם פְּאָרְשְׁרִיבְעַנְעַטַ פָאָרְ?

אָוֹן אַיְנַ אַפְאָרְ טָעַג אַרְוָמַ אַיְ גַעֲזְמַעַג צְרוּיקַ דָעַר אַפְּצִיצְעַרְ מִיטַ
סַאָלְדָאָטַן מִיטַ בִּיקְסַןַ, אָוֹן מִיהָאָט גַעֲזְמַעַג אַרְאָפְטְרִיבַןַ דָעַם זִיְידַעַ מִילְ
גַעַט מִיטַ זְיִינְعַ אַלְעַגְעַנְטַעַ מִשְׁפָאָכְבָעַסַ פּוֹן דֵי אַרְוָמִיקַ פְּלָלְדַעַ, אָוֹן
מִיהָאָט גַעֲזְמַעַג אַפְצָאָמַעַג דֵי פְּלָלְדַעַ. הָאָט דָעַר זִיְידַעַ נִישַׁטְ פְּאָרְשְׁטַאַ

גען, וואס דער "פרינט" זייןער טוט דא. האט אים דער "פרינט" קורץ
אונן קלאר דערקלערט:

— דו, רוייטער טיבוֹלַגּ, מיט דיענע אלע הינטישע קרויזום, האט דא
מער נישט וואס צו טונ. קליבּ זיך וואס שנעלער פונדאנגען, איגן די
בערג, איגן די וועלדר — צו אלדע שווארצע יאָר! דאס אלצ, וואס דו
זעטש דאָ אָרום, איזו אלצ מײַנס; דו האט דאָך דאס אלין מיר פארֶ
קופט מיט אָ פֿאָר טעג צורייק. געדענקט שווי נישט, הינטישער פארֶ
צעפּ? אָט איזו דאָך דינן כסימע...

אונן איגן פאָפִיר, אָפּ וועלכּן מײַנְג זיידע האט געליגנט זיין פֿייגעלע,
האָט זיך טאָקע געוֹאגָט: "אלע פֿעלְדָּעָר, מיט אלצ, וואס זיַּי האָבָּן אָפּ
זיך פֿוֹנוֹיבָּגּן, בֵּין צומּ הַיְמָה, אונַן אלצ, וואס זיַּי האָבָּן אָיגַן זיך, בֵּין צומּ
אָפְגָּרְוָנְט, פֿאָרְקָוּפּ אַיכְ דָּעַם דָּאָן*) דָּאָמִירָעָן דָּעַ וּוּאָסְקָעָן פֿוֹן
הילנט בֵּין אָפּ אַיְבִּיקְ."

אָמוֹזַעַת האָט מײַנְג אָרוֹנִיכָּע גַּעֲשִׁיגָּן, גַּעֲבוֹרָת אָונַן גַּעֲרִיטָן אָפּ
זיך די לְאָנָּגָע גַּלְעִיבָּע הָאָר — ס'הָאָט גַּאֲרְנִישָׁת גַּעַהְאָלְפָן: אָפָּן רָאָנְד פּוֹיְדָה
נָעַם פֿאָפִיר אָיזו גַּעֲלָגָן מִיט צַעְפָּלָסְטָעָט פֿלְיִיגָּעָלְעָכּ דָּאָס פֿיִיגָּעָלְעָכּ,
אָונַן דָּעַר שְׁפָאָנִישָׁר קַעְגִּילְעָכָר גַּעֲוָעָץ אָיזו גַּעֲוָעָן אָפָּן אַפְּגִּיצָּרָס זִיְּטָה
אונַן אָז דָּעַר זִיְּדָע מִיט זִיְּנָעָ אלע זִיְּנָ, טַעַכְתָּעָר, אַיְנִיקָּלְעָכּ אָונַן
קְרוֹיוֹחַיָּשָׁע מִישְׁפָּאָכָּעָט הָאָבָּן זיך גַּעַשְׁתָּעָלָט אַנְטָקָעָן דָּעַר רַוְּיְבָּעָר-בָּאָנְדָה,
הָאָט מָעַן גַּעַנְוָמָעָן דָּיְדָן אָפּ מִילְכָּאָמָע-שְׁפָרָאָבּ. מִינְג זִיְּדָעָס הָאָבָּן גַּעַד
הָאָט נָאָר פֿיְלָגָן אָונַן שְׁמִינִיאָר, אָונַן דָּעַר שְׁפָאָנִישָׁר קַעְגִּילְעָכָר גַּעֲוָעָץ
הָאָט גַּעַהְאָט אַסְאָבּ בְּיִסְכָּן אָונַן קוֹילָן. פֿוֹן אָונְדוֹזָעָר שְׁתָאָם אָיזו וּוּינִיקָּד
וּוּדָר לְעָבָן גַּעַבְּלִיבָּן. נָאָר דָּעַר זִיְּדָע הָאָט זיך גַּעַרְאָטְעוּעָט אָונַן אַוְוָעָקּ
עַרְגּוֹגָץ אָיגַן די וּוּלְדָרָעָר.

לְאָנָּגָה האָט גַּעַלְעָטָמָן מִינְג זִיְּדָעָ. אָרוֹמוֹוָאָנְדָלְעָנְדִּיק אָיגַן די וּוּלְדָרָעָר
אונַן בערג, האָט עַד צַעְנְדְּלִיקָעָר יָאָרָן גַּעַהְאָלְטָן אָיגַן אַיִּינְג טְרָאָכָּטָן פֿוֹן
נַעַקְמָעָ אָונַן פֿוֹן בְּעַסְטוֹעַ צַיְּינָן, נָאָר עַד האָט זיך דָּאָס נִשְׁתָּה דָּעַרְדָּ
לְעָבָטָ. אוֹ ס'אָיזו גַּעַקְמָעָן זִיְּגָעָט צַו שְׁטָאָרָבָן, אָיזו צַו אִים אָיגַן וּוּאָלְדָהָ
בִּידְלָגָן גַּעַקְמָעָן אַשְׁפָּאָנִישָׁר גַּעַלְעָכָר אָונַן אַמִּינְטָט פֿאָרָגָן טְוִיטָט אִים
גַּעַוּאָלָט מַאֲכָנָן פֿאָר אָ קְרִיסְטָט (מִינְג זִיְּדָע אִיזו נָאָכָּקָיִינְגָּן קְרִיסְטָט נִיטָּ
גַּעַוּוּעָן). דָּעַר זִיְּדָע, קְוִים וּוּאָס דָּעַר קָאָפּ האָט אִים נָאָכָּקָיִינְגָּן קְרִיסְטָט
פֿוֹן יְעָנָעָר וּוּלְטָ, האָט זיך נָאָכָּקָיִינְגָּן גַּעַקְשָׁנָט אָונַן מִיט בְּלָאָנְדוֹנְדִּיקָעָ
וּוּרְטָעָר נָאָכָּקָיִינְגָּן אָלְצָ גַּעַרְעָדָט וּוּנְגָן יְעָנָעָמָן פֿיִיגָּעָלְעָכָן פֿאָפִיר...
*) רָאָן — פֿאָרָעָז.

איו דער גאלעכ געפלאג אָפַן אַנְפָאַל. ער האָט מיט זיך געהאט
מייגעבעראכט עטלעכע הייליקע בילדער, געמאָלטער מיט אָסָאַפָּאַרְבָּן.
האָט ער פֿאָרְגַּן האַלְבְּטוּיטָן מענטשָׁן צוֹוִיקָּלֶט צוֹוִי בילדער. אָפַן אַיְינְעָם
האָגָּן טִיּוֹולְאָגָּןִים געהאלטָן אַיבָּעָר אַמְּוִירְעָדִיקָּן פֿיְיעָר אַמְּעַנְטָשָׁן אַנְ-
געשטעקט אָפַן שְׂפִיָּן אָוָן אִים געפְּרָאָסָן אַיְן שְׂרָעְקָּלָעָכָּע יְעָסְרוּם—דָּאָס
איו געווען דער גענעטָן; אָוָן אָפַן צוֹוִיקָּע בילד אַיְן מַעַן גַּעֲזָעָסָן פְּרִיְּ-
לְעָכָּע, צוֹפְּרִידְעָנָע אָוָן לִיכְטִיקָּע, ווי דער באָגְּנָעָן אַיְן דֵּי בָּעָרְגוּ—אָוָן
מע האָט גענעטָן פֿוֹן אַדְאָס גוֹטָס, אָוָן מַהְאָט גַּעֲשְׁפִּיטָס אָוָן גַּעֲטָאנְצָט,
אוָן אַיבָּעָר זַיִּי אַיְן גַּעֲשָׁתָאָגָּב גַּאָט מִיט זַיִּין לאָגְּנָעָר וּוּיסְעָר בָּאָרְדוּ אָוָן
זַיִּיכְּ גַּעֲשְׁמָעְלָצָט. פֿאָר נַאֲכָס—דָּאָס אַיְן גַּעֲוָעָן דער גַּאנְיִידָּן.
צַוְּ דֵי האָלָב שְׂוִינָן אוּסְגָּעְלָאָשָׁעָנוּ אַוְיָגָן פֿוֹן מַיִּינָן זַיִּידָן האָט דער
גַּאֲלָעָכ צַוְּגָעְטָאָגָּן אַיְן בִּילְד נַאֲכָנָן אַונְדָּעָרָנוּ: «קְלִיבָּה זַיִּיכְּ אָוִיסָּט, מַעַנְטָשָׁנָ-
קִינְד, אָנְךָ אָרְטָט אָפַן יְעָנְעָר וּוּלְטָט, אָט דָא אָרְעָר דָאָרְטָנָי...» דער זַיִּידָע
האָט מִיט אַצְגָּעְשְׁטִילָט קָאָל זַיִּיכְּ פֿאָנָאָנְדָעָר גַּעֲשָׁתָעָגָט אַפְּנָן גַּאנְיִידָן: עַט
געפָּלָט אִים, אוֹרָאָדָע. נַאֲרָוּ וּוּמַעַן וּוּטָעָר דָאָרְטָנָג הָאָגָּן פֿאָר שְׂכִיְּ-
נִימָּ ?

— וּוֹאָס הַיִּיסְטָן וּוּמַעַן? אלָע גוֹטָס אָוָן פְּרוּמָע קְרִיסְטָן, יְעוֹזָטָן
אלְיִינָן אַיְיכְ, דָעַם גְּרוּסָן גַּאֲלָע טְאָקוּרְוּמָאָדָא, דֵי שְׁפָאָנִישׁ קִיסְּסָאָרִים,
מִיכְּ אַיבָּעָר הַוְּנוּדָרָת אָוָן צַוְּאָנְצִיךְ יָאָר, אָוָן דָעַם גְּרוּסָן הַאָר, דָעַם
דָאָנָן... רַאֲמִירָעָו דָעַ וּוּסְקָעָן.

בָּאָמָּן זַיִּידָן הָאָגָּן זַיִּיכְּ אַיְינָן אַבְּעָרְגָּעְקָעָרָת פֿאָר שְׂרָעָק.
 ער האָט
קוּיִם באַיְזָוָן אוּסְצָוְרִיפָעָן: נַיְינְ-נַיְינְ... אַיְיכְ וּוּיל בעסְעָר אַיְן גַּעַ-
נִעַם... אַזְוִי אַיְן ער גַּעֲשְׁטָאָרָבָן, נַיְשָׁטָ קִינָן קְרִיסְטָן...
דער גַּאֲוָשָׁא האָט גַּעֲנְדִיקָט דָעְצִיְילָג. קִיל האָט זַיִּיכְ אַרְפָּגָעָלָאָוט
אַטְוָנְקָלְ-דְּלוּיָע נַאֲכָט אָפַן זַיִּיכְ בָּעָרְגוּ. הַוִּיכְ אַיבָּעָר אַונְדוֹזָה האָט עַלְעַקְטָרִישָׁ
אוָן פְּילְפָעְנְצָטְעָרְדִיק גַּעֲלִוְיכָטָן אַוּיסְעָר פָּאָלָאָצָן. סַחְאָבָן זַיִּיכְ דָעְרְטָרָאָגָן
אַפְּגָעָרִיסָעָנוּ טְעָנְעָר פֿוֹן אַטְאָנְגָּאָ, אַטְאָנְגָּא אַזָּא. דָאָרְטָב אַיְן גַּעֲנָגָן
גַּעַן אַבָּאָל. דָאָגָן רַאֲמִירָעָו דָעַ וּוּסְקָעָן אַיְינְ-קְלָעָב הָאָגָּן נַאֲכָט בֵּין
הַיִּינְטָן גַּעֲהָלִיָּעָט אַפְּנָן כְּעַשְׁבָּגָן פֿוֹנָעָם אוּסְגָּעָנָאָרָטָן «פְּיִגְעָלָעָ». .

— חָעָר, אַמְּגָּנָא (*), — האָט אַיְינְעָרָן אַונְדוֹזָה זַיִּיכְ גַּעֲוָעָנְדָעָט צָוָת
גַּאֲוָשָׁא, — דָו האָט וּוּהָעָרָט פֿוֹן אַלְאָנְדָר מִיטָּבָן נַאֲכָנָדָרָן?

— וּוֹאָס אַיְן דָאָס פֿאָר אַפְּרָאָגָעָ ?

— נַוְּ, אָוָן לְעָנִיגָן, וּוּיסְטָו, וּוּרָאָר אַיְן דָאָס גַּעֲוָעָן ?

* פרינְטָן.

— דו רעדסט שוינט אַקע, ווי צו אַווילָן... ווער וויסט דאס נישט?

— וויסטו דאָכ, וואָס דאס אַיּוֹ באַלְשׁוּוֹויקעס אָונִ סָאוּוּעָן אוֵיכ?

— נו, ווי דען! ווער וויסט דאס נישט?

— וויסטו דאָכ אַוואָדָע, וואָס מַע האָט דָאָרטָן גַּעֲטָן מִיט די דָאָן רַאְמִירֻעָזָס אַיִינִיקְלָעַכ?

דער גָּוֹטְשָׁאָה האָט אַ שְׂמִיכָּל גַּעֲטָן:

— מַע האָט דָאָרטָן גַּעֲטָן דאס, וואָס מִיר וועלְגַּן דָאָ אַמְּאָל טוֹן מִיט זַי!

פָּנִים הַנְּטוּדָר אַ פָּאָרוֹג אַיּוֹ אַפְּלִינְק בְּרוּינְ פְּעוּרְדָּל אַרְוִיסְגְּוִירִינְ אַ יְוָנְגָעָר יַאֲט, אַ גָּוֹטְשָׁאָה, עָר אַיּוֹ אַרְאָפְּגָעָשְׁפְּרוֹגָעָן לְעֵבֶן דָעַר דָאַנטָּשָׁאָה, זִיכְ וּוּוְילְיָוְנְגָעָרִיש מִיט אָונְדוֹ אַלְעַמְּעָן גַּעֲנִיסְטָן, זִיכְ אַנְגָּוְנָאָסָן מַאְטָע. אַבָּעָד מִיר האָבָן בְּאַמְּעָרָקָט אַיְנָן זִינְעָן אוִיגָּן דָעַם כְּשָׁאָד, וואָס מִיר, די פְּרָעָמְדָע שְׁטָאָטִישְׁ-פְּאָרְפְּצָטָע, האָבָן בָּא אִים אַרְוִיסְגְּוִירְוָפָן. מִיט אַ וּוּוְנְקָה האָט עָר אַפְּגָעָרוֹפָן דָעַם בְּאַלְעַבָּאָט אַיְנָן זִיכְ אַונְפָּעָם מִיט אַיְם שְׁטִיל גַּעַשְׁמוּעָסָט. אָז זַי זִינְעָן צְוָנוּקָמְעָן צְוָרִיק, האָבָן זַי שְׁוִינְ נִישְׁת גַּעַפְּלִיט גַּעַפְּנְטָעָט פָּוָן אָונְדוּרָעָ אַוִּיגָּן.

— אַמְּיָגָאָס,— האָט צו אָונְדוֹ גַּעַזְגָּט דָעַר עַלְטָעָרָעָר גָּוֹטְשָׁאָה,— פְּעָדָרָא אַיּוֹ אַ וּוּילְעָד בְּאַכְּבָעָר אָונִ אַגְּלָעָרְנְטָמָעָר, עָר לְעָרָנְט אָונְדוֹ אַוְיכְ.

פְּעָדָרָא האָט גַּעַבְּרָאכָט בְּלַעַטְלָעָכְ וּוּגָן דָעַם שְׁטְרִיךְ, וואָס די קָאָרְדָּ דָאַפְּעָר בְּאַטְרָאכָעָס גְּרִיטִין צַו... בְּלַעַטְלָעָכְ פָּנִים אַרְגָּעָנְטִינְעָר קָאָמִיּוֹג.

אַיּוֹ די בְּעָרָג אַיּוֹ גַּעַוְעָן קִיל, פְּרִישְׁ אַונִ הַיְמִישְׁ, הַיְמִישְׁ.

די ווועטשערע, וואס מ'האָט נישט געגעטן.

1

אַינְגַּ רַאיָּאנְ פָּונְגָּעֵם גְּרוֹיסֶן בּוּנְגָּאָס-אִינְדְּרָעֵסֶר פָּאָרֶט, אַינְגַּ זַיְינְ דָּאָרָעֵמֶר זַיְיט, גַּעֲפִינְצֶס זַיְכֶס דִּי אַרְבָּעָמְסְטָע אַרְבָּעָטְטָר-פָּאָרֶשְׁטָטָט דָּאָ קָסְוָד. דִּי הוַיְיפְּטָה באָפָּעָלְקָעָרְנוּגֶג באַשְׁטִיטִית דָּאָ פָּוָן פָּאָרֶט-אַרְבָּעָטָר, שִׁיפְּ-אַנְלְאָדָעָר, טְרָעָה גַּעַר אָוָן פּוּרְמָאָגָעָס, צְוַוְוִישָׁן זַיִי — אַסְאָב נַעֲגָעָרָם. דִּי אַרְבָּעָטָלְאָזְיִקְיִיט, וואָס בּוּשְׁעוּפָט דָּאָ, וַיַּי אַינְגַּ נַאֲנָצֶג אַרְגָּעָנְטִינְעָ, שְׂוִין עַטְלְעַכְעָ יְאָר, הַאֲטָט דִּי פָּאָרֶשְׁטָטָט נַאֲכָבָמֶר אַרְעָם אָוָן וּוְיִסְטְּ גַּעַד מַאֲכָט. אַינְגַּ דִּי הַוְּנוּגְעַרְיקָעָ קְלִינְיָעָ פֿינְגְּצְטָעָרָע שְׁטִיבְלָעָכָה הַעֲרָתָה זַיְכֶס שְׂוִין קִימָטָן נִישְׁתָּאַיְינְגָּי אַיְזָנְמָנָן דָּאָס פֿרְיְילְעַכְעָ גַּעַוְאָגָ פָּוָן דִּי אִיטָּאָלְיִעְנָאָר, באָגְלִיְיט אָפֶג גִּיטָּאָרָעָם. אַיְנְדוּרְיסָן פָּאָר דִּי שְׁטִיבְלָעָכָה טַאנְגָּנָן שְׂוִין מַעַר נִישְׁתָּאַיְינְגָּי אַיְזָנְמָנָן דִּי נַעֲגָעָרָם זַיְיעַרְעָ פֿלְיְינְקָעָ בּוּגְיוּוֹדְיִקְעָ אַפְּרִידְיָה קָאַנְגִּישָׁעָ טָעַנְצָ, אָוָן דָּעָר גַּעַלְעַכְטָאָדָר פָּוָן קִינְדָּעָר הַעֲרָתָה זַיְכֶס דָּאָ זַיְיעַר זַעַלְכָּן.

דָּעָר הַוְּנוּגְעָר אַיְזָנְמָנָן לְאָנָגֶג אַרְיִיבָּן אַהֲרָעָר אַיְנְגַּ פָּאָרֶשְׁטָטָט אָוָן מִיטָּזָעָן קָאַלְטָעָ בּוּגְיוּרְדִּיְקָעָ הַעֲנָט דְּעַרְשְׁטִיקָט דָּאָס לְעַצְטָעָ בִּיסְלָ פֿרְיְילְעַכְעָ קִימְטָה. דִּי טָאָטָעָס לוּפְנָן אָוּמוֹיסִיס אַרְוָם גַּעַנְצָעָ טָעָג זַוְּכָּן אַרְבָּעָט. קְוּמָעָן זַיִי נַאֲכָדָעָם אַהֲיָם מִידָּעָ, פָּאָרֶצְאָרְטָעָ אָוָן שְׂוּזִיְּגָן. דִּי אָוּסְגָּעָדָאָרָטָעָ מַאְמָעָס זַיְינְגָּן שְׁטָעַנְדִּיקָעָ כּוּמְרָנָעָ אָוָן קַעְגָּנָן נִישְׁתָּאַיְינְגָּי. טְרָאָגָן קִינְ פֿרְיְילְעַכְקִיְּטָה. צְעַלְאָכָט זַיְכֶס אַמְּאָלָא קִינְדָּ, אַדְעָרָעָס צְעַדְעָט זַיְכֶס, פָּאָלָט אָפֶג דָּעָם בְּאַלְדָּ דָּעָר שְׁוּעָרָרָר טְרוּיְעַרְיקָעָר בְּלִיקָּ פָּוָן דָּעָר מַאְמָעָן, — הַאֲקָט זַיְכֶס אָפֶג דִּי פֿרְיִיד אִינְמִיטְנָן...

אָוָן לְעַבְנָן דָּעָר פָּאָרֶשְׁטָטָט צִיט זַיְכֶס אָגְרִיסְטָעָר וּוִיסְטָמָעָר פֿלְאָצָע. דָּאָס אַיְזָנְמָנָן דָּעָר גַּרְעַטְשָׁעָר מִיסְטְּ-פֿלְאָצָעָ פָּוָן דָּעָר גַּרְעַטְשָׁעָר שְׁטָטָט אַיְנְגַּ דָּאָרָעָמֶר אַמְּעָרִיקָעָ — בּוּנְגָּאָס-אִינְדְּרָעָס. אלְעָ אַפְּפָאָלָגָן פָּוָן דָּעָר דְּרִיטָה-אַלְבָנָ-מִילְאָנְיִקְיָעָר שְׁטָטָטָט פִּירָטָט מַעַג אָרוֹיסָט אַהֲרָצָוּ. לִיגָּן דָּאָ שְׁטָעַנְדִּיקָעָ אָוָן פּוֹילְגָּן גְּרוֹיסָעָ בעָרָגָן מִיסְטָה, גַּעַפְּיִיגְעַרְטָעָ קַעַץ אָוָן הַינְּטָה, בּוּגְ�נָרָעָ פָּוָן גַּעַפְּלָעָנָעָ פְּעָרָד. וּוּרְעָם קְנוּיָלָגָן זַיְכֶס זַיִי, אָוָן אַלְעָרְלִיָּי שְׁלַעַכְטָעָ פְּלִיגָּגָן זַוְּמָעָן כּוּמָרָעָס-

וועין איבער זיין. דער גיפטיקער ריעיך פון פויילעניש מאכט דאך די לופט, איבערהייפט אין די הייסע טאג, אומדרטרערעלעכ—שותער אונ געפערעלעכ, די ריעיכע איננווינער פון שטאט וויסן אפלע מיסטאמע נישט, אז ס'איו פאראן אווא שיידעררייעכער פלאץ. די הונגעריקע אבער פון בווע- נאָס-איירעס קענען גאנצ גוט דעם דאַז אַז דיזקן מיסט-קאָסטן. פון בא- גינען בינו שפט אינ אונט גראַפֿלען זיך דאַ אַינעם מיסט מאכגעט פארכוישעכטע, אויסגעדרארט, אַפְּגַּעַרְתִּיעַן זענשנ—מענער, פריען אונ קינדער, צעהרן מיט שפיציקע העלצער און שפיציקע טורךען פינגער די בערגלעכ אונ זוכן „מעזעט”: אַ שְׁקָאַרְנִיקָע בְּרוּיט, אַ שְׁטִיקָל קָאָרְטָאָפְּלָה, אַ נָּאָכָּב נִישְׁת אַינְגָּאנְצָן אַרְוֹמְגָּהְרִיעְזָּטָן בְּיַיְגָּ... זַיְגָּ פִּרְגָּן דאַ אַפְּטָמָּאָל אַ קָּאָמָּט מֵיט די אויסגעדרארט הונגעריקע הינט, ווּאָס פָּאָרְטִּיךְן מֵיט ברענענדיקע אויגן אונ פָּאָרְקִיטְצָע צִיְּנָה זַיְעָרְטָן שְׁפִּינְזָה פלאץ...

.2

ס'איו געווועב אַ זוינער גָּלוּרִיךְ-בְּלוּרִיךְ אַקְטִיאָפְּעָרְ-פָּאָרְנָאָכְטָן. אַ ווַיְיכָ, מִילְּד ווַיְגַּטְּעַלְעַ אַיְן גַּעֲמָעַן אַיְן דָּאַקְסּוֹד, פְּלִינְק דּוֹרְכְּגָּעַלְעָפְּן אַיְן בער די ווַיְסְטָע, טְרוּיְרִיךְ גָּאָסָן, אַנְגָּוְשְׁפָּאָרְט אַפְּנָ מִיסְטָ-פָּלָאָצָה—אַוְן דאַ דּוּרְשְׁטִיקָט גַּעוֹאָרְן אַיְן דִּי שְׁוּעָרְגַּעַן גִּיפְּטִיקָע רִיכְעָס. אַנְטָקָעָן אַיְן גַּעַד לְעֵגֶן אַיְן דָּאַזְעַר אַוְנְטְּשִׁיבָּן דָּעַר יָאָם. נָאָר אַוְיכָ דָּעַם יָאָם אַיְן נִשְׁתָּפְּרִילְעַכְּ גַּעַוּועָב. אַיְן פָּאָרְט זַיְנְעַן אַן בָּאוּוּגְּנוֹגְּ גַּעַשְׁתָּאָנְעַן אַפְּ זַשְׁוּעָרְנָה-דִּיקָע אַנְקָעָרט אַסְאָכְ פּוֹסְטָע שִׁיפְּן, ווּאָס הָאָבָן שְׁוִין קִימָאָט פָּאָרְגָּעָסָן גַּיְינָה. דָּעַר קְרִיוֹיסָהָט זַיְיָ דָּאַפְּרָאַרְשִׁמְּידָט, זַיְנְעַן זַיְיָ גַּעַשְׁתָּאָנְעַן מֵיט אוַיסְטָ-גַּלְאָשְׁעַנָּה קָאָלְטָעָ קְוִימָעָן אַוְן גַּעַשְׁוּוֹגָן, טְרוּיְרִיךְ גַּעַשְׁוּוֹגָן, פּוֹנְקָט ווּיְיָ די הונגעריקע אַרְבְּעַטְלָאָזָעָ פָּאָרְטִּ-אַרְבְּעַטָּעָר.

אַ גַּוּפָע דָּאַקְסּוֹדָעָ קְנִינְדָּעָרָ חָאָבָן וַיְכָ אַוְמְגָעָקָעָרט פָּנְגָעָם מִיסְטָ-פָּלָאָצָה מֵיט טָאַרְבָּעַלְעַכְּ אַפְּנָ פְּלִיְּצָעָ, מֵיט שְׁפִּיצְקָעָ העלצער אַיְן די הענט. די גַּאנְצָע גַּוּפָע אַיְן גַּעַוּועָן בְּעוּרָעָ פִּונְגְּ צְוּיִ-דְּרִיכָה שְׁכִינְעַסְטְּדִיקָע הַוִּיפְּגָן אַיְן דָּאַקְסּוֹד, אַלְעָ גַּוְטָע אַוְוִירִים אַיְנָעָרָ מִתְּגָן אַנְדָּרָגָן. די גַּאנְ-צָע גַּוּפָע הָאָט גַּעַרְבָּעָט אַפְּנָ מִיסְטָ-פָּלָאָצָה בְּעַשְׁוּטְפָּעָס אַוְן צַעְטִילָט צְוִישָׁן זַיְכָ אַפְּ גַּלְיִיכָע טִילָן דָּאָס צְוָנוּפְּגָעָזָמְלָטָע.

זַיְיָ זַיְנְעַן הַיִּינְט גַּעַגְעָגָעָן צְוִירִיךְ אַהֲיִים פְּרִילְעַכְּ אַוְן טּוּמְלִיךְ: ס'הָאָט זַיְיָ „אַפְּגַּעַלְגִּיקָה“. כּוֹצְ דִּי עַטְלָעַכְּ שְׁטִיקָלְעַכְּ בְּרוּיט, ווּאָס זַיְיָ הָאָבָן גַּעַפְּגָעָן, הָאָבָן זַיְיָ אַוְיכָ אַנְטְּדָעָקָט אַגְּאָנְצָן „אוּצְעָרָה“: אַ פָּאָר צַעַנְדְּלִיךְ

פושקעס קאנסערוונ. גאנצע נאכ נישט-אנגעיררטע בלעכענע פושקעס
פיש-קאנסערוונ!

דער שווארצער דאבערטיטא האט געיגלאנטס מיט די ווינטער געונטער
ציין און טראקי-וויסע איגנונויסלעכ, און זיין גערויזט קעל האט
בעשומויפן נישט געקענט פארשטיין:

* — וועלכער מעשוגענע בורוזשי האט עס ארייסגעווארפן אין מיט
אוֹזָה דִּיכְקִיטַּת ? !

— דער צוועלפֿיאַרְקָעֶר אַיטָּלְיָעֶנֶּר וּוּתָּאָרִיאָה האט געפונען אַנ
ענטפער :

— דאָט האט מיטמאָע איינער אַנוּר, אַ גוּטָעָר, אַוְמִיסְטָן אַרְוִיסְט
געוואָרְפָּן, קעדִי דֵי אַרְעָמָע זָלָן אוּכִיךְ אַמְּאָל עַסְנָ קָאנְסָעָרְוָן...
אַבָּעָר דָּעָר קְלִיְּנָעָר אַוְסָעָדָאָרְטָעָר אַרְמָאָנְדָאָה האט קוֹרְצָ אַרְיִיסְגָּעָן

ברומט :

— קיַּין גוּטָע גוּרִים זִיְּנָעַנְדּוּ נִישְׁתָּ פָּאָרָן אָפְּ דָּעָר וּוּלְטָם.
אַבָּעָר וּוּ אַונְגָּוָס דָּאָס זָלָן נִישְׁתָּ זַיְּנָ, דָּעָר פָּאָקָט אַיְּזָ גַּעֲבַּלְפָּן
אַ פָּאָקָט : אַכְּטָ יַאְתָּן — נַעֲגָרָס זָדָן, אַרְגָּעָנְטָיָעָר, אַיטָּלְיָעָנָעָר — הָאָבָּן
גַּעֲטָרָאָגָן אַיְּנָ דֵי טָאָרְבָּעָלָעָל צְוָאָנְצִיךְ פּוֹשְׁקָעָס קָאנְסָעָרְוָן מִיטּ עַטְלָעָ
כָּע שְׂטִיקְלָעָכְ בְּרוּיט. זָלָן זַיְּנָ אָוּ שְׂמוֹצִיקָס, צָעָנְעָצָטָס, אַבָּעָר דָּאָכְ
ברומט !

אַיְּזָ בָּא בְּעַדְקָעָן פְּלוֹזִים גַּעֲבָוִינָגְ גַּעֲוָאָגָן אָגְ אַידְיִיעָ, אַ גַּעֲדָאָנָק. עָר
הָאָט אַ טְּרִיסְטָל גַּעֲטָאָן מִיטּ דֵי שְׂוֹאָרָצָעָ קְרוּיָן זַיְּנָעָ, דֵי בְּרוּינָ אַיְּגָן
הָאָבָּן זַיְּנָ צְעַשְׁיָנָט, אַונְגָּזָן דְּרִיכְצִינְיאָרִיק לְעַבְנָה האָט מִיטָּאָמָּל אַינְגָּאנָזָן
אַוְפְּגָּעָלִיכְתָּן :

— אַיר וּוּיִיסְטָ, כְּעוּרָעָ, וּוּאָס פָּאָר אַ פְּלָאָן אִיכְ הָאָבְ ?

— נָו ?

— הָעָרָט אָוִיסָ, לְאָמֵר פְּרָאוּוּנָ אַ שְׁוֹטְפָּעְסְּדִיקָ וּוּעַטְשָׁעָרָעָ (*). אַלְעָ
צְרוֹאָמָעָן. וּוּעָט אָוְנְדוֹ זַיְּנָ פְּרִילְעָכְ. אָט אָזִי, וּוּ דֵי גְּרוּיסְטָ פְּרָאוּוּנָ אַמְּאָל
אַ בָּאָנְקָעָט.

דָּעָר דִּינְינְקָעָר אַונְגְּוִינְקָעָר כָּאָסָע הָאָט אִים אַיבְּעַרְגָּעָשְׁלָאָגָן :
— אִיכְ הָאָבְ שִׁינְגַּן אַמְּאָל גַּעֲזָעָן אַ בָּאָנְקָעָט, אַ סְוּרָעָ זְוִרָּכָ אַ פָּעַנְצָ
טָעָר הָאָבְ אִיכְ גַּעֲזָעָן, אַיְּנָ שְׂטָאָט. דְּזָוָרָכְ אַ גְּרוּיסְטָן, לִיכְטִינָן פָּעַנְצְּטָעָר...
כְּעוּרָעָה האָט באַשְׁלָאָסָן אָזִי : מַעַמְּאָכָט דָּעָם באָנְקָעָט, נָאָכָ אַיְּדָעָר
מַעַ קְרָמָט אָחִיםָ, וּוּאָרָעָמָ, אוּ מַעַ וּוּעָט שְׁוִינָ קְרָמָן אָחִיםָ, וּוּעָט נָאָכָרָעָם

(*) וּוּטָשָׁעָרָעָ – אַוְנְטָשָׁרָעָ.

זינן שוער ווידעראמאל זיך אלעמעג צו אמענטראפעגן. די מאמעס וועלכ' אנהיבן ווי שטענדיק: "שווין שפערט, מע דארפ זיך ליגונג שלאָפַן. וויהיג שלעפסטו זיך אינמיינן דער נאכט?..." דארפ מען עפערנען א פֿאָר פושקעס קאנסערוונג אָט שיינ טאָקע. נאָר צוּווִי. די איבעריקע אלע טראָגַט מען נאָכְרָעָמָּט אָט אהיכים. דאס, וואָס מע ווועט קומען אהיכים א ביסל שפערט-* לעכ', מאכט נישט אויס. טאטע-מאמע ווועט טאָקע עפערנען דאס מוויל אָפַ ביזערן זיך, אָבער או זיי וועלג דערזונ גויסע, נישט-געדריטע בעלבערנע פושקעס, וועלג זיי שיינ נישט שרייענע...".

געדרעדט אונ געטאגן. אכט יאָטן גיינע אָפַ אָפַ אָפַ ווּוִיטְסְטְּן ברען פֿרַ נעם מיסט-פֿלאָצ, ווּוְהִינְן קִיְּינְן הַוּנְּעָרִיקְיָעֵד דֻּעָרְגִּיָּת קִינְמָאָל נִשְׁטָט. דָּאָ אַיְזָ אָפְּלַע דָּאָ אַיְזָ טְרוֹקָן קְדוּמְקָלָעֵב גְּרוֹאָן. מע צַעֲלִיגָּת זיך אָפַ דער ערְד אָונְטָעָר די קְרוּמָע שְׁטָרָאָלְן פּוֹנְג דער אָונְטָעָרְגִּינְדִּיקְעָר זוּנְג אָוֹן מַע נַעַמְתָּ זיך צּוּגְרִיטִין צּוּם "פְּאָנְקָעַט".

ראָבערטאָ געפֿינְט ערְגַּעַץ אָפַ דער ערְד אַלְאָגָג פֿאָרְוָשָׂאָוּעָרטָן טְשְׁוֹאָק אָוֹן נַעַמְתָּ זיך מִיט אִימְפָּרָעָן באָ די קָאנְסְעָרְוָנוֹ-פֿוֹשְׁקָעָס. ווּיְ-טָאָרִיאָ קְרִיגֶט אָרוֹיִס פּוֹנְגָעָם טָאָרְבָּעָעֵל אָפַ שְׁטִיקְלָעֵב טְרוֹקָן בְּרוּיט אָוֹן צַעֲטִיְּתָעָס אָפַ אַכְּטָ גְּלִיכְבָּעֵט טְיִילָן. בעַרְקָעַ נַעַמְתָּ אָרוֹיִס פּוֹנְג זַיִן טָאָרָבָע אָפְּלַעַשְׁלָמִיט ווּאָסָעָר (איָבְּ דִי הַיּוּס טָעָג טְרָאָגָט יְאָטָן מִיט זיך שְׁטָעָנְדִּיק ווּאָסָעָר. דאס קָאָסְטָ דָּאָכְּ קִיְּינְן גַּעַלְתָּ נִשְׁטָט).

— כְּעַוּדָע! — זָאָגָט פְּרִילְעָפָּע בְּעַרְקָעָ, — אַיְבְּ שְׁוֹן יְאָא ווּטְשְׁעָרָעָ, אַיְזָ זָאָל עַס זַיִן מִיט אַלְדָעָט גּוֹטָן. לְאָמִיר נַעַמְתָּ צּוּ בְּיסְעָלָעָכְּ ווּוִינְג... מִירְכָּן טְרִינְקָעָן אלעָפָּג אַיִּינְ פְּלַעַשְׁלָ... — אָוֹן ערְטְּרָאָגָט צּוּ צּוּ די לִיפְנֵן דאס פְּלַעַשְׁלָ ווּאָסָעָר.

כְּעַוּדָע לְאָכָּן.

— פֿאָר ווּעַמְעַן טְרִינְקָטָו, בְּעַרְקָעָ? — בְּרַעַנְט אַרְמָאָנְדָּא.

— פֿאָר מִיְּינְן טְאָטָנָס בְּאַלְעָבָאָס, ערְזָאָל אַיְבִּיקְן טְרִינְקָעָן נָאָר ווּאָ-טְעָר...
— אָוֹן עַסְנָ אַוְיכָ נָאָר ווּאָסָעָר! — גִּיט צּוּ כָּאָסְטָע...

.3.

אוֹ די פֿוֹשְׁקָעָס זַיִנְעָן שְׁוֹן אָפַג אָוֹן מַע הַאלְט שְׁוֹן מִיט בְּרַעַנְעָן-דיְקָע אַוְינָן בָּאָמָּן אַנְהִיבָּן די קָאנְלְעָקְטִיוּזָוּ ווּטְשְׁעָרָעָ, קְוּמוֹן פְּלוֹצִים אָנָּא אַפְּאָר יְאָטָן — אַיְנָגָל פּוֹנְג אַיְאָרְ פְּרָצָן אָוֹן אַמִּירְלָ פּוֹנְגָעָם זַעְלְבִּיקָן

עלטער. צוויי אומבאקאנטער יאטג. אַנוּסָּאָג זַיִעַד אַרְעַם, אַבְּעַר גַּאנְצָ אָונְזָ דִּינְג. אָפֶן דֵּי הַעֲלֹדוּר — רְוִיטָעַ טִיכְלָעַכָּ, אַקוּרָאַט אָונְזָ שִׁין אַוְיסְגַּעַשְׁלִיפְטָ. לְוִיטָעַ דֵּי דָּאָרָעַ פָּעַנְעַמְעַר אָונְזָ אַיְנְגַּעַפְּאַלְעַנְעַ אַוְיגָן אַיזָּ קַעַנְטִיקָ, אָוְאִיךָ דֵּי בִּידְעַ יַאֲטָנָ עַטְנָ נִישְׁתָּ צַו אָפֶט אָונְזָ נִישְׁתָּ צַו גּוּטָ... אַכְּטָ פָּאָר אַוְיגָן שְׁטַעַלְנָ זַיִכָּ אָפֶן אָפֶן זַיִ, אָפֶן דֵּי נַיְ-צַוְעַקְמַעַנְעַ מִיטָּ אַפְּעַנְעַר אַמְצְוִירִידְנִיקִיטָ. מַעַ רַוְקָטָ צַו דֵּי קַאֲנְסַעַרְוָן נַעַנְטָעַ צַו זַיָּ.

— גוּטָן אָוּונָטָ, כְּעוּרוּ!

— גוּטָ אָרָ. וּוֹאָסָ טְאִירָ זַאֲגָן?

די גַּעַסְטָ זַעַצָּן זַיִכָּ אָוְיךָ צַו אָפֶן דָּעַרְ עַרְדָּ. בַּאֲקוּנָן הַאַסְטִיקָ דֵּי «וּעֲטַשְׁעַרְעַ», דָּעַרְזָעַן דֵּי קַאֲנְסַעַרְוָן — אָונְזָ קַוְקָן זַיִכָּ אַיְבָּעָר מִיטָּ גְּרוּסָ שְׁרָעָךְ.

דָּאָסָ יַיְנְגָלָ זַאֲגָטָ:

— וּוֹאָסָ קְלִיְבָטָ אִיר זַיִכָּ טָוָןָ? וּזְהָאָטָ אִיר גַּעַנוּמָעָן דֵּי קַאֲנָ-
סָעָרוֹןָ?

— נִשְׁתָּ דִּינְגָן בַּאֲפָעַט דִּינְגָעָ,—עַנְטְּפָעַרְטָ בַּיְוָלָעָכָ בַּעֲרָקָעָ.—נִשְׁתָּ גַּעַ-
גַּעַנוּעַטָּ אָונְזָ נִשְׁתָּ כֵּגָן דִּינְגַּעַוּןָ...

דָּאָסָ מִיְּדָלָ שְׁמִיכְלָטָ זַיִעַרְ פְּרִיְנְטָלָעָכָ:

— כְּעוּרוּעָ, זַיִיטָ נִשְׁתָּ אִינְגָן קָאָסָ. מִירָ וּוּילָגָן אַיִיכָּ קִינְגָן שְׁלָעַכְתָּסָ
גַּיִטָּ טָוָןָ. אִיר זַיִיטָ דָּאָכָ אַרְבְּעַטְעַרְ-קִינְדָעָרָ, אַיִּאָ? אָונְזָ מִירָ אַוְיכָ.
זַיִיטָ פָּוָן דָּאַקְסָודָ, אָונְזָ מִירָ פָּוָן וּוּיוֹשָא קְרֻעְסָפָאָ. אִיר הַגְּנוּעָרָטָ, אָונְזָ
אַוְיכָ. מִירָ הַאֲבָנָן דָּעַרְזָעַן אָגְרָוּפָעָ קִינְדָעָרָ, זַיְנְעָן מִירָ צַוְעַגְאַנְגָעָן.
לְאַמְירָ זַיִכָּ בַּאֲקָאנָןָוָן אָונְזָ שְׁמוּעָסָ...

כָּאָסָעָ קַוְקָסָ אָפֶן זַיִיְ-קְרוּמְלָעָכָ:

— אִיר מִיְּנְטָ דָּאָכָ מִיסְטָמָעָ נִשְׁתָּ אָונְדָזָ, נָאָרָ דֵּי פּוֹשְׁקָעָםָ, אַיִזָּ
שְׁלָאָגָטָ זַיִכָּ דָּאָסָ אַרְוִיסָ פָּוָן זַיְנְעָןָ...

אלְבָעַרְטָאָ, דָעַרְ נַיְ-צַוְעַקְמַעַנְעַרְ יַאֲטָ, שְׁטָעַלְטָ זַיִכָּ אַוְועָקָ אָונְזָ
זַאֲגָטָ אָזָוָיָ:

— הַעֲרָטָ, כְּעוּרוּעָ, מִירָ וּוּלְגָן דֵּי קַאֲנְסַעַרְוָן נִשְׁתָּ עַטָּןָ, אַבְּעַרְ אִיר
וּוּעַטָּ זַיִיְ אַוְיכָ נִשְׁתָּ עַסְנָ!

אלְעַ יַאֲטָנָ שְׁפְרִינְגָעָן אָוָסָ פָּוָן אַרְטָ. הַעֲנָטָ פָּאַרְדְּרִיקָן זַיִכָּ אַיִן
פּוֹיסְטָןָ:

— וּוֹאָסָ אַיִזָּ? סְאִינָ עַפְשָׂעַרְ דִּינְסָ?

אלְבָעַרְטָאָ גַּעַמְטָ אַרְוִיסָ פָּוָן קַעַשְׁעַנָּא אַשְׁטִיקָלָ צַיְטוֹנוֹ:

— לִיְיָעַנְגּ קָעַנְטּ אַיר ?

— זְרִיּ נִישָׁתּ קִין קָאָפּ ! — שְׁרִיּוּטּ רַאֲבָעֶרְטָא . — טְרָאָגּ זֵיכּ אָפּ . מִיר
וּוִילְגּ עַסְנָ !

— אַיכּ וּוַיּ אֹוֵיכּ עַסְנָ... — זָאָגּוֹטּ דְּוִיקּ אַלְבָעֶרְטָא . — אַיכּ וּוַיּ אָבָעָרּ,
אַיר זָאָלָטּ פְּרִינְדָרּ אַ לִיְיָעַן טָוּן , וּוֹאָסּ דָא אַיזּ גַּעַשְׁרִיבְּגָן , אוֹ נִישָׁתּ
גַּיְיָעַן מִיר נִישָׁתּ אָוּוּקּ .

בְּעַרְקָעּ גַּיִיטּ צֹו צֹו אַלְבָעֶרְטָאָגּ אָנוֹ לִיְיָעַנְטּ מִיטּ אִיםּ צְוָאָמָעָן דַּי
צַּיְיָוָנָגּ , בְּעוֹורָעּ הַעֲרָטּ אָוֹסּ . וּוֹאָסּ וּוַיִּטְעָרּ הַעֲרָטּ . מַעַן אַלְצּ אָנְגָעָדּ
שְׁטָרָעָנְגָטָעּ , אָנוֹ מַעַן רָוּקָטּ זֵיכּ צֹו נְעַנְטָעּ . אָנוֹ פְּרִינְטְּלָעְכָּעָרּ צֹו דַּי
גַּסְטָסּ ... אַיכּ צַּיְיָוָנָגּ שְׁטִיטִיטּ :

“גַּעַלְמָנָגּ בְּאַטָּאָגּ הַאָפּןּ עַטְלָעְכָּעּ פְּאַמְּלִילְיָעּ אַרְבָּעֶטְלָאָזְעּ פָּוּנּ וּוַיְוָשָׁא
קְרָעָסְפָּאָזּ זֵיכּ אַפְּגָעָסָאָסָטּ מִיטּ קָאנְסָעָרוֹנוֹן , וּוֹאָסּ וַיִּיְהַבָּשּׂ אַפְּגָעָנָעּ אָפּןּ
מִיסְטְּ-פְּלָאָעּ פָּוּנּ דָאָקָסְוָדּ . 5 קִינְדָּעָרּ , 2 פְּרִוְיָעָן אָנוֹ 2 מְלָעְנָרּ זַיְנָעָנּ
גַּשְׁטָאָרָבָנּ אַיכּ שְׁרָעְקָלְעָכָעּ וּוַיִּטְעָקָנּ . דַּי אַבְּרִיעָרִיקָעּ הָאָטּ מַעַן אַיכּ אָ
הָאָפְּגָנְגָלָאָזּן צְוָשָׁטָאָנְדּ אַפְּגָעָפְּרִירָטּ אַיכּ שְׁפִיטְאָלָא ” .

אַלְעָ יָאָטּ שְׁוַיְיָגּ אָנוֹ קוֹקָנּ מִיטּ טְרוּיְעָרִיקָעּ פְּאַרְבָּעָנְקָטּ אַוִּינְגּ אָפּ
דַּי לְאַנְסָעָרוֹנוֹ-פְּשָׁקָעָסּ ... אָנוֹ אַלְבָעֶרְטָא דַּעֲרַקְלָעָרטּ :

— דָאָסּ אַיּוֹ אָנּ עַמְּעָסּ . אַיכּ הָאָבּ אַלְיָינּ גַּעַקְעָנָטּ דַּי פָּאָרָסָאָמְטָעּ.
דָאָסּ הָאָטּ אָ קְרָעָמָעּ אַרְוִיגְעֻוֹאָרָפָנּ אָ גַּאנְגָּןּ קָאָסְטָנּ פָּאָרְפּוּיְלָטָעּ
פָּאַרְזָשָׁאָוּעָרָטָעּ קָאָנְסָעָרוֹוּן . וּוֹאָסּ גַּיִיטּ אִיםּ אָגּ , דַּעַם קְרָעָמָעּ , וּוֹאָסּ
הַוּנְגָעָרִיקָעּ אַרְבָּעָטָעּ מִיטּ זַיְיָעָרּ פְּאַמְּלִילְיָעּ וּוּלְגָןּ שְׁטָאָרָבָנּ מִיטּ אָ
שְׁרָעְקָלְעָכָןּ תּוֹיטָ ?

דַּי פְּשָׁקָעָסּ שְׁטִיְיָעָנּ אָפּ דַּעַרּ עַרְדּ מִיטּ אַפְּגָעָנּ מִילְלָעּ . קִינְגָּעָרּ
רִירְתּ זֵיכּ צֹו זֵיכּ נִישָׁתּ צֹו . נַאֲרָ אַיכּ דַּי אַוִּינְגּ הָאָטּ זֵיכּ אַוִּיסְגָּוּלָאָשָׁן
דַּעַרּ גַּלְאָנָצּ , אָנוֹ אַיכּ הַאָרְצָנָהָאָטּ אַוִּיסְגָּוּטְרִיקָנָטּ דַּי פְּרִידְזּ ...
אָ וּוַיְלָעּ שְׁטִיְיָעָנּ כְּעוֹרָעּ אַדוֹם דַּי פְּשָׁקָעּ שָׁאָ-שְׁטִילּ , מִיטּ אַרְאָפּ
גַּעַלְאָזָטּ קָעָפּ , וּוּ בָא אַ טְיִיעָרָגּ טְוִיטָמָגּ ... נַאֲכָדָעָמּ זָאָגּוֹטּ אַרְמָאָנְדָא שְׁטִילּ
אוֹגּ טְרוּיְעִירִיקָעּ :

— אַבְּעָרּ אַיכּ וּוַיּ דָאָכּ עַסְנָ !

— אַלְעָ וּוִילְגּ מִיר עַסְנָ , — עַנְטָפָעָרּ בְּיַילְקָעּ , דָאָסּ נִיְ-צְוָגָעָקוּמוּנָעּ
מִיְוָלָקּ , — אַבְּעָרּ אַלְעָ וּוִילְגּ מִיר דָאָכּ לְעַבְנָ , אַפְּצָוֹלָאָכָבָעָסּ דַּי בְּוּרְשָׁוִינָן . אַלְעָ
וּוִילְגּ מִיר לְעַבְנָ , אַוּגּ מִיר וּוּלְגּ לְעַבְנָ ! ..

אוֹגּ אַלְבָעֶרְטָא זָאָגּוֹטּ :

— קוֹמָטּ , כְּעוֹרָעּ , וּוֹאָסּ הַאָפּןּ מִיר דָאָ צֹו טָוּן אָפּןּ מִיסְטְּ-פְּלָאָעּ !

קומט אהיהם אונ דערציאלט איביערעד טאטעס, וואס איד האט געליענט
אינ ציטונג, אונ וווײט זיין אויכ אט די ציטונגונגן.
אלבערטא אונ פילקע נעמגע ארויס פונ בוועם אונ באטיילן די
קינדר מיטן נארוואס דערשיגענען ניעם נומער פון דער ארגונטינער
פֿיאָגּוּרִישְׁעַרְ צִיטְוֹנְגָ...
— איד וועט דאס לֵיַעַנְעָן,—זאנט אלבערטא,—וועט איד זיך דער-
ויסן, זוי עס לַעֲבָן די גֶּלְקָעַכְסָטָעַ קִינְדָּעַר אַפְּ דָעַר וּלְטָט — די אַרְ-
בעטער-קִינְדָּעַר אַינְגַּ רַאֲטְנָפְאַרְבָּאַנד... אַונְגַּ מַאֲדָגָן קּוֹמֶט אִיד אַלְעַ אָונְ
געַמְט מִיט אַיְיָרָעַ בָּאַקָּאָטָעַ אַפְּן קִינְדָּעַר-מִיטְינְגָ, וואס מִיר אַרְדָּעַנְעָן
אַינְגַּ אַינְגַּ דָעַר עַרְשָׁטָעַ אַרְבָּעַטָּעַר-שָׁוֹל אַינְגַּ וּוּיְשָׁא קְרֻעָסְפָּאַ. דָּאַרְטָן וּוּעַט
אִיד זיך דָעַרְוִיסָן אַסָּאָקְ זָאָבָן, וואס אַרְבָּעַטָּעַר-קִינְדָּעַר דָאַרְפָּן וּוּסָן.
מַאֲדָגָן הַיְבָט זיך אָן די אַינְטָרְגָּאַזְיָאַנְאָלָעַ קִינְדָּעַר-וּאָבָן.
נִישְׁתָּאַלְצָן, וואס אלבערטא זָאָט, פָּאַרְשָׁטְיָעַן דָאַ דִּי אַכְטָ יַאֲטָן.
אַבְּעָר אַיְינָס פָּאַרְשָׁטְיָעַן זַיִן: סָאַיִן זַיְעָרָעַ אִיאָט, אַכְוּעָר, אַנְאָ-
עַנְטָעַר פְּרִיְינְט, זַיִן דִּינְגָלָעַן אִימְ האַרְצִיק אַרְוּם אָונְגַּיְעַן מִיט אִים
צְוֹאָמָעָן. אַינְגַּ וּוּגַן דַּרְיָעַן זַיִן אַפְּטָם אַוְם די קָאָפְ אַהֲינְטָעַר, אַהֲינָן, וּוּ
עַס זַיְינָעַן גַּעֲבְלִיבָן די אַפְּעָנָעַ פּוֹשְׁקָעָס...
פּוּנְגָרְגָעָץ לְוִיפְטָן אָן אַוְיסָגְעַדָּאַרְטָעַר הַוּנְט גַּלְילִיכְ צַוְּ די קָאָנְ-
סָעָרָוּנְ...
ראָבְעָרְטָא זָאָגָט:

- אַ רַאֲכָמָאנָעָס אַפְּן הַוּנְט!
- אַרְמָאַנְדָּאַ בָּאַרְוִיקְט:
- אַ הוּנְט שָׁאָדָט נִשְׁתָּאַלְצָן: עַר האָט דָאַקְ אַ הַינְפִּישָׁן מָאָגָן.
- בערך אַבְּעָר לְוִיפְטָן צְרוּיקָן:
 - אַ הוּנְט אַיְזָן דָאַקְ אַוְיכָן אַ לעַבְעַדְיקָעַ באַשְׁעַפְעַנִּישָׁ...
 - אלְעַ לְאָזָן זיך לְוִיפְנְדִיקָ צְרוּיקָ. פּוֹנוֹוִיטָן זָאָכְ שְׂרִיעַן זַיִן אָונְ
שְׁרַעַקְנָ דָעַם הַוּנְט, זַיִן בָּאוּיְזָן אַבְּעָר נִיטָן צַוְּלוּיְפָן—אָונְדָעַר הַוּנְט
הָאָט שְׁוִינְגָ מִיט אַ וּוְילְדָן אַפְּעַטְיָיט אַרְיִינְגְוַעַשְׁטָעַקְט דָעַם פִּיסְק אַיְן די
קָאָנְטָעַרְוָן אָונְגַּרְעַטְסָט. כְּעוּרָעַ טְרִיבְיָנָן אִים מִיט שְׁטָעַקָּס אָונְגַּלְאָפְן
אַרוֹיָס די פּוֹשְׁקָעַ פּוֹנְג אַונְטָעַר דָעַר מַאֲרָדָעַ זַיְינְגָר... דָעַר הַוּנְט האָוֹ-
קָעַט, פָּאַרְטִּיְוִיךְ זַיִן אָונְגַּרְעַטְסָט. נָאָר שְׁוִינְגָ אַיְן אַמְינָוּת אַרְוּם
צְעוּוֹיָעַט עַר זַיִן וּוְילְדָן, נָעַמְט זַיִן דַּרְיָעַן אָונְגַּרְעַטְסָט יְעַסְוּרִים. עַר בִּיעַט זַיִן
אלְיָיָגָן אַיְגָן בָּא אִים בְּרַעַנְעָן וּוְילְדָעַ יְעַסְוּרִים.

די קינדער שטיעען נאכ א ווילע באם שטארבענדיין הונט אוּב
שווינגן: ס'פאלט צו די נאכט. אין דער נאכט ברענונג אווי מאָדנע די
הינטישע אויגנג, ווֹאָס קוֹגַן מיט א פֿיעַנְלַעֲכַן גַּעֲבַעַט אָפַּ די אָוְמְבָּאָז
הָאַלְפֶנְעָן קִינְדָּעָר...
כאָסָע זָאנְגַּט:

— אוּזַּי מִיסְתָּאָמָּעַ האָבָּן אוֵיכַ גַּעֲקָוּט די פֿאָרְסָאָמָּטָעַ קִינְדָּעָר פּוּב
וּוּוֹשָׁא קְרֻעְסְּפָּאָז.

אלבערטאָס הענט דריין זיך צוֹנוֹיַט אַינְ פּוּיסְטָן.
די נאכט ווערט אלֶץ גַּעֲדִיכְטָעַר, די קִינְדָּעָר גַּיְעַן שׂוּוַיְגְּנְדִּיקָּע
אהַיִּים.

אין וועג זָאנְגַּט וּוּיטָאָרִיאָא:

— אַ שָּׁאָדָן, אַ שָּׁאָדָן! מִיר האָבָּן דָּאָכַז זיך גַּעֲרוּיַּט צוֹ דַעַר קָאָז
לְעַקְתִּיוּעַר וּוּטְשָׁעַרְעַ!... אָוֹן ער באַלְעַקְטַּז זיך די פֿאָרְטְּרִיקְנַטַּע לְפָנָן.
— זָאָרג זיך נִישְׁט, וּוּיטָאָרִיאָא,— עַנְטְּפָעַר אִים בַּיְלָקָע. — מִירָן נָאָכ
הָאָבָּן שִׁינְיָע זָאמָטָע קָאָלְעַקְטִּיוּעַ וּוּטְשָׁעַרְעַס צְוֹאָמָעַן מִיט אָונְדוּעָרָע
עַלְטָעַרְנוּ! מִיר דָאָרְפָּן נָאָר פָּאָר דִּידָאָזְקָע וּוּטְשָׁעַרְעַס קַעְמָפָן צְוֹאָמָעַן
מִיט אָונְדוּעָרָע עַלְטָעַרְנוּ...

אַרְמָאָנְדָּאָ פֿאָרְשְׁטִיטִיט נִיט אָוֹן הָאָט נִישְׁט קִינְגַּ גַּעֲדוֹלָד:

— וּוּ וּוּסְטַּ דָּאָס זִינְן? וּוּעַן?

אלבערטאָז עַנְטְּפָעַרְטַּס פֿיְיעַרְלַעְבַּן אָוֹן הִיִּס:

— וּוּעַן דָּא אַיְן אַרְגָּעָנְטִינְעַ וּוּסְטַּ זִינְן, וּי דָאָרְטָן — אַיְן רַוְּסָלָאַנד...

דערקלעונג צו דער דערציאלונג אַדיע, הער אַבראמָאוֹויטש!!.

אייג אַרגענטינען, ווי אייג אַסאכ אַנדערע קאָפִיטאַלִיסטיישן לענורער, אוּ פָּרְאָגָן אַגעען וועגן אַפְּלִיגָּטְרִישָׁעָר אַלְגָּעָמִינְדָּר פָּאַקְּסְּבָּלְרוֹנְגָּן. דאס גָּאטְשִׁיט, אוּ יַעֲדֵר קִינְדָּר מִן
לאָנדָר מִן באָזָּבָן די רַעֲגִינוֹגְ-שָׂוָּג, ווי עַס זָאָרָם זֶיכָּר עַרְגּוֹנוֹן זָוָּם ווַינְצִיקְסְּטָבָן פִּיר יָאָר.
אוּ נִימְט — נַאֲקְטָמָבָן די עַלְפָּעָרְבָּר פָּנוּעָם קִינְדָּר אַגְּרִיסְטָשָׁן גַּלְגְּלִיטְ-שְׁפָּרָאָפָּן אַעדָּר אַ טַּעַמְּגָן
טַּפְּיָעָן.

צָוְלִיב ווֹאָס דָּאָרָם די קָאַפִּיטָּאַלִיסְטִישָׁע רַעֲגִינוֹן אָזָּא מִין גַּזְעָץ?
עַרְשְׁטָנָן, לִוְנִיט זֶיכָּר בָּעָסָר פָּרְאָגָן פָּאַבְּרִיקָאנְט, אוּ דָּעָר אַרְבָּעָטָר וְאַל קִאנְגָּן לִיעַנְגָּן
שְׁרִיךְבָּגָן אָגָּן אַבְּטָל מַאֲטָמָאָטִים, קָעִירִי עַר זָאָר, אַ קָּוּלְטוּרָאָלְעִיר, בָּעָסָר גַּהְעָרְשָׁן די מָאָר
שִׁינְ, ווֹעָט ווַיְנָן אַרְבָּעָטָזָן זֶיכָּר פָּרָאַרְקְּטִיוּוֹר, פָּוּנְגָּה הַעֲכָרְעָרָה קוֹאַלִיטָעָט אָוּן ווֹעָט גַּעַבָּן מָעָר
פָּאַרְדִּינְסָט דָּעָם פָּאַבְּרִיקָאנְט.

צְוִוִּיטָנוֹ — אָגָּז דָּאָס אִיזְׁוּרְדָּיְקָהְמָן קָלָאָס קָאַפִּיטָּאַלִיסְטָב — ווֹעָט
דָּאָס קִינְדָּר אִינְגָּמָעָבָן עַלְפָּעָבָן יָאָר, ווֹאָס עַס ווֹעָט פָּאַבְּרִיקָאנְט אָגָּן דָּעָר רַעֲגִינוֹגְ-שָׂוָּג,
וועַרְבָּר אַ פָּאַטְּרִיאָט. די בָּרוֹשָׁוֹאָוּזָן לְעַרְבָּר דָּעָרְבִּילְגָּן אִים יָאַרְגְּלָאָגָּן וועַנְגָּן דָּעָר הַעֲרִירִשְׁקִיטָּט
פָּוּנְגָּה די קָאַפִּיטָּאַלִיסְטִישָׁע גַּעַנְעָרָאָלָן, וועַנְגָּן דָּעָר שִׁינְקִיטָּס אָגָּז גַּוְיִיכְמָעָן, וועַנְגָּן
דָּעָם, אָז גַּאֲטָה חָפָט אָזָּי גַּעַמְאָכָּס, אָז די רַמְבָּעָז זַוְּלָן זֶיכָּר אָגָּז די אַרְבָּעָטָר — אַרְעָם,
אָגָּז אָז דָּעָגָן גַּעַט סָאָר מָעָן יִשְׁתְּחַווּנְגָּן, אָז די גַּעַטְעָן סְעַנְשָׁן זַיְנָעָגָן די רַמְבָּעָז, אָגָּז די
עַרְגָּטָטָע — די בָּאַלְשָׁעָוִוִּיקָעָס...

אָט אָזָּוִי, אִינְגָּדְרִיאָקָעָר שָׂוָּג, דָּעַרְצִיעָן די קָאַפִּיטָּאַלִיסְטָן גַּהְעָרְכָּאָמָעָ קָנְעָכָט פָּוּנְגָּה
דָּעָר קָאַפִּיטָּאַלִיסְטִישָׁעָר אַרְדָּעָנוֹנָג.

די רַעֲגִינוֹגְ-צְוָוָאָגָשָׁל אָגָּז אַפְּלִיגָּטָר שָׂוָּג, דָּעָר שְׁפָאָכָן פָּנוּעָם הַעֲרָשָׁנוֹקִין קָאַפִּיטָּאַלִיסְטִישָׁן
קָלָאָס, אִינְגָּמָעָבָן — אָט שְׁפָאָנִישָׁ.

די נַאֲצִינְגָּאָלָעָ מִינְדָּעָרְהִיטָּב פָּוּנְגָּה לְאָגָּד חָאָגָּן אַפְּבָּר אָוִיכָּ רַעְכָּת צוֹהָקָבָן אָגָּז אַוְיָסָן
הַאֲלָטָב אָפָּב אַיְגָּעָנָמָעָ כְּיֻשָּׁבָן צְוָאָבָ-שָׂוָּג אָט וַיְיָרָא אַיְגָּעָנָר שְׁפָאָכָן. נַאֲכָדָעָם, ווי דָּאָס
קִינְדָּר קְרָמָט פָּוּנְגָּה דָּעָר רַעֲגִינוֹגְ-שָׂוָּג, חָאָט עַס רַעְכָּת צוֹהָאָזָן נַאָּבָּא שָׂוָּג אָפָּב דָּעָר אָיִזָּן
גַּעַנְגָּר מַוְתָּעָרְ-שְׁפָּרָאָכָן.

דָּאָס דָּעַרְלָוְבָּטָן די רַעֲגִינוֹגָן צָוְלִיב דָּעָם, קָעִידִי אָוִיכָּ די בָּרוֹשָׁוֹאָיְעָ פָּוּנְגָּה דָּעָר נַאֲצָּי
אַנְאָלָעָר מִינְדָּעָרְהִיטָּב אַפְּלִיגָּטָר שָׂוָּג דָּעָמָעָטָר אַפְּבָּר אָוִיכָּ רַעְלָגָעָן אָנְגָּזָעָם
נַאֲצִינְגָּאָלָיִם — אָט דָּעָר אַיְגָּעָנָר שְׁפָאָכָן.

מִטְּ דָּעָמָעָטָר גַּזְבָּן זֶיכָּר אַפְּבָּר אָוִיכָּ רַעְלָגָעָן די גָּאוּוֹסְטִוִּינִיקָּעָ אַרְבָּעָטָר פָּוּנְגָּה נַאֲצָּי
מִינְדָּעָרְהִיטָּב. אָט די לְעַצְמָעָ בְּלוֹטִיקָּ-פָּאַרְחָאָרְעוּוּטָעָ גַּרְאָשָׁנָס הַאלָטָן זֶיכָּר אָוִיכָּ אַרְבָּעָטָר
שָׂוָּג, ווי דָּאָס קִינְדָּר קְרִיגָּט אַ פָּטָלְעָמְטָרְיוּשָׁע דָּעַרְצִיעָן אָגָּז דָּעַרְוִוִּיסָּט זֶיכָּר אָלָגָּז, ווֹאָס אָגָּז
אַרְבָּעָטָר-קִינְדָּר דָּאָרָם ווַיְסָגָן אָוִיכָּ וַיְיָרָא אַרְבָּעָטָר הָאָגָּן אַזְעַלְבָּעָ שָׂוָּג.

די יידישע בורזשואיע האט שרעקלעכ פינעט די ארבגעטער-שולג, זי פרוות זיך אויך
ארײַנקיינט איב ארבגעטער-ראיאָונן אונט בענונג דאָרטב אירע צונְגַּבְשִׁילְג. זי וויל אַהֲרִין-
צַיְעֵג צַיְעֵג זַיְכַּדְיַי אַרְבְּגַעַטְרַ-קִינְדֶּרֶע. דַּאֲסַ טַוַּת זַי אַפְּטַעַר פָּוֹן אַלְצַ דַּוְרַכְיַ אַיְרוּטְרַיְעַ דִּינְעַר —
די גּוֹנוֹדִיסְטָן, פּוֹיְעַלְעַזְיְּנִיסְטָן. דַּיוֹצְיִיקָּע פָּאַרְגַּעַטְרַ פָּאַרְשְׁטַעַלְג זַיְכַּ פָּאַר אַרְבְּגַעַטְרַ
פְּרִימְנַט אָבוֹ עַפְּנַעַגְכָּלְיְמַעַרְשָׁטָס «סְאַגְּזַיְאַלִּיטְשִׁישָׁעַ צַוְּגַּבְשִׁילְג». דַּאֲרטָן לְעַרְגַּט מַעַב אַוְיכַּ
דַּאֲזְעַלְגִּיבְּקָע, וּזְאָס אַגְּדַּי בּוֹרְזְשָׁאוּעַ שְׂוֹגָג, נַאֲרַ מִיטָּסְאַגְּזַיְאַלִּיטְשִׁישָׁעַ פָּאַלְשָׁעַ רַיְדָ.

די קָאַמּוֹנִיסְטָן, קָאַמּוֹגִיסְטָן, פִּיאַגְּנַעַרְבָּן אָלָע בָּאוֹוֹסְטוֹנוֹיִקָּע אַרְבְּגַעַטְרַ קַעְמַפְנָן קַעְגַּן דַּיְיָ
דַּאֲזְיִיקָּע פָּאַלְשָׁעַ «אַרְבְּגַעַטְרַ-שְׁוֹלָג».

די דַּעֲרַצְיִילְוָגָג «אַדִּיעַ, הָעָרָ אַבְּרָאַמְּגוֹרִיטְשָׁן» (וּווִי די דַּעֲרַצְיִילְוָגָג, די וּעַטְשָׁעַרְעַ,
וּוֹסֵם מַעַה אַטְנַט נְשָׁת גּוֹגָעָן) בָּאַשְׁרִיעַת נַאֲכַע יְעַנְעַ צִיְּתָ, וּוֹעֵן די קָאַמּוֹנִיסְטִישָׁעַ פָּאַרְטִּי
אַיְבָּגָרְגַּנְטִינְגָּע אַיְזָאַגְּגַע גּוֹוֹעַגְגַּע פְּעַגְאַל — בְּיֵי סְעַנְטִיאַבְּעַר 1930.

אינהאלט.

3	אַפְנֵן זָעֲמִידִין בּוֹיִם
19	מִיכְקָע וּוִיטְקָעָס
43	אָרוּעַ, הָעָר אֶבְרָאָמָאָוִיטַשׁ
59	פָּאַרְשְׁטָעַרְטַדְעַט דַּעַט יָאנְטָעוֹן
64	דַּעַר וּרְיַטְעַר פּוֹנְקַט
71	די גַּעַשְׁכְּבָע וּוְעָגָג דַּעַמְפִּינְגָּלָע
77	די וּוּטְשָׁעַרְעַ, וּוֹאָס מִהְאָט נִיט גַּעַנְעָטַן
85	דַּעְרְקָלְפּוֹנְג צָו דַּעַר וּדְעַרְצִיְּלְפּוֹנְג אָרוּעַ, הָעָר אֶבְרָאָמָאָוִיטַשׁ

